

Besteitey

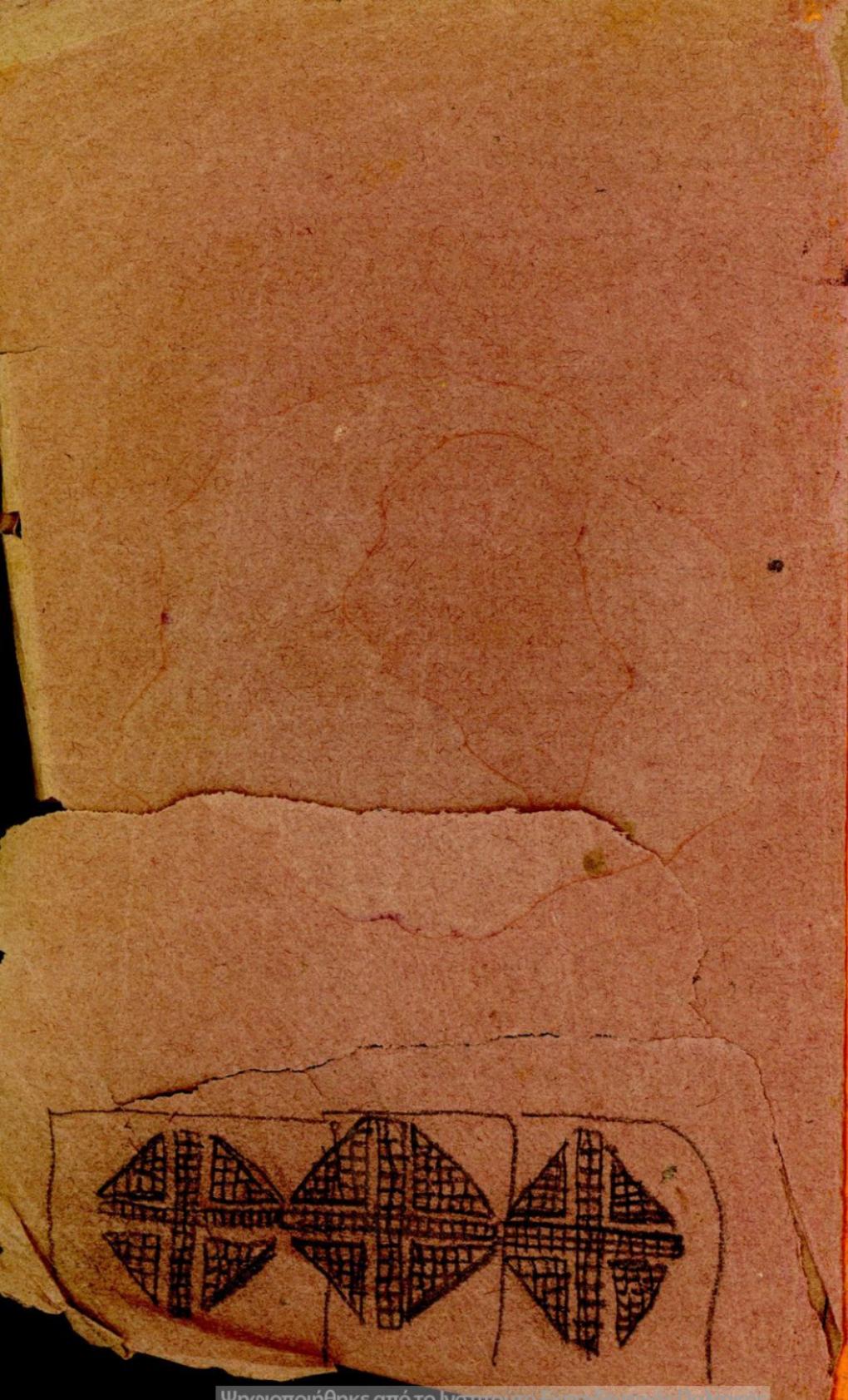
St

Mauris

Mauris

Mauris

Cawdyr Mauris

Ψηφιοποήθηκε από το Ινστιτούτο Εικονολογίας, Παλαιολογικό

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Η' ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΙ

ΔΙΑ ΤΗΝ Β' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

Τιμάται μετά τοῦ βιβλιοσήμου καὶ φόρου δραχ. 19.70
(Βιβλιόσημον καὶ Φόρος Ἀναγκ. Δανείου ἀξίας δραχ. 8.80)

Ἄριθμὸς ἐγκριτικῆς ἀποφάσεως 13059.

Ἄριθμὸς ἀδείας κυκλοφορίας 50772 16 Σεπτεμβρίου 1926.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΑΙ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,,

44 — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — 44

1926

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Η' ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

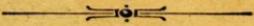
ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΙ

ΔΙΑ ΤΗΝ Β' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Εκδοτης Ιωαννης Δ. Κολλαρος

Βιβλιοπωλειον της "ΕΣΤΙΑΣ,,

44 — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — 44

1926

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συγγραφέως
καὶ τὴν σφραγῖδα τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἐστίας».

Τόποις ΞΕΝ. Ε. ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ — Γεωργίου Σταύρου, 10

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΩΝ

ΟΛΙΓΝΟΘΙΑΚΟΣ Λ.

Αντὶ πολλῶν ἂν, ὃ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων ὑμᾶς ¹
έλεσθαι νομίζω, εἰ φανερὸν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ
πόλει περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. δτε τούνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει,
προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβου-
λεύειν ~~καὶ~~ γάρ μόνον, εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἥκει τις,
τοῦτ' ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης
ὑπολαμβάνω πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρῆμ' ἐνίοις ἂν
ἐπελθεῖν εἰπεῖν, ὥστ' ἐξ ἀπάντων ἔφασιν τὴν τοῦ συμφέρον-
νος ὑμῖν αἵρεσιν γενέσθαι. οὐ μὲν οὖν παρὼν καιρός, ὃ ἀνδρες ² Τηρε
Ἀθηναῖοι, μόνον οὐχὶ λέγει φωνὴν ἀφιείς, δτι τῶν πραγμά-
των ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστίν, εἴπερ ὑπὲρ σωτη-
ρίας αὐτῶν φροντίζετε· ἡμεῖς δ' οὐκ οἶδοντινά μοι δοκοῦμεν
ἔχει τρόπον πρὸς αὐτά.

Ἔστι δὴ τὰ γ' ἐμοὶ δοκοῦντα, φηφίσασθαι μὲν ἦδη τὴν
βοήθειαν καὶ παρασκευάσασθαι τὴν ταχίστην, ὅπως ἐνθένδε
βοηθήσῃτε καὶ μὴ πάθητε ταῦτὸν ὅπερ καὶ πρότερον, πρε-
σβείαν δὲ πέμπειν, ἥτις ταῦτ' ἔρει καὶ παρέσται τοῖς πρά-
γμασιν ~~τῷ~~ ἐστι μάλιστα τοῦτο δέος, μὴ πανούργος ὧν καὶ δει- ^{τεωσαν} ³
νὸς ἀνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι, τὰ μὲν εἰκῶν, ἥντικ' ἂν
τύχῃ, τὰ δ' ἀπειλῶν (ἀξιόπιστος δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο), τὰ
δ' ἡμᾶς διαβάλλων καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ὑμετέραν, τρέψηται
καὶ παρασπάσηται τι τῶν ὅλων πραγμάτων.

Οὐ μὴν ἀλλ' ἐπιεικῶς, ὃ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', ὃ δυσμα- ⁴
χώτατόν ἐστι τῶν Φιλίππου πραγμάτων, καὶ βέλτιστον ὑμῖν.
τὸ γάρ εἶναι πάντων ἐκείνον ἐν' ὄντα κύριον καὶ δῆμον καὶ

ἀπορρήτων, καὶ ἄμα στρατηγὸν καὶ δεσπότην καὶ ταμίαν, καὶ πανταχοῦ αὐτὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττεσθαι πολλῷ προέχει, πρὸς δὲ τὰς καταλλαγάς, ἃς ἀν ἐκείνος ποιήσαιτ' ἀσμεδαῖος πρὸς Ὀλυνθίους, ἐναντίως ἔχει. δῆλον γάρ ἐστι τοῖς Ὀλυνθίοις, δτι νῦν οὐ περὶ δόξης οὐδὲ ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος, καὶ ἵσασιν, ἢ τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῷ τὴν πόλιν καὶ Πυδναίων τοὺς ὑποδεξαμένους καὶ σῶς ἀπιστον, οἷμαι, ταῖς πολιτείαις ἢ τυραννίς, ἀλλως τε καὶ σμορον χώραν ἔχωσιν.

6. Ταῦτ' οὖν ἐγνωκότας ὑμᾶς, ὡς ἀνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ταῦτα, ἢ προσήκει, πάντ' ἐνθυμουμένους, φημὶ δεῖν ἐθελῆσαι καὶ παροξυνθῆναι καὶ τῷ πολέμῳ προσέχειν, εἰπερ ποτέ, καὶ νῦν, χρήματ' εἰσφέροντας προθύμως καὶ αὐτοὺς ἔξιόντας καὶ μηδὲν ἐλλείποντας. οὐδὲ γάρ λόγος οὐδὲ σκῆψις ἔθ' ὑμῖν τοῦ μὴ τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν ὑπολείπεται. νῦνὶ γάρ, ὃ πάντες ἐθρύλουν τέως, Ὀλυνθίους ἐκπολεμῆσαι δεῖν Φιλίππων, γέγον' αὐτόματον, καὶ ταῦτ' ὡς ἀν ὑμῖν μάλιστα συμφέροι. εἰ μὲν γάρ νφ' ὑμῶν πεισθέντες ἀνείλοντο τὸν πόλεμον, σφαλεροὶ σύμμαχοι καὶ μέχρι τούτου ταῦτ' ἀν ἐγνωκότες ἥσαν ἵσως ἐπειδὴ δ' ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσιν, βεβαίαν εἰκὸς τὴν ἔχθραν αὐτοὺς ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται καὶ πεπόνθασιν ἔχειν.

8. Οὐ δεῖ δὴ τοιοῦτον, ὡς ἀνδρες Ἀθηναῖοι, παραπεπτωκότα καιρὸν ἀφεῖναι, οὐδὲ παθεῖν ταῦτόν, δπερ ἥδη πολλάκις πρότερον πεπόνθατε. εἰ γάρ, δθ' ἥκομεν Εὑδοεῦσι βεβοηθηκότες καὶ παρῆσαν Ἀμφιπολιτῶν Ίέραξ καὶ Στρατοκλῆς ἐπὶ τούτῃ τῷ βῆμα, κελεύοντες ἡμᾶς πλεῖν καὶ παραλαμβάνειν τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ' ἡμεῖς ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν, γηνπερ ὑπὲρ τῆς Εὑδοέων σωτηρίας, εἶχετ' ἀν Ἀμφιπολιν τότε καὶ πάντων τῶν μετὰ ταῦτ' ἀν ἥτ' ἀπιγλλαγμένοι

πραγμάτων καὶ πάλιν, ἥνικα Πύδνα, Ποτείδαια, Μεθώνη, Πα-
γασαί, τάλλα, ἵνα μὴ καθ' ἔκαστα λέγων διατρίβω, πολιορκού-
μενον ἀπηγγέλλετο, εἰ τότε τούτων ἐνὶ τῷ πρώτῳ προθύμως καὶ
ώς προσῆκεν ἐδοθήσαμεν αὐτοῖς, ῥάφοντες πολὺ ταπεινοτέρω
νῦν ἀν ἔχρωμεθα τῷ Φιλίππῳ. νῦν δὲ τὸ μὲν παρὸν ἀεὶ προτείμε-
νοι, τὰ δὲ μέλλοντ' αὐτόματ' οἱ ὄμενοι σχήσει καλῶς ηὔξησα-
μεν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φιλίππου ήμεις καὶ κατεστήσαμεν
τηλικοῦτον, γλίκος οὐδεὶς πω βασιλεὺς γέγονε Μακεδονίας.
νῦν δὴ καιρὸς ἥκει τις, οὗτος δὲ τῶν Ὀλυνθίων, αὐτόματος τῇ
πόλει, ὃς οὐδενός ἐστιν ἐλάττων τῶν προτέρων ἐκείνων.

Καὶ ἔμοιγε δοκεῖ τις ἄν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιος λογι- 10
στὴς τῶν παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ὑπηργμένων καταστάς, καί περ
οὐκ ἔχόντων ὡς δεῖ πολλῶν, ὅμιως μεγάλην ἀν ἔχειν αὐτοῖς
χάριν, εἰκότως τὸ μὲν γάρ πόλλος ἀπολωλεκέναι κατὰ τὸν
πόλεμον τῆς ἡμετέρας ἀμελείας ἀν τις θείη δικαίως, τὸ δὲ
μήτε πάλαι τοῦτο πεπονθέναι, πεφηγέναι τέ τιν' ἡμῖν συμμα-
χίαν τούτων ἀντίρροπον, ἀν βουλώμεθα χρῆσθαι, τῆς παρ'
ἐκείνων εὐνοίας εὐεργέτημ' ἀν ἔγωγε θείην. ἀλλ', οἴμαι, 11
παρόμοιόν ἐστιν, ὅπερ καὶ περὶ τῆς τῶν χρημάτων κτήσεως
ἀν μὲν γάρ, ὅσ' ἀν τις λάθη, καὶ σώσῃ, μεγάλην ἔχει τῇ
τύχῃ τὴν χάριν, ἀν δὲ ἀναλώσας λάθη, συνανήλωσε καὶ τὸ
μεμνῆσθαι τὴν χάριν. καὶ περὶ τῶν πραγμάτων οὕτως οἱ μὴ
χρησάμενοι τοῖς καιροῖς δρθῶς οὐδὲ εἰ συνέβη τι παρὰ τῶν
θεῶν χρηστόν, μνημονεύουσιν πρὸς γάρ τὸ τελευταῖον ἐκβάν
ἔκαστον τῶν προϋπαρξάντων κρίνεται.

Διὸ καὶ σφόδρα δεῖ τῶν λοιπῶν ἡμᾶς, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 12
φροντίσαι, ἵνα ταῦτ' ἐπανορθωσάμενοι τὴν ἐπὶ τοῖς πεπρα-
γμένοις ἀδοξίαν ἀποτριψάμεθα, εἰ δὲ προησόμεθ', ὡς ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώπους, εἰτ' Ὀλυνθον ἐκεί-
νος καταστρέψεται, φρασάτω τις ἐμοί, τὶ τὸ κωλύον ἔτ' αὐτὸν
ἔσται βαδίζειν, ὅποι βούλεται.

- 13 Αρα λογίζεται τις δύον, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρεῖ τὸν τρόπον, δι' ὃν μέγας γέγονεν ἀσθενής ὣν τὸ κατ' ἀρχὰς Φίλιππος; τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβών, μετὰ ταῦτα Πύδναν, πάλιν Ποτεῖδαιαν, Μεθώνην αὖθις, εἰτα Θετταλίας ἐπέδηγε μετὰ ταῦτα Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν πάνθ' ὃν ἔδουλετο εὐτρεπίσας τρόπου φέρετ' εἰς Θράκην· εἰτ' ἐκεὶ τοὺς μὲν ἐκβαλών, τοὺς δὲ καταστήσας τῶν βασιλέων ἡσθένησεν πάλιν διατίσας οὐκ ἐπὶ τὸ ῥαθυμεῖν ἀπέκλινεν, ἀλλ' εὐθὺς Ὁλυνθίοις ἐπεχείρησεν. τὰς δ' ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παιονας αὐτοῦ καὶ πρὸς Ἀρύδαν καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι παραλείπω στρατείας.
- 14 «Τί οὖν», ἀν τις εἴποι, «ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν;» ἵνα γνῶτε, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αἰσθησθ' ἀμφότερα, καὶ τὸ προτετασθαι καθ' ἕκαστον ἀεὶ τι τῶν πραγμάτων ὡς ἀλυσιτελέσ, καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην, η̄ χρῆται καὶ συζῆ Φίλιππος, οὐφ' ἡς οὐκ ἔστιν, δπως ἀγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις ἡσυχίαν σχήσει.. εἰ δ' ὁ μέν, ὡς ἀεὶ τι μειζὸν τῶν ὑπαρχόντων δεῖ πράττειν, ἐγνωκὼς ἔσται, ήμεῖς δ', ὡς οὐδενὸς ἀντιληπτέον ἐρρωμένως τῶν πραγμάτων, σκοπεῖσθ', εἰς τί ποτ' ἐλπίς
- 15 ταῦτα τελευτῆσαι; πρὸς θεῶν, τις οὕτως εὐήγιθης ἔστιν δύον, δοτις ἀγνοεῖ τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρ' ἥξοντ', ἀν ἀμελήσωμεν; ἀλλὰ μήν, εἰ τοῦτο γενήσεται, δέδοικ', ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ἕαδίως ἐπὶ μεγάλοις τόκοις μικρὸν εὐπορήσαντες χρόνον ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐπὶ πολλῷ φανῶμεν ἐρραθυμηκότες, καὶ ἀπαντα πρὸς ἥδονὴν ζητοῦντες πολλὰ καὶ χαλεπὰ ὣν οὐκ ἥβοιν λόμεθ' ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.
- 16 Τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν ἴσως φήσαι τις ἂν ῥάδιον καὶ παντὸς εἶναι, τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων, δ. τι δεῖ πράττειν, ἀποφαίνεσθαι, τοῦτ' εἶναι συμβούλου. ἐγὼ δ' οὐκ ἀγνοῶ μέν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', δτι πολλάκις ὑμεῖς οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ

τοὺς ὑστάτους περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας ἐν δργῇ ποιεῖσθ', ἀν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῆ. οὐ μὴν οἶμαι δεῖν τὴν ἴδεαν ἀσφάλειαν σκοποῦνθ' ὑποστείλασθαι περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν ἥγοῦμαι.

Φήμι δὴ διχῇ βοηθητέον εἶναι τοῖς πράγμασιν ὑμῖν, τῷ τε 17 τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυμπίοις σώζειν καὶ τοὺς τοῦτο ποιήσοντας στρατιώτας ἐκπέμπειν, καὶ τῷ τὴν ἐκείνου χώραν κακῶς ποιεῖν καὶ τοιγάρησι καὶ στρατιώτας ἑτέροις· εἰ δὲ θατέρου τούτων δλιγωρήσετε, δκνῶ, μὴ μάταιος ἥμεν ἡ στρατεία γένηται. 18 εἴτε γάρ, ὑμῶν τὴν ἐκείνου κακῶς ποιούντων, ὑπομείνας τοῦτο "Ολυμπον παραστήσεται, ῥαδίως ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐλθὼν ἀμυνεῖται· εἴτε, βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς "Ολυμπον, ἀκινδύνως ὅρῶν ἔχοντα τὰ οίκοι προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύει τοῖς πράγμασι, περιέσται τῷ χρόνῳ τῶν πολιορκουμένων. δεῖ δὴ πολλὴν καὶ διχῇ τὴν βοηθείαν εἶναι.

Καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας ταῦτα γιγνώσκω περὶ δὲ χρημάτων πόρου, εἴστιν, ὡς ἀνδρες Ἀθηναῖοι, χρήματ' ὑμῖν, εἴστιν, δοῦ οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, στρατιωτικά· ταῦτα δ' ὑμεῖς οὕτως, ὡς βούλεσθε, λαμβάνετε. εἰ μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρατευομένοις ἀποδώσετε, οὐδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου, εἰ δὲ μή, προσδεῖ, μᾶλλον δ' ἀπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου. «τί οὖν;» ἀν τις εἶποι «σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά;» μὰ Δί οὐκ 20 ἔγωγε· ἐγὼ μὲν γάρ ἥγοῦμαι στρατιώτας δεῖν κατασκευασθῆναι καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά καὶ μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα· ὑμεῖς δ' οὕτω πως ἀνευ πραγμάτων λαμβάνειν εἰς τὰς ἑορτάς. εἴστι δὴ λοιπόν, οἶμαι, πάντας εἰσφέρειν, ἀν πολλῶν δέη, πολλά, ἀν δλιγων, δλιγα. δεῖ δὲ χρημάτων, καὶ ἀνευ τούτων οὐδὲν εἴστι γενέσθαι τῶν δεόντων. λέγουσι δὲ καὶ ἄλλους τινάς ἄλλοι πόρους, ὧν ἔλεσθ', δοτις ὑμῖν συμφέρειν δοκεῖ· καὶ εἶως εἴστι καιρός, ἀντιλαμβάνεσθε τῶν πραγμάτων.

- 21 Ἡ Αἴιον δ' ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι τὰ πράγματ', ἐν ᾧ καθέστηκε νῦν τὰ Φιλίππου. οὕτε γάρ, ὡς δοκεῖ καὶ φήσειε τις ἂν μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, εὐτρεπῶς οὐδέ τότε ἀν κάλλιστ' αὐτῷ τὰ παρόντ' ἔχει, οὕτ' ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τοῦτον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν φήθη δεήσειν αὐτόν, ἀλλ' ὡς ἐπιών ἄπαντα τότε ἥλπιζε τὰ πράγματ' ἀναιρήσεσθαι, κατὰ διέφευσται. τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτὸν ταράττει παρὰ γνώμην γεγονός καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει, εἴτα τὰ τῶν Θετταλῶν.
- 22 ταῦτα γάρ ἀπιστα μὲν ἦν δήπου φύσει καὶ ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις, κομιδῇ δ', ὥσπερ ἦν, καὶ ἔστι νῦν τούτῳ. καὶ γάρ Παγασᾶς ἀπαντεῖν αὐτόν εἰσιν ἐψήφισμένοι καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν. ἥκουσον δὲ ἔγωγέ τινων, ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι· τὰ γάρ κοινὰ τῶν Θετταλῶν ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν, οὐ Φιλίππον λαμβάνειν. εἰ δὲ τούτων ἀποστερηθήσεται· τῶν χρημάτων, εἰς στεγὸν κομιδῇ τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ἔνοις αὐτῷ καταστήσεται.
- 23 Ἀλλὰ μὴν τὸν γε Παίονα καὶ τὸν Ἰλλυριὸν καὶ ἀπλῶς τούτους ἄπαντας ἥγεισθαι χρὴ αὐτονόμους ἥδιον ἂν καὶ ἔλευθέρους ἢ δούλους εἶναι· καὶ γάρ ἀγένεις τοῦ κατακούειν τινός εἰσι, καὶ ἀνθρωπος ὅμιλος τειχίζεις, ὡς φασιν. καὶ μὰ Δί! οὐδὲν ἀπιστον ἵσως· τὸ γάρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴν τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίγνεται, διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τάγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι.
- 24 Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου καιρὸν ὑμέτερον νομίσαντες ἐτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα, καὶ πρεσβευομένους ἐφ' ἄδει καὶ στρατευομένους αὐτοὺς καὶ παροξύνοντας τοὺς ἄλλους ἄπαντας, λογιζομένους, εἰ Φιλίππος λάθοι καθ' ἥμῶν τοιοῦτον καιρὸν καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἰεσθ' ἐτοίμως ἐφ' ὑμᾶς ἐλθεῖν; εἰτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ μηδ', ἀ πάθοιτ' ἄν, εἰ δύναιτ' ἐκεῖνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες οὐ τολμήσετε;

"Ετι τοίνυν, ω̄ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, μηδὲ τοῦθ' ὑμᾶς λανθα- 25
νέτω, δτι νῦν αἰρεσίς ἔστιν ὑμῖν, πότερ' ὑμᾶς ἐκεὶ χρὴ πολε-
μεῖν ἢ παρ' ὑμῖν ἐκεῖνον. ἐὰν μὲν γάρ ἀντέχῃ τὰ τῶν Ὀλυμ-
θίων, ὑμεῖς ἐκεὶ πολεμήσετε καὶ τὴν ἐκείνου κακῶς ποιήσετε,
τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκείαν ταύτην ἀδεῶς καρπούμενοι.
ἄν δ' ἐκεῖνα Φίλιππος λάβη, τίς αὐτὸν κωλύσει δεῦρο βαδί-
ζειν; Θηβαῖοι; μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ἢ, καὶ συνεισθαλοῦσιν 26
ἔτοιμως. ἀλλὰ Φωκεῖς; οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ οἰοίτ' ὅντες φυλάτ-
τειν, ἐὰν μὴ βοηθήσῃθ' ὑμεῖς; ἢ ἀλλος τις; «ἀλλ', ω̄ τὰν,
οὐχὶ βουλήσεται». τῶν ἀτοπωτάτων μέντ' ἄν εἴη, εἰ, ὃ νῦν
ἄνοιαν διφλισκάνων διμως ἐκλαλεῖ, ταῦτα δυνηθεὶς μὴ πράξει.

✓ 'Αλλὰ μὴν ἥλικα γ' ἔστι τὰ διάφορα ἐνθάδ' ἢ ἐκεὶ πολε- 27
μεῖν, οὐδὲ λόγου προσδεῖν ἥγοῦμαι. εἰ γάρ ὑμᾶς δεήσειεν
αὐτοὺς τριάκονθ' ἡμέρας μόνας ἔξω γενέσθαι καὶ δσ' ἀνάγκη
στρατοπέδῳ χρωμένους τῶν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, μηδὲν δς
ὄντος ἐν αὐτῇ, πολεμίου λέγω, πλείων ἄν οἷμαι ζημιώθηναι
τοὺς γεωργοῦντας ὑμῶν ἢ δσ' εἰς ἀπαντα τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον
δεδαπάνησθε. εἰ δὲ δὴ πόλεμός τις ἥξει, πόσα χρὴ νομίσαι
ζημιώσεσθαι; καὶ πρόσεσθ' ἡ ὕβρις καὶ ἔθ' ἡ τῶν πραγμά-
των αἰσχύνη, οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας τοῖς γε σώφροσιν.

Πάντα δὴ ταῦτα δεῖ συνιδόντας ἀπαντας βοηθεῖν καὶ ἀπω- 28
θεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον, τοὺς μὲν εὐπόρους, ἵν' ὁ τῶν
πολλῶν, ὧν — καλῶς ποιοῦντες — ἔχουσι, μέκρ' ἀναλίσκον-
τες τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς, τοὺς δὲ ἐν ἥλικιά, ἵνα τὴν
τοῦ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ Φιλίππου χώρᾳ κτησάμενοι
φοβεροὶ φύλακες τῆς οἰκείας ἀκεραῖον γένωνται, τοὺς δὲ
λέγοντας, ἵν' αἱ τῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς εὕθυναι δάσιαι
γένωνται, ὡς, ὅποι ἀττ' ἄν ὑμᾶς περιστῇ τὰ πράγματα,
τοιοῦτοι κριταὶ καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε. χρηστὰ
δ' εἴη παντὸς εἶνεκα.

II.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Β.

1 Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἀν τις ἴδειν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ
μοι τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν φανερὰν γιγνομένην τῇ πό-
λει, οὐχ ἥκιστα δ' ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασιν· τὸ γάρ τοὺς
πολεμήσοντας Φιλίππων γεγενῆσθαι καὶ χώραν διμορον καὶ
δύναμιν τινα κεκτημένους καί, τὸ μέγιστον ἀπάντων, τὴν
ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥστε τὰς πρὸς
ἐκεῖνον διαλλαγὰς πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἴτα τῆς ἑαυτῶν
πατρίδος νομίζειν ἀνάστασιν, δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θείᾳ παντά-
2 πασιν ἔσοικεν εὐεργεσίᾳ. δεῖ τοίνυν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο
ἡδη σκοπεῖν αὐτούς, ὅπως μὴ χείρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς
εἰναι δόξομεν τῶν ὑπαρχόντων, ὡς ἔστι τῶν αἰσχρῶν, μᾶλ-
λον δὲ τῶν αἰσχιστῶν, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων, ὡν ἡμέν
ποτε κύριοι, φαίνεσθαι προτεμένους, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς
τύχης παρασκευασθέντων συμμάχων καὶ καιρῶν.
3 Τὸ μὲν οὖν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν Φιλίππου ῥώμην
διεξιέναι καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων προτρέπειν τὰ δέοντα
ποιεῖν ὑμᾶς οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἥγοῦμαι. διὰ τί; δτι μοι δοκεῖ
πάνθ', δσ' ἀν εἴποι τις ὑπὲρ τούτων, ἐκείνῳ μὲν ἔχειν φιλο-
τιμίαν, ἥμιν δ' οὐχὶ καλῶς πεπρᾶχθαι. δ μὲν γάρ δσῳ πλείον
ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πεποίηκε τὴν αὐτοῦ, τοσούτῳ θαυμαστότερος
παρὰ πᾶσι νομίζεται· ὑμεῖς δ' δσῳ χείρον ἥ προστήκε κέχρη-
σθε τοῖς πράγμασιν, τοσούτῳ πλείον' αἰσχύνην ὠφλήκατε.
4 ταῦτα μὲν οὖν παραλείψω. καὶ γάρ εἰ μετ' ἀληθείας τις, ὃ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοποῖτο, ἐνθένδ' ἀν αὐτὸν ἵδοι μέγαν γε-
γενημένον, οὐχὶ παρ' αὐτοῦ. ὡν οὖν ἐκεῖνος μὲν δφείλει τοῖς

ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν δὲ δίκην προσήκει λαθεῖν, οὐχὶ νῦν δρῶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν· ἀ δὲ καὶ χωρὶς τούτων ἔνι καὶ βέλτιόν ἐστιν ἀκηκοέναι πάντας ὑμᾶς καὶ μεγάλα, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατ' ἐκείνου φαίνοιτε ἀν διεῖδη βουλομένοις δρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι.

Τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον καὶ ἀπιστὸν καλεῖν ἄνευ τοῦ τὰ 5 πεπραγμένα δεικνύναι λοιδορίαν εἶναι τις ἀν φῆσεις κενὴν δικαίως· τὸ δὲ πάνθ', ὅσα πώποτ' ἐπράξε, διεξίοντ' ἐφ' ἀπασι τούτοις ἐλέγχειν καὶ βραχέος λόγου συμβαίνει· δεισθαι καὶ δυοῖν ἔνεχ' ἥγονται συμφέρειν εἰρήσθαι, τοῦ τ' ἐκείνον, διερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει, φαῦλον φαίνεσθαι καὶ τοὺς ὑπερεκπε πληγμένους ὡς ἀμαχόν τινα τὸν Φίλιππον ἴδειν, ὅτι πάντα διεξελήλυθεν, οἷς πρότερον παρακρουόμενος μέγας ηὗξήθη, καὶ πρὸς αὐτὴν ἥκει τὴν τελευτὴν τὰ πράγματα αὐτῷ.

Ἐγὼ γάρ, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρ' ἀν ἥγονται καὶ 6 αὐτὸς φοβερὸν τὸν Φίλιππον καὶ θαυμαστόν, εἰ τὰ δίκαια πράττοντο· ἔώρων ηὗξημένον· νῦν δὲ θεωρῶν καὶ σκοπῶν εὑρίσκω τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν τὸ κατ' ἀρχάς, ὅτε Ὁλυνθίους ἀπήλαυνόν τινες ἐνθένδε βουλομένους ὑμῖν διαλεχθῆναι, τῷ τὴν Ἀμφίπολιν φάσκειν παραδώσειν καὶ τὸ θρυλούμενόν ποτ' ἀπόρρητον ἐκείνον κατασκευάσαι, τούτῳ προσαγαγόμενον, τὴν δὲ Ὁλυνθίων φιλίαν μετὰ ταῦτα τῷ Ποτεῖδαιαν τούσαν ὑμετέραν ἐκελεῖν καὶ τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους ὑμᾶς ἀδικῆσαι, παραδοῦναι δὲ ἐκείνοις, Θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα τῷ Μαγνησίᾳ παραδώσειν ὑποσχέσθαι καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον πολεμήσειν ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδέξασθαι. ὅλως δὲ οὐδεὶς ἔστιν, οὐτινὸν οὐ πεφενάκικεν ἐκείνος τῶν αὐτῷ χρησαμένων· τὴν γάρ ἐκάστων ἄνοιαν ἀεὶ τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν ἔξαπατῶν καὶ προσλαμβάνων ὕστως ηὗξήθη.

Ωσπερ οὖν διὰ τούτων ἥρθη μέγας, ἥντις ἔκαστοι συμφέρον αὐτὸν ἔαυτοῖς ὄφοντό τι πράξειν, οὕτως διείλει διὰ τῶν

αὐτῶν τούτων καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' εἶνεχ' ἔαυτοῦ ποιῶν ἐξελήγεται. καὶροῦ μὲν δῆ, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τοῦτο πάρεστι Φιλίππῳ τὰ πράγματα· ἢ παρελθών τις ἐμοί, μᾶλλον δὲ μὲν δειξάτω, ἢ ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα ἐξηπατημένοι τὰ λοιπὰ πιστεύουσιν ἢ ὡς οἱ παρὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν δεδουλωμένοι Θετταλοὶ νῦν οὐκ ἀν ἐλεύθεροι γένοιοτ' ἀσμενοί.

9 Καὶ μὴν εἰ τις ὑμῶν ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ἥγεῖται, οἴεται δὲ βίᾳ καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα, τῷ τὰ χωρία καὶ λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, οὐκ ὀρθῶς οἴεται. ὅταν μὲν γάρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συστῇ καὶ πᾶς ταῦτα συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου, καὶ συμπονεῖν καὶ φέρειν τὰς συμφορὰς καὶ μένειν ἐθέλουσιν ἄνθρωποι· ὅταν δὲ ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας τις ὥσπερ οὗτος ἴσχυσῃ, ἢ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμ' ἀπαντ' ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσεν.

10 οὐ γάρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα καὶ ἐπιορκοῦντα καὶ φευδόμενον δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτ' εἰς μὲν ἀπαξ καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει, καὶ σφόδρα γ' ἥνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἀν τύχῃ, τῷ χρόνῳ δὲ φωρᾶται καὶ περὶ αὐτὰ καταρρεῖ. ὥσπερ γάρ οἰκίας, οἴμαι, καὶ πλοίου καὶ τῶν ἀλλων τῶν τοιούτων τὰ κάτωθεν ἴσχυρότατ' εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει. τοῦτο δ' οὐκ ἔνι νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ.

11 Φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς τοῖς μὲν Ὀλυμπίοις βοηθεῖν, καὶ δπως τις λέγει κάλλιστα καὶ τάχιστα, οὕτως ἀρέσκει μοι· πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἢ τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ· καὶ γάρ νῦν εἰσιν ἐψηφισμένοι Παγασάς

12 ἀπαιτεῖν καὶ περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι. σκοπεῖσθε μέντοι τοῦτο, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δπως μὴ λόγους ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν

ἔξουσιν ἐξεληγανθότων γῆμῶν ἀξίως τῆς πόλεως καὶ ὄντων ἐπὶ τοῖς πράγμασιν, ως ἅπας μὲν λόγος, ἀν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιον τι φαίνεται καὶ κενόν, μάλιστα δὲ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως· ὅσῳ γάρ ἔτοιμότατ' αὐτῷ δοκοῦμεν χρῆσθαι, τοσούτῳ μᾶλλον ἀπίστοις πάντες αὐτῷ πολλήν δὴ τὴν 13 μετάστασιν καὶ μεγάλην δειπτέον τὴν μεταβολήν, εἰσφέροντας, ἐξιόντας, ἀπαντα ποιοῦντας ἔτοιμως, εἴπερ τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν. καν ταῦτ' ἐθελήσῃ τὸν προσήκει καὶ δὴ περαινειν, οὐ μόνον, ὃ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχιὰ ἀσθενῶντας καὶ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται· Φιλίππων, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχοντ' ἐξελεγχθήσεται.

"Ολας μὲν γάρ η Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ ἐν μὲν 14 προσθήκη μερίς ἐστί τις οὐ μικρά, οἷον ὑπῆρξε ποθὲν ὑμῖν ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθίους· πάλιν αὖ πρὸς Πιστεῖδαιαν Ὀλυνθίοις ἐφάνη τι τοῦτο συναμφότερον· νυνὶ Θετταλοῖς στασιάζουσι· καὶ τεταραγμένοις ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν ἐβοήθησεν· καὶ ὅποι τις ἄν, οἷμα, προσθῆ καν μικρὰν δύναμιν, πάντ' ὥφελει· αὐτὴ δὲ καθ' αὐτὴν ἀσθενής καὶ πολλῶν κακῶν ἐστι μεστή· καὶ γάρ οὗτος ἀπασι· τούτοις, οἵς ἄν τις μέγαν αὐτὸν 15 ἔγγισαιτο, τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις, ἐπ' ἐπισφαλεστέραν η ὑπῆρχε φύσει κατεσκεύακεν αὐτῷ.

Μὴ γάρ οἰεσθε, ὃ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς Φιλίππον τε χαίρειν καὶ τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ἐπιθυμεῖ καὶ τοῦτ' ἐζήλωκε καὶ προήρηται πράττων καὶ κινδυνεύων, ἀν συμβῆ τι, παθεῖν, τὴν τοῦ διαπράξασθαι ταῦθ', ἀ μηδεὶς πώποτ' ἄλλος Μακεδόνων βασιλεύς, δόξαν ἀντὶ τοῦ τοῦτην ἀσφαλῶς ἥρημένος· τοῖς δὲ τῆς μὲν φιλοτιμίας τῆς ἀπὸ 16 τούτων οὐ μέτεστιν, κοπτόμενοι δὲ ταῖς στρατείαις ταύταις ταῖς ἄνω κάτω λυποῦνται· καὶ συνεχῶς ταλαιπωροῦσιν, οὕτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις οὕτ' ἐπὶ τοῖς αὐτῶν ιδίοις ἐώμενοι διατρίβειν, οὕθ' ὅσ' ἄν ποιήσωσιν οὕτως, δημοσίες ἀν δύνωνται, ταῦτ' ἔχοντες

διαθέσθαι κεκλειμένων τῶν ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον.

- 17 Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ Μακεδόνων πᾶς ἔχουσι Φιλίππῳ, ἐκ τούτων ἀν τις σκέψαιτ' οὐ χαλεπῶς· οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι καὶ πεζέταιροι δόξαν μὲν ἔχουσιν, ὡς εἰσὶ θαυμαστοὶ καὶ συγκεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου, ὡς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων τινὸς ἥκουον, ἀνδρὸς οὐδαμῶς 18 οἶου φεύδεσθαι, οὐδένων εἰσὶ βελτίους. εἰ μὲν γάρ τις ἀνήρ ἐστιν ἐν αὐτοῖς οἷος ἔμπειρος πολέμου καὶ ἀγώνων, τούτους μὲν φιλοτιμίᾳ πάντας ἀπωθεῖν αὐτὸν ἔφη, βουλόμενον πάνθ' αὐτοῦ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔργα (πρὸς γάρ αὐτοὺς ἄλλοις καὶ τὴν φιλοτιμίαν ἀνυπέρβλητον εἶναι). εἰ δέ τις σώφρων ἢ δίκαιος ἄλλως, τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου καὶ μέθην καὶ κορδακισμούς οὐ δυνάμενος φέρειν, παρεῖσθαι καὶ ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον.
- 19 Λοιποὺς δὴ περὶ αὐτὸν εἶναι ληστὰς καὶ κόλακας καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, οἵους μεθυσθέντας δρχεῖσθαι τοιαῦτα, οἱ ἐγὼ νῦν ἀκνῶ πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι. δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ· καὶ γάρ οὓς ἐνθένδε πάντες ἀπῆλαυνον ὡς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν ἀσελγεστέρους ὄντας, Καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, μίμους γελοίων καὶ ποιητὰς αἰσχρῶν ἀσμάτων, ὃν εἰς τὸν συνόντας ποιοῦσιν ἐνεκα τοῦ γελασθῆναι, τούτους ἀγαπᾷ καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει.
- 20 Καίτοι ταῦτα, καὶ εἰ μικρά τις ἡγεῖται, μεγάλα, ὡς ἀνδρες· Ἀθηναῖοι, δείγματα τῆς ἐκείνου γνώμης καὶ κακοδαιμονίας ἐστὶ τοῖς εὖ φρονοῦσιν. ἀλλ', οἴμαι, νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ τούτοις τὸ κατορθοῦν· αἱ γάρ εὐπραξίαι δειναὶ συγκρύψαι τὰ τοιαῦτ' ὀνειδη· εἰ δέ τι πταίσει, τότε ἀκριβῶς αὐτοῦ ταῦτ' ἔξετασθήσεται.. δοκεῖ δ' ἔμοιγε, ὡς ἀνδρες· Ἀθηναῖοι, δείξειν οὐκ εἰς 21 μακράν, ἀν σὲ τε θεοὶ θέλωσι καὶ ὑμεῖς βούλησθε. ὥσπερ γάρ ἐν τοῖς σώμασιν, ἔως μὲν ἀν ἐρρωμένος ἢ τις, οὐδὲν ἐπαισθά-

νεται, ἐπὰν δ' ἀρρώστημά τι συμβῇ, πάγτα κινεῖται, καὶ γρῆγμα καὶ στρέμμα καὶ ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρὸν γῇ, οὕτω καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν τυράννων, ἔως μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστιν, ἐπειδὴν δ' ὅμορος πόλεμος συμπλακῇ, πάντ' ἐποίησεν ἔκδηλα.

Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον εὗτον· 22
χοῦνθ' ὁρῶν ταύτῃ φοβερὸν προσπολεμῆσαι νομίζει, σώφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρῆται· μεγάλη γάρ ξοπή, μᾶλλον δ' ὅλον ἡ τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα· οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἱρεσίν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἀν ἐλοίμην, ἐθελόντων, ἢ προσήκει, ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν καὶ κατὰ μικρόν, ἡ τὴν ἐκείνους πολὺ γάρ πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχειν ὁρῶντας ἐνούσας ἡ ἕκείνω. ἀλλ', οἷμαι, καθῆμεθ' οὐδὲν ποιεῖντες· οὐκ ἔνι δ' αὐτὸν ἀργοῦντ' οὐδὲ τοῖς φίλοις ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν, μή τι γε δὴ τοῖς θεοῖς. οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν, εἰ στρατευόμενος καὶ πονῶν ἐκείνος αὐτὸς καὶ παρὼν ἐφ' ἄπασι καὶ μήτε κατέρὸν μήθ' ὥραν παραλείπων ἡμῶν μελλόντων καὶ φηφιζομένων καὶ πυνθανομένων περιγίγνεται. οὐδὲ θαυμάζω τοῦτ' ἔγώ· τούναντίον γάρ ἂν ἦν θαυμαστόν, εἰ μηδὲν ποιεῦντες ἡμεῖς ὧν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει τοῦ πάντα ποιεῦντος περιῆμεν.

'Αλλ' ἐκείνο θαυμάζω, εἰ Δακεδαιμονίοις μέν ποτε, ὡς 24
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τῶν Ἑλληνιῶν δικαίων ἀντήρατε, καὶ πόλλ' ἵδια πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἔξόν, οὐκ ἡθελήσατε, ἀλλ' ἵν' οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν ἀνηλίσκετ' εἰσφέροντες καὶ προεκινδυνεύετε στρατευόμενοι, νυνὶ δ' ὀκνεῖτ' ἔξιέναι καὶ μέλλετ' εἰσφέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτημάτων, καὶ τοὺς μὲν ἄλλους σεσώκατε πολλάκις πάντας καὶ καθ' ἐν' αὐτῶν ἐν μέρει, τὰ δ' ὑμέτερ' αὐτῶν ἀπολωλεκότες κάθησθε. ταῦτα θαυμάζω, καὶ ἔτι πρὸς τού-

τοις, εἰ μηδεὶς ὑμῶν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύναται λογίσασθαι, πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππων, καὶ τὶ ποιούντων ὑμῶν δὲ χρόνος διελήλυθεν οὗτος. ἵστε γάρ δήπου τοῦθ', διτι μελλόντων αὐτῶν, ἐτέρους τινὰς ἐλπιζόντων πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρινόντων, πάλιν ἐλπιζόντων, σχεδὸν ταῦθ' ἀπερ νυνὶ ποιούντων, ἅπας δὲ χρόνος διελήλυθεν.

26 **Γ**ΕΙΘ' οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετ', ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥστε, δι' ὧν ἐκ χρηστῶν φαῦλα τὰ πράγματα τῆς πόλεως γέγονεν, διὰ τούτων ἐλπίζετε τῶν αὐτῶν πράξεων ἐκ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ γενήσεσθαι; ἀλλ' οὕτ' εὔλογον οὗτ' ἔχον ἐστὶ φύσιν τούτῳ γε πολὺ γάρ ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκεν. νῦν δὲ τι μὲν φυλάξομεν, οὐδέν ἐστιν ὑπὸ τοῦ πολέμου λοιπὸν τῶν πρότερον, κτήσασθαι δὲ δεῖ αὐτῶν οὖν ὑμῶν ἔργον τοῦτ' ἥδη.

27 Φημὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτοὺς ἐξιέναι προθύμως, μηδέν' αἰτιᾶσθαι, πρὶν ἂν τῶν πραγμάτων κρατήσητε, τηνικαῦτα δέ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας τοὺς μὲν ἀξιους ἐπαίνου τιμᾶν, τοὺς δέ ἀδικοῦντας κολάζειν, τὰς προφάσεις δέ ἀφελεῖν καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα· οὐ γάρ ἐστι πικρῶς ἐξετάσαι, τί πέπρακται τοῖς ἀλλοις, ἂν μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ δέοντα. **Τ**

28 **Τ**ίνος γάρ εἰνεκ', ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε τοῦτον μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας, δισους ἂν ἐκπέμψητε στρατηγούς, ἰδίους δέ εὑρίσκειν πολέμους, εἰ δεῖ τι τῶν δυντων καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν; δτι ἐνταῦθα μέν ἐστι τάθλα, ὑπὲρ ὧν ἐστιν δὲ πόλεμος, ὑμέτερα· Ἀμφίπολις καὶ ληφθῆ, παραχρῆμ' ὑμεῖς κομιεῖσθε· οἱ δὲ κίνδυνοι τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι, μισθὸς δέ οὐκ ἐστιν· ἐκεὶ δὲ κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δὲ λήμματα τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν, Λάμψακος, Σίγειον, τὰ πλοῖα, ἢ συλλῶσιν. ἐπ' οὖν τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς ἔκαστοι χωροῦσιν. ὑμεῖς δέ, δταν μὲν εἰς τὰ πράγματα ἀπο-

θλέψητε φαύλως ἔχοντα, τοὺς ἐφεστηκότας κρίνετε, ὅταν δὲ δόντες λόγον τὰς ἀνάγκας ἀκούσητε ταῦτας, ἀφίετε. περίεστι τοίνυν ὑμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν καὶ διεστάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα, τὰ κοινὰ δ' ἔχειν φαύλως.

Πρότερον μὲν γάρ, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ συμμορίας εἰσεφέρετε, νῦν δὲ πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας. ῥῆτωρ ἡγεμῶν ἐκατέρων καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ καὶ οἱ βοησόμενοι τριακόσιοι· οἱ δ' ἄλλοι προσνενέμησθ' οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ δ' ὡς ἐκείνους. δεῖ δὴ ταῦτ' ἐπανέντας καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἔτι καὶ νῦν γενομένους κοινὸν καὶ τὸ βουλεύεσθαι καὶ τὸ λέγειν καὶ τὸ πράττειν ποιῆσαι. εἰ δὲ τοῖς μέν, ὥσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν, ἐπιτάττειν ἀποδώσετε, τοῖς δὲ ἀναγκάζεσθαι τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι, τοῖς δὲ ψηφίζεσθαι κατὰ τούτων μόνον, ἄλλο δὲ μηδ' ὅτιον συμπονεῖν, οὐχὶ γενήσεται τῶν δεόντων ὑμῖν οὐδὲν ἐν καιρῷ· τὸ γάρ γηικημένον ἀεὶ μέρος ἐλλείψει, εἴθ' ὑμῖν τούτους κολάζειν ἀντὶ τῶν ἔχθρῶν ἐξέσται.

Λέγω δὴ κεφάλαιον, πάντας εἰσφέρειν ἀφ' ὅσων ἔκαστος 31 ἔχει τὸ ἵσον· πάντας ἔξιέναι κατὰ μέρος, ἔως ἂν ἀπαντες στρατεύσησθε· πᾶσι τοῖς παριοῦσι λόγον διδόναι καὶ τὰ βέλτισθ' ὃν ἀκούσηθ' αἱρεῖσθαι, μὴ ἂν δ δεῖν· ἢ δ δεῖν· εἰπη. καν ταῦτα ποιῆτε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον παραχρῆμ' ἐπαινέσεσθε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον, βέλτιον τῶν δλῶν πραγμάτων ὑμῖν ἔχόντων.

III.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Γ.

- 1 Οὐχὶ ταῦτα παρίσταται μοι γιγνώσκειν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δταν τ' εἰς τὰ πράγματ' ἀποβλέψω καὶ δταν πρὸς τοὺς λόγους, οὓς ἀκούω· τοὺς μὲν γάρ λόγους περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον δρῶ γιγνομένους, τὰ δὲ πράγματ' εἰς τοῦτο προγήκοντ', ὥσθ', ὅπως μὴ πεισόμεθ' αὐτοὶ πρότερον κακῶς, σκέψασθαι δέον. οὐδὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες ἢ τὴν ὑπόθεσιν, περὶ τῆς βουλεύεσθε, οὐχὶ τὴν οὖσαν
- 2 παριστάντες ὑμῖν ἀμαρτάνειν. ἐγὼ δ', δτι μέν πότ' ἔξῆγη τῇ πόλει καὶ τὰ αὐτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς καὶ Φίλιππον τιμωρήσασθαι, καὶ μάλ' ἀκριβῶς οἶδα· ἐπ' ἐμοῦ γάρ, οὐ πάλαι, γέγονε ταῦτ' ἀμφότερα· νῦν μέντοι πέπεισμαι τοῦθ' ἵκανὸν προλαβεῖν ὑμῖν εἶναι τὴν πρώτην, ὅπως τοὺς συμμάχους σώσομεν. ἐὰν γάρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ, τότε καὶ περὶ τοῦ τίνα τιμωρήσεται τις καὶ ὃν τρόπον ἔξεσται σκοπεῖν· πρὸν δὲ τὴν ἀρχὴν δρθῶς ὑποθέσθαι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ τῆς τελευτῆς δντινούν ποιεῖσθαι λόγον.
- Ὁ μὲν οὖν παρὸν καὶρός, εἰπερ ποτέ, πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς δεῖται· ἐγὼ δ' οὐχ, δτι χρὴ περὶ τῶν παρόντων συμβουλεῦσαι, χαλεπώτατον ἡγοῦμαι, ἀλλ' ἐκεῖν' ἀπορῶ, τίνα χρὴ τρόπον, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. πέπεισμαι γάρ ἐξ ὧν παρὸν καὶ ἀκούων σύνοιδα, τὰ πλείω τῶν πραγμάτων ὑμᾶς ἐκπεφύγεναι τῷ μὴ βούλεσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν ἢ τῷ μὴ συνιέναι. ἀξιῶ δ' ὑμᾶς, ἂν μετὰ παρρησίας ποιῶμαι τοὺς λόγους, ὑπομένειν, τοῦτο θεωροῦντας, εἰ τάληθῇ λέγω καὶ διὰ τοῦτο, ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται·

δράτε γάρ, ως ἐκ τοῦ πρὸς χάριν δημηγορεῖν ἐνίους εἰς πᾶν προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα.

'Αναγκαῖον δ' ὑπολαμβάνω μικρὰ τῶν γεγενημένων πρῶ- 4 τὸν ὑμᾶς ὑπόσιμησαι. μέμνησθε, ὥνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτ' ἀπηγ- γέλθη Φιλιππος ὑμῖν ἐν Θρᾳκῇ τρίτον ἡ τέταρτον ἔτος τουτὶ 'Ηραιὸν τεῖχος πολιορκῶν. τότε τοίνυν μὴν μὲν ἦν μακρι- οιών· πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύδου γιγνομένου παρ' ὑμῖν ἐψηφίσασθε τετταράκοντα τριήρεις καθέλκειν καὶ τοὺς μέχρι πέντε καὶ τετταράκοντ' ἐτῶν αὐτοὺς ἐμβαίνειν καὶ τάλανθ' ἔξηκοντ' εἰσφέρειν. καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ 5 τούτου ἐκατομβαιών, μεταγειτνιών, βοηθοριμιών· τούτου τοῦ μηνὸς μόγις μετὰ τὰ μυστήρια δέκα ναῦς ἀπεστείλατ' ἔχοντα κενὰς Χαριδημον καὶ πέντε τάλαντ' ἀργυρίου. ως γάρ ἡγ- γέλθη Φιλιππος ἀσθενῶν ἡ τεθνεώς, ἤλθε γάρ ἀμφότερα, οὐκέτι καὶ ρὸν οὐδένα τοῦ βοηθεῖν νομίσαντες ἀφεῖτ', ὥνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ἀπόστολον. ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός· εἰ γάρ τότ' ἐκεῖσ' ἐδογθήσαμεν, ὥσπερ ἐψηφισάμεθα, προθύμως, οὐκ ἀν ἡνῶχλει νῦν ἡμῖν δ' Φιλιππος σωθείς.

Τὰ μὲν δὴ τότε πραχθέντ' οὐκ ἀν ἀλλως ἔχοι· νῦν δ' ἐτέ- 6 ρου πολέμου καιρὸς ἔκει τις, δι' ὃν καὶ περὶ τούτων ἐμνήσθην, ἵνα μὴ ταῦτα πάθητε. τί δὴ χρησόμεθ', ὥνδρες Ἀθηναῖοι, τούτῳ; εἰ γάρ μὴ βοηθήσετε παντὶ οθένει κατὰ τὸ δυνατόν, θεάσασθ', δὲ τρόπον ὑμεῖς ἐστρατηγηκότες πάντ' ἔσεσθ' ὑπὲρ Φιλιππού. ὑπῆρχον Ὁλύνθιοι δύναμίν τινα κεκτημένοι, καὶ 7 διέκειθ' οὕτω τὰ πράγματα· οὕτε Φιλιππος ἐθάρρει τούτους οὔθ' οὗτοι Φιλιππον. ἐπράξαμεν ἡμεῖς κάκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην· ἦν τοῦθ' ὥσπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φιλιππῷ καὶ δυσ- χερές, πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς διηγλα- γμένην πρὸς ἡμᾶς. ἐκπολεμῆσαι δεῖν φόμιεθα τοὺς ἀνθρώπους 8 ἐκ παντὸς τρόπου καὶ ἀπαντες ἐθρύλους τοῦτο· πέπρακται νῦν τοῦθ' ὄπωσδήποτε.

- 8 Τί οὖν ὑπόλοιπον, ὥ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλεῖν βοηθεῖν ἐρρωμένως καὶ προθύμως; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ χωρὶς γάρ τῆς περιστάσης ἀν ἡμᾶς αἰσχύνης, εἰ καθυφείμεθά τι τῶν πραγμάτων, οὐδὲ τὸν φόβον, ὥ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὸν δρῶ τὸν τῶν μετὰ ταῦτα, ἔχόντων μὲν ὡς ἔχουσι Θηβαίων ἡμῖν, ἀπειρογότων δὲ χρήματι Φωκέων, μηδενὸς δ' ἐμποδὼν ὅντος Φιλίππω τὰ παρόντα καταστρεψαμένῳ πρὸς ταῦτ' ἐπικλῖναι τὰ πράγματα.
- 9 ἀλλὰ μὴν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτ' ἀναβάλλεται ποιήσειν τὰ δέοντα, ἵδειν ἐγγύθειν βούλεται τὰ δεινά, ἔξοντας ακούειν ἀλλοθι γιγνόμενα, καὶ βοηθοὺς ἔαυτῷ ζητεῖν, ἔξοντας νῦν ἐτέροις αὐτὸν βοηθεῖν· δτι γάρ εἰς τοῦτο περιστῆσεται τὰ πράγματα', ἐὰν τὰ παρόντα προώμεθα, σχεδὸν λίσμεν ἀπαντες δήπου.
- 10 «Ἄλλ' δτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν», εἴποι τις ἀν, «πάντες ἐγνώκαμεν καὶ βοηθήσομεν· τὸ δ' ὅπως, τοῦτο λέγε». μὴ τοίνυν, ὥ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαυμάσητε, ἀν παράδοξον εἴπωτε τοῖς πολλοῖς. νομοθέτας καθίσατε. ἐν δὲ τούτοις τοῖς νομοθέταις μὴ θῆσθε νόμον μηδένα (εἰσὶ γάρ οὐδὲν ἴκανοι), ἀλλὰ τοὺς εἰς τὸ παρὸν βλάπτοντας οὐδὲς λύσατε.
- 11 Λέγω δὲ τοὺς περὶ τῶν θεωριῶν, σαφῶς οὔτωσί, καὶ τοὺς περὶ τῶν στρατευομένων ἐνίους, ὃν οἱ μὲν τὰ στρατιωτικὰ τοῖς οἴκοι μέγουσι διανέμουσι θεωρικά, οἱ δὲ τοὺς ἀτακτοῦντας ἀθώους καθιστᾶσιν, εἴτα καὶ τοὺς τὰ δέοντα ποιεῖν βουλομένους ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν. ἐπειδὰν δὲ ταῦτα λύσητε καὶ τὴν τοῦ τὰ βέλτιστα λέγειν δόδον παράσχητ' ἀσφαλῆ, τηγικαῦτα τὸν γράφονθ', ἀ πάντες λίσθ' δτι συμφέρει, ζητεῖτε.
- 12 πρὸν δὲ ταῦτα πρᾶξαι, μὴ σκοπεῖτε, τίς εἰπὼν τὰ βέλτισθ' ὑπὲρ οὐδῶν ὑφ' οὐδῶν ἀπολέσθαι βουλήσεται· οὐ γάρ εὑρήσετε, ἀλλως τε καὶ τούτου μόνου περιγγεσθαι μέλλοντος, παθεῖν ἀδίκως τι κακὸν τὸν ταῦτ' εἰπόντα καὶ γράψαντα, μηδὲν δ' ὠφελῆσαι τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον ἔτι γῆνυν τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν φοβερώτερον ποιῆσαι.

Καὶ λύειν γ', ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς νόμους δεῖ τούτους
τοὺς αὐτοὺς ἀξιοῦν, οἵπερ καὶ τεθείασιν· οὐ γάρ ἐστι δίκαιον 13
τὴν μὲν χάριν, ἢ πᾶσαν ἔβλαπτε τὴν πόλιν, τοῖς τότε θεῖσιν
ὑπάρχειν, τὴν δ' ἀπέχθειαν, δι' ἣς ἀν ἀπαντες ἀμεινον πρά-
ξαιμεν, τῷ νῦν τὰ βέλτιστ' εἰπόντι ζημίαν γενέσθαι. πρὶν δὲ
ταῦτ' εὐτρεπίσαι, μηδαμῶς, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδέν' ἀξι-
οῦτε τηλικοῦτον εἶναι παρ' ὑμῖν, ὥστε τοὺς νόμους τούτους
παραβάντα μὴ δοῦναι δίκην, μηδ' οὕτως ἀνόητον, ὥστ' εἰς
προσπτον κακὸν αὔτὸν ἐμβαλεῖν.

Οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ, ὃ ἄνδρες Ἀθη- 14
ναῖοι, στι ψῆφισμ' οὐδενὸς ἀξιόν ἐστιν, ἀν μὴ προσγένηται
τὸ ποιεῖν ἔθελειν τά γε δόξαντα προθύμως ὑμᾶς. εἰ γάρ
αὐτάρκη τὰ ψηφίσματ' ἦν ἡ ὑμᾶς ἀναγκάζειν, ἢ προσήκει,
πράττειν ἢ περὶ ὧν ἐγράφη διαπράξασθαι, οὗτ' ἀν ὑμεῖς,
πολλὰ ψηφιζόμενοι, μικρά, μᾶλλον δ' οὐδὲν ἐπράττετε τού-
των, οὕτε Φίλιππος τοσοῦτον ὑθρίκει χρόνον· πάλαι γάρ ἀν
εἴνεκα γε ψηφισμάτων ἐδεδώκει δίκην. ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦτ' 15
ἔχει· τὸ γάρ πράττειν, τοῦ λέγειν καὶ χειροτονεῖν ὕστερον
ἢν τῇ τάξει, πρότερον τῇ δυνάμει καὶ πρεττόν ἐστιν. τοῦτ'
οὖν δεῖ προσεῖναι, τὰ δ' ἀλλ' ὑπάρχειν καὶ γάρ εἰπεῖν τὰ
δέοντα παρ' ὑμῖν εἰσιν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυνάμενοι, καὶ
γνῶναι πάντων ὑμεῖς δέντατοι τὰ ῥηθέντα καὶ πρᾶξαι δὲ
δυνήσεσθε νῦν, ἐὰν ὁρθῶς ποιήτε.

Τίνα γάρ χρόνον ἢ τίνα καιρόν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ 16
παρόντος βελτίω ζητεῖτε; ἢ πόθ', ἀ δεῖ, πράξετε, εἰ μὴ νῦν;
οὐχ ἀπαντα μὲν ἡμῶν προείληφε τὰ χωρὶ ἀνθρωπος, εἰ δὲ
καὶ ταῦτης κύριος τῆς χώρας γενήσεται, πάντων αἰσχιστα
πεισόμεθα; οὐχ οὖς, εἰ πολεμήσαιεν, ἑτοίμως σώσειν ὑπι-
σχνούμεθα, οὕτοι νῦν πολεμοῦσιν; οὐκ ἐχθρός; οὐκ ἔχων τὰ
ἡμέτερα; οὐ βάρβαρος; οὐχ ὅ, τι ἀν εἴποι τις; ἀλλὰ πρὸς 17
θεῶν πάντ' ἔάσαντες καὶ μόνον οὐχὶ συγκατασκευάσαντες

αὐτῷ τότε τοὺς αἰτίους οἵτινες τούτων ζητήσομεν; οὐ γάρ αὐτοὶ γένοιτο φήσομεν εἶναι, σαφῶς οἴδα τοῦτο ἐγώ. οὐδὲ γάρ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις τῶν φυγόντων οὐδεὶς ἔσωτος κατηγορεῖ, ἀλλὰ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν πλησίον καὶ πάντων μᾶλλον, ἥττηνται δὲ ὅμως διὰ πάντας τοὺς φυγόντας δήπου· μένειν γάρ ἔξῆν τῷ κατηγοροῦντι τῶν ἄλλων· εἰ δὲ τοῦτο ἐποίει ἔκαστος, ἐνίκων ἂν.

- 18 Καὶ νῦν, οὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα· ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω, μὴ τοῦτον αἰτιάσθω. ἔτερος λέγει τις βελτίω· ταῦτα ποιεῖτ' ἀγαθὴ τύχη. «ἄλλος οὐχ ἡδέα ταῦτα». οὐκέτι τοῦθος ὁ λέγων ἀδικεῖ, πλὴν εἰ δέον εὔξασθαι παραλείπει· εὔξασθαι μὲν γάρ, ω̄ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ράδιον, εἰς ταῦτὸ πάνθ', δσα βούλεται τις, ἀθροίσαντ' ἐν δλίγῳ· ἐλέσθαι δέ, δταν περὶ πραγμάτων προτεθῆ σκοπεῖν, οὐκέτος διμοίως εὔπορον, ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστα· ἀντὶ τῶν ἡδέων, ἀν μὴ συναμφότερος ἔξῃ, λαμβάνειν.
- 19 «Εἰ δέ τις ἡμῖν ἔχει καὶ τὰ θεωρικὰ ἔαν καὶ πόρους ἑτερούς λέγειν στρατιωτικούς, οὐχ οὕτως κρείττων;» εἴποι τις ἄν. φήμι ἐγωγε, εἰπερ ἔστιν, ω̄ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀλλὰ θαυμάζω, εἰ τῷ ποτε ἀνθρώπων ἦ γέγονεν ἦ γενήσεται, ἀν τὰ παρόντα ἀναλώσῃ πρὸς ἀ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόντων εὔπορογειαί πρὸς ἀ δεῖ. ἀλλοί, οἶμαι, μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγοις ἦ παρ' ἔκαστου βούλησις· διόπερ ῥάστον ἀπάντων ἔστιν αὐτὸν ἔξαπατῆσαι· δὲ γάρ βούλεται, τοῦθος ἔκαστος καὶ οἰεται, τὰ δὲ πράγματα πολλάκις οὐχ οὕτω πέψυκεν. δρᾶτος οὖν, ω̄ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦθος οὕτως, δπως καὶ τὰ πράγματα· ἐνδέχεται καὶ δυνήσεσθε· ἔξιναι καὶ μισθὸν ἔξετε. οὐ τοι σωφρόνων οὐδὲ γενναίων ἔστιν ἀνθρώπων, ἐλλείποντάς τι δι' ἔνδειαν χρημάτων τῶν τοῦ πολέμου εὐχερῶς τὰ τοιαῦτα ὀνείδη φέρειν, οὐδὲ ἐπὶ μὲν Κορινθίους καὶ Μεγαρέας ἀρπάσαντας τὰ δπλα πορεύεσθαι, Φίλιππον δὲ ἔαν πόλεις· Ἐλληνίδας ἀνδραποδίζεσθαι δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς στρατευομένοις.

Καὶ ταῦτ' οὐχ ἵν' ἀπέγθωμαι τισιν ὑμῶν, τὴν ἄλλως προ- 21
 ἥρημαι λέγειν· οὐ γάρ οὕτως ἀφρων οὐδ' ἀτυχῆς εἰμ' ἐγώ,
 ὅστ' ἀπεγθάνεσθαι βούλεσθαι μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων· ἀλλὰ
 δικαίου πολίτου κρίνω τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ
 τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἱρεῖσθαι· καὶ γάρ τοὺς ἐπὶ τῶν
 προγόνων ὑμῶν λέγοντας ἀκούω, ὥσπερ Ἱσωδ καὶ ὑμεῖς, οὓς
 ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἀπαντεῖς, μιμοῦνται δ' οὐ πάνυ,
 τούτῳ τῷ ἔθει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας χρῆσθαι, τὸν
 Ἀριστείδην ἐκείνον, τὸν Νικίαν, τὸν ὁμώνυμον ἐμαυτῷ, τὸν
 Περικλέα. ἔξ οὖν δ' οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς οὗτοι πεφήγασι ᾧ- 22
 τορες «τί βούλεσθε; τί γράψω; τί ὑμῖν χαρίσωμαι;» προπέ-
 ποται τῆς παραντίκα χάριτος τὰ τῆς πόλεως πράγματα καὶ
 τοιαυτὶ συμβαίνει, καὶ τὰ μὲν τούτων πάντα καλῶς ἔχει,
 τὰ δ' ὑμέτερον αἰσχρῶς.

Καίτοι σκέψασθ', ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἢ τις ἂν κεφάλαι²³
 εἰπεῖν ἔχοι τῶν τ' ἐπὶ τῶν προγόνων ἔργων καὶ τῶν ἐφ' ὑμῶν.
 ἔσται δὲ βραχὺς καὶ γνώριμος ὑμῖν ὁ λόγος. οὐ γάρ ἄλλο-
 τρίοις ὑμῖν χρωμένοις παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις, ὡς ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, εὐδαίμοσιν ἔξεστι γενέσθαι.

Ἐκείνοις τοίνυν, οἵς οὐκ ἔχαριζονθ' οἱ λέγοντες οὐδ' ἐφί- 24
 λουν αὐτούς, ὥσπερ ὑμᾶς οὗτοι γενούντες, πέντε μὲν καὶ τετταρά-
 κοντ' ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἦρξαν ἑκόντων, πλείω δ' ἡ μύρια
 τάλαντ' εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνήγαγον, ὑπήκουε δ' ὁ ταύτην
 τὴν χώραν ἔχων αὐτοῖς βασιλεύς, ὥσπερ ἔστι προσῆκον
 βάρβαρον Ἐλλησι, πολλὰ δὲ καὶ καλὰ καὶ πεζῇ καὶ ναυ-
 μαχοῦντες ἔστησαν τρόπαιοντος, μόνοι δ' ἀνθρώπων κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν φθονούν-
 των κατέλιπον.

Ἐπὶ μὲν δὴ τῶν Ἑλληνικῶν ἦσαν τοιοῦτοι· ἐν δὲ τοῖς 25
 κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν θεάσασθ', δποιοι ἐν τε τοῖς κοινοῖς καὶ
 ἐν τοῖς ἴδιοις. δημοσίᾳ μὲν τοίνυν οἰκοδομήματα καὶ κάλλη

τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν γῆμιν ἱερῶν καὶ τῶν ἐν
τούτοις ἀναθημάτων, ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερ-
26 θιλὴν λελεῖφθαι· ἵδια δ' οὕτω σώφρονες ἡσαν καὶ σφόδρ' ἐν
τῷ τῆς πολιτείας ἥθει μένοντες, ὥστε τὴν Ἀριστείδου καὶ
τὴν Μιλτιάδου καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν, εἰς τις ἄρ' οἶδεν
ὑμῶν, ὅποια ποτ' ἐστίν, δρᾶ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέ-
ραν οὔσαν· οὐ γάρ εἰς περιουσίαν ἐπράττετ' αὐτοῖς τὰ τῆς
πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὖξειν ἔκαστος φετο θεῖν. ἐκ δὲ
τοῦ τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσε-
θῶς, τὰ δὲ ἐν αὐτοῖς Ἰσως διοικεῖν μεγάλην εἰκότως ἐκτή-
σαντ' εὐδαιμονίαν.

27 Τότε μὲν δὴ τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματ' ἐκείνοις,
χρωμένοις οἷς εἴπον προστάταις· νυνὶ δὲ πῶς γῆμιν ὑπὸ τῶν
χρηστῶν τῶν νῦν τὰ πράγματ' ἔχει; ἀράγ' ὁμοίως καὶ παρα-
πλησίως; οἵτις—τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλος δὲ ἔχων εἰπεῖν,
ἄλλος σηγεῖ ἀπαντεῖς δρᾶτ' ἐρημίας ἐπειλημμένοι, Δακεδαιμο-
νίων μὲν ἀπολωλότων, Θηβαίων δὲ ἀσχόλων ὅντων, τῶν
δὲ ἄλλων οὐδενὸς ὅντος ἀξιόχρεω περὶ τῶν πρωτείων γῆμιν
ἀντιτάξασθαι, ἐξὸν δὲ γῆμιν καὶ τὰ γῆμέτερ' αὐτῶν ἀσφαλῶς
28 ἔχειν καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια βραχεύειν, ἀπεστερήμεθα μὲν
χώρας οἰκείας, πλείω δὲ ἥχιλια καὶ πεντακόσια τάλαντ'
ἀνηλώναμεν εἰς οὐδὲν δέον, οὓς δὲ ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους
ἐκτησάμεθα, εἰρήνης οὖσης ἀπολωλέκασιν οὗτοι, ἔχθρὸν
δὲ ἐφ' γῆμᾶς αὐτοὺς τηλικούτον γῆσκήναμεν. Ἡ φρασάτω τις
ἔμοι παρελθών, πόθεν ἀλλοθεν ισχυρὸς γέγονεν ἢ παρ' γῆμῶν
αὐτῶν Φίλιππος.

29 «Ἄλλ', ὃ τάν, εἰ ταῦτα φαύλως, τά γ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει
νῦν ἄμεινον ἔχει». καὶ τι δὲ εἰπεῖν τις ἔχοι; τὰς ἐπάλξεις,
ἃς κονιώμεν, καὶ τὰς δόδούς, ἃς ἐπισκευάζομεν, καὶ κρήνας
καὶ λήρους; ἀποβλέψατε δὴ πρὸς τοὺς ταῦτα πολιτευομέ-
νους, ὃν οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν πλούσιοι γεγόνασιν, οἱ δὲ ἐξ ἀδό-

ξων ἔντιμοι, ἔνιοι δὲ τὰς ἴδιας οἰκίας τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας εἰςὶ κατεσκευασμένοι· ὅσφ δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονεν, τοσούτῳ τὰ τούτων ηὔξηται.

Τί δὴ τὸ πάντων αἴτιον τούτων, καὶ τί δὴ ποθ' ἄπαντ' εἰχει 30 καλῶς τότε καὶ νῦν οὐκ ὀρθῶς; ὅτι τότε μὲν πράττειν καὶ στρατεύεσθαι τολμῶν αὐτὸς δὲ δῆμος δεσπότης τῶν πολιτευομένων ἦν καὶ κύριος αὐτὸς ἀπάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρὰ τοῦ δῆμου τῶν ἄλλων ἑκάστῳ καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινος μεταλαβεῖν· νῦν δὲ τούναντίον κύριοι 31 μὲν οἱ πολιτευόμενοι τῶν ἀγαθῶν καὶ διὰ τούτων ἄπαντα πράττεται, ὅμεις δ' δῆμος ἐκνενευρισμένοι καὶ περιηργημένοι χρήματα, συμμάχους, ἐν ὑπηρέτου καὶ προσθήκης μέρει γεγένησθε, ἀγαπῶντες, ἐὰν μεταδιδῶσι θεωρικῶν ὑμῖν ἢ Βεηδρόμια πέμψωσι οὗτοι, καὶ τὸ πάντων ἀνδρείστατον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν προσοφείλετε. οἱ δὲ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθείρξαντες ὑμᾶς ἐπάγουσιν ἐπὶ ταῦτα καὶ τιθασεύουσι χειρογήθεις αὐτοῖς ποιοῦντες.

"Εστι δὲ οὐδέποτ', οἶμαι, μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα 32 λαβεῖν μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας· διοιὲ ἄιτα γάρ ἂν τὰ πιτγεύματα τῶν ἀνθρώπων ἦ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημ' ἔχειν. ταῦτα μὰ τὴν Δήμητρ' οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ μεῖζων εἰπόντι μοι γένοιτο παρ' ὑμῶν βλάβη τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γενέσθαι· οὐδὲ γάρ παρρησία περὶ πάντων ἀεὶ παρ' ὑμῖν ἔστιν, ἀλλ' ἔγωγ', ὅτι καὶ νῦν γέγονε, θαυμάζω.

'Ἐὰν οὖν ἀλλὰ νῦν γένεται, ἀπαλλαγέντες τούτων τῶν ἔθων, 33 ἔθειλήσητε στρατεύεσθαι τε καὶ πράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ταῖς περιουσίαις ταῖς οἰκοῖς ταύταις ἀφορμαῖς ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρήσησθε, ἵσως ἀν, ἵσως, ὡς ἀνδρες Ἀθηναῖοι, τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσαισθ' ἀγαθὸν καὶ τῶν τοιωτῶν λημμάτων ἀπαλλαγέντε, ἥ τοις ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἱατρῶν σιτίοις διδομένοις ἔσταιν. καὶ γάρ ἐκεῖνού σύτ' ἵσχεν ἐντίθησιν

οὗτ' ἀποθυῆσκειν ἐξ· καὶ ταῦθ', ἡ νέμεσθε νῦν ὑμεῖς, οὕτε τοσαῦτ' ἔστιν, ὥστ' ὡφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκῆ, οὗτ' ἀπογνόντας ἀλλο τι πράττειν ἐξ, ἀλλ' ἔστι ταῦτα τὴν ἐκάστου ῥᾳθυμίαν ὑμῶν ἐπαυξάνοντα.

34 «Οὐκοῦν σὺ μισθιφορὰν λέγεις;» φήσει τις. καὶ παραχρῆμά γε τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἀπάντων, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἵνα τῶν κοινῶν ἐκαστος τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτου δέοιθ' ἢ πόλις, τοῦθ' ὑπάρχοι. ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν· οἵκοι μένων βελτίων, τοῦ δι' ἔνδειαν ἀνάγκη τι ποιεῖν αἰσχρὸν ἀπηλλαγμένος. συμβαίνει τι τοιοῦτον οἶον καὶ τὰ νῦν στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμάτων, ὥσπερ ἔστι δίκαιοις ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἔστι τις ἔξω τῆς γῆλικίας ἡμῶν· δος' οὗτος ἀτάκτως νῦν λαμβάνων οὐκ ὡφελεῖ, ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξιν λαμβάνων, πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν, ἢ χρὴ πράττεσθαι.

35 "Ολως δ' οὗτ' ἀφελῶν οὕτε προσθεῖς πλὴν μικρῶν, τὴν ἀταξίαν ἀνελῶν εἰς τάξιν ἡγαγόν τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν τοῦ λαθεῖν, τοῦ στρατεύεσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ ποιεῖν τοῦθ', ὅ, τι καθ' ἡλικίαν ἐκαστος ἔχοι καὶ ὅτου καιρὸς εἴη, τάξιν ποιήσας. οὐκ ἔστιν, δπου μηδὲν ἐγὼ ποιοῦσι τὰ τῶν ποιούντων εἰπον ὡς δεῖ νέμειν, οὐδὲν αὐτοὺς μὲν ἀργεῖν καὶ σχολάζειν καὶ ἀπορεῖν, δτι δ' οἱ τοῦ δεῖνος νικῶσι ξένοι, ταῦτα πυνθάνεσθαι· ταῦτα γὰρ νυνὶ γίγνεται. καὶ οὐχὶ μέμφομαι τὸν ποιοῦντά τι τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀξιω πράττειν ταῦθ', ἐφ' οἷς ἐτέρους τιμᾶτε, καὶ μὴ παραχωρεῖν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς τάξεως, ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι τῆς ἀρετῆς, μετὰ πολλῶν καὶ καλῶν κινδύνων κτησάμενοι κατέλιπον.

Σχεδὸν εἴρην^χ, ἢ νομίζω συμφέρειν· ὑμεῖς δ' ἔλοισθ', ὅ, τι καὶ τῇ πόλει καὶ ἀπασι συνοίσειν ὑμῖν μέλλει.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

481-404 = 87

I. Πολιτικὴ κατάστασις τῶν Ἀθηνῶν μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Δημοσθένους.

Ἡ ἡγεμονία τῶν Ἀθηνῶν καταλυθεῖσα διὰ τοῦ Πελόποννη-
σιακοῦ πολέμου ἥρξατο ἀναδημουργούμενη κατὰ τὸν μετὰ τοῦ-
τον ἐκραγέντα πόλεμον μεταξὺ Θηβῶν καὶ Σπάρτης. Τὰ κατὰ
δάλασσαν περιφανῆ κατορθώματα τῶν Ἀθηναίων στρατηγῶν
Χαριζίου καὶ Τιμοθέου, αἱ στρατιωτικαὶ μεταρρυθμίσεις τοῦ Ἰφι-
κράτους καὶ ἡ σώφρων πολιτικὴ τοῦ Καλλιστράτου συνετέλεσαν
ὡστε νὰ δημιουργηθῇ (ἐν ἔτει 377) ἀθηναϊκὴ συμμαχία ἢ διμοσπον-
δία περιλαβόῦσα περὶ τὰς 70 πόλεις, μεταξὺ τῶν ὅποιων ἦτο ἡ Χίος,
ἢ Τένεδος, ἢ Μυτιλήνη, τὸ Βυζάντιον, ἢ Χαλκὶς καὶ ἄλλαι. Οὕτως
ἡ ἡγεμονία περιῆλθε καὶ πάλιν εἰς τοὺς Ἀθηναίους.

Ἄλλ' ἡ ἡγεμονία αὗτη δὲν διετηρήθη ἐπὶ μακρόν· οἱ Ἀθηναῖοι
μὴ τηρήσαντες τὰς πρὸς τοὺς συμμάχους τοὺς ταχθέντας ὑπὸ τὴν
ἡγεμονίαν τῶν ἀναληφθείσας ὑποχρεώσεις, ἀλλ' ἐπιδοθέντες εἰς
πιέσεις καὶ ἀργυρολογίαν αὐτῶν προεκάλεσαν τὸν λεγόμενον συμ-
μαχικὸν πόλεμον, καθ' ὃν αἱ Ἀθηναὶ ἐπὶ τριετίαν ὅλην (358-355)
ἡναγκάσθησαν νὰ πολεμήσωσι κατὰ τῶν ἀποστασῶν ἵσχυροτάτων
συμμαχίδων, τῆς Χίου, Ρόδου, Κῶ καὶ τοῦ Βυζαντίου, βοηθου-
μένων ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς ἐν Καρίᾳ Ἀλικαρνασσοῦ Μαυσώλου.
Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον οἱ Ἀθηναῖοι μικρὰς ἐπιτυχίας ἔσχον·
φοβηθέντες δὲ τέλος τὰς ἀπειλὰς τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας
Ἀρταξέρξου τοῦ Ὁχὸν, ὅτι θ' ἀποστείλῃ μέγαν στόλον πρὸς
βοήθειαν τῶν συμμάχων, ἡναγκάσθησαν νὰ συνάψωσιν εἰρήνην
(355) μετὰ τῶν ἀποστατῶν συμμάχων παρέχοντες εἰς αὐτοὺς
πλήρη ἀνεξαρτησίαν καὶ ἀνεχόμενοι τὴν πλήρη σχεδὸν διάλυσιν
τῆς ἀθηναϊκῆς ἡγεμονίας.

Ἡ διάλυσις αὗτη τῆς ἡγεμονίας συνεπέφερε τὴν ἔκπτωσιν
πάσης ἐν γένει δυνάμεως τῶν Ἀθηναίων, οἰκονομικῆς τε καὶ
ἥθυκῆς. Ἐν αὐταῖς ταῖς Ἀθηναῖς κατέπεσε τὸ γενναῖον φρόνημα

καὶ ἐξέλιπε πᾶσα πολιτικὴ ἐνέργεια τείνοντα εἰς τὴν ἀνάκτησιν τῆς παλαιᾶς Ἰσχύος. Ὁ δῆμος ἀπὸ τῆς μετὰ τῶν συμμάχων συναφθείσης εἰρήνης ἡκολούθει τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς τοῦ δημαγωγοῦ Εὐβούλου, ὅστις πρόγραμμα εἶχε τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς ἀρχαίας φιλοδοξίας καὶ τὴν ἐκ παντὸς τρόπου ἐπιδίωξιν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐζωΐας τοῦ ἴδιωτου. Οἱ πολῖται ἀπηροῦντο ἥδη νὰ στρατεύσωσιν οἵ ἴδιοι μεταχειριζόμενοι τὰ ἔνεικὰ στρατεύματα, ἐν δὲ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐψήφιζον μὲν πολλά, εἴτα δ' ὅμως δλίγα ἢ οὐδὲν ἔξετέλουν· τὸ σύστημα τῶν **λειτουργιῶν** κατ' ὄνομα μόνον διετηρεῖτο, ἀφ' οὗ οἱ πλουσιώτατοι κατώρθωντο ν' ἀποφεύγωσιν αὐτάς, ἐπιβαρυνομένων δυσαναλόγως τῶν δλιγάτερον πλουσίων. Ἐν ᾧ δὲ ἡ πολιτεία ἐφθινεν, ηὔξανον αἱ τρυφαὶ καὶ αἱ ἀναπαύσεις τοῦ ἴδιωτικοῦ βίου. Οἱ ἴδιωτικοὶ οίκοι ἀνηγείροντο μεγαλοπρεπεῖς, αἱ ἑορταὶ καὶ πανηγύρεις κατ' οὐδὲν ἥλαττοῦντο τῆς παλαιᾶς μεγαλοπρεπείας. Χοῇμα ἀφθονον κατεσπαταλᾶτο διὰ τὴν ὃς οἶόν τε μεγαλοπρεπεστέραν διεξαγωγὴν τῶν θεατρικῶν παραστάσεων· τέλος δὲ οὐδέποτε κατεβάλλετο μεγαλυτέρα φροντὶς περὶ τὴν εἰς τοὺς πολλοὺς τακτικὴν διανομὴν τῶν **θεωρικῶν** χοημάτων.

Οὕτως εἶχον τὰ τῆς πολιτείας τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους· ἐν μέσῳ δὲ τῆς τοιαύτης καταστάσεως τῆς πολιτείας ἐμφανίζεται δ Ἀημοσθένης.

II. Δημοσθένης.

α') *Bίος Δημοσθένους.*

Οἱ Δημοσθένης, υἱὸς Δημοσθένους, ἐκ τοῦ ἐν Ἀττικῇ δήμου Παιανίας, κειμένου κατὰ τοὺς ἀνατολικοὺς πρόποδας τοῦ Ὑμητοῦ, ἐγεννήθη τῷ 383 π. Χ. Καὶ ὁ μὲν πατήρ του εὔπορος ὃν ἐκέπτητο ἐν Ἀθήναις δύο ἐργαστήρια, μαχαιροποιεῖον καὶ θρονοποιεῖον, ἡ δὲ μήτηρ του — Κλεοβούλη ὀνομαζομένη — κατήγετο ἐκ Σκυθίας.

Ἐπταετής μόλις γενόμενος δ Ἀημοσθένης ἀπώλεσε τὸν πατέρα του, ὅστις ἀποθνήσκων κατέλιπε τρεῖς ἐπιτρόπους τῶν ἀνηλίκων τέκνων, τοῦ υἱοῦ καὶ τῆς θυγατρός. 'Αλλ' οἱ ἐπίτροποι δὲν ἐφάνησαν ἀξιόπιστοι, διότι τὴν καταλειφθεῖσαν περιουσίαν, ἀνερχομένην εἰς δέκα πέντε τάλαντα, δηλ. περίπου εἰς ἑπτακοσίας εἴκοσι χιλιά-

δας σημερινῶν δοαχμῶν, διεσπάθησαν σχεδὸν τελείως, ἐν φῷδρῳ ναντὸν νὰ διπλασιάσωσιν αὐτὴν εὐσυνειδήτως διαχειριζόμενοι. Ωσαύτης οὐτοὶ καὶ τῆς παιδεύσεως τοῦ Δημοσθένους ἡμέλησαν· ἀλλ’ οὐτοὶ φιλομαθῆσαν καὶ ἐπιμελῆς ἐμόρφωσεν ἔαυτὸν μαθητεύσας παρὰ τῷ ὄντοι Ισαίῳ, τῷ Χαλκιδεῖ, καὶ μελετήσας τοὺς λόγους τοῦ Ἰσοκράτους, τὰ συγγράμματα τοῦ Πλάτωνος καὶ τὴν ἴστορίαν τοῦ Θουκυδίδον, ἥν, ὡς λέγεται, δικτάκις ἀντέγραψε καὶ μέγα μέρος αὐτῆς ἀπεμνημόνευσεν.

Ἐνηλιξ γενόμενος κατεδίωξε δικαστικῶς τοὺς ἐπιτρόπους ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ διδασκάλου του Ισαίου καὶ κατώρθωσε μικρὸν μόνον μέρος τῆς πατρικῆς περιουσίας ν' ἀναλάβῃ. Διὰ τοῦτο ἀναγκασθεὶς νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἀναπληρώσεως τῆς ἀπολεσθείσης περιουσίας του ἐγένετο **λογογράφος**, ὡς τοιοῦτος συνέταττε λόγους δικανικοὺς ὑπὲρ ἄλλων καὶ μεγάλως ἔξετιματο. Ἀλλὰ τὴν δόξαν αὐτοῦ ἐκτήσατο ἐκ τῶν πολιτικῶν λόγων καὶ τῆς πολιτικῆς ἐνεργείας κατὰ Φιλίππου, τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας, ὅστις ὀσημέραι αὐξανόμενος διενοεῖτο ν' ἀρξῃ ὅλης τῆς Ἑλλάδος· τοῦτο καθοδῶν ὁ Δημοσθένης εἰργάζετο ἐκ παντὸς τρόπου ν' ἀνυψώσῃ τὸ φρόνημα τῶν συμπολιτῶν ἀναμμησκῶν αὐτοὺς τὰ ἐν Μαραθῶνι, ἐν Σαλαμῖνι καὶ ἐν Πλαταιαῖς τρόπαια τῶν προγόνων. Καὶ ἔνθεν μὲν ἐπολέμει κατὰ τῶν Φιλιππιζόντων, ἔνθεν δ' ἐφρόντιζε ν' ἀνεύη συμμάχους τῶν Ἀθηναίων· δὲ δ' ἐποέσθευσεν εἰς Θήβας, κατώρθωσε νὰ διαλλάξῃ τὰς τέως ἀσπόνδους πόλεις, Ἀθήνας καὶ Θήβας, καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὰς συμμάχους· ἀλλ' ἡ συμμαχία αὕτη κατεστράφη διὰ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ ἥττης (338).

Καὶ μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ ἥτταν διημοσθένης οὔτε τὸ θάρρος ἀπέβαλεν οὔτε ἐπαυσε μισῶν τοὺς Μακεδόνας· ἐν ἀρχῇ μάλιστα τῆς βασιλείας τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου (336) ἐπέτυχεν, ἵνα οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Θηβαῖοι ἀποστῶσι τῆς μακεδονικῆς κυριαρχίας· ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ἐπελθὼν κατὰ τῶν Θηβῶν καὶ καταστρέψας αὐτὰς ἐζήτησεν εἴτα παρὰ τῶν Ἀθηναίων τὴν παράδοσιν τοῦ Δημοσθένους καὶ ἄλλων τινῶν στρατηγῶν καὶ πολιτικῶν ἐκ τῶν ἰδίως ὑποκινησάντων καὶ ὑποστηριξάντων τὴν ἀποστασίαν τῶν Θηβαίων· τῇ παρεμβάσει δ' ὅμως τοῦ μακεδονίζοντος ὁντός Δημάδου ἡ παράδοσις αὕτη ἀπεσοβήθη.

Τῷ 324 κατηγορηθεὶς διημοσθένης ὡς δωροδοκήσας ἐν τῷ

δίκῃ τοῦ Ἀρπάλου, ταμίου τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, φυγόντος μετὰ πολλῶν χρημάτων ἐξ Ἀσίας εἰς Ἀθήνας, κατεδικάσθη εἰς πρόστιμον πεντήκοντα ταλάντων, μὴ δυνάμενος δὲ ν' ἀποτίσῃ τὸ ποσδὸν αὐτὸν ἔφυγεν εἰς Αἴγιναν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Τροιζῆνα. Καὶ ἔγραψε μὲν καὶ πρὸς τὴν βουλὴν καὶ πρὸς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων δικαιολογούμενος καὶ παρακαλῶν ν' ἀνακληθῆ, ἀλλ' αἱ παρακλήσεις αὕται εἰς οὐδὲν ὠφέλουν καὶ μόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου (323), ὅτε αἱ Ἀθῆναι, τὸ Ἀργος καὶ ἡ Κόρινθος ἐπανέστησαν κατὰ τῆς μακεδονικῆς ἀρχῆς, ἐπῆλθε μεταβολὴ τις τῶν διαμέσεων τοῦ δήμου· διότι οὗτος μαθὼν ὅτι ὁ Δημοσθένης, καίπερ φυγάς, συνώδευσε τοὺς Ἀθηναίους πρέσβεις, τοὺς κηρύσσοντας τὸν κατὰ τῶν Μακεδόνων πόλεμον, ἀνεκάλεσεν αὐτὸν πανηγυρικῶς.

Μετὰ τὴν ἀνάκλησίν του ὁ Δημοσθένης ἔξηκολούθει τὸν κατὰ τῶν Μακεδόνων ἄγωνα· ἀλλ' ὅτε τῷ 322 αἱ Ἀθῆναι ἐκυριεύμησαν καὶ φρουρὰ μακεδονικὴ ἐγκαθιδρύθη ἐν αὐταῖς, κατεδιώχθη ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τῆς Μακεδονίας Ἀντιπάτρου. Καὶ κατώρθωσε μὲν νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν ἐν Καλαυρίᾳ (νῦν Πόρῳ) ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος, ἀλλ' οἱ στρατιῶται τοῦ Ἀντιπάτρου ἀπέσπασαν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ. Εὐτυχῶς ὅμως ὁ ὁρήτωρ ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ δηλητήριον ἐντὸς δακτυλίου ἥ γραφικοῦ καλάμου καὶ πιὼν αὐτὸν ἀπέφυγε τὰς ὑβρεις τῶν ἔχθρῶν αὐτοῦ δι' ἐκουσίου θανάτου (κατὰ τὸν Ὁκτώβριον τοῦ 322).

Οἱ οἰκήτορες τῆς Καλαυρίας ἥγειραν ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος μνῆμα τοῦ ὁρήτορος καὶ ἐπὶ αἰῶνας πολλοὺς ἔξηκολούθουν τιμῶντες τὴν μνήμην αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ οἱ συμπολῖται τοῦ ὁρήτορος τεσσαράκοντα καὶ δύο ἔτη μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐψήφισαν, ἵνα ὁ πρεσβύτατος τῶν ἀπὸ τοῦ γένους αὐτοῦ ἔχῃ σίτησιν ἐν τῷ Πρυτανείῳ, καὶ ἀνήγειραν ἐν τῇ ἀγορᾷ χαλκοῦν τοῦ ὁρήτορος ἀνδριάντα, ἐφ' οὗ ἔχαραχθη τὸ πολυνθρόνητον ἐπίγραμμα:

Εἰπερ ἵσην ωμην γνώμη, Δημόσθενες, εἰχες,
οἵτοτε ὀν Ἐλλήνων ἦρεν Ἀρης Μακεδών.

β') Δόγοι Δημοσθένους.

“Υπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Δημοσθένους περιῆλθον εἰς ἡμᾶς 61 λόγοι· τούτων οἱ μὲν 15 εἶναι συμβουλευτικοὶ ἢ δημηγορίαι, οἱ δὲ λοιποὶ

δικανικοί. Τῶν συμβούλευτικῶν, δηλ. τῶν λόγων τῶν ἀπαγγελθέντων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου, σπουδαιότατοι εἶναι οἱ **Φιλιππικοί**, οἱ ὅ περι τῆς εἰρήνης· τῶν δὲ δικανικῶν ἔχομεν δύο εἴδη: 1) λόγους δικανικοὺς **δημοσίους**, ἀπαγγελθέντας δηλ. ἐν δημοσίαις δίκαιαις, ὃν σπουδαιότατος εἶναι ὁ περὶ τοῦ στεφάνου, καὶ 2) λόγους δικανικοὺς **ἰδιωτικούς**, ἀπαγγελθέντας δηλ. ἐν Ἰδιωτικαῖς δίκαιαις.

Ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις τοῦ Δημοσθένους καταφαίνεται μεγαλεῖον ψυχῆς, σαφήνεια, γοργότης καὶ σφοδρότης τῆς ἐκφράσεως, σαρκασμοὶ πικροί, ποικιλία δητορικῶν σχημάτων καὶ τρόπων λεκτικῶν καὶ ἐν γένει πάντα, ὅσα προσδίδουσιν εἰς αὐτοὺς **δεινότητα** καὶ **ὑψος**.

Ἐκαστος τῶν λόγων συνίσταται ἐκ πέντε μερῶν, τοῦ **προοιμίου**, τῆς **διηγήσεως**, τῆς **προθέσεως**, τῆς **πίστεως** καὶ τοῦ **ἐπιλόγου**. Τούτων τὸ κυριώτερον μέρος εἶναι τὸ τρίτον — **ἡ πρόθεσις** —, ἐν ᾧ ἀναπτύσσεται ἡ πρότασις τοῦ δήμορος· τὸ μέρος τοῦτο προπαρασκευάζει μὲν ἡ **διήγησις**, συμπληρῷ δὲ καὶ ἔξηγει ἡ **πίστις**.]

III. Περιληπτικὴ ἴστορία τοῦ Φιλίππου.

Φίλιππος, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Ἀμύντου τοῦ Β', ἐγεννήθη τῷ 382 π. Χ. Δεκαπενταετής περίπου τὴν ἥλικιαν ἥχθη ὡς ὄμηρος ὑπὸ τοῦ Πελοπίδου εἰς Θήβας, ἐνθα ἔτυχεν Ἑλληνικωτάτης μορφώσεως. Μετὰ τριετῆ δ' ἐν Θήβαις διαμονὴν ἐπανῆλθεν εἰς Μακεδονίαν καί, ὅτε ὁ ἀδελφός του Περδίκκας ἐφονεύθη ἐν τινὶ πρὸς τοὺς Ἰλλυριοὺς μάχῃ, ἀνεκηρύχθη αὐτὸς βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας (τῷ 359).

Φίλιππος ἀναλαβὼν τὴν βασιλείαν ἔσωσε τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τοὺς εἰσβαλόντας εἰς αὐτὴν Ἰλλυριοὺς καὶ Παιόνιας, ἐστερέωσε τὸν θρόνον του κατὰ τῶν ἀνταπιτητῶν αὐτοῦ καὶ ὀργάνωσε τὸν μακεδονικὸν στρατὸν κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς νέας πολεμικῆς τέχνης. Ἀμέσως δὲ κατόπιν θέλων νὰ συνδέσῃ στενώτερον τὴν Μακεδονίαν μετὰ τῆς θαλάσσης ἐστράφη πρὸς τὴν Χαλκιδικὴν χερσόνησον καὶ ἐκνοίενε τὴν Ἀμφίπολιν (357), ἀξιολογωτάτην τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Θράκης, καὶ τὰς ἐπὶ τοῦ Θεομαϊκοῦ κόλπου κτήσεις τῶν Ἀθηναίων Πύδναν (357) καὶ Ποτείδαιαν (356). Καὶ ταύτην μὲν ἐδωκεν εἰς τοὺς Ὀλυμπίους,

ίνα προσοικειωθῇ αὐτούς ἀλλὰ συγχρόνως προσκληθεὶς ὑπὸ Θρακῶν εἰς βοήθειαν κατέλαβε τὰς πέραν τοῦ Στρυμόνος Κορηνίδας, ηὗξησεν αὐτὰς μετονομάσας Φιλίππους καὶ ἐγένετο κύριος τοῦ Παγγαίου.

Μετὰ ταῦτα προσκληθεὶς ὑπὸ τῶν ἐν Λαρίσῃ Ἀλευαδῶν κατὰ τοῦ τυράννου τῶν Φερῶν Λυκόφρονος ἐσπευσεν εἰς Θεσσαλίαν καὶ τὰς αὐτόθι καταπιεζομένας πόλεις ἐπροστάτευσε. Κατὰ τὰ πρῶτα δὲ ἥδη ἔτη τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἐκραγέντος Φωκικοῦ ἢ ιεροῦ πολέμου (355-346), ὅτε οἱ Φωκεῖς ὑπὸ τὸν Ὀνόμαρχον εἶχον εἰσβάλει εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ὁ Φίλιππος, ἀφ' οὗ ἐκυρίευσε τὴν Μεθώνην καὶ κατηδάφισεν αὐτὴν (353), ἐζήτησε νὰ λάβῃ μέρος ἐνεργὸν εἰς τὰς ἐσωτερικὰς διενέξεις τῆς Ἑλλάδος. Ἐπὶ τῇ προσκλήσει δὲ τῶν Θεσσαλῶν εἰσήλασε καὶ πάλιν εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἐξεδίωξε τοὺς Φωκεῖς, καθήρεσε τὴν ἐν Φεραῖς τυραννίδα, κατέλαβε τὰς Παγασὰς καὶ τὴν Μαγγησίαν καὶ προεχώρησεν ἥδη μέχρι Θεομοπυλῶν· ἀλλ' εὐρῶν αὐτὰς προκατειλημένας ὑπὸ ἀθηναϊκοῦ στρατοῦ ἡναγκάσθη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν (352).

Μετὰ μικρὰν ἐν Μακεδονίᾳ ἀνάπταυσιν ἐξεστράτευσε καὶ πάλιν κατὰ τῶν ἐν Χαλκιδικῇ χερσονήσῳ πόλεων καὶ πολλὰς ἐξ αὐτῶν ὑπέταξεν. Ἐν ἔτει δὲ 349 προσέβαλε τὴν μεγίστην τῶν ἐκεῖ πόλεων τὸ Ολυνθον καὶ κυριεύσας αὐτὴν διὰ προδοσίας κατέστρεψε (348). Μετὰ τὴν ὄλωσιν τῆς τὸ Ολυνθον, κατώρθωσε νὰ ὑποτάξῃ τὴν Φωκίδα καὶ νὰ εἰσέλθῃ ἀκωλύτως διὰ τῶν Θεομοπυλῶν, μεθ' ὅ συγκαλέσας τὸ ἀμφικτυνονικὸν συνέδριον ἀνεκηρύχθη ὑπὸ αὐτοῦ ἀμφικτύων ἀντὶ τῶν καθαιρεθέντων Φωκέων (346).

'Επιστρέψας ἐκ Φωκίδος εἰς Μακεδονίαν ἐστράφη πρὸς Β. κατὰ τῶν Θρακῶν, οὓς νικᾷ καὶ προσλαμβάνει παρὰ τὸν Πόντον τὴν Ἀπολλωνίαν καὶ τὸ Οδησσόν (τὴν σημερινὴν Βάρωνα). ἐπελθὼν δὲ κατὰ τῶν ἐν Προποντίδι Ἑλληνικῶν πόλεων καταλαμβάνει τὴν Σηλυβρίαν καὶ πολιορκεῖ τὴν Πέρινθον καὶ τὸ Βυζάντιον· στρατὸς δ' ὅμως ἀθηναϊκὸς ἀποσταλεὶς κατὰ τοῦ Φιλίππου ἀναγκάζει αὐτὸν νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν τῶν πόλεων καὶ νὰ ἀπέλθῃ ἐκεῖθεν.

Μετὰ ταῦτα ὑποκινήσας διὰ τῶν ἐν Ἑλλάδι φίλων του νέον ἵερὸν πόλεμον καὶ προσκληθεὶς ν' ἀναλάβῃ τὴν διεξαγωγὴν αὐτοῦ εἰσῆλθε μετὰ πολυαρίθμου στρατοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα· καὶ μέρος μὲν τοῦ στρατοῦ του ὤδευσε κατὰ τῆς Ἀμφίσσης, ἷν ἐκυρίευσε καὶ κατέστρεψεν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς κυρίας δυνάμεως κατέλαβεν αἰφνι-

δίως τὴν ὁχυρὰν Ἐλάτειαν (338). Τότε τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Δημοσθένους συνεμάχησαν αἱ τέως ἀσπονδοὶ πόλεις Ἀθῆναι καὶ Θῆβαι καὶ ἀντιπαραταχθεῖσαι ἐν Χαιρωνείᾳ κατὰ τοῦ Φιλίππου ἡττήθησαν ὀλοσχεωδῶς. Διὰ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ νίκης ὁ Φίλιππος ἐγένετο κύριος ὅλης σχεδὸν τῆς Ἐλλάδος. Ἐν δὲ τῷ συγκληθέντι ὑπ’ αὐτοῦ ἐν Κορίνθῳ κοινῷ συνεδρίῳ τῶν Ἐλλήνων ἀνεκρούχη ἡ γεγενένη αὐτοκράτωρ συμπάσης τῆς Ἐλλάδος διὰ τὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐκστρατείαν (337).

Ἐπιστρέψας εἰς Μακεδονίαν ὁ Φίλιππος ἥρχισε νὰ παρασκευάζηται διὰ τὴν ἐκστρατείαν αὐτήν. Ἀλλ’ αἴφρνης ἐν τῷ μέσῳ τῶν παρασκευῶν του ἐδολοφονήθη ὑπὸ τινος τῶν σωματοφυλάκων του, Παυσανίου καλούμένου (336). /

IV. Συνοπτικὴ ἴστορία τῆς Ὀλύνθου.

Ἡ Ὀλύνθος ἦτο ἐκ τῶν ἀξιών πλείστου ὅσου λόγου πόλεων τῆς ἀρχαιότητος. Κτισθεῖσα, ὡς λέγεται, ἐπὶ τῶν Τρωϊκῶν κεῖται ἐν τῇ Χαλκιδικῇ χερσονήσῳ ἐπὶ τῆς ΒΔ πλευρᾶς τοῦ Τροναίου κόλπου· τὸ κατ’ ἀρχὰς ὄκισθη ὑπὸ ἀποίκων Βοττιαίων—Θρακικοῦ τινος φύλου—, ἔπειτα δὲ περὶ τοὺς χρόνους τῶν Περσικῶν πολέμων ὑπὸ Χαλκιδέων.

Ἀπὸ τῶν Περσικῶν ἡ Ὀλύνθος ἥρξατο ν’ αὐξάνῃ ταχέως καὶ ἐντὸς διλίγου χρόνου ἀπέκτησε δύναμιν μεγάλην, ὥστε ἀπέβη τὸ κέντρον τῶν ἐν Χαλκιδικῇ χερσονήσῳ πόλεων. Ἀλλὰ τοῦ χρόνου προϊόντος κατέστη φόρος ὑποτελής τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ἵνα ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τῆς τυραννικῆς ἡγεμονίας αὐτῶν ἀπεστάτησεν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν ἄμα τῇ ἐκρήξει τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου (431) καὶ προσεχώρησε πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. Ὡς ἐκ τούτου συνέβησαν πόλεμοι ἀλλεπαλληλοι μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Ὀλυνθίων, οἵτινες διεξαχθέντες ἐν Χαλκιδικῇ μετ’ ἐπιμονῆς καὶ πείσματος ἐτελείωσαν μετὰ τὸ τέλος τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου, ὅτε κατεστράφησαν καὶ αἱ Ἀθῆναι (404).

Μετὰ τὴν πτῶσιν τῶν Ἀθηνῶν ἡ Ὀλύνθος ἀπηλλάγη μὲν τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ περιῆλθεν εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Σπάρτης, ἵστηγένετο φόρος ὑποτελής. Περὶ τοὺς χρόνους δὲ τῆς Ἀνταλκιδείου εἰδονῆς (387) ἥρξατο ν’ ἀναλαμβάνῃ τὴν προτέραν της δύναμιν· πλεῖσται πόλεις τῆς Χαλκιδικῆς—32 καὶ ὑπερέκεινα—προσεχώ-

οησαν τῇ Ὀλύνθῳ· ὥσαύτως πλεῖστα φῦλα τοῦ μαχίμου Θρακικοῦ ἔθνους ἐγένοντο ὑπήκοα τῶν Ὀλυνθίων καὶ ἡκολούθον αὐτοὺς ἐν πολέμῳ. Ἐσκέπτοντο δὲ οἱ Ὀλύνθιοι καὶ νὰ ἔξασφαί λίσφωσι τὰς κτήσεις αὐτῶν διὰ συμμαχιῶν πρὸς ἔνας πόλεις καὶ παγιώσωσι τὴν μεγάλην αὐτῶν ἀρχήν· πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἔξητουν νὰ συνάψωσι συμμαχίαν μετὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων τῷ 383 π.Χ. Τὰ σχέδια ταῦτα προεκάλεσαν τὴν παρέμβασιν τῶν Λακεδαιμονίων ὡς ἐκπληρωτῶν τῆς Ἀνταλκιδείου εἰρήνης καὶ μετὰ πόλεμον διαρκέσαντα τέσσαρα ἔτη (383-379) κατελύθη ἡ ἀρχὴ τῆς Ὀλύνθου, ἣτις ἐγένετο πάλιν φόρου ὑποτελής τοῖς Λακεδαιμονίοις.

Μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχῃ (371), δτε κατελύθη ἡ ἡγεμονία τῆς Σπάρτης, ἐπαυσεν ἡ Ὀλυνθὸς νὰ εἶναι φόρου ὑποτελής εἰς τὴν Σπάρτην· ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε πλέον ν' ἀπολαύσῃ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡσυχίᾳ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῆς. Ή κατάληψις τῆς Ἀμφιπόλεως ἐν Θράκῃ ὑπὸ ἀποίκων Χαλκιδέων ἐκ τῆς Χαλκιδικῆς προεκάλεσε πόλεμον μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες εἶχον δικαιώματα καὶ ἀξιώσεις ἐπὶ τῶν παλαιῶν ἐνταῦθα κατακτήσεων αὐτῶν· πέμψαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκεῖ τῷ 364 τὸν στρατηγὸν Τιμόθεον μετὰ στόλου καὶ προσβαλόντες τὴν Ἀμφίπολιν οὐδὲν κατώρθωσαν· τοὺς Ὀλυνθίους διως καὶ τοὺς συμμάχους αὐτῶν Χαλκιδεῖς πολιορκήσαντες στενῶς πανταχόθεν ἀφήρησαν ἀπ' αὐτῶν τὴν Ποτείδαιαν καὶ Τορώνην.

Νέαν φάσιν—καὶ δὴ τὴν τελευταίαν—λαμβάνουσι τὰ πράγματα τῆς Ὀλύνθου, δτε ἀνέβῃ εἰς τὸν ὑδόνον τῆς Μακεδονίας Φύλιππος ὁ Β' (359). Οὗτος ἀφ' οὐ ἔσωσε κατ' ἀρχὰς τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τοὺς εἰσβαλόντας εἰς αὐτὴν Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας καὶ ἐστρέψεως τὸν ὑδόνον του κατὰ τῶν ἀνταπαιτητῶν αὐτοῦ ἐστράφη πρὸς τὴν Χαλκιδικὴν χερσόνησον καὶ ἐκυρίευσε τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Πύδναν (τῷ 357)· ὀλίγον δὲ μετὰ ταῦτα (τῷ 356) τῇ συμπράξει τῶν Ὀλυνθίων τὴν Ποτείδαιαν· ταύτην τὴν πόλιν, ἀνίκουσαν τοῖς Ἀθηναίοις, καθὼς καὶ τὸν Ἀνθεμοῦντα—πόλιν, περὶ ᾧς ἡριζον ἀπὸ μακροῦ οἱ Ὀλύνθιοι καὶ οἱ Μακεδόνες—παρεχώρησε τοῖς Ὀλυνθίοις θέλων νὰ περιποιηθῇ αὐτούς· βραδύτερον δ' διως (τῷ 349) ἐπῆλθε καὶ κατ' αὐτῆς τῆς Ὀλύνθου καὶ κυριεύσας τὴν πόλιν διὸ προδοσίας δύο Ὀλυνθίων, τοῦ Λασθένους καὶ Εὐθυκράτους, κατέστρεψεν αὐτὴν (κατὰ τὸ φιλινόπωρον τοῦ 348)· ἐκτοτε ἡ Ὀλυνθὸς δὲν ἀνεστήθη· λείψανά τινα αὐτῆς σώζονται περὶ τὴν σημερινὴν θέσιν «ἄγιος Μάμας».

I.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Α.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Φίλιππος κατὰ τὸν πόλεμον, τὸν ἐκφαγέντα μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἀμφιπόλεως μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν Ἀθηναίων, κατώρθωσε νὰ συνταχθῶσιν οἱ Ὀλύνθιοι μετ' αὐτοῦ καὶ παρεχώρησεν εἰς αὐτὸὺς δύο πόλεις, τὴν Ποτείδαιαν καὶ τὸν Ἀνθεμοῦντα· οἱ Ὀλύνθιοι βλέποντες τὰς τοιαύτας πρὸς αὐτὸὺς διαθέσεις τοῦ Φίλιππου ἐθεώρουν ἔαυτοὺς εὐτυχεῖς καὶ ἀσφαλεῖς καὶ ἐπίστευον διτὶ δὲ Φίλιππος θὰ ἥρκειτο εἰς τὰς κτηθείσας χώρας καὶ θὰ ἀφινε τὴν Ὀλυνθὸν μετὰ τῶν συμμαχίδων τῆς ὑφισταμένην ὡς ἀνεξάρτητον πολιτείαν παρὰ τὰ σύνορα τοῦ μακεδονικοῦ βασιλείου.

Ἄλλ' ὅτε δὲ Φίλιππος προεχώρησε πρὸς τὴν Θράκην, ὅτε καθηπτέαξε τὴν Θεσσαλίαν καὶ κατέβαλε τοὺς Φωκεῖς, ἀπέβη δὲ σαφὲς καὶ εἰς αὐτὸὺς τοὺς τυφλώττοντας πῶς συνήθιζε νὰ φέρονται πρὸς τοὺς φίλους καὶ συμμάχους, τότε καὶ οἱ Ὀλύνθιοι δὲν ἥδυναντο πλέον νὰ ἔξακολουθῶσιν ἀπατώμενοι περὶ τῶν καθ' ἔαυτούς. "Εκρινον λοιπὸν καλὸν νὰ πέμψωσι πρέσβεις εἰς Ἀθήνας καὶ νὰ εἰδηγηνέσσωσι πρὸς τὸν Ἀθηναίους (τῷ 352 π. Χ.).

Τὸ διάβημα τοῦτο τῶν Ὀλυνθίων δὲ Φίλιππος ἐθεώρησε μὲν ὡς ἔχθρικόν, ἀλλὰ δὲν ἐπεχείρησε κατ' αὐτῶν πόλεμον ἀμέσως· ἥρκεσθη ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ εἰσβάλῃ (τῷ 351) εἰς τὴν Χαλκιδικὴν καὶ νὰ ἐπιδείξῃ τοῖς Ὀλυνθίοις ἀπειλητικῶς τὰς στρατιωτικάς του δυνάμεις. Τῷ 349 δῆμος λαβὼν ὡς πρόφασιν τὴν ἄρνησιν τῶν Ὀλυνθίων ν' ἀποδώσωσι τὸν καταφυγόντα εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν ἀδελφόν του Ἀρριδαίον κηρύττει δριστικῶς τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Ὀλυνθίων· οὗτοι βλέποντες τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον ἀποστέλλουσιν εἰς Ἀθήνας πρέσβεις ζητοῦντες συμμαχίαν καὶ ταχεῖαν βοήθειαν.

Ἐπὶ τῇ ἀφίξει τῶν Ὀλυνθίων πρέσβεων συνέρχονται οἱ Ἀθηναῖοι εἰς ἐκκλησίαν· κατὰ ταύτην ἔλαβον τὸν λόγον πολλοὶ δῆτορες, ἐκφράσαντες ἐνδοιασμοὺς διὰ τὴν ἀποστολὴν βοηθείας εἰς Ὀλυνθὸν· τελευταῖον ἀναβαίνει εἰς τὸ βῆμα δὲ Δημοσθένης καὶ ἀπαγγέλλει τὸν Α' Ὀλυνθιακὸν—κατὰ τὸ θέρος τοῦ 349—, ἐν ᾧ ὑποδεικνύει τοῖς Ἀθηναίοις, τί διφείλουσιν οὗτοι νὰ πρᾶξωσιν ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

§ 1—2 πρὸς αὐτά.

Αντὶ πολλῶν κτλ., ἡ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: νομίζω ὑμᾶς ἐλέσθαι ἀνάντι πολλῶν χρημάτων.—αἰροῦμαι (τι) ἀντί τινος = προτιμῶ τις ἀντί τινος.—εἰ φανερὸν γένοιτο, ἔντικμ.: τοῦ ἐλέσθαιαν = τὸ φανερὸν γενέσθαι: τούτου ὑποκμ.: τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ πόλει = ἔκεινο, τὸ δποῖον μέλλει: νά ώφελήσῃ τὴν πατρίδα.—περὶ ὠν σκοπεῖτε συναπτέον τῷ «εἰ φανερὸν γένοιτο».—περὶ ὠν... = περὶ τούτων, περὶ ὠν... = ὡς πρὸς ταῦτα, περὶ ὧν... = ὡς πρὸς τὴν (προκειμένην) ὑπόθεσιν, περὶ ής... — σκοπῶ περὶ τινος = σκέπτομαι περὶ τινος.—ὅτε, ἐντκύθα αἰτλγκ. = ἐπειδή.—προσθύμωσ, συναπτέον τῷ ἀκούειν.—ἐθέλειν... τῶν βουλομένων, τὸ μὲν ἐθέλειν = ἔχειν τὴν ἀπόφασιν, τὸ δὲ βούλεσθαι = ἐπιθυμεῖν, ἔχειν τὴν διάθεσιν.—ἔσκεμμένος = προεσκεμμένος, προμελετημένος.—ἥκω = παρέρχομαι (ἐπὶ τὸ βῆμα) = ἀναβαίνω εἰς τὸ βῆμα.—ἀν... λάβοιτε = δύγασθε νὰ ἐννοήσητε.—ἀκούσαντες, μετχ. χρονκ.—τῆς ὑμετ. τύχης κτλ., ἡ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: (τὸ) ἐπελθεῖν ἀν ἐνίοις εἰπεῖν ἐκ τοῦ παραχρῆμα πολλὰ τῶν δεόντων ὑπολαμβάνω τῆς ὑμετέρας τύχης.—(τὸ) ἐπελθεῖν ἀν ἐνίοις κτλ., ἀντικμ. τοῦ: ὑπολαμβάνω τῆς ὑμετέρας τύχης.—ἐπέρχομαι τινι (μετ' ἀπρομφ.) = ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν τινος (νά...).—(τὸ) ἐπελθεῖν ἀν ἐνίοις εἰπεῖν, κατ' ἔννοιαν = τὸ ὅτι δύνανται τινες (ἔξι ὑμῶν) ἐκ στιγμιαίας ἐμπνεύσεως νὰ εἴπωσιν.—ἐκ τοῦ παραχρῆμα = ἐκ τοῦ προχείρου, ἄνευ προπληρωματικῆς.—ὑπολαμβάνω τῆς ὑμετέρας τύχης (γενκ. κατηγορηματική) = νομίζω ἵδιον τῆς τύχης σας.—τὴν... αἰρεσιν, ὑποκμ. τοῦ: γενέσθαι, οὖν κτγρμ. τὸ: δαδίαν.—αἰρεσις = ἔκλογή.—ομῆτ, ή δτκ. συναπτέα τῷ: αἰρ. γενέσθαι.—δ παρὼν καιρός . . . = δ παρὼν καιρός λέγει μόνον οὐχὶ φωνὴν ἀφιείς.—καιρός = περίστασις, εὐκαιρία.—μόνον οὐχὶ = σχεδὸν μετριάζει τό: φωνὴν ἀφιείς.—φωνὴν ἀφίημι = ἐκβάλλω φωνήν, φωνάζω.—τῶν πραγμ. . . . = ἀντιληπτέον ἔστιν ὑμῖν αὐτοῖς τῶν πραγμάτων ἔκείνων = δεῖ ὑμᾶς αὐτοὺς

ἀντιλαβέσθαι τῶν πραγμάτων ἔκείνων. — ἀντιλαμβάνομαι τινος, κυρίως=πιάνομαι ἀπό τινος· ἐνταῦθα=ἐπιλαμβάνομαι τινος, ἀναμιγνύομαι, ἐπεμβαίνω ἐνεργῶς εἴς τι. — τὰ πράγματα ἔκεῖνα=τὰ ἔκει (δηλ. ἐν Ὁλύνθῳ) πράγματα. — ημεῖς οὐκ...=ημεῖς δοκοῦμένοι εἴχειν πρὸς αὐτὰ οὐκ οἶδα δύντινα τρόπον=ημεῖς φαγόμεθα ὅτι πρὸς αὐτὰ (τὰ πράγματα) διακείμεθα δὲν γνωρίζω πῶς.

Περὶ ὧν νυνὶ σκοπ., τότε οἱ Ἀθηναῖοι ἐσκέπτογτο ἂν πρέπει ν' ἀποστείλωσι βοήθειαν εἰς τοὺς Ὁλυμπίους ἢ οὔχι. — οὕτως ἔχει, δτι δηλ. προτιμᾶτε τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος ἀντὶ πολλῶν χρημάτων. — ἐσκευμένος... ἐπελθεῖν, ἄλλοι μὲν τῶν δητόρων τῶν Ἀθηναίων ἡγόρευον προμελετημένοι καὶ προπαρεσκευασμένοι, ἄλλοι δὲ ἀνευ προπαρασκευῆς, ἐκ τοῦ προχείρου ὁ Δημοσθ. ἀνέβαινεν εἰς τὸ βῆμα πάντοτε προπαρεσκευασμένος. — τοῦτ' ἀν ἀκ. λάβοιτε—πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παρ. ἐνίοις ἀν ἐπελθ. εἰπεῖν, ἢ ἔννοια: εἰσθε, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἵκανοι ὅχι μόνον νὰ ἔννοισητε τοὺς προπαρεσκευασμένους λόγους τῶν δητόρων, ἄλλα καὶ οἱ ἤδιοι: νὰ ἐκφέρητε εὐστόχους γνώμας ἀνευ προπαρασκευῆς, ἐκ τοῦ προχείρου, ὑπὸ τὴν ἐμπνευσιν τῶν προστατευόντων τὰς Ἀθήνας θεῶν (πρᾶλ. καὶ Γ' Ὁλυνθ. § 15 «καὶ γάρ...»). — ημεῖ, οἱ λαμβάνοντες τὸν λόγον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὥμιλουν ἀπὸ τοῦ βῆματος καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς θέσεώς των φράσεις δὲ συνήθεις περὶ τῶν ἀγορευόντων δητόρων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰναι: αἱ ἔξης: ἀνίστασθαι, παριέναι, παρεῖναι ἐπὶ τὸ βῆμα, ημεῖν, πρόσσοδον ἢ πάροδον ποιεῖσθαι, ἀναβαίνειν εἰς τὸ πλήθος. — τῆς ὑμετέρας τύχης, δ ῥήτωρ πολλάκις ἔξυμνει τὴν τύχην τῶν Ἀθηνῶν (πρᾶλ. καὶ Β' Ὁλυνθ. § 2, § 22): περὶ αὐτῆς ὑπῆρχεν δ ἔξης μῦθος: δ Πισσειδῶν ὀργισθεὶς κατὰ τῶν Ἀθηναίων, διότι προετίμησαν νὰ τεθῶσιν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀθηνᾶς, κατηράσθη αὐτοὺς νὰ σκέπτωνται: πάντοτε κακῶς· ἀλλ' ἡ Ἀθηνᾶ ἀντηυχήθη πάντα τὰ κακῶς ἐσκευμένα νὰ μεταδάλλωνται: πρὸς ὅφελος τῶν Ἀθηναίων. — ἐξ ἀπάντων, δηλ. τῶν λεχθέντων. — ὁστ'... ὁσδιαν τὴν... αἰρεσιν γενέσθαι, ἐπόμενον εἰναι ν' ἀποβαίνῃ τοῖς Ἀθηναῖοις εὔκολος ἢ ἐκλογὴ τῆς κρείττονος γνώμης (τοῦ συμφέροντος), ἀφ' οὐ οὔτοι:—κατὰ τὸν δῆτορα—εἰναι ἵκανοι εἰς τί, πρᾶλ. ἀνωτέρω: τοῦτ'... ἀν λάβοιτε—πολλὰ τῶν δεόντων κτλ.—αὐτῶν, δηλ. τῶν ἐν Ὁλύνθῳ πραγμάτων.

§ 2 ἔστι—3.

Ἐστι δὴ τά γ' ἔμοὶ δοκοῦντα = ἀ δὴ γ' ἔμοὶ δοκεῖ, ἔστι ταῦτα· κατ' ἔννοιαν=λοιπὸν ἡ ἰδική μου γνώμη εἰναι·—ἥδη=εὐθύς, ἔνευ ἀναβολῆς. — παρασκευάζομαι τὴν ταχίστην (δηλ. δόδον)=παρασκευάζομαι τάχιστα. — ὅπερ καὶ πρότερον=ὅπερ πρότερον (δηλ. ἐπάθετε). — ήτις . . . ἐρεῖ καὶ παρέσται . . . , ἀναφρα. τελκ. προτάσεις=ἴνα αὔτη... εἰπη καὶ παραγένηται. — πάρειμι τοῖς πράγμασι (τῶν Ὀλυμφίων)=παρευρίσκομαι εἰς τὰ πράγματα, παρακολουθῶ ἐκ τοῦ πλησίου μὲ προσοχὴν τὴν ἔξελιξιν τῶν (ἐν Ὀλύνθῳ) πραγμάτων. — ὁς, αἰτλγκ.—ἔστι τοῦτο (ὑποκιμ.) δέος (κτυρμ.), κατ' ἔννοιαν=τοῦτο φοβητέον (ἔστιν) ήμιν=τοῦτο δεῖ ήμᾶς φοβεῖσθαι. — μὴ=μήπως· συναπτέον τῷ τρέψηται καὶ παρασπάσηται. — ὁν, μετχ. αἰτλγκ. — δεινὸς (μετ' ἀπριμφ.)=ἐπιτήδειος (εἰς τὸ νά...). — ἄνθρωπος=ὁ ἀνθρώπος. — χρῶμαι πράγμασι=ἐπωφελοῦμαι (τὰς) περιστάσεις. — τὰ μέν... τὰ δέ... τὰ δὲ=ἄλλοτε μέν... ἄλλοτε δέ... ἄλλοτε δέ. — εἶνων... ἀπειλῶν... διαβάλλων, μετχ. τροπκ. — ήνίκ' ἂν (=ὅταν) τύχη, δηλ. εἴκων. — ἀξιόπιστος δ' ἄν... φαίνοιτο =καὶ τότε (δηλ. εἰ ἀπειλοίη) θὰ ἐφαίνετο ἀξιόπιστος. — ήμᾶς διαβ. καὶ... ήμ., τὸ β' ἀντακμ. (τὴν ἀπουσίαν) προσδιορίζει: ἀκριβέστερον τὸ α' (ήμᾶς)· κατ' ἔννοιαν=διαβάλλων ήμᾶς εἰς τοὺς Ὀλυμφίους δὲν παρευρίσκομεθα πλησίου των πρὸς ὑποστήριξίν των. — τρέπομαι καὶ παρασπῶμαι τι τῶν δλων πραγμάτων=τρέπω μὲ τὸ μέρος μου (πρὸς δφελός μου) καὶ παρασύρω σπουδαιόν τι σημεῖον τῆς δλης πολιτικῆς καταστάσεως.

Τὴν βοήθειαν, δηλ. τὴν ὑπὸ τῶν Ὀλυμφίων ζητουμένην. — **ἔνθενδε**, ἐξ Ἀθηνῶν, ήτοι μὲ δυνάμεις συγκειμένας ἐκ πολιτῶν, οὐχὶ ἐκ ξένων. — **ὅπερ καὶ πρότερον**, ὑπαινίσσεται: δρήτωρ τὰς ἀπωλείας τῶν πόλεων Ἀμφιπόλεως, Πύδνης, Ποτειδαίας καὶ ἄλλων; τὰς δφειλομένας εἰς τὴν δραχθυμίαν τῶν Ἀθηναίων (πρὸλ. § 8, § 9), — **πρεσβείαν πέμπειν**, δηλ. πρὸς τοὺς Ὀλυμφίους. — **ταῦτα**, δηλ. τὰς ὑπὲρ αὐτῶν (τῶν Ὀλυμφίων) ἀποφάσεις ὑμῶν. — **ἄνθρωπος**, πολλάκις οὕτω περιφρόνητικῶς δηνομάζει: τὸν Φίλιππον δημοσθ. — **εἴκων**, ως δτε παρέδωκε τοῖς Ὀλυμφίοις τὴν Ποτείδαιαν καὶ τὸν Ἀνθεμοῦντα (βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 40· πρὸλ. καὶ β' Ὀλυμφ. § 7).

— ἀξιόπιστος ἀν εἰκότως, καθ' οὓς πολλαὶ πόλεις μέχρι τοῦδε είχον δοκιμάσει τὴν ἀπειλὴν τοῦ Φιλίππου πραγματοποιηθεῖσαν. — τρέψηται καὶ παρ. τι τῶν δλων πρ., ἐὰν δηλ. ὁ Φίλιππος κατορθώσῃ νὰ συμφιλιωθῇ πάλιν μετὰ τῶν Ὁλυνθίων ἢ παρακλήσης τὴν διαπραγματευομένην συμμαχίαν μεταξὺ Ὁλύνθου καὶ Ἀθηνῶν.

§ 4-5.

Οὐ μὴν ἀλλ(ἀ)= ἀλλ' ὅμως τὸ πλήρες θὰ γῆτο: οὐ μὴν γενήσεται τοῦτο, **ἀλλ(ά)=** ἐπιεικῶς = σχεδόν· κατ' ἔννοιαν = δύναται τις νὰ εἴπῃ διέ· μετριάζει τό: καὶ βέλτιστον ὑμῖν (δηλ. ἔστι), μεθ' οὐ πρέπει νὰ συναρθῇ = εἶγας· καὶ ὡφελιμώτατον εἰς σᾶς = σᾶς ὡφελεῖ τὰ μάλιστα. — **δύσμαχος=** δυσπολέμητος. — τῶν Φ. πράγματων, γενκ. διαιρετικ. τοῦ δ.—δ δυσ. ἐ. τῶν Φ. πράγμ., κατ' ἔννοιαν = δύπερ καθιστᾶ τὸν Φίλιππον λίαν δυσπολέμητον. — τὸ... εἶναι... καὶ (τό)... παρεῖναι, ὑποκείμενα τοῦ προέχει καὶ ἔχει. — τὸ εἶναι πάντων . . . = τὸ εἶναι ἐκείνων, δύντα ἔνα, κύριον πάντων. — καὶ δητῶν καὶ ἀπορρήτων, ἐπεξήγησις τοῦ: πάντων. — δητὸς = δ λεγόμενος, περὶ οὐ δύναται νὰ γίνηται λόγος. — **ἀπόρρητος =** δ μὴ λεγόμενος, περὶ οὐ δὲν πρέπει: νὰ γίνηται λόγος, μυστικός. — **δεσπότης =** ἀπόλυτος κύριος, ἔχων ἀπεριόριστον ἔξουσίαν. — **πρὸς μὲν τὸ τὰ . . . =** πρὸς μὲν τὸ πράττεσθαι τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ (ἐπίρρ.) καὶ κατὰ καὶ δόν, κατ' ἔννοιαν = ὡς πρὸς μὲν τὴν ταχεῖταν καὶ ἔγκαιρον διεξαγωγὴν τῶν πολεμικῶν του ἐπιχειρήσεων. — **πολλῷ προέχει** (ἀμβτ.). = (τοῦτο [δηλ. τὸ...εἶναι...καὶ...παρεῖναι]) εἰναὶ μέγα πλεονέκτημα. — **πρὸς δὲ τὰς . . . =** ὡς πρὸς δὲ τὰς . . . — **καταλλαγὴ =** συμφιλίωσις. — **ἀν . . . ποιήσαιτο**, δηλ. εἰ βούλοιντο Ὁλύνθιοι. — **ἀσμενος**, κτυγριμ. τοῦ ὑποκειμένου (ἐκείνος) σημαίνον τρόπον = **ἀσμένως**. — **ἐναντίως ἔχει =** (αὐτὸ τοῦτο [δηλ. τὸ...εἶναι...καὶ...παρεῖναι]) φέρει ἐναντίον ἀποτέλεσμα (δηλ. εἶναι μειονέκτημα). — **ὑπὲρ μέρους χώρας=** πρὸ διεράσπισιν μέρους τινὸς τῆς χώρας των. — **ἀλλ'** **ἀναστ . . . =** **ἀλλ'** **ὑπὲρ ἀναστάσεως καὶ . . . ,** ἐνταῦθα ἢ **ὑπὲρ=** πρὸς ἀπόκρουσιν, πρὸς ἀποφυγῆν. — **ἀνάστασις=** καταστροφή. — **ἀνδραποδισμὸς=** ὑποδούλωσις. — **ἄ τ' Ἀμφιπ. . . =** **ἄ τ' ἐποίησε τοὺς παραδόντας τῶν Ἀμφιπολιτῶν (=ἐκείνους τῶν**

Αμφιπολιτῶν, οἳ παρέδοσαν) τὴν πόλιν αὐτῷ καὶ (ἐποίησε) τοὺς ὑποδεξαμένους τῶν Πυδναίων (=ἐκείνους τῶν Πυδναίων, οἱ ὑπεδέξαντο). — ποιῶ τί τινα=κάμψω τι εἰς τινα. — δλῶς=ἐν γένει. — ἀπιστον (κτυρι). ταῖς πολιτείαις η τυραννίς (ἐστι)=ἡ τυραννίς εἰναι τι, εἰς δὲν δίδουσι πίστιν τὰ δημοκρατικὰ πολιτεύματα. — δλῶς τε καὶ= καὶ μάλιστα. — δμορος, ον=δέχων τὰ αὐτὰ δρια μετά τινος, γειτονικός. — ἔχωσι, ὑποκριμ.;

Τοῦθ', δ... τῶν Φ. πραγμ., δηλ. τὸ εἶναι π... καὶ π. παρεῖναι... — κύριον... ἀπορρήτων, ὁ Φίλ. ἐπραττεν δσα αὐτὸς μόνος ἔκρινε κατάλληλα χωρίς νὰ προλέγῃ διὰ τῶν φηφισμάτων μηδὲ νὰ συσκέπτηται ἐν τῷ φανερῷ — ώς συνέδαινεν ἐν Ἀθήναις διὰ τὴν φύσιν τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος. — στρατηγὸν καὶ δεσπότην, ἐν φ ἐν Ἀθήναις οἱ στρατηγοὶ δὲν ἡσαν ἀπόλυτοι κύριοι: τούτοις δὲν ἐπετρέπετο νὰ πράττωσί τι παρὰ τὰ φηφισθέντα νπὸ τοῦ δήμου. — ταμίαν, ὁ Φίλ. διέθετε τοὺς θησαυροὺς τοῦ κράτους, ώς ἔκρινε καλόν, ἀνευ τῶν δχληρῶν διατυπώσεων, εἰς ἃς ὑπέκειντο αἱ δημοκρατικαὶ πολιτείαι. — πανταχοῦ... παρεῖναι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, οἵτινες διεξῆγον τὸν κατὰ τοῦ Φιλίπ. πόλεμον πάντοτε διὰ μισθοφορικῶν στρατευμάτων καὶ ἀνέθετον ἐνίστε τὴν διοίκησιν τοῦ στρατοῦ εἰς ἄρχοντα οὐχὶ οἰκεῖον, ἀλλὰ ἔνον. — ἀ τ Ἀμφιπολ. ἐποίησε..., ὁ Φίλ. εἰσελθὼν εἰς τὴν Ἀμφιπολιν καὶ τὴν Πύδναν διέταξε νὰ φογευθῶσιν οἱ παραδώσαντες αὐτῷ τὰς δύο ταύτας πόλεις: οὗτοι, ώς ἔξαγεται ἐκ τοῦ συμπεράσματος, εἰς δ καταλήγει ὁ ῥήτωρ (δλῶς ἀπιστον κτλ.)., ἡσαν ἀρχηγοὶ τῶν ἐν τῇ Ἀμφιπόλει καὶ Πύδνῃ δημοκρατικῶν.

§ 6—7.

Ἐγγωκότας... ἐνθυμουμένους, μετχ. αἰτλγκ.—γιγνώσκω = ἐννοῶ. — ἀ προσήμει, δηλ. ἐνθυμοεῖσθαι. — ἐνθυμοοῦμαί τι = σκέπτομαι τι, ἔχω τι πρὸ δρθαλμῶν. — ἐθελῆσαι καὶ παρ. καὶ... προσέχειν=καὶ ἐθελῆσαι καὶ παρ. καὶ... προσέχειν" καὶ τὰ τρία ἀπρμφ. εἰναι ὑποκρ. τοῦ δεῖν, δπερ ἔξαρτ. ἐκ τοῦ φημι. — ἐθέλω (ἀνευ ἀντκμ.) = ἔχω τὴν ἀγαθὴν θέλησιν (τὴν προθυμίαν). — παροξύνομαι=ἔξαπτομαι, ἔξεγειρομαι. — προσέχω (τὸν νοῦν) τινί=ἔχω ἐστραμμένην τὴν προσοχὴν μου εἰς τι. —

εἴπερ ποτὲ καὶ νῦν = τώρα περισσότερον η̄ ἀλλοτε̄ τὸ πλήρες θὰ ἦτο : εἴπερ ποτὲ ἥθελήσαιτε καὶ παρωξύνθητε καὶ προσέσχετε, καὶ νῦν δεῖ ἔθελῆσαι καὶ παροξύνθηται καὶ προσέχειν.—εἰσφέροντας... ἐξιόντας... ἐλλείποντας, μετχ. τροπικά.—εἰσφέρω χρήματα = εἰσφέρω εἰσφορὰν= πληρώνω τὸν φόρον (τὸν ἐν καρῷ πολέμου ἐπιβαλλόμενον πρὸς πολεμούκας πιρασκευάς).—αὐτοὺς=ὑμᾶς αὐτούς.—ἔξέρχομαι= ἐκστρατεύω.—καὶ μηδὲν . . . , δ καὶ=καὶ ἐν γένει.—ἐλλείπω τι = ὑστερῶ εἰς τι.—σκῆψις, κυρίως = βάσις, ἐφ' ἣς στηρίζεται τις· δθεν = πρόφασις, δικαιολογία.—οὐδὲ λόγος οὐδὲ σκ. ἔθ. (= ἔτι) ὅμιν... ὑπολείπεται= δὲν ἔχετε πλέον κανένα λόγον καὶ καμμίαν πρόφασιν.—τοῦ μὴ . . . = τοῦ μὴ ἔθελεν ποιεῖν τὰ δέοντα.—νῦν=τώρα δά.—θρυλῶ τι=συνεχῶς δμιλῶ περὶ τινος, συχνάκις ἐπαναλαμβάνω τι.—τέως=μέχρι τοῦδε.—*'Ολυμπίους ἐκπ.* δεῖν Φ., ἐπεξήγησις τοῦ δ (= ἐθρύλουν)=ὅτι δηλ. πρέπει νὰ . . . —ἐκπολεμήσαι, ὡς ὑπκι. νηστέα η̄ αἰτίατκ. ἡμᾶς· τὸ ἀπρωφ. εἶναι ὑπκι. τοῦ δεῖν.—ἐκπολεμῶ (-έω) τινά τινι= περιπλέκω τινὰ εἰς πόλεμον πρός τινα.—αὐτόματος, ον=ἄφ' ἐκαυτοῦ κινούμενος=ἄφ' ἔχυτοῦ.—γίγνεται τι αὐτόματον = γίγνεται τι ἀφ' ἐκαυτοῦ, μόνον του.—καὶ ταῦτα=καὶ μάλιστα.—ῶς δὲν ὅμιν μ. συμφέροι = κατὰ τρόπον λίαν συμφέροντα εἰς ὑμᾶς.—ἀναιροῦμαι τὸν πόλεμον=ἀναλαμβάνω, ἐπιχειρῶ τὸν πόλεμον.—σφαλ. σύμμαχοι, δηλ. ἥσαν ἄν.—σφαλερὸς = ἀστατος, ἀδέσπαιος.—μέχρι του (=τινὸς)=(μόνον) ἐπί τινα χρόνον.—ταῦτ' δὲν ἔγνωκτες ἥσαν=θὰ εἰχον ταύτην τὴν γνώμην (δτι δηλ. ὕφειλον νὰ πολεμῶσι πρὸς Φίλ.).—ἐκ τῶν..., η̄ ἐκ σημαίνει αἰτίαγ=ἔνεκα.—τὰ πρὸς αὐτοὺς ἐγκλήματα = δυσαρέσκεια, παράπονα ἀναφερόμενα εἰς ἐκαυτοὺς (=ἴδια των).—βεβαίαν . . . =εἰκός (ἔστι) ἔχειν αὐτοὺς βεβαίαν τὴν ἔχθραν ὑπὲρ . . . —βέβαιος=διαρκής.—εἰκός (δηλ. ἔστι)=έπόμενον εἶναι.—τὴν ἔχθραν=τὴν (κατὰ τοῦ Φίλ.) ἔχθραν των.—αὐτούς, ὑπκι. τοῦ ἔχειν, ὅπερ ὑπκι. τοῦ εἰκός (ἔστι).—ὑπὲρ ὅν = ἔνεκα τούτων, τὰ δποτα. —φοβοῦνται, δηλ. μὴ πάθωσιν.

Taῦτα(a), τὰ προειρημένα (δηλ.;). — τᾶλλον . . . πάντα, δηλ. τὴν παρὰ τοῖς ἄλλοις ὑπόληψιν καὶ δόξαν; τοὺς ἀπειλοῦντας κινδύνους κ. τ. τ. *'Ο Δημοσθ. πάντοτε νοεῖ καὶ ἀρίνει νὰ ἔγγοῶς περισ-*

σρτερα τῶν δσων λέγει· οὕτω κατωτέρω «μηδὲν ἐλλείποντας», «τἄλλα» (§ 9). — χρ. εἰσφέροντας, ἐν καιρῷ πολέμου ἐτάσσετο διὰ ψηφίσματος τοῦ δήμου φόρος ἔκτακτος πρὸς πολεμικὰς παρασκευὰς ἀναλόγως τῆς περιουσίας τῶν τελούντων αὐτὸν (ἡ εἰσφορὰ λεγομένη) τὴν εἰσφορὰν ὑπεχρεοῦντον ἡ προσφέρωσι πάντες οἱ πολῖται, ἐξαιρουμένων τῶν ὅλως ἀπόρων πολλοὶ ὅμως τῶν Ἀθην. κατώρθωνον ν' ἀποφεύγωσιν αὐτὴν προσποιούμενοι ὅτι ἡσαν πένητες. — χρ. εἰσφέροντας — καὶ αὐτοὺς ἔξιόντας, πολλάκις δ Δημοσθ. συνημμένως αὐτὰ ἐκφέρει, διότι ἀμφότερα ἡσαν ἀναγκαιότατα πρὸς τὴν ἐπιτυχῆ τοῦ πολέμου ἔκβασιν (πρᾶλ. B' Ὁλυνθ. § 13, § 24, § 27, § 31). — αὐτούς, καὶ οὐχὶ ἄλλους, δηλ. ζένους. — αὐτόματον, ἀνευ δηλ. τῆς ἐνεργείας τῶν Ἀθηναίων. — εἰ μὲν γὰρ κ. τ. λ., ταῦτα ἐκθέτουσι τὸν ὥφελιμότατον τρόπον, καθ' ὃν αὐτόματον γέγονεν, διά πάντες ἐθρύλουν τέως. — τὸν πόλεμον, δηλ. τὸν κατὰ τοῦ Φίλ. πόλεμον, ὃν ἥδη πολεμοῦσιν. — μισοῦσι, δηλ. τὸν Φίλ. — αὐτούς, δηλ. τοὺς Ὁλύνθους. — ὑπὲροδῶν φοβοῦνται, οἱ Ὁλύνθοι φοβοῦνται μήπως δ Φίλ. ὡς ἀσπονδίας ἔχθρὸς πάσης ἐλευθέρας πολιτείας καταστρέψῃ τὴν πατρίδα των (πρᾶλ. § 5 «ἄλλ' ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος»). — πεπόνθασι, ἵσως ὑπονοεῖ ἐνταῦθα δρήτωρ τὴν στρατιωτικὴν ἐπιδειξιν, ἢν ἔκαμεν δ Φίλ. κατὰ τῆς Ὁλύνθου ἐν ἔτει 351 βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 43.

§ 8 — 9.

Δῆλοις πόνοι. — παραπεπτωκῶς καιρὸς = εὔκαιρία, ἥτις (ἀνελπίστως) ἔχει παρουσιασθῆ. — ἀφεῖναι, ὡς ὑποκρ. τοῦ ἀπριμφ. νοητέα ἡ αἴτιατκ.: ύμᾶς· τὸ ἀπριμφ. τοῦτο, ὡς καὶ τὸ παθεῖν, είναι ὑποκρ. τοῦ δεῖ. — ἀφίημι καιρὸν = ἀφίνω νὰ μοῦ διαφύγῃ εὔκαιρία. — ἥδη = μέχρι τούδε. — εἰ γὰρ δθ' . . . ἡμεῖς = διότι ἐὰν ἡμεῖς κατ' ἔκεινον τὸν χρόνον, ὅτε... — ἥκομεν Εὐβ. βεβοηθησότες = ἔχομεν ἐπανέλθει (εἰς Ἀθήνας) ἐκ τῆς ἐκστρατείας, ἢν ἔχομεν ἐπιχειρήσει πρὸς βοήθειαν τῶν Εὐδοέων. — πάρειμι ἐπὶ τὸ βῆμα = ἔχω προρουσιασθῆ εἰς τὸ βῆμα. — **Ἀμφιπολιτῶν**, γενκ. διαιρτκ. τοῦ: **Ιέραξ καὶ Σιρατοκῆς** κατ' ἔννοιαν = ὡς ἀντιπρόσωποις τῆς Ἀμφιπόλεως. — πλεῖν = ἐκπλεῖν. — τὴν πόλιν = τὴν ἑσυτῶν πόλιν. — παρέχομαι προθυμίαν = δεικνύω

προθυμίαν. — ἥνπερ . . . , ποιὸν τὸ δὲ τῆς ἀναφράκ. προτάσεως: —εἴχετε(ε) ἀν... καὶ... ἀν ἥτε(ε) ἀπηλλαγμένοι=θὰ κατελαμβάνετε . . . καὶ θὰ ἡσθε ἀπηλλαγμένοι: ἀπόδοσις τοῦ ὑποθέτ. λόγου· τὸ ἥγούμενον: εἰ παρειχόμενο(α). —τὰ πράγματα= αἱ φροντίδες, οἱ περισπασμοί. —ἥνινα=δτε. —τᾶλλα, δηλ. χωρία (=δχυραὶ θέσεις). —τᾶλλα, ἵνα μή . . . , τὸ πλήρες: τᾶλλα, σιωπῶ δὲ τὰ ὄντα πατῶν, ἵνα μή . . . —παθ^δ ἔναστα (δηλ. τὰ χωρία) λέγω=ἀναφέρω (τὰ χωρία) ἐν πρὸς ἔν.— διατρίβω (δηλ. τὸν χρόνον)=χρονοτρίβω. —πολιορκούμενα, κτυρι. μετοχὴ ἐξαρτώμενη ἐκ τοῦ ἀπηγγέλλετο· ἐτέθη κατὰ τὸ γένος τοῦ πλησιεστέρου ὑποκρι.: τᾶλλα. —εἰ . . . τούτων ἐν τῷ πρώτῳ . . . ἐβοηθήσαμεν αὐτοῖ=ἐὰν ἡμεῖς αὐτοῖ (αὐτοπροσώπως) ἡρχόμεθα εἰς βοήθειαν ἐν τούτων (τῶν χωρίων) καὶ μάλιστα τοῦ πρώτου (δηλ. τῆς Πύδνης). — ὁρδιος (δηλ. πολεμεῖσθαι)=εὔκολος πρὸς καταπολέμησιν. — ἀν ἔχοδιμεθα τῷ Φιλ.=θὰ εἴχομεν νὰ κάμωμεν μὲ ἔνα Φιλιππον. — προϊέμενοι . . . οιόμενοι, μετχ. αἰτλγκ.—τὸ παρὸν δεὶ προϊέμει = ἀμειῶ (καταφρονῶ) τὴν ἐκάστοτε παρουσιαζόμενην εὐκαιρίαν.—τὰ μέλλοντα(α) αὐτόματα σχῆσει καλῶς= τὰ μέλλοντα νὰ λάδωσι: μόνα των κακὴν ἔκβισιν.—τηλικοῦτος, ήλικος = τόσον μέγας, δοσ. — πω (πάντοτε μετ' ἀρνήσεως)= μέχρι τοῦδε. —ἥνει=ἔχει παρουσιαζθῆ. — οὗτος δ τῶν Ὀλυμπίων, ἐπεξήγησις τοῦ καιρός τις = δηλ. αὔτη (ἡ εὐκαιρία) ἡ ὑπὸ τῶν Ὀλυμπίων παρεχομένη. — οὐδενὸς ἐλάττων=οὐκ ἐλάττων (ἄλλου) τινός. — ἐλάττων ἐστὶ=εἶναι κατώτερος, ὕστερει κατὰ σπουδαίότητα.—τῶν προτέρων ἐκείνων, δηλ. καιρῶν.

Τοιοῦτον... παραπ. καιρόν, ἐννοεῖται: ἡ εὐκαιρία, ἢν οἱ Ὀλύμπιοι παρέχουσι: νῦν τοῖς Ἀθηναίοις ζητοῦντες τὴν βοήθειαν αὐτῶν κατὰ τοῦ Φιλίπ. — δπερ . . . πεπόνθατε, τοῦτο ἐκτίθεται: εὐθὺς κατωτέρω: εἰ γάρ . . . καὶ πάλιν . . . — Εὐβ. βεβοηθηστες, ἐννοεῖται ἡ εἰς Εὔδοιαν ἐκστρατεία τῶν Ἀθην. ὑπὸ τὸν Τιμόθεον (ἐν ἔτει 357), ἡς ἡ αἰτία ἡ ἔξης: ἐκ τῶν δύο ἐν Εὔδοιᾳ πολιτειῶν κομμάτων τὸ μὲν ἐν ἔξητησε τὴν βοήθειαν τῶν Θηραίων, τὸ δὲ ἄλλο τὴν τῶν Ἀθην. καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν οἱ Θηραῖοι οὐδὲν ἐμπόδιον ἀπεντήσαντες ὕστερον δύμας ἐλθόντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐνίκησαν τοὺς Θηραίους καὶ ἤνάγκασαν αὐτοὺς ν' ἀπέλθωσι τῆς νήσου. Ταύτης τῆς ἐκστρατείας μετέσχε καὶ ὁ Δημοσθ. ὡς

τριήραρχος ἐθελοντής· διὸ αὐτὸν καὶ τὸ ῥ. εἰς α' πρόσωπον (ῆκομεν). — παρῆσαν . . . ἐπὶ τὸ β., βλ. ἐν σελ. 45 «ῆκει». — Ιέραξ καὶ Σιφατοκλῆς, οὗτοι ἐστάλησαν εἰς Ἀθήνας τῷ 358/7 ὑπὸ τῶν Ἀμφιπολίτων ἐπιθυμούντων νὰ παραδώσωσι τὴν πόλιν τοῖς Ἀθην., διότι ὁ Φίλ. ἡτοιμάζετο νὰ πολιορκήσῃ αὐτήν. — ἐπὶ τουτὶ τὸ β., δηλ. τὸ ἐν Πνυκί, ἐφ' οὗ ἴστατο ὁ ἥρητωρ. — τὴν πόλιν, δηλ. τὴν Ἀμφίπολιν. — τὴν αὔτην παρειχόμεν· ..., οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέκρουσαν τὰς προτάσεις τῶν Ἀμφιπολίτων ἀφ' ἐνὸς μὲν ὡς εὑρισκόμενοι τότε ἀρκούντως ἐνησχολημένοι εἰς τὸν συμμαχικὸν πόλεμον, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς λαβόντες παρὰ τοῦ Φίλ. τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι αὐτὸς θὰ καταλάβῃ τὴν Ἀμφίπολιν ὑπὲρ αὐτῶν. — εἴχετ' ἄν...., διότι ὁ Φίλ. δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ προσβάλῃ τὴν Ἀμφίπολιν κατεχομένην ὑπὸ τῶν Ἀθην., ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ διτοῦ ἐπεζήτησεν οὗτος διὰ δόλου νὰ μὴ σταλῇ βοήθεια, διαβεβαιῶν τοὺς Ἀθην. διτοῦ ὑπὲρ αὐτῶν θὰ καταλάβῃ τὴν Ἀμφίπολιν. — πάντων τῶν . . . πραγμάτων, ἢ παρέσχε τοῖς Ἀθην. δικαιόδοξος καὶ ἀτυχῆς πόλεμος, δην ἀνέλαβον οὗτοι κατὰ τοῦ Φιλίπ. (ἀπὸ τοῦ 357) πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Ἀμφιπόλεως. — **Πύδνα, Ποτ.** . . ., ή Πύδνα κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Φιλίπ. τῷ 357, ή Ποτείδαιι τῷ 356, ή Μεθώνη τῷ 353, αἱ Ηαγασαὶ τῷ 352· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 37/38. — **τᾶλλα**, δηλ. Φεραί, Μαγνησία, Θρακικαὶ τινες πόλεις (§ 13). — προσθύμωσ... αὐτοῖς, εἰς τὰς πολιορκουμένας πόλεις ἐστάλησαν βοήθειαι, ἀλλ' αὐταις ὡς ἐλθοῦσαι ἀργά — μετὰ τὴν ἐκπόρθησιν τῶν πόλεων — καὶ ὡς ἀποτελούμεναι ἐκ μισθοφορικοῦ στρατοῦ οὐδὲν κατώρθωσαν. — νυνὶ δῆ, διὰ τούτων ἐπανέρχεται εἰς τὰ ἐν § 8 προειρημένα: «οὐ δεῖ ἀφεῖναι», ἀφ' ὧν ἀπεμακρύνθη διὰ τὴν εἰσαγωγὴν παραδειγμάτων. — **αὐτόματος**, διότι οἱ Ὀλύνθιοι αὐθόρμητοι ἐζήτησαν τὴν βοήθειαν τῶν Ἀθην. — **τῶν προτέρων ἐκείνων (καιρῶν)**, δηλ. ποίων:

§ 10—11.

Ἐμοιγε δοκεῖ = ἐγὼ τούλάχιστον νομίζω. — **ἄν**, οὗτος ἀνήκει τῷ ἔχειν, πρὸ τοῦ δποίου ἐπαναλαμβάνεται. — **τις** . . . **καταστάσις**, ή μετχ. ὑποθηκ. = εἰς τις καταστάη. — **καθίσταμαι δίκαιος λογιστής τινος** = δρθῶς ὑπολογίζω τι. — **τὰ παρὰ τῶν θεῶν τινι ὑπηργμένα** (τοῦ ῥ. ὑπάρχειν) = αἱ εὑρεγεσίαι, τὰς ὑποίας οἱ

θεοὶ οἰκοθεν (πρῶτοι) ἔχουσι κάμει εἰς τινα.—**καίπερ οὐκ ἔχ.** ὡς δεῖ (δηλ. **ἔχειν**) **πολλῶν** = ἀν καὶ πολλὰ (πράγματα μας) δὲν εὑρίσκονται εἰς ἣν κατάστασιν πρέπει νὰ εὑρίσκωνται.—**ἔχω χάριν τινὶ**=χρεωστῷ, γνωρίζω χάριν εἰς τινα.—**ἀν . . . ἀν ἔχειν**, τὸ ἀπριμφ. ἐκ τοῦ **δοκεῖ**=δτι ἥθελε χρεωστεῖ.—**τὸ . . . ἀπολωλενέναι (ἡμᾶς)**, ἀντικμ. τοῦ **ἄν θείη** = τὸ νὰ ἔχωμεν χάσει.—**τῆς ἡμετέρας ἀμελείας**, γενκ. κατηγρμτκ. τοῦ **ἄν τις θείη**=δύναται τις νὰ (τὸ) θεωρήσῃ ὡς προελθόν ἐκ τῆς ἰδικῆς μας ἀμελείας = δύναται τις νὰ (τὸ) ἀποδώσῃ εἰς τὴν ἰδικήν μας ἀμέλειαν.—**τὸ μήτε πεπονθέναι (ἡμᾶς)**, πεφηγέναι τε = τὸ νὰ μὴ ἔχωμεν πάθει . . . , καὶ τὸ νὰ ἔχῃ προσέτι παρουσιασθῇ.—**πάλαι** = πρὸ πολλοῦ.—**ἀντίρροπός τινος**=ἰσόσταθμος, ἵσου βίρους πρός τι.—**συμμαχία ἀντίρροπός τινος** = συμμαχία δυναμένη ν' ἀντισταθμίσῃ τι.—**χρῆσθαι**, δηλ. **αὐτῇ** (**τῇ συμμαχίᾳ**).—**χρῶμαί τινι**=κάμνω (καλὴν) χρῆσιν τινος=ἐπωφελοῦμαί τι.—**τῆς παρὸς ἐκ. εὐνοίας εὐεργέτημα(α)**=ώς εὐεργεσίαν διφειλομένην εἰς τὴν (πρὸς ἡμᾶς) εὔνοιαν ἐκείνων.—**παρόμοιόν ἔστιν, δπερ . . .**=**τοῦτο παρόμοιόν ἔστιν ἐκείνῳ, δπερ (ἔστι)** **καὶ . . . κατ'=εἰς ταύτας (τὰς ὑπὸ τῶν θεῶν παρεχομένας εὐεργεσίας) συμβαίνεις τὸ αὐτό, τὸ δποῖον συμβαίνει καὶ εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν χρημάτων.—**γάρ, διασαφητικός**.—**σώζω**=διαφυλάττω, διατηρῶ.—**ἀναλώσας λάθη** = ἀνεπαισθήτως ἔξιδεύσῃ.—**συνανήλωσε** (γνωμικὸς ἀόριστος) **καὶ τὸ μεμνήσθαι τὴν χάριν**=μαζὶ μὲ τὰ χρήματα (τὰ δποῖα ἔλαβε) ἀποβάλλει καὶ τὴν ἀνάμνησιν τῆς διειλομένης εὐεργεσίας.—**καὶ περὶ τῶν πραγμάτων (τῶν πολιτικῶν) οὕτως** = οὕτω καὶ ὡς πρὸς τὰς δημοσίας ὑποθέσεις.—**οὐδὲ εἰ συνέβη . . . μνημον.** = **καὶ εἰ συνέβη . . . οὐ μνημονεύουσι**.—**χρηστὸν** = ἀγαθόν, καλόν.—**οὐ μνημονεύω** = λησμονῶ.—**πρὸς τό . . .**=κατὰ τό . . . =**συμφώνως πρὸς τό . . .**—**τὸ ἐνβάν** = ἡ ἔκβασις.—**τὰ προσπάρξαντα**=τὰ πρότερον γενόμενα.—**κρίνεται**, ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.**

Τῶν παρὰ τῶν θ. ἡμῖν ὑπηρ., νοεῦνται αἱ εὐγοῖκαι περιστάσεις, ἂς οἱ θεοὶ εὗνοι ὄντες τοῖς Ἀθην. πάντοτε παρείχον αὐτοῖς πρᾶλ. Β' Ὀλυμ. § 1, § 2, § 22.—**κατὰ τὸν πόλεμον**, ἐννοεῖται δ περὶ τῆς Ἀμφιπόλεως πόλεμος, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ δποίου οἱ Ἀθηναῖοι ἔχασαν τὰς πόλεις, ἃς δρήτωρ ἀνωτέρω (ἐν § 9) ἐμνη-

μόνευσε· πρόδλ. καὶ Β' Ὁλυνθ. § 25. — πάλαι, δηλ. κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ πολέμου.—τοῦτο, δηλ. τὸ ἀπολωλενέναι.—τούτων, δηλ. τῶν ἀπολωλότων.—συμμαχίαν... ἀντίρροπον, ἐννοεῖ τὴν συμμαχίαν τῆς Ὁλύνθου, ἥτις ἀξίζει δύσιν αἱ ἀπολεσθεῖσαι πόλεις· περὶ τῆς δυνάμεως δέ, ἥν εἰχεν ἡ Ὁλυνθος, βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 39/40· πρόδλ. καὶ Β' Ὁλυνθ. § 1.—παρ' ἐκείνων, δηλ. τῶν θεῶν. —ἄν... λάθη, δηλ. δοῦ ἄν τις λάβῃ.

§ 12.

Διδ=διὰ τοῦτο.—**καὶ** (ἐπιτατκ.) **σφόδρα**=πολὺ σοδαρῶς.—**τῶν λοιπῶν** (οὐδ.) **ἡμᾶς**... **φροντίσαι**=νὰ σκεφθῶμεν δι' 8, τι μᾶς ὑπολείπεται ἐκ τῆς τύχης.—**ἐπανορθωσάμενοι**, μέτχ. τροπκ. —**ἐπανορθοῦματι** τι, κυρίως =ἐπαναφέρω τι πεπτωκός εἰς τὴν θέσιν του· εἰτα—ώς ἐνταῦθα =ἀρθρῶς χρησιμοποιῶ τι.—**ἀδοξία** =κακή φύμη, δνειδος.—**ἐπὶ τινι** =διὰ τι.—**ἀποτριβοματι** τι =ρίπτω τι μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ, ἔχαλειφω.—**προτίθεματι τινα** =ἀφίνω τινὰ εἰς τὴν τύχην του.—**εἰτ(α)**=καὶ ἐὰν ἐπειτα.—**καταστρέφοματι τινα** =καθυποτάττω τινά.—**φράξω** =λέγω.—**τι... ἔτι** =τι τέλος πάντων.

Διό, ἐπειδὴ δηλ. οἱ θεοὶ μᾶς παρέχουσι· τόσῳ λαμπρὰν εὐκαιρίαν (ποταν):.—**τῶν λοιπῶν**, διὰ τούτων ὁ δρήτωρ ἐννοεῖ τὰ πλεονεκτήματα, ὅτινα θὰ ἔχωσιν οἱ Ἀθην. ἐκ τῆς μετὰ τῶν Ὁλυνθίων συμμαχίας.—**ταῦτ(α)**, δηλ. τὸ λοιπά.—**ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις**, ποταν ἡ μέχρι τοῦτο διαγωγὴ τῶν Ἀθην., δι' ἥν οὗτοι ὑπέπεσον εἰς αἰσχύνην καὶ ἀδοξίαν; πρόδλ. § 8, § 9—**καὶ τούτους...**, δηλ. τοὺς Ὁλυνθίους, ὧν οἱ πρέσδεις παρευρίσκοντο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.—**καὶ (τούτους)**, ώς δηλ. ἀφήσαμεν καὶ τοὺς Ἀμφιπολίτας, Πυδναίους καὶ λοιποὺς (πρόδλ. § 8, § 9).—**ὅποι βούλεται**, δηλ. **ἔπ'** Ἀττικὴν (ώς φαίνεται ἐκ τῶν § 15 καὶ § 25).

§ 13.

Τὸν τρόπον, δι' δν=τίνι τρόπῳ, πώς.—**ῶν**, μέτχ. ἐνδτκ.—**τὸ κατ'** ἀρχὰς =κατ' ἀρχάς.—**τὸ πρῶτον** =κατὰ πρῶτον.—**λαβῶν**, μέτχ. χρονκ.—**λαμβάνω** =καταλαμβάνω, κυριεύω.—**Πύδναν...** **Ποτείδ...** **Μεθώνην**, ταῦτα — ώς καὶ τὸ Ἀμφιπολίν — εἴναι ἀντικμ. τοῦ λαβῶν.—**πάλιν** =κατόπιν.—**αὖθις** =μετὰ ταῦτα.—**ἐπιβαίνω Θετταλίας**=πατῶ εἰς τὴν Θεσσαλίαν.

εἰσελκύνω εἰς τὴν Θεσσ.—πάνθ^ο(οὐδ.)=ἐν συντόμῳ ὅλᾳ τὰ ἔκει.—δὸν ἔβούλ...=εὐτρεπίσας (μτχ. χρον.). δὸν τρόπον ἔβούλετο.—εὐτρεπίζω τι=τακτοποιῶ τι.—δὸν τρόπον ἔβούλετο = δπως ἦθελε.—οἰχομαι=ἔχω ἀπέλθει: δ παρατκ. ὡχόμην ἔχει ἐνταῦθα σημασίαν ἀσφίστου.—οἱ μὲν... οἱ δὲ=ἄλλοι μέν... ἄλλοι δέ.—ἔκβάλλω τινά=ἐκδιώκω, ἐκθρονίζω τινά.—μαθίστημι τινα=ἔγκαθιστῷ τινα.—τῶν βασιλέων, γενκ. διαιρτκ. τοῦ: τοὺς μέν... τοὺς δέ.—δαῖσας, μετχ. χρον.—δαῖς (δάφων)=ἀναλαμβάνω ἐκ νότου, καλυτερεύω.—ἀποκλίνω ἐπὶ τὸ δαθυμεῖν=τρέπομαι πρὸς τὴν ὀκνηρίαν, παρεχθίσματι εἰς ἀνάπαισιν.—ἐπιχειρῶ τινι=προσδιάλλω τινά.—τὰς δ' ἐπ' Ἰλλ. καὶ...=τὰς δὲ στρατείας αὐτοῦ ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας καὶ πρὸς Ἀρ... παραλείπω.—ἐπὶ τινα = πρός τινα = κατά τινος.—καὶ δποτις ἀν εἴποι (δηλ. στρατείας αὐτὸν ποιήσασθαι)=καὶ δποτις ἀλλοῦ δύναται τις νὰ εἴπη (δτις αὐτὸς ἔξεστράτευσε).

Αμφίπολιν, ταύτην ἔκυρίευσεν ὁ Φίλιπ. τῷ 357 π. Χ.: βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 37.—**Πύδναν**, **Ποτ.**, **Μεθ.**, πότε ἔκυριεύθησαν αἱ πόλεις αὕται; βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 52.—**Θετταλίας** ἐπέβη, ἐν ἔτει 352 προτικληθεὶς ὑπὸ τοῦ θεσσαλικοῦ λαοῦ καὶ τῶν Ἀλευαδῶν κατὰ τῶν τυράννων τῶν Φερῶν Λυκόφρονος καὶ Πειθολάου· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 38.—**Φεράς**, **Παγασάς**, **Μαγνησίαν**, ἐκ τούτων τὰς μὲν Παγασάς καὶ τὴν Μαγνησίαν κατέλαβεν ὁ Φίλιπ. ἔχων τὴν ἀπόφρασιν μηδέποτε ν' ἀποδώσῃ (πρδλ. § 22 καὶ Β' Ὀλυνθ. § 11), εἰς δὲ τὰς Φεράς, τὴν πόλιν τῶν τυράννων, ἀπέδωκε τὴν αὐτονομίαν.—πάνθ^ο, δηλ. τὰ ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ.—**Ὥχετο** εἰς Θεράκην, ἐν ἔτει 352.—**ἐκεῖ**, δηλ. ἐν Θράκῃ.—τοὺς μέν... τοὺς δέ... τῶν βασιλέων, ἐλθῶν ὁ Φίλιπ. εἰς Θράκην εὑρε τοὺς υἱοὺς τοῦ Κότυρος—τοῦ βισιλέως τῆς Θράκης,—, ἥτοι τὸν Κερσοδόλεπτην, τὸν Ἀμάδοκον καὶ τὸν Βηρισάδην, ἐρίζοντας περὶ τῆς βισιλείας· ἐκ τούτων τὸν μὲν Κερσοδόλεπτην ἔξεδίωξε τῆς ἀρχῆς, τὸν δὲ Ἀμάδοκον καὶ Βηρισάδην ἀνεβίβασεν εἰς τὸν θρόνον.—**Ὀλυμπίοις** ἐπεχειρήσεν, νοεῖται ἡ στρατιωτικὴ ἐπίδειξις, ἢν ἔκαμεν ὁ Φίλιπ. κατὰ τῆς Ὀλύνθου ἐν ἔτει 351· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 43.—τὰς ἐπ' Ἰλλ. καὶ Παίονας... στρατείας, γενομένας ἐν ἔτει 355.—πρὸς Ἀρρύβαν, κατὰ τούτου ἔξεστράτευσεν ὁ Φίλιπ. πιθανῶς ἐν ἔτει 352 π. Χ.—τὰς... παραλείπω, ὡς προκαλούσας δλίγον τὸ ἐνδιαφέρον.

§ 14—15.

Ti=πρὸς τίνα σκοπόν.—*ἄν* τις εἴποι=ἴσως εἴπῃ τις.—*ἴνα...*, τελικὴ πρότασις ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς νοούμενης προτάσεως: λέγω *ταῦτα*.—*αἰσθάνομαι*=έννοω.—*καὶ τό..., καὶ τήν...*, ἐπεξήγησις τοῦ ἀμφότερα=χρ' ἐνὸς μὲν τό... ἀρ' ἐτέρου δὲ τήν...—*τὸ προῖεσθαι...*=ώς ἀλυσιτελές (*ἐστι*) τὸ προῖεσθαι ἀεὶ *καθ'* ἔναστόν τι τῶν πραγμάτων.—*ώς*=πόσον.—*ἀλυσιτελῆς*=ἀνωφελῆς, ἐπιζήμιος.—*τὸ προῖεσθαι* ἀεὶ *καθ'* ἔν. τι τῶν πραγμάτων.—*τὸ προῖεσθαι* νὰ πάντα τοῦ φεύγουν ἀπὸ μέσω ἀπὸ τὰ χέρια μης αἱ παρουσιαζόμεναι εὐκαιρίαι πρὸς δρᾶσιν, ή μία μετὰ τὴν ἄλλην.—*φιλοπραγμοσύνη*=ἀκατάπαυστος ἔνασχόλησις εἰς πολλὰ.—*χρῶμαι* καὶ *συζῷ* τῇ φιλοπραγμοσύνῃ=ζῷ καὶ κινοῦμαι: ἐν τῇ φιλοπρ.=ἡ φιλοπρ. εἰναι: ἀχώριστος σύντροφος ἐμοῦ, εἰναι μέρος τῆς ὑπάρχειώς μου.—*ὑφ' ἥσ*=ἔνεκα τῆς δποίας.—*οὐκ* ἔστιν, δπως ἀγαπήσας... *σχήσει*=*οὐκ* ἔστιν, δπως—δὲν εἰναι: δυνατὸν γά...—*ἀγαπῶ* τινι=ἀρκοῦμαι: εἰς τι.—*δ* μέν, ως ἀεὶ...=δ μὲν ἔγγνωκῶς ἔσται, ως δεῖ πράττειν ἀεὶ τι μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων, ἡμεῖς δ' (*ἔγγνωκότες* ἔσόμεθα) ως...—*ἔγγνωκῶς* ἔσται, τετελεσμ. μέλλων.—*γυγνώσκω* ως=*σχηματίζω* (μιρφώνω) γνώμην δτι.—*πράττειν*=νὰ προσπαθῇ νὰ κατορθώνῃ.—*τὰ ὑπάρχοντα*=τὰ ἡδη πεπραγμένα.—*ἀντιληπτέον* (*ἐστιν*) =δεῖ ἡμᾶς ἀντιλαβέσθαι. —*ἀντιλαμβάνομαι τινος*=; (πρᾶλ. § 2).—*ἐρρωμένως*=ἐνεργῶς.—*τὰ πράγματα*=αἱ ὑποθέσεις (τῆς πόλεως).—*σκοποῦμαι*=σκέπτομαι:—*εἰς τί ποτ' ἐλπίς* (*ἐστι*) ταῦτα τελευτῆσαι, κατ' ἔννοιαν = ποίαν τέλος πάντων ἔκβασιν ταύτης τῆς καταστάσεως πρέπει: νὰ περιμένῃ τις.—*εὐήθης*=ἀνόητος.—*ὅστις*=ώστε.—*τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον* δεῦρ' ἥξοντα = τὸν ἐκεῖ πόλεμον ἐκεῖθεν δεῦρ' ἥξοντα.—*τὸν αὐτὸν τρόπον*, ὥσπερ=κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καθ' ὅν.—*ρᾳδίως*=ἀπειρισκέπτως.—*ἐπὶ μεγάλοις τόκοις*=μὲ μεγάλους τόκους.—*μικρὸν ρᾳδόν*=ἐπ' ὀλίγον.—*εὐπορήσαντες*=ἐπάν εὐπορήσωσι.—*εὐπορῶ*=ζῷ ἐν εὔτυχίᾳ.—*τὰ ἀρχαῖα*=τὰ πατρικὰ κτήματα.—*ἀπέστησαν*, γνωμικὸς ἀόρι-

στοῖς.—ἀφίσταμαι τινος=ἀπομακρύνομαι τινος, χάνω τι.—ἐπὶ πολλῷ (τόνῳ) ἐρραθυμηκότες = δτ: μὲν μεγάλην μας θυσίαν (ζημιὰν) ὑπήρξαμεν νωθροὶ (= ἀπελαύσαμεν τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀνάπαυσιν).—ζητοῦντες, δηλ. ποιεῖν· ἡ μετχ. αἰτλγκ.—ποιῶ ἄπαντα πρὸς ἡδονὴν=κάμψω (μόνον) πᾶν δ, τι μὲν εὐχαριστεῖ.—πολλὰ καὶ χαλεπ... = (δέδοικα μὴ) ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν πολλὰ καὶ χαλεπὰ ὅν... —πολλὰ καὶ χαλεπά = πολλὰ δυσάρεστα.—ὅν (=τούτων, δ), ἡ γενικ. ἐκ τοῦ πολλά.—τὰ ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ = τὰ ύπάρχοντα (τὰ κτήματα) ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.

Καθ' ἐκαστον... τι τῶν πραγμάτων, ἐννοεῖ ὁ ῥήτωρ τὰς περιστάσεις τὰς παρουσιασθείσας τοῖς Ἀθην. πρὸς ἐπιτυχῆ καταπολέμησιν τοῦ Φιλίπ., ὃς δτε οὗτος ἐπολιόρκει τὴν Ἀμφίπολιν, Πύδναν καὶ τὰς ἄλλας πόλεις, περὶ ὧν λόγος ἐγένετο ἀνωτέρω ἐν § 9.—τὸν ἐκεῖθεν, δηλ. πόλειν: —δεῦρο, δηλ. εἰς τὴν Ἀττικήν.—εἰ τοῦτο γενήσεται, δηλ. εἰ δεῦρο ἥξει ὁ πόλεμος. —ἐπὶ μεγάλοις τόκοις, διέγιστος τόκος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συνήθως ἦτο 36 ἐπὶ ἑκατόν. —εὐπορήσαντες, ἔνεκα τῶν χρημάτων, τὰ ὅποια ἔδανείσθησαν.—τῶν ἀρχαίων, νοοῦνται τὰ πατρικὰ κτήματα, ἦτοι οἶκοι, ἀγροί, ἐπιπλα, σκεύη, ἢ ἐδίδοντο τοῖς δανεισταῖς ὡς ὑποθήκη. —ἐπὶ πολλῷ... ἐρραθυμηκότες, ἡ ἐννοια: ἐὰν ὁ πόλεμος διὰ τὴν ἀμέλειάν μας ἔλθῃ εἰς τὴν Ἀττικήν, τότε δλοι θὰ κατανοήσωμεν δτι πολὺ ἀκριβὰ ἡγοράσαμεν τὴν ἀφροντησίαν μας αὐτήν, ὅχι μόνον ἀπολέσαντες τὰς ἐν Θράκη καὶ Μακεδονίᾳ πόλεις, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ Ἀττικῇ ὑπαρχόντων μας κινδυνεύοντες. —πολλὰ καὶ χαλεπά, ἐννοεῖ ὁ ῥήτωρ τὴν εἰσφοράν, τὴν αὐτοπρόσωπον στρατείαν κ.τ.τ.—ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ, δηλ. ἐν τῇ Ἀττικῇ.

§ 16.

Ἐπιτιμῶ= κατακρίνω.—παντὸς (γενικ. κατγρμτ.) εἶναι= δτ: εἰναι: ἵδιον παντὸς=δτ: πᾶς τις δύγαται: (νὰ πράττῃ τοῦτο, δηλ. τὸ ἐπιτιμᾶν).—τὸ δ' ὑπέρ... = τὸ δὲ ἀποφαίνεσθαι δ, τι δεῖ πράττειν ὑπὲρ τῶν παρόντων.—ἀποφαίνομαι (γνώμην) δ, τι... = ἐκφράζω τὴν γνώμην μου περὶ τοῦ τι... = ὑποδεικνύω τι...—πράττειν, ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. τό: τινά. —ὑπὲρ τῶν

παρόντων = ἐν ταῖς πιρούσαις περιστάσεσιν. — **τοῦτο** = τοῦτο ἀκριβῶς. — **εἶναι**, καὶ τὸ ἀπρόμετρον τοῦτο — καθὼς καὶ τὸ προηγούμενον (**[παντὸς] εἶναι**) — ἐκ τοῦ φῆσαι ἄν. — **συμβούλου**, γενκ. κατγραμτα. — ; — **ὅτι πολλάκις . . . ,** ἐπεξήγησις τοῦ **τοῦτοῦ**. — **ὅτι πολλάκις ὑμεῖς οὐ τοὺς αἰτοῦς . . . =** **ὅτι πολλάκις ὑμεῖς, ἄν τι μὴ κατὰ γνώμην ἔκβῃ,** οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ . . . — **ἐν δργῇ ποιοῦμαί τινα** = δργίζομα: κατά τινος. — **οἱ ψτατοι περὶ τῶν πραγμάτων** = ἐκείνοι, οἵτινες τελευταῖον ὥμιλησαν περὶ τῆς ὑποθέσεως. — **οὐ κατὰ γνώμην ἔκβαίνει τι** = δὲν ἀπεβάίνει τι: κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν (τινός) = ὑπόθεσίς τις λαμβάνει: κακήν ἔκβασιν. — **οὐ μὴν οἷμαι δεῖν =** **ἄλλος φρονῶ** ὅτι δὲν πρέπει. — **σκοποῦντα, δηλ.** ἐμέ. — **σκοπῶ τὴν ιδίαν ἀσφάλειαν =** ἀποβλέπω εἰς τὴν ἀτομικήν μου ἀσφάλειαν. — **ὑποστέλλομαι περὶ τινος =** ἐκ φέρου ἀποσιωπῶ τι. — **περὶ ᾧ =** περὶ τούτων, ἄ.

Τοῦτο (εἶναι), δηλ. τό... ἀποφαίνεσθαι. — **τοὺς αἰτίους, δηλ.** τῆς κακῆς ἔκβασεως τῆς ὑποθέσεως. — **οὐ μὴν οἷμαι . . . ,** ἐννοια: ἄν καὶ γνωρίζω δι: σεῖς δργίζεσθε κτλ., ἐν τούτοις φρονῶ δι: δὲν πρέπει χάριν τῆς ἀτομικῆς μου ἀσφαλείας νὰ φοδηθῶ καὶ νὰ μὴ εἴπω δι: θεωρῶ συμφέρον τῇ πατρίδι.

§. 17—18.

Δικῆ = κατὰ δύο τρόπους, διὰ διπλῆς ἐνεργείας. — **βοηθητέον** ἐστὶν ὑμῖν τοῖς πράγμα = **δεῖν ὑμᾶς βοηθεῖν τοῖς πράγμασιν** — **βοηθῶ τοῖς πράγμασιν =** ἐπανορθῶ τὴν (κακῶς ἔχουσαν) κατάστασιν τῶν πραγμάτων. — **τῷ τε . . . σώζειν καὶ . . . στρέψειν, καὶ τῷ . . . κακῶς ποιεῖν, ἐπεξήγησις τοῦ δικῆ =** ἀφ' ἐνδές μὲν μὲ τὸ νὰ σώζητε καὶ ν' ἀποστέλλητε στρατιώτας, ἵνα κατορθώσωσι τοῦτο, ἀφ' ἐτέρου δὲ μὲ τὸ νὰ βλάπτητε = **ἀφ' ἐνδές μὲν σώζοντες (=προσπαθοῦντες νὰ σώζητε) . . . διὰ τῆς (ἐντεῦθεν) ἀποστολῆς στρατιώτων πρὸς ἐπιτυχίαν τούτου, ἀφ' ἐτέρου δὲ βλάπτοντες . . . — τοῖς Ὀλυμπίοις, δτκ. χαριστικ.** — **θάτερον =** τὸ ἔτερον = τὸ ἐν τῶν δύο. — **δηνῶ =** φοδοῦμα: — **ἡμῖν (δοτκ. ἡθική) . . . γένηται =** μᾶς ἀποδῆ. — **εἴτε παραστήσεται . . . εἴτε προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει, ἡγούμενα ὑποθτκ. λόγων τοῦ α' ὑποθτκ. λόγου ἡ ἀπόδοσις: ὁρδίως . . . ἀμυνεῖται, τοῦ β' περιέσται . . .** τὰ δύο κώλα ἀς ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν νέαν, ὠσει

ἡτο: εἰ γὰρ ὑμεῖς τὴν ἐκείνουν (χώραν) κακῶς ποιήσετε, ὑπομείνας τοῦτο "Ολυμπὸν παραστήσεται καὶ (εἴτα) ὁδίως ἀμυνεῖται· εἰ δὲ βοηθήσετε ὑμεῖς εἰς "Ολ. μόνον... προσεδρεύσει τοῖς πράγματι... — ὑπομένω τι=ἀνέχομαι τι, ἀφίνω νὰ γίνη τι.—παρίσταμαι "Ολυμπὸν=καθυποτάττω τὴν "Ολυμπίαν. — ὁδίως, συναπτέον τῷ ἀμυνεῖται (δηλ. ὅμας). — ἐλθὼν=ἐπανελθών.—ἀμύνομαι τινα=ἀποκρούω τινὰ ἀπ' ἔμαυτοῦ.—βοηθῶ εἰς "Ολυμπὸν=ἐκπέμπω βοήθειαν εἰς "Ολυμπὸν. — ἀκινδύνως ἔχει τὰ οἶκοι = οὐδένα κίνδυνον διατρέχει ἡ πατρίς. — προσκαθέξομαι= κάθημι τι ἐνώπιον πόλεως καὶ πολιορκῷ αὐτῆν.— προσεδρεύω=προσκαθέξομαι.—προσκαθεῖται καὶ προσεδρεύσει τοῖς πρ.= θὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πολιορκίαν (τῶν ἐν τῇ Χαλκιδικῇ πόλεων) καὶ θὰ ἐπιμείνῃ εἰς αὐτήν. — περίειμι τυνος = διπερισχύω τινός. — τῷ χρόνῳ=μὲ τὸν καιρόν.—διχῇ, κτυγρῷ. ἐπέχον θέσιν ἐπιθέτου=διττήν.

Τὰς πόλεις, ἐννοοῦντας αἱ ἐν τῇ Χαλκιδικῇ πόλεις, αἱ σύμπαχοι τῶν Ὀλυμπίων (βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 39/40), ἀς τότε ἐπολιόρκει ὁ Φίλιππ. ἡ "Ολυμπίας δὲν ἐπολιορκεῖτο ἀκόμη.—τοῦτο, δηλ. τὸ σώζειν τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυμποῖς.—ἐκπέμπειν, πόθεν: — τὴν ἐκείνουν χώραν, δηλ.; — ἐτέροις, δηλ. διὰ στρατιωτῶν διαφόρων ἀπὸ τοὺς πρώτους, τοὺς ἐκπεμφθησομένους πρὸς σωτηρίαν τῶν ἐν Χαλκιδικῇ πόλεων.—(ὑπομείνας) τοῦτο, δηλ. τὸ κακῶς ποιεῖν. — ὁδίως... ἀμυνεῖται, διότι μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Ὀλύμπου θὰ ἥδύνατο νὰ συγκεντρώσῃ πάσας τὰς δυνάμεις του.

§ 19—20.

Ταῦτα γιγνώσκω= ἔχω ταύτην τὴν γνώμην.— περὶ πόρου χρημάτων, προσδιορισμὸς ἀναφορᾶς = ὡς πρὸς τὸν πόρον τῶν χρημάτων πόρος δὲ χρημάτων = τρόπος τοῦ πορίζεσθαι (εὑρίσκειν) χρήματα=χρηματικὰ μέσα=χρήματα.— χρήματα στρατιωτικὰ = χρήματα προωρισμένα διὰ τοὺς στρατιώτας. — τῶν ἄλλων ἀνθρώπων = τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. — ὡς βούλεσθε, διασαρφεῖ τό: οὕτως=δηλ. δπως σᾶς ἀρέσκει (καὶ οὐχ! δπως πρέπει). — λαμβάνετε, κατ' ἔννοιαν=λαμβάνετε καὶ χρησιμοποιεῖτε (δαπανᾶτε). — οἱ στρατευόμενοι = οἱ ἐκστρατεύοντες.—ἀποδιδωμένι τι τινι=ἀποδίδω, ὡς δρείλω, τι εἰς τινα.— προσδεῖ τινι

τινος = χρειάζεται τις ἀκόμη καὶ ἄλλο τι. — **μᾶλλον δὲ** = οὐδὲν νὰ εἴπω δρόθερον. — **ἀπαντος ἐνδεῖ** (δηλ. **ὑμῖν**) τοῦ πόρου = ἔχετε ἔλλειψιν ὀλοκλήρου τοῦ στρατιωτικοῦ πόρου = σᾶς λείπει ὅλον τὸ διὰ τοὺς στρατιώτας ἀπαιτούμενον χρηματικὸν ποσόν. — **ἄν τις εἴποι** = ; — **γράφω** = ἐγγράφως προτείνω. — **μὰ Διὸν** **ἔγωγε** (δηλ. γράφω ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά), κατ' ἔννοιαν = θεός νὰ φυλάξῃ ὅχι! — **ἔγὼ μὲν γάρ ἥγοῦμαι**, κατ' ἔννοιαν = φρονῶ μόνον δι... — **κατασκευάζω στρατιώτας** = ἑτοιμάζω, καταρτίζω στρατιώτας. — **μίαν σύνταξιν εἴναι τὴν αὐτὴν τοῦ τελ. καὶ τοῦ π.** **τὰ δέοντα** = νὰ είναι μία καὶ ἡ αὐτὴ τάξις (τὸ αὐτὸ σύστημα) ἐν τῇ λήψει τῶν χρημάτων καὶ ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντος. κατ' ἔννοιαν = νὰ τακτοποιηθῶσιν οὕτω τὰ πράγματα, ώστε οἱ λαμβάνοντες χρήματα νὰ ἐκτελῶσι (χάριν ἀνταλλάγματος τῶν λαμβανομένων παρὰ τῆς πολιτείας) καὶ τὸ καθήκον των (δηλ. στρατιωτικὴν ἡ ἄλλην τινὰ δημοσίαν ὑπηρεσίαν). — **ἄνευ πραγμάτων**, διασαρεῖ τὸ **οὖτις πως** = χωρὶς δηλ. νὰ ἐκτελήτε τὸ καθήκον σας. — **ὑμεῖς δὲ**, δηλ. **ἥγεσθε δεῖν**, ἐξ οὗ ἐξαρτ. τὸ **λαμβάνειν**. — **εἰς τὰς ἑορτὰς** = διὰ τὰς ἑορτάς, διὰ νὰ ἑορτάζητε. — **δὴ λοιπὸν** (ἀφ' οὐ τὰ πρὸς πόλεμον χρήματα νομίζετε διτὶ πρέπει νὰ λαμβάνητε διὰ τὰς ἑορτάς). — **ἔστι λοιπὸν** = ὑπολείπεται. — **εἰσφέρειν**, ὑποκρ. τοῦ: **ἔστι λοιπόν**. — **ἔστι** (μετ' ἀπαριμφ.) = εἶναι δυνατὸν (νά...). — **λέγουσι δέ...** καὶ... ἄλλοι... = ἀλλοί: προτείνουσι καὶ... — **ῶν**, γενκ. διαιρετικ. τῆς ἐννοουμένης πρὸ τοῦ **ὅστις ἀντωνυμίας ἐκεῖνον**. — **ὑμῖν**, συγχρέα ἡ δοτικ. τῷ **δοκεῖ**. — **ἀντιλαμβάνοματινος** = ; (§ 2).

Χρήματα... στρατ., ἐννοεῖ δρήτωρ τὰ **θεωρικά**, περὶ ὧν βλ. Γ' Ὁλυνθ. § 11. — **ταῦτα**, δηλ. τὰ πρωτοτιμένα ὡς στρατιωτικά. — **ῶς βιούλεσθε**, δηλ. εἰς ἑορτὰς καὶ ἀγῶνας ἐν τῷ θεάτρῳ. — **μὰ Διὸν** **ἔγωγε**, δ Δημοσθ. ἀποφεύγει νὰ ὑποβάλῃ πρότασιν μετατροπῆς τῶν θεωρικῶν εἰς στρατιωτικὰ, διότι φοβεῖται μήπως κατηγορηθεῖς ὡς προτείνων πυράνομα (καθ' δύον ὑπῆρχε νόμος κελεύων τὰ στρατιωτικὰ νὰ διανέμωνται εἰς τὸν δῆμον ὡς θεωρικὰ) καταδικασθῇ εἰς χρηματικὸν πρόστιμον ἥ — ἐν περιπτώσει μή ἐγκατρου ἀποτίσεως τούτου — εἰς **ἀτιμίαν** (= στέρησιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων) καὶ δημευσιν τῆς περιουσίας του προβλ. καὶ Γ' Ὁλυνθ. § 12. — **στρατιώτας κατασκευασθῆναι**, ἐπομένως οἱ

Αθηναῖοι δὲν είχον στρατιώτας, οἱ δὲ ὑπάρχοντες ἦσαν ἄχρηστοι, ώς ξένοι καὶ κακῶς μισθοδοτούμενοι.—τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα, δηλ. τοῦ στρατεύεσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ ποιεῖν τοῦθ' ὅτι καθ' ἡλικίαν ἔκαστος ἔχοι καὶ ὅτου καιρὸς εἴη (προβλ. Γ' Ὀλυμθ. § 35).—ἄνευ πραγμάτων = οὐ ποιοῦντες τὰ δέοντα (δηλ.).—εἰσφέρειν, περὶ τῆς εἰσφορᾶς, ἣν οἱ Ἀθηναῖοι καθ' ὑπερβολὴν ἀπεστρέψαντο, βλ. ἐν σελ. 50.—ἀν πολλῶν δέη πολλὰ κτλ., διὰ τὴν ἀδηλον τοῦ πολέμου ἔκβασιν.—λέγουσι... ἄλλοι, ὑπονοοῦνται οἱ ῥήτορες οἱ πρὸ τοῦ Δημοσθ. διμιλήσαντες.—ῶν, δηλ. τῶν προτεινομένων ὅπ' ἄλλων καὶ ὅπὸ τοῦ Δημοσθένους.

§ 21—22.

Τὰ πράγματα τὰ Φιλίππου=εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκονται τώρα τὰ πράγματα τοῦ Φιλίπ. (=εὑρίσκεται δὲ Φιλίπ.).—οὔτε γάρ...=τὰ γὰρ παρόντα (=τὰ παρόντα) αὐτῷ οὔτε (οὕτως) εὐτρεπῶς ἔχει, ώς δοκεῖ καὶ φήσειέ τις ἀν μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, οὐδὲ (οὕτως ἔχει) ώς ἀν κάλλιστα (ἔχοι).—τὰ παρόντα αὐτῷ = τὰ πράγματα αὐτοῦ (δηλ. τοῦ Φιλίπ.). ἐπὶ τοῦ παρόντος.—εὐτρεπῶς ἔχει τι=εἰναι παρεσκευασμένον (τακτοποιημένον) τι.—μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς = ἔξετάξων ἐπιπολαίως.—οὐδὲ (οὕτως ἔχει) ώς ἀν κάλλιστα (ἔχοι), κατ' ἔννοιαν=οὐδὲ ἐν καλλίστῃ καταστάσει εἰναι. — ἐκφέρω πόλεμον = κηρύττω πόλεμον.—πολεμεῖν δεήσειν αὐτὸν=ὅτι θὰ παραστῇ ἀνάγκη νὰ διεξάγῃ (πραγματικῶς) αὐτὸν (τὸν πόλεμον).—ώς ἐπιών=ώσαν ἐξ ἐφόδου τὸ πλήρες θὰ ἥτο: οὕτως ώς ἐπιών τις ἀναιρεῖται.—ἀναιροῦμαι τι = ἀναρπάζω τι, γίνομαι κύριός τινος. — κατα = καὶ εἶτα.—διέφευσται = ἡπατήθη.—παρὰ γνώμην = παρὰ προσδοκίαν.—γεγονός, μετχ. αἰτλγκ.—τὰ τῶν Θετταλῶν = οἱ Θετταλοί.—ταῦτα (δηλ. τὰ τῶν Θετταλῶν), κατ' ἔννοιαν = οὗτος δὲ λαός. — φύσει καὶ ἀεί, ἀμφότερα τὰ ἐπιφρ. προσδιορίζουσι τὸ ἦν, τὸ α' τροπικῶς, τὸ β' χρονικῶς.—πᾶσιν ἀνθρ., ἡ δοτκ. αὐτη — ώς καὶ ἡ κατωτέρω τούτῳ — ἀνήκει τῷ ἀπιστα. — κομιδῇ = λίαν· κομιδῇ δ(έ), δηλ. ἀπιστα = ἀπιστότατα δέ.—ἀπαιτῶ τι τινα = ἀπαιτῶ τι παρά τινος.—ψηφίζομαι (μετ' ἀπριμφ.)=ἀποφασίζω (νά...).—ἀκούω τινός,

ως... = ἀκούω παρά τινες ὅτι... — τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγορὰς = τὰς προσόδους τῶν λιμένων καὶ τῶν ἀγορῶν. — **καρποῦσθαι**, καθαρώς τελκ. ἀπρμφ. = ἵνα καρπῶται. — **τὰ κοινὰ τὰ τῶν Θετταλῶν** = ἡ πολιτεία τῶν Θεσσαλῶν. — **δέοι**, ἐξηκολουθεῖ ὁ διὰ τοῦ ὡς ἀρξάμενος πλάγιος λόγος (ώς... δώσοιεν). — **διοικεῖν**, τὸ ὑποκυμ. ὡς γενικὸν καὶ ἀδρίστον (τινὰ) παρκλείπεται. — **οὐ, δηλ.** **δέοι**. — **λαμβάνειν**, ἐκ τοῦ ἀπὸ τούτων νοητέα ἡ αἰτιατ. **ταῦτα**. — **εἰς κομιδῇ στενὸν καθίσταται τί τινι** = εὑρίσκεται τις εἰς πολὺ στενόχωρον θέσιν μὲ τι. — **τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις = ἡ τροφὴ τῶν ξένων** = ἡ συντήρησις τῶν μισθοφόρων.

Τὸν πόλεμον τοῦτον, ποιὸν πόλεμον ἔννοει; — **ἀπαντα... τὰ πράγματα**, δηλ. τῶν Ὀλυμπίων. — **τότε, δε τε δηλ.** ἐξήνεγκε τὸν πόλεμον. — **τοῦτο, δηλ.**; — **τούτῳ, δηλ.** τῷ Φλέππῳ. — **Παγασᾶς ἀπαιτεῖν...** καὶ **Μαγνησίαν**, περὶ τῆς ἐπεμδάσεως τοῦ Φιλίπ. ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ τῆς ωκεανήψεως ὑπ' αὐτοῦ τῶν Παγασῶν καὶ τῆς Μαγνησίας βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 38· προβλ. ὥστατως § 13 καὶ B' Ὀλυμ. § 11. — **μενολύκασι**, οὐχὶ διὰ τῆς βίας, ἀλλὰ διὰ λόγων προβλ. B' Ὀλυμ. § 11 «...περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι...». — **τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγοράς...**, τὰς ἐκ τῶν λιμένων των καὶ ἀγορῶν προσόδους οἱ Θεσσαλοὶ εἰχον παραχωρήσει τῷ Φιλίπ. μετὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐξωσίγ τῶν τυράννων τῶν Φερῶν. — **ἀπὸ τούτων, δηλ.** τῶν ἐκ τῶν λιμένων καὶ ἀγορῶν προσόδων.

§ 23.

Ἄλλα μήν... γε = ἄλλ' ἀληθώς, ἄλλ' διμως, πρὸς τούτοις. — **τὸν Π.** καὶ **τὸν Ἰλ...** = **χρὴ ἡγεῖσθαι** (τινα) **τὸν Π.** καὶ **τὸν Ἰλ.** καὶ ἀπλῶς τ. ἀπ. **ἡδιον** ἀν εἶναι αὐτονόμους καὶ ἐλ. ἡ δούλους. — **ὁ Παίων καὶ ὁ Ἰλλυριός = οἱ Παίονες καὶ οἱ Ἰλλυριοί.** — **ἀπλῶς** = ἐν γένει. — **ἡδιον** ἀν εἶναι... = ὅτι... εὐχαριστότερον θὰ ἤσαν... = ὅτι... θὰ προετίμων νὰ εἶναι... — **καὶ γάρ...** καὶ = διότι: ἀφ' ἐνὸς μέν... ἀφ' ἐτέρου δέ... — **ἀήθης εἰμί τινος** = δὲν εἰμι: συνηθισμένος εἰς τι. — **κατακούω τινὸς** = ὑπακούω εἰς τινα, εἰμικι: ὑπήκοος τινος. — **ὑβριστής, δηλ. ἐστι.** — **ὑβριστής εἰμι** = φέρομαι: ὑδριστικῶς (ὑπερηφάνως). — **οὐδὲν ἀπιστον ἔσως, δηλ. ἐστι τοῦτο** (τὸ ὑβριστὴν εἶναι τὸν ἄνθρωπον). — **οὐδὲν = οὐδόλως.** — **ἀπιστος** = ἀπίστευτος. — **τὸ εὖ πράττειν**

παρὰ τὴν ἀξίαν = ἡ παρ' ἀξίαν εὐτυχία. — **κακῶς φρονῶ** = σκέπτομαι ὅχι λογικῶς, φέρομαι ύδριστικῶς (ύπερηφάνως). — **διόπερ=δ;** δν λόγον, ἔνεκα τοῦ δόποίου.

Τούτους ἄπαντας, νοεῖνται οἱ Θρῆκες, Ἡπειρῶται καὶ ἄλλοι, οὓς δὲ Φίλιππος εἶχεν υποτάξει. — **ἄνθρωπος**, δηλ. ὁ Φίλιππος.

§ 24.

*Ἀκαιρία=ἔλλειψις εὐκαιρίας, κακὴ περίστασις. — **καιρὸν ὑμέτερον**=(ώς) εὐκαιρίαν διὰ σᾶς. — **νομίσαντες**=ἐπάν νομίσητε. — **ἔτοιμως** = προθύμως. — **συνάρασθαι τὰ πράγματα** = σὺν τῇ τύχῃ ἄρασθαι τὰ πράγματα. — **αἴρομαι τὰ πράγματα σύν τινι, κυρίως** = σηκώνω τὰ πράγματα τῇ βοηθείᾳ τινός· εἰτα — ὡς ἐνταῦθα — =ἐπὶ λαμβάνομει τῶν πραγμάτων τῇ βοηθείᾳ τινός. — **καὶ πρεσβεῖοι**... , **καὶ στρατ...** καὶ παροξύνοντας, μετχ. τροπικαί. — **πρεσβεύομαι**=ἀποστέλλω πρέσβεις. — **ἔφ** ἀ δεῖ (δηλ. **πρεσβεύεσθαι**)=δι^έσσα εἰναι ἀνάγκη. — **αὐτούς**; (πρδλ. § 9 «ἔβοηθήσαμεν αὐτοῖς»). — **λογιζομένους**, εἰ Φίλ... πῶς ἀν... ἐλθεῖν; , ἀνωμαλία συντάξεως κανονικῶς θὰ εἶχεν οὕτως: λογιζομένους ὥς, εἰ Φ. λάβοι... καὶ πόλ. γένοιτο..., ἔτοιμως ἀν ἐλθοι ἔφ^έ ύμᾶς. — **πρὸς τῇ χώρᾳ** (δηλ. τῇ ἡμετέρᾳ) = πλησίον τῆς χώρας μας. — **πῶς...** **ἔτοιμως** = μετὰ πόσης προθυμίας. — **ἄν**, συναπτέον τῷ ἐλθεῖν. — **εἴτ(α)**... ; = καὶ τότε... = καὶ... ; — **εἰ μηδ...** = **εἰ** (**καὶ περ**) **καιρὸν** ἔχοντες μηδὲ **ταῦτα** (οὐ) **τολμήσετε ποιῆσαι**, εἰ δύναιτο) **ἔκεῖνος**.

Τὴν ἀκαιρίαν, τὴν ἐκτεθεῖσαν ἐν § 21 - 23 (δηλ. :). — **ἔφ** ἀ δεῖ, ἵνα δηλ. οἱ πρέσβεις ἐκ τοῦ πλησίον παρακολουθῶσι τὰ πράγματα καὶ ἔξουδετερῶσι τὰς μηχανορραφίας τοῦ Φίλιπ. (§ 2). — **τοὺς ἄλλους ἄπαντας**, ὅχι μόνον Θεσσαλούς, Παίονας, Ἰλλυριούς, ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς Ἑλληνας. — **τοιούτον καιρόν**, οἷον ἡμεῖς ἔχομεν κατ' ἐκείνου. — **πρὸς τῇ χώρᾳ** (δηλ. τῇ Ἀττικῇ), δπως νῦν γίνεται πόλεμος πρὸς τῇ χώρᾳ τοῦ Φίλιπ., ἢτις συνώρευε τοῖς Ὀλυμπίοις. — **πάθοιτ(ε)** ἄν, δηλ. παρὰ τοῦ Φίλιπ.

§ 25—26.

*Εἰ τοίνυν = πρὸς τούτοις. — **μηδέ...** **λανθανέτω** = καὶ **τοῦθ** ύμᾶς μὴ λανθανέτω. — **λανθάνει τι τινα**=διαφέύγει τι:

τὴν προσοχήν τινος.—**ὅτι...**, διασαρεῖ τό: **τοῦθ'**.—**αἰρεσίς ἐστί τινι**=εἰναι εἰς τὴν ἔξουσίαν τινὸς ή ἐκλογή.—**πότερ(α)**=πότερον = ποιὸν ἐκ τῶν δύο = ἄν. — **ἀντέχω** = ἀνθίσταμαι. — τὰ τῶν **'Ολυνθίων=οἱ** **'Ολυνθιοι.** — ή **ὑπάρχουσα καὶ η οἰκεία αὐτη=αὕτη** ή χώρα, ἣν ἔχετε καὶ ἡτις κληρονομικῶς ἀνήκει εἰς σας. — **ἀδεῶς=ἀφόβως.** — **Θηβαῖοι**, δηλ. **κωλύσουσι**: τὸ αὐτὸ ρ. νοητέον καὶ εἰς τό: **ἄλλα Φωκεῖς**; — μὴ λίαν...=φοβοῦμαι μὴ λίαν πικρὸν ή εἰπεῖν (**τοῦτο**). — καὶ συνεισβαλοῦσι = οὐ μόνον οὐ κωλύσουσι, ἄλλα καὶ συνεισβαλοῦσι (δηλ.). **Φίλιππω εἰς τὴν Ἀττικήν.** — **οἱ . . . οὐχ οἶοι τ' ὄντες=οἱ οὐχ οἶοι τ' εἰσι.** — **οἴος τ' εἰμι** (μετ' ἀπριμφ.) = δύναμαι (νά...). — ή **ἄλλος τις**, δηλ. **κωλύσει αὐτόν**; — **ῳ τἄν=φίλε μου.** — **οὐχὶ βουλήσεται**, δηλ. **Φίλιππος δεῦρο βαδίζειν.** — τῶν **ἀποπωτάτων ἐστί**=εἰναι: ἐν ἀπὸ τὰ πλέον παράδοξα. — **εἰ . . . μὴ πράξει**, διπομ. τοῦ: **ἄν εἰη.** — **ἄνοιαν διφλισκάνων**, ή μετχ. ἐνδτκ., ώς δηλοὶ τὸ **δύμως=εἰ καὶ διφλισκάνει ἄνοιαν**, δύμως... — **διφλισκάνω**, κυρίως=καταδικάζομαι εἰς χρηματικὸν πρόστιμον. **εἴτα διφλισκάνω ἄνοιαν=έπιειρω κατ' ἐμαυτοῦ τὴν κατηγορίκην τῆς ἀνοησίας**: **ἐνταῦθα=κινδυνεύω νὰ θεωρηθῶ** (ώς) **ἀνόητος.** — **ἐκλαλῶ=διασαλπίζω**, διακηρύττω.

Ἐκεῖ, δηλ. ἐν **Μακεδονίᾳ.** — **ἔὰν ἀντέχῃ**, δπερ διὰ τῆς βοηθείας τῶν **Αθηναίων δύναται νὰ συμβῇ.** — **τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκείαν**, ἐννοεῖ τὴν **Ἀττικήν.** — **ἀδεῶς**, διότι Ήλιοπηρός δρόσος τῆς εἰς τὴν **Ἀττικήν εἰσοδοῆς τοῦ Φ.λ.** — **ἐκεῖνα**, δηλ. τὰ τῶν **'Ολυνθίων.** — **Θηβαῖοι**, τὸ μεταξὺ **Αθηναίων καὶ Θηβαίων μίσος ἐχρονολογεῖτο** ἀπὸ πολλοῦ· τότε δὲ ἵτο εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν ώς ἐκ τοῦ ἱεροῦ ή **Φωκικοῦ πολέμου** (355-346), καθ' ὃν **Θηβαῖοι**, **Δοκροὶ καὶ Θεσσαλοὶ** ἐπολέμουν πρὸς τοὺς **Φωκεῖς** ὑποστηριζομένους ὑπὸ τῶν **Αθην.** καὶ **Δακεδ.** — **ἔὰν μὴ βοηθήσῃθ' ὑμεῖς**, ώς **ἐπραξαν τοῦτο οἱ** **Αθην.** τῷ 352 καταλαβόντες τὰς **Θερμοπύλας** καὶ οὕτω κωλύσαντες τὸν **Φίλιπ.** νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν **Φωκίδα.** — **ἄντην . . . ἐκλαλεῖ**, δηλ. ποια;

§ 27.

Ἄλλα μήν... γε = ; (§ 23). — **ἡλίκια** **ἐστὶν τὰ διάφορα =** **ἡλίκη** **ἐστὶν η διαφορά.** — **ἡλίκος=πόσον μέγας.** — **οὐδὲ λόγου**

προσδεῖ = οὐδὲ λόγου ὑπάρχει προσέτι ἀνάγκη = (τοῦτο) δὲν χρειάζεται οὔτε καν νὰ λεχθῇ. — εἰ γὰρ ὑμᾶς . . . = εἰ γὰρ δεήσειεν ὑμᾶς αὐτούς . . . ἔξω (τῆς πόλεως) γενέσθαι καὶ λαμβάνειν (τοσαῦτα) τῶν ἐκ τῆς χώρας, ὅσα ἀνάγκη (ἐστὶ λαμβάνειν ὑμᾶς) χρωμένους στρατοπέδῳ. — εἰ δεήσειεν = ἐὰν ἦθελε παραστὴ ἀνάγκη. — ἔξω τῆς πόλεως γίγνομαι = στρατοπεδεύω ἔξω τῆς πόλεως. — λαμβάνω τῶν ἐκ τῆς χώρας = λαμβάνω τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἐκ τῆς χώρας = λαμβάνω ἐκ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ προϊόντων . . . χρῶμαι στρατοπέδῳ = στρατοπεδεύω. — πολεμίου λέγω, παράθεσις τιθεμένη πρὸς διασάφησιν τοῦ: μηδενός· τὸ δὲ λέγω = θέλω νὰ εἴπω, ἐννοῶ. — ἀν . . . ζημιώθηναι, ἀπόδοσις τῆς ὑποθτκ. προτάσεως: εἰ δεήσειεν. — οἱ γεωργοῦντες = οἱ γεωργοὶ καὶ κτηματίαι. — ὑμῶν, γενκ. διαιτηκ. — ὁ πρὸς τοῦ πόλεμος = ὁ πρότερον πόλεμος. — ζημιώσεσθαι = ζημιώθησεσθαι (δηλ. ὑμᾶς). — πρόσεσθ' (= πρόσεστι) = πρὸς τῇ ζημίᾳ ἐστὶ (= ἐσται). — ἐθ' = ἐτι. — ή τῶν πραγμάτων αἰσχύνη = ή διὰ τὰς πράξεις (= ή διὰ τὴν διαγωγὴν ἡμῶν) καταισχύνῃ. — οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας = (οὐσα) οὐκ ἐλάττων ἄλλης τινὸς ζημίας. — τοῖς σώφροσιν = κατὰ τὴν κρίσιν τῶν φρονίμων. — γε, βεβαιωτικός.

"**Ἐξω**, δηλ. τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐντὸς τῆς Ἀττικῆς. — **τὸν πρὸς τοῦ πόλεμον**, ἐννοεῖ τὸν ἀπὸ τοῦ 337 περὶ ἀνακτήσεως τῆς Ἀμφιπόλεως πόλεμον, εἰς δὲν ἐδαπανήθησαν — ὡς ὁ Δημοσθ. λέγεις ἐν Γ' Ὀλυμ. § 28 — ὑπέρ τὰ 1500 τάλαντα. — **ἥξει**, δηλ. εἰς Ἀττικήν. — ή **ὑβρις**, νοεῖται ὁ χλευασμός, ή καταφρόνησις καὶ ἐν γένει ὁ ὑδριστικὸς τρόπος τῶν πολεμίων πρὸς τοὺς Ἀθην. — **τῶν πραγμάτων**, δηλ. τῶν κακῶν, τ. ἐ. τῆς ἀδρανείας καὶ νιωθρότητος τῶν Ἀθην. — **ζημίας**, ἐνταῦθα — ὡς καὶ ἐν τοῖς ζημιώθηναι, ζημιώσεσθαι — πρόκειται περὶ ζημίας ὄλικης, δηλ. φθορᾶς (ἀπωλείας) τῆς περιουσίας.

§ 28.

Συνιδότας = ἐπὰν συνίδητε. — **συνορῶ τι** = λαμβάνω τι ὑπὸ ὅψεις. — **ἄπαντας**, συναπτέον τῷ βοηθεῖν. — **ῶν . . . ἔχουσι** = ὁ ἔχουσι. — **καλῶς ποιοῦντες** = εὔτυχως· ή = καὶ δὲν τὸ λέγω διὰ τοὺς φέξω. — **οἱ ἐν ἡλικίᾳ** = οἱ ἔχοντες στρατεύσιμον ἥλικα.

κίαν = οἱ στρατεύσιμοι: — ἀκεραιον = ὥστε ἀκέραιον εἶναι. — ἀκέραιος = ἀβλαβής. — οἱ λέγοντες = οἱ ρήτορες. — τὰ πεπο-
λιτευμένα αὐτοῖς = αἱ πολιτικαὶ αὐτῶν πράξεις, ἡ πολιτικὴ τῶν.
— εὔθυνα (ἡ), συνήθως κατὰ πληθυντικ. εὔθυναι = λογοδοσία,
ἀπολογία, ὑπεράσπισις. — ὡς, αἰτλγκ. — δποῖ ἄττ(α) = δποιά τινα
= ὅποια δήποτε. — περιμσταματ τινα = περικυκλώνω τινά. — τὰ
πεπραγμένα αὐτοῖς = τὰ πεπολιτευμένα αὐτοῖς. — δποῖ ἄττ'
ἄν ήμᾶς περιστῆ . . . τοιοῦτοι . . . ἔσεσθε, κατ' ἔννοιαν = κατὰ
τὴν ἕκδασιν, ἦν θὰ ἔχωσι: δι: ὑμᾶς τὰ πράγματα, κατὰ ταύτην
θὰ κρίνητε καὶ τὴν πολιτικὴν αὐτῶν. — χρηστὰ εἴη (δηλ. τὰ
πράγματα) = εἴθε ν' ἀποδῶς: τὰ πράγματα αἰσίως. — παντὸς
εἶνενα = πρὸς τὰ καλὸν δλων.

Πάντα... ταῦτα, δσα δηλ. ἀπ' ἀρχῆς εἴπεν ὁ ρήτωρ. — βοη-
θεῖν, τίσ: — ἐκεῖσε, δηλ. εἰς Μακεδονίαν καὶ Χαλκιδικήν. —
τοὺς ἐν ἡλικίᾳ, ἡ στρατεύσιμος ἡλικία ἦτο ἀπὸ τοῦ 18-60 ἔτους.
κατενέμοντο δὲ αἱ 42 αὐταὶ ἡλικίαι τῶν στρατευσίμων εἰς δύο
τάξεις: 1) εἰς τοὺς ἐφήδους (τοὺς ἀπὸ 18 20 ἔτους) καὶ τοὺς
ὑπὲρ 50 ἔτη γεγονότας, καὶ 2) εἰς τοὺς ὑπὲρ 20 καὶ μέχρι 56 ἔτῶν
ἡλικίαν ἀγοντας· οἱ ἐν τῇ πρώτῃ τάξει, οἱ πρεσβύτατοι καὶ οἱ
νεώτατοι, ἐκαλοῦντο μόνον πρὸς ἀμυναν τῆς χώρας, οἱ δὲ ἐν τῇ
δευτέρᾳ ἐξήρχοντο τὰς ὑπερορίας στρατείας. — εὔθυναι, ἐν Ἀθή-
ναις πάντες οἱ ἀρχοντες ἐξερχόμενοι τῆς ἀρχῆς ὥφειλον νὰ δώσωσι
λόγων τῶν πεπραγμένων αὐτῶν πρὸς τὰς εὐθυνούσας ἀρχάς, ἦτοι:
πρὸς τοὺς λογιστάς· οὗτοι, 10 τὸν ἀριθμὸν ὅντες, ἐξήλογχον πάντα
τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ὑπευθύνου ἀρχοντος καὶ εἰσῆγον τὰς εὐθύ-
νας αὐτῶν εἰς ἡλιαστικὸν δικαστήριον ἐκ 501 δικαστῶν κληρούμε-
νον· εἰς τοιαύτην λογοδοσίαν δὲν ὑπερχρεοῦντο οἱ ρήτορες· οὗτοι ήσαν
ἀνεύθυνοι: δι: δσα ἀπὸ τοῦ βήματος ἔλεγον (ἐφ' δσον ταῦτα δὲν
ὑπέδαλλον ἐγγράφως). ἐπομένως ἐνταῦθα πρόκειται περὶ εὐθύνης
ἡθικῆς. — τοιοῦτοι κριταὶ . . . , δηλ. ἐπιεικεῖς μὲν κριταὶ, ἀν ἡ
ἕκδασις τῶν πραγμάτων εἰναι: καλή, αὐστηροὶ δέ, ἀν εἰναι: κακή.

II.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Β

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

‘Ο Δημοσθένης ἐν τῷ Α’ ‘Ολυνθιακῷ ὑπέδειξε τοῖς Ἀθηναίοις ὅτι πρέπει νὰ ἔνεργήσωσιν ἔρρωμένως καὶ αὐτοπροσώπως, νὰ παρασκευασθῶσι δὲ δύο στρατιαί, ὃν ἡ μὲν μία νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν ἀπειλουμένην “Ολυνθόν, ἡ δὲ ἄλλη νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν. ’Αλλ’ ὁ Δημοσθένης δὲν εἰσηκούσθη· οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέστειλαν τοῖς Ὁλυνθίοις στρατιωτικὴν βοήθειαν ἀποτελουμένην μόνον ἐκ δισχιλίων μασθοφόρων καὶ τριάκοντα τριήρων ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Χάροτος. Ἡ βοήθεια αὗτη οὐδὲν κατώρθωσεν· ὁ Χάρος μὴ ἔχων νὰ μισθοδοτῇ τὸν στρατὸν δὲν ἐπολέμει πρὸς τὸν Φίλιππον, ἀλλ’ ἐλήστευεν ἐμπορικὰ πλοῖα. Διὰ τοῦτο οἱ Ὁλύνθιοι στέλλουσι νέαν πρεσβείαν εἰς Ἀθῆνας ζητοῦντες νέαν βοήθειαν.

Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον μὲν συνείδησιν τοῦ κοισμού τῆς περιστάσεως, ἀλλ’ ὁ φόβος πρὸς τὸν Φίλιππον κατεῖχε τὰς ψυχὰς αὐτῶν καὶ ἔχαλάρωντες τὴν ἀγαθὴν θέλησιν. Διὰ τοῦτο ὁ Δημοσθένης ἀναλαμβάνει ἐκ δευτέρου νὰ διμιλήσῃ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἀπαγγέλλει τὸν Β’ ‘Ολυνθιακὸν — μετὰ παρέλευσιν ἐλαχίστου χρόνου, ἀφ’ ἣς ἀπίγγειλε τὸν Α’, ἵτοι κατὰ τὸ θέρος τοῦ 349 —, ἐν φροσπαθεὶ οὔτος νὰ θαρρούνῃ τοὺς Ἀθηναίους φοβουμένους τὴν δύναμιν τοῦ Φιλίππου καὶ ὑποδεικνύει αὐτοῖς τί ὀφείλουσι νὰ πράξωσιν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

§ 1—2.

Ἐπὶ πολλῶν, δηλ. πραγμάτων=ἐν πολλοῖς πράγμασι=εἰς πολλὰς (ἡδη) περιστάσεις.—ἄν τις ἰδεῖν... δοκεῖ μοι=κατὰ τὴν γνώμην μου δύναται τις νὰ ἴδῃ.—τῇ πόλει (=ταύτῃ τῇ πόλει), ή δοτκ. συναπτέα τῷ: εὔνοιαν.—οὐχ ἡμιστα=μάλιστα =κατ’ ἔξοχήν.—τὸ... γεγενῆσθαι... κεντημένους... καὶ ἔχοντας =τὸ κεντηῆσθαι καὶ ἔχειν =τὸ νὰ ἔχωσιν.—τοὺς πολεμήσοντας, ὑποκρ. τοῦ: τὸ γεγενῆσθαι... κεντημένους· οἱ πολεμήσοντες δὲ Φιλίππω=οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ δεξάγωσι πόλεμον κατὰ τοῦ Φιλίππ.—δμορος, ον=; (πρδλ. Α' Ὀλυνθ. § 5).—δύναμις τις =σημαντικὴ δύναμις.—τὸ μέγιστον ἀπάντων (=τὸ σπουδαιότατον ἀπὸ δλα), προεξαγγελτικὴ παράθεσις.—ὑπὲρ τοῦ πολ., ή ὑπὲρ =περὶ.—αἱ πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγαὶ =πᾶσαι μετ’ ἐκείνου συμφιλίωσις.—ἀπιστος, ον =ἀνάξιος πίστεως.—ἀνάστασις=; (πρδλ. Α' Ὀλυνθ. § 5).—δαιμόνιος =ὑπεράνθρωπος.—παντάπασι, συναπτέον τῷ ἔοικε.—σκοπῶ τι =προσέχω, κυτάζω τι.—ἡδη=τώρα πλέον.—αὐτοὺς=ἡμᾶς αὐτούς· κατ’ ἀντίθεσιν πρὸς τό: θείᾳ εὐεργεσίᾳ.—δπως μὴ... δόξομεν, πλαγία ἐρωτηματικ. πρότασις=πῶς νὰ μὴ φανῶμεν.—χειρούς περὶ ήμᾶς αὐτούς εἶναι... τῶν ὑπαρχόντων (δηλ. ήμῖν ἐκ θεῶν), κατ’ ἔννοιαν=δτι δλιγώτερον φροντίζομεν περὶ ήμῶν αὐτῶν ἀπὸ τοὺς θεούς.—ῶς, σύνδ. αἰτιολγκ.—ἔστι τῶν αἰσχρῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχιστῶν, αἱ γενκ. ἔξαρτῶνται: ἐκ τοῦ νοούμένου: ἐν τι κατ’ ἔννοιαν =εἰναι: ἐντροπή, ἵνα εἴπω δὲ δρθότερον μεγίστη ἐντροπή.—πόλεων καὶ τόπων, αἱ γενκ. αὐταὶ, καθὼς καὶ αἱ ἐπόμεναι: τῶν συμμάχων καὶ καιρῶν ἔξαρτῶνται: ἐκ τοῦ προϊε- μένους· τὸ προϊεμαι δὲ ἐνταῦθα συνετάχθη πρὸς γενκ. καὶ οὐχ! —ώς συνήθως—πρὸς αἰτιατκ., διότι=δλιγωρῶ, ἀμελῶ.—τόπο=δχυραι θέσεις.—φανεροῦ προϊεμένους =φανερῶς προϊε- σθαι=φανερὰ ν’ ἀφίνωμεν νὰ φεύγουν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ χέρια μας.—καιροί=εύνοϊκαὶ περιστάσεις.

Ἐν τοῖς παροῦσι πράγμα., δηλ. τοῖς ἀφορῶσι τὴν Ὀλυμπίαν.—τοὺς πολεμήσοντας Φιλίπ., τίνες ἐννοοῦνται;—χώραν δμοδον, περὶ τῆς θέσεως τῆς Ὀλυμπίου βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 39· οἱ Ἀθην., ἔχοντες συμμάχους γείτονας τοῦ Φιλίπ., τί θὰ ὠφελοῦντο;—δύναμίν τινα, περὶ τῆς δυνάμεως, ἣν εἶχεν ἡ Ὀλυμπία, βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 39/40.—ἀπίστονος... ἀνάστασιν, οἱ Ὀλυμπίοι πόθεν εἶχον σχηματίσει τοιαύτην γνώμην περὶ τῆς μετὰ τοῦ Φιλίπ. συμφιλιώσεως; (πρᾶλ. Α' Ὀλυμπ. § 4 καὶ ἑξ.).—πόλεων καὶ τόπων, ὡς τῆς Ἀμφιπόλεως, Πύδνης, Ποτειδαίας καὶ ἄλλων (Δις δ ὁ γῆτωρ ἀπηρίθμησεν ἐν τῷ Α' Ὀλυμπ. § 12)· ἐκτὸς τούτων πρέπει νὰ νοηθῶσι καὶ οἱ ἀποστάντες κατὰ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον σύμμαχοι: (βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 33).—τῶν... συμμάχων, δηλ. τῶν Ὀλυμπίων, μεθ' ὧν οἱ Ἀθην. εἶχον ἥδη συνάψει συμμαχίαν.—καιρῶν, ἡ ἔκρηξις τοῦ Ὀλυμπίου πολέμου ἥτο κατάλληλος περίστασις τοῖς Ἀθηναίοις πρᾶσι καταπολέμησιν τοῦ Φιλίππου.

§ 3-4.

Τὸ... διεξιέναι=τὸ νὰ δηγῶμαι ἐκτενῶς καὶ λεπτομερῶς· τὸ ἀπριμφ. τοῦτο, καθὼς καὶ τὸ κατωτέρω: (**τὸ προτρέπειν**, εἶγας ὑποκμ. τοῦ ἔχειν τοῦ ἔξαρτωμένου ἐκ τοῦ ἥγοῦσματος.—**τὰ δέοντα ποιῶ=**ἐκτελῶ τὸ καθηκόν μου.—**οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἥγοῦσματος=**νομίζω δτι: δὲν εἴνας: δρθὸν=δὲν νομίζω δρθόν.—**δτι, αἰτλγκ.**—**ὑπὲρ τούτων=**περὶ τούτων (δηλ. τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν ρώμην τοῦ Φιλίπ.).—**ἔχω τινὶ φιλοτιμίαν=**παρέχω εἰς τινὰ δόξαν.—**ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεποδᾶχθαι,** τὸ ἀπριμφ. ἐκ τοῦ: **μοι δοκεῖ=**ὑπ' ἡμῶν δὲ (δτι:) δὲν ἔχουσι: πραχθῆ καὶ ὡς: ἐπομένως=εἰς ἡμᾶς δὲ δὲν φέρουσι: τιμήν.—**ὑπὲρ τὴν ἀξίαν τὴν αὐτοῦ=**παρὰ τὴν ἀξίαν του.—**θαυμαστὸς παρὰ πᾶσι νομίζομαι=**εἰς τὰ ὅμματα πάντων φαίνομαι: ἀξίοθαύμαστος.—**χεῖρον ἢ προσῆκεν=**χειρότερον τοῦ προσήκοντος (=ἀπὸ ὅ, τι ἔπρεπε).—**κέχρηματοῖς πράγμασι=**ἔχω ἐπωφελγθῆ τὰς καταλλήλους περιστάσεις.—**ῳφλήκατε, πρᾶμ.** τοῦ ῥ. **ῳφλισκάνω,** ὅπερ κυρίως = καταδικάζομαι: εἰς χρηματικὸν πρόστιμον εἴται **ῳφλισκάνω αἰσχύνην** = ἐπισύρω κατὰ τοῦ ἔαυτοῦ μου καταισχύνην.—**τοσούτῳ πλείον(α) αἰσχύνην ὠφλήκατε,** κατ' ἔννοιαν=τόσον περισσότερον ἀξιοκαταφρόνητο: φαίνεσθε εἰς δίκους.—**καὶ γάρ=γάρ.**—

εί λιτός αληθείας τις... σκοποῖτο=έάν τις ηθείεν έξετάζει τὰ πράγματα ύπε τὴν ἀληθή αὐτῶν ὅψιν.—παρ' αὐτοῦ=ἀφ' ἔχυτοῦ, διὰ τῆς ἀξίας του.—ῶν, γενκ. τῆς αἰτίας εἰς τὸ : διφεύλει χάριν καὶ : δίκην λαβεῖν=δι' ὅσα.—οἱ ὑπέρ τυνος πολιτευόμενοι=οἱ διαχειριζόμενοι τὰ τῆς πολιτείας (=οἱ πολιτευόμενοι) πρὸς τὸ συμφέρον τινός. —δίκην λαβεῖν, δηλ. παρὰ τῶν ὑπέρ τοῦ Φιλίπ. πεπολιτευμένων· δίκην δὲ λαμβάνω παρά τυνος =τιμωρῶ τινα· τὸ παθητικὸν τούτου: δίκην δίδωμι τινι=τιμωροῦμαι ύπό τινος.—τοῦ λέγειν, δηλ. ταῦτα.—χωρὶς τούτων=χωρὶς νὰ εἴπω ταῦτα (τὰ ὅποια δηλ. δὲν είναι ή κατάλληλος περιστασις νὰ εἴπω).—ἔνι=ἔνεστι=είναι δύνατόν ώς ύποκμ. νοητέον τό: λέγειν.—βέλτιόν ἐστι=καλόν ἐστι=ῳδέλιμον (συμφέρον) είναι..—καὶ μεγάλα κτλ.=καὶ (ἀ) μεγάλα δινείδη κατ' ἔκεινον φαίνοιτ(ο) ἀν (ὑμῖν) βουλομένοις (=εἰ βούλοισθε) δρυθῶς δοκιμάζειν=καὶ ὅσα δύνανται νὰ φαίνωνται ώς μεγάλαι κατηγορίαι κατ' ἔκεινου, ἐάν θέλητε νὰ κρίνητε δρθῶς· κατ' ἔννοιαν =καὶ ὅσα κατὰ τὴν δρθήν κρίσιν (τῶν πραγμάτων) φέρουσιν εἰς ἔκεινον τὴν μεγίστην καταισχύνην.

'Εκείνω, δηλ.;—ἔνθανδ(ε), δηλ. ἀπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐκκλησίας, ἐν γῇ ὑπῆρχον ῥήτορες μισθωτοί ὑποστηρίζοντες τὰ συμφέροντα τοῦ Φιλίπ. καὶ ἔδρανεις ἀκροαταῖ. —τοῖς ὑπέρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις, τίνες ἔννοοῦντας;—βέλτιόν ἐστιν ἀκηκοέναι, διέτι οἱ Ἀθην. ἀπεστιλόντες τὸν φόρον θ' ἀναλάδωσι θάρρος.

§ 5.

Τὸ... καλεῖν (τὸν Φιλίππον)..., τὸ ἀπρμφ. είναι ύποκμ. τοῦ εἶναι τοῦ ἔξαρτωμένου ἐκ τοῦ: ἀν φῆσειν=τὸν ἀποκαλῆ τις τὸν Φιλίπ.... (τοῦτο) δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι είναι..—ἄνευ τοῦ τὰ πεπραγμένα (δηλ. αὐτῷ—τῷ Φιλίπ.)—δεικνύναι=χωρὶς ν' ἀποδεικνύη τοῦτο διὰ τῶν πράξεων αὐτοῦ (τοῦ Φιλίπ.).—λοιδορία κενή =δινειδισμός, κακολογία ἀδάσιμος (μὴ στηριζομένη δηλ. ἐπὶ πραγμάτων).—τὸ δὲ πάνθ...=τὸ δὲ διεξιέναι (τινὰ) πάνθ, δσα (Φιλ.) ἐπραξε πώποτε, καὶ (τὸ) ἐλέγχειν αὐτὸν (τοιοῦτον ὅντα) ἐφ' ἄπασι τούτοις, συμβαίνει καὶ δεῖσθαι λόγουν βραχέος κτλ.—πώποτε=ποτέ. —ἐφ' ἄπασι τούτοις, δηλ. δσα πώποτ' ἐπραξε. —ἐλέγχω τινὰ ἐπί τινι =στηριζό-

νος εἰς τις ἐξελέγχω τινά.—συμβαίνει δεῖσθαι, κατ' ἔννοιαν=εὐτυχῶς (τοῦτο) ἔχει χρείαν.—δυοῖν ἔνεκα=διὰ δύο αἰτίας.—εἰρησθαι, ὑποχμ. τούτου τό: τὸ... ἐλέγχειν.—τοῦ... φαίνεσθαι (ἔνεκα) καὶ τοῦ... ἰδεῖν (ἔνεκα), ἐπεξήγησις τοῦ δυοῖν ἔνεκα=ἴνα ἐκεῖνος... φαίνηται (ὑμῖν) καὶ ἵνα οἱ ὑπερεκπ... ἴδωσιν (=ἀναγνωρίσωσιν).—ὑπάρχει=ἐστίν.—φαῦλος=μηδαμινός, ἀνάξιος λόγου.—οἱ ὑπερεκπληγμένοι τὸν Φίλ.=οἱ μετὰ θαυμασμοῦ καὶ ἐκπλήξεως προσδιόποντες τὸν Φίλ.:π.—ἄμαχος=ἀκαταμάχητος, ἀκαταχώνιστος.—πάντα διεξέρχομαι=ἐξαντλῶ πᾶν μέσον.—πρότερον, ἀποδιέποντες τῷ παρακρουόμενος καὶ τῷ:μεγασηνέξηθη.—παρακρουόμαι=ἐξαπατῶ.—μέγασηνέξηθη=ηνέξηθη ὥστε ἐγένετο μέγας.—πρὸς αὐτὴν τὴν τελ. ἥκει τὰ πράγματα—ή αὕτη σίς του ἔχει: φθάσεις: (ἥδη) ἀκριβῶς εἰς τὸ τέλος της.

§ 6-7.

⁷Εγώ... καὶ αὐτὸς=καὶ ἐγὼ αὐτός.—σφόδρα, ἀποδιέποντες τῷ: φοβερὸν καὶ τῷ θαυμαστόν.—τὰ δίκαια πράττοντα... ηνέξημένον, ή α' μετχ. προσδιορίζεις τροπικῶς τὴν δ', ήτις εἶναι: κατηγραμτα. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ δώρων=ὅτις (αὐτὸς—δ Φίλ.:π.) ἔχεις αὐξηθῆ διὰ δικαίων πράξεων.—εὐρίσκω τὴν μὲν... =εὐρίσκω (τὸν Φίλιπ.) προσαγαγόμενον τὴν μὲν ήμετέραν εὐήθειαν... τῷ... φάσκειν... καὶ..., τὴν δ' Ὀλυμπίων φιλίαν τῷ... ἐξελεῖν καὶ..., Θετταλοὺς δὲ τῷ... ὑποσχέσθαι καὶ... —εὐήθεια=πονηρία, ἀπλότης.—τὸ κατ' ἀρχὰς =κατ' ἀρχάς.—στ' Ὀλυμπίους=τότε, δε τε πρέσβεις Ὀλυμπίων....—ἀπελαύνω=ἐκδιώκω.—βουλομένους, μετχ. ἐπιθικ. —διαλέγομαι τινι=συζητῶ μετά τινος, διμιλῶ (ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ) πρὸς τινα.—τῷ... φάσκειν παραδώσειν καὶ (τῷ)... κατασκευάσαι=μὲ τὸ δτ: ἐδεδαίων δτι θὰ παραδώσῃ... καὶ μὲ τὸ δτι ἐπενόγιεν (=πανούργως ἐμηχανεύθη).—τὸ θρυλούμενόν ποτε ἀπόρρ. ἐκεῖνο=τὸ περίφημον ἐκεῖνο μυστικόν, τὸ δποῖον διεδίδετό ποτε.—τούτῳ, δοτκ. ὀργανική ἐπαναλαμδάνουσα τὰ προηγούμενα ἀπομρφ.: τῷ... φάσκειν... καὶ (τῷ)... κατασκευάσαι.—προσαγαγόμενον, μετχ. κατηγραμτα. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ εὐρίσκω προσάγομαι δὲ τινα=δελεάζω τινά.—τὴν δ' Ὀλυμπίων φιλίαν, δηλ.. προσαγαγόμενον.—τῷ... ἐξελεῖν=μὲ τὸ

ὅτι ἐκυρίευσε... — **ὑμᾶς**, ἐπεξήγησις τοῦ: τοὺς πρότερον συμμάχους. — Θετταλοὺς δέ, δηλ. προσαγαγόμενον. — νῦν τὰ τελευταῖα = τώρα τελευταῖον. — τῷ... ὑποσχέσθαι καὶ (τῷ)... ἀναδέξασθαι = μὲ τὸ ὅτι ὑπεσχέθη... καὶ ἀνέλαβε... — πόλεμον πολεμῶ = διεξάγω πόλεμον. — **ὅλως** = ἐν συντόμῳ. — πεφενάκις, πρκμ. τοῦ ῥ. φενακίζω = ἀπατῶ. — τῶν αὐτῶν χρησαμένων, ή γενκ. ἔξηρτ. ἐκ τοῦ οὐδείς χρῶμαι δέ τινι = ἔρχομαι εἰς σχέσεις πρός τινα. — τὴν ἐκάστων ἄνοιαν κτλ. — ἀεὶ τὴν ἄνοιαν ἐκάστων τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν ἐξαπατῶν καὶ προσλαμβάνων. — ἀεὶ = ἐκάστοτε. — **ἄνοια** = ἀνοησία. — **ἐκάστων**... τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν = ἐνὸς ἐκάστου ἐξ ἐκείνων, οἵτινες δὲν ἔγνωριζον αὐτὸν (δηλ. τοὺς ἀπατηλοὺς τρόπους αὐτοῦ). — **καὶ** = καὶ οὕτω. — προσλαμβάνω (**τὴν ἄνοιαν**) = παίρω μὲ τὸ μέρος μου, προσθέτω εἰς τὰς δυνάμεις μου (τοὺς ἀνοήτους).

Καλαντός, ὅχι δηλ. μόνον οἱ ὑπερεκπεπληγμένοι τὸν Φίλιπ. — δτ' **Ολυνθίους ἀπῆλαυνον**..., τῷ 357 π. Χ., δτε δ Φίλιπ. ἐπολιόρκει τὴν Ἀμφίπολιν, σι **Ολύνθιοι** φοβούμενοι τὴν αὐξάνουσαν δύναμιν τοῦ Φίλιπ. ἐπειψαν πρέσσεις εἰς Ἀθήνας καὶ προέτειναν τοῖς Ἀθηναῖς τὴν παράδοσιν τῆς Ἀμφιπόλεως· τοῦτο ἀκούσαντες οἱ Ἀθηναῖοι τὴν παράδοσιν τῆς Ἀμφιπόλεως ἐπειψαν τῷ 358 πρέσσεις πρὸς τὸν Φίλ. καὶ συνεφώνησαν μετ' αὐτοῦ, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι γὰ δώσωσι: τῷ Φίλιπ. τὴν Πύδναν, ἢν οὕτοις κατεῖχον ἀκόμη, δ δὲ Φίλιπ. καταλαμβάνων τὴν Ἀμφίπολιν γὰ δώσῃ αὐτὴν τοῖς Ἀθηναῖοις· ἵνα δὲ μὴ γνωσθῇ γ συμφωνία αὗτη τοῖς Πυδναῖοις, δὲν ἀνεκοίνωσαν οἱ πρέσσεις τῷ δῆμῳ ταύτην, ἀλλὰ μυστικῶς ἐνήργουν μετὰ τῆς βουλῆς· ώς ἐκ τούτου οἱ Ἀθηναῖοι ἔκαμνον μὲν πολὺν λόγον περὶ τοῦ ἀνακονωθέντος τῇ βουλῇ μυστικοῦ, ἡγνόουν δ' δημαρχούς τὸ περιεχόμενον κύτου. Πᾶν δ, τ: δ Φίλιπ. συνεφώνησε μετὰ τῶν Ἀθηναίων δὲν ἐτήρησεν· διότι τῷ 357 καταλαβόν τὴν Ἀμφίπολιν ὥχι μόνον δὲν παρέδωκεν αὐτὴν, ἀλλ' ἀπ'

ἐναντίας εἰσθαλών εἰς τὴν Πύδναν κατέλαβε καὶ ταύτην.—τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους ὑμᾶς, δὸς Φίλιπ. διὰ τῶν περὶ τῆς Ἀμφιπόλεως δοθεισῶν τῷ 358 ὑποσχέσεων τοῖς Ἀθην. εἶχε συνάψει συμμαχίαν μετ' αὐτῶν.—ἀδικῆσαι, διὰ τῆς ἀφαιρέσεως ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων τῆς Ποτειδαίας, τῆς κτήσεως αὐτῶν.—παραδοῦναι δ' ἐκείνους (δηλ. τὴν Ποτειδαιαν), ἐν ἔτει 356· βραδύτερον δ' ὅμιας τῷ 349 ἐπῆλθεν δὸς Φίλιπ. καὶ κατ' αὐτῶν τῶν Ὀλυμπίων περὶ τοῦ πράγματος βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 40. — Θετταλοὺς δέ . . . , δὸς Φίλιπ. προσκλήθεις διὸ τοῦ θεσσαλικοῦ λαοῦ καὶ τῶν Ἀλευαδῶν κατὰ τῶν τυράννων τῶν Φερῶν Λυκόφρονος καὶ Πειθολάου ἥλθεν εἰς θεσσαλίαν τῷ 356 καὶ αὖθις τῷ 352 (βλ. εἰσ. ἐν σελ. 38). εἰρηγνεύσας δὲ αὐτὴν καὶ καθαιρέσας τὴν ἐν Φεραῖς τυραννίδα (τῷ 352) κατέλαβε πλὴν τῶν Παγασῶν καὶ τὴν Μαγνησίαν, ἣν ὑπερσχέθη ν' ἀποδώσῃ εἰς τοὺς θεσσαλούς ἀλλ᾽ ὅχι μόνον ταύτην δὲν ἀπέδωκε, ἀλλὰ καὶ δληγη τὴν θεσσαλίαν διώκει, καθ' ὃν τρόπον οὗτος ἥθελε, καὶ τοὺς λιμένας αὐτῆς ἐκαρποῦτο (προβλ. Α' Ὀλυμφ. § 13, § 22).—τὸν Φωκικὸν πόλεμον . . . , διεῖ δὲ πόλεμος οὗτος μετετέθη ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Φωκέων Ὄνομάρχου εἰς θεσσαλίαν (τῷ 353), τὰ μέγιστα ἐδλάπτετο ἡ χώρα αὕτη ὑπὸ αὐτοῦ· διὸ αὐτὸς οἱ θεσσαλοὶ πολὺ εὐχαριστῶς ἤκουσαν τὴν πρότασιν τοῦ Φίλιπ., διεῖ οὗτος θὰ διεξαγάγῃ τὸν πόλεμον ὑπὲρ αὐτῶν ἀλλ' δὸς Φίλιπ. ἀναμιχθεὶς εἰς τὸν πόλεμον αὐτὸν καὶ νικήσας τοὺς Φωκεῖς (τῷ 352) προσήρτησε τὴν θεσσαλίαν εἰς τὸ κράτος αὐτοῦ.—οὔτως, πῶς;

§ 8.

"Ηρθη μέγας=ἥρθη καὶ ἐγένετο μέγας. — ἡνίκα ἔκαστοι κτλ.=ἡνίκα ἔκαστοι φύοντο πράξειν αὐτὸν συμφέρον τι ἔαυτοῖς. — ἡνίκα = ἐφ' δυον. — καθαιροῦμαι=καταπίπτω, κατακρημνίζομαι (ἀπὸ τῆς θέσεως, εἰς ἣν ἔχω ὑψωθῆ). — πάνθεινεχ" . . . = ἔξελήλεγκται ποιῶν (κτυρμτκ. μετχ.) πάντα εἰνενα ἔαυτοῦ. — εἰνεχ" ἔαυτοῦ = πρὸς τὸ συμφέρον του (μόνον). — καιροῦ μὲν δὴ κτλ.=τὰ μὲν δὴ πράγματα πάρεστι Φίλιππω πρὸς τοῦτο καιροῦ=λοιπὸν τὰ μὲν πράγματα ἔχουσι φθάσει εἰς τοῦτο τὸ κρίσιμον σημεῖον διὰ τὸν Φίλιπ. — ἦ = εἰ δὲ μή. — παρελθών τις . . . δειξάτω = παρελθέτω τις καὶ δειξάτω. —

παρέρχομαι = ἀναδυόνω εἰς τὸ βῆμα (ίνα διμιλήσω). — **ἔμοι,** μᾶλλον δ' ὑμῖν=εἰς ἐμὲ ἢ καλύτερον εἰς σᾶς.—**ώς οὐκ ἀληθῆ** ...=ώς ταῦτα, ἀ ἔγω λέγω, οὐκ ἀληθῆ ἐστι. — **οἱ τὰ πρῶτα** (α) **ἔξηπατημένοι**=ἐκεῖνοι, οἵτινες τὸ πρῶτον ἔχουσιν ἔξαπατηθῆ. — **τὰ λοιπά** = ἐν τῷ μέλλοντι. — **πιστεύσουσι**, δηλ. **αὐτῷ** (τῷ Φιλίπ.). — **οἱ δεδουλωμένοι Θετταλοὶ** = οἱ Θεσσαλοί, οἵτινες ἔχουσιν ὑποδουλωθῆ (ὑπὸ τοῦ Φιλίπ.). — **οὐκ ἀν ἐλεύθεροι γένονται** (ο)=δὲν ἥθελον ἀνακτήσει τὴν ἐλευθερίαν των (ἐὰν δηλ. ἥθελον τύχει εὐκαιρίας). — **ἄσμενοι**, κατηγρμ. δηλωτικὸν τρόπου =**ἀσμένως**.

Διὰ τῶν αὐτῶν... διὰ τῶν τούτων, δηλ. τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν (§ 7). — **καθαιρεθῆναι πάλιν**, καθ' ὅσον οἱ ἐξ ἀγνοίας τῶν ἀπατηλῶν τρόπων τοῦ Φιλίπ. συντελέσουντες εἰς τὴν αὔξησιν αὐτοῦ, ὅταν μάθωσιν ὅποιος πράγματι εἰναι: δ Φιλίπ., φυσικὸν εἰναι: νὰ στραφῶ: κατ' αὐτοῦ. — **παρελθών τις**, πρόδλ. Α' Ὁλυνθ. § 1 «**ἥκει**». — **ταῦτα** (α), δηλ. τὰ ἐν § 6 καὶ § 7 δηλωθέντα (ὅτι: δηλ. δ Φιλίπ. φενακίζων ηὐξήθη).

§ 9—10.

Καὶ μὴν=καὶ ὅμως, ἐν τούτοις. — **ταῦτα μὲν...**=**ἥγεται μὲν ταῦτα οὕτως ἔχειν.** — **βίᾳ** = διὰ τῆς βίας, δι' ἔξαναγκαστικῶν μέσων. — **κατέχω τὰ** (**συμμαχικὰ**) **πράγματα** = διατηρῶ τὴν (**συμμαχικὴν**) δύναμίν μου. — **τῷ . . . προειληφέναι** = διότι: ἔχει προκαταλάθει. — **καὶ λιμένας**=καὶ τὸ ὑπεριαστέας. — **ὑπεύνοιας τὰ πράγματα** (δηλ. τὰ συμμαχικὰ) **συνισταται**=ἀμοιβήκια ἀγάπη συνενώνει τοὺς συμμάχους. — **πᾶσι τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου ταῦτα συμφέρει** = πάντες οἱ μετέχοντες τοῦ πολέμου ἔχουσι: τὰ αὐτὰ συμφέροντα. — **καὶ συμπονεῖν...**, ἀπόδοσις τῆς χρονικ. προτάσεως: **ὅταν μὲν γάρ . . .**=(τότε) οἱ ἄγνωποι: (εὐχαρίστως) θέλουσι καὶ νὰ... — **συμπονῶ**=ὑφίσταμαι: μαζὶ τοὺς κόπους καὶ τὰς ταλαιπωρίας (τοῦ πολέμου). — **φέρω τὰς συμφορὰς** = ὑποφέρω τὰς ἀτυχίας (τοῦ πολέμου). — **μένω** = μένω πιστὸς (ἐν τῇ συμμαχίᾳ). — **ἐκ πλεονεξ.**, ἡ **ἐκ=διά.** — **ἰσχύω**=λαμβάνω ισχύν, γίνομαι: ισχυρός. — **ἡ πρώτη πρόφασις**=ἡ τυχοῦσα ἀφορμή. — **μικρὸν πταῖσμα**=ἀσήμαντος ἀτυχία. — **ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσε**, γγωμικοὶ: ἀόριστοι, ώς καὶ ὁ κατωτέρω: **ἥνθησε** = **ἀναχαιτίζει**

καὶ διαλύει. — **ἀναχαιτίζω** = ἀνατρέπω. — **ἔστιν** = εἰναί: δυνατόν. — **ἀδικοῦντα καὶ ἐπ. καὶ ψευδ.** (δηλ. τινά)... **κτήσασθαι** = ν' ἀποκτήσῃ τις ἀδικῶν καὶ ἐπιορκῶν καὶ ψευδόμενος = ν' ἀποκτήσῃ τις δι' ἀδικίας καὶ ἐπιορκίας καὶ ψεύδους... — **βεβαία δύναμις** = διαρχῆς δύναμις. — **τὰ τοιαῦτα** = ή διὰ τοιούτων μέσων (δηλ. δι' ἀδικίας, ἐπιορκίας καὶ ψεύδους) ἀποκτηθεῖσα δύναμις. — **εἰς ἄπαξ** = διὰ μίαν φοράν, (ἐπι); μίαν στιγμήν. — **καὶ βραχὺν κεόντων**, προσδιορίζει ἀκριβέστερον τό: **εἰς μὲν ἄπαξ.** — **ἀντέχω** = διαρχῶ. — **καὶ σφόδρα γ' ἦνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσι** = καὶ μάλιστα πολὺ ἀκμάζουσι: (**τὰ τοιαῦτα** = ή διὰ τοιούτων μέσων ἀποκτηθεῖσα δύναμις) στηριζόμενα εἰς τὰς ἐλπίδας, ἃς παρέχουσιν. — **ἄν τυχη,** δηλ. **ἀνθοῦντα (τὰ τοιαῦτα).** — **τῷ χρόνῳ** = μὲ τὸν καιρόν. — **φωρῶμαι** = ἔξελέγχομαι, ἀνακαλύπτομαι. — **περὶ αὐτὰ καταρρεῖ** = καταπίπτουσι: (**τὰ τοιαῦτα**) φυλλορροοῦντα πέριξ ἔστων. — **οἰκίας,** ἡ γενν. αὔτη, καθὼς καὶ αἱ ἐπόμεναι (**πλοίουν καὶ τῶν ἄλλων...**) ἔξαρτ. ἐκ τοῦ: **τὰ κάτωθεν** = τὰ κάτω μέρη, τὰ θεμέλια. — **αἱ ὑποθέσεις** = αἱ βάσεις. — **οὐκ ἔνι** = οὐκ ἔνεστι (προσωπι.). — δὲν ὑπάρχει. — **τὰ πεπραγμένα Φιλίππω** = αἱ πράξεις τοῦ Φιλίππου.

Ταῦτα, ποῖα; — **τὰ χωρία**, νοοῦνται κυρίως αἱ ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ ὁχυραὶ θέσεις τῶν Ἀθηναίων, ἃς ἔχεις καταλάβεις οἱ Φίλιπ. — **λιμένας,** ίδια τοὺς ἐν Θεσσαλίᾳ. — **τὰ τοιαῦτα**, δηλ. τὰς ἀγορὰς (προβλ. Α' Ὀλυμθ. § 22). — **τῷ...προ ειληφέναι, οἱ Φίλιπ.** κατέλαβε **τὰ χωρία καὶ λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα** προτοῦ οἱ κατέχοντες αὐτὰ ἐννοήσωσι τοὺς κακοὺς αὐτοῦ σκοπὸύς καὶ ἐτοιμασθῶσι πρὸς ἀντίστασιν. — **ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας**, δηλ. ἀδικῶν καὶ ἐπιορκῶν καὶ ψευδόμενος (§ 10). — **ἡ πρώτη πρόσφασις,** δηλ. τῶν ἥδη κημένων καὶ δεδυσιλαμέγων. — **μικρὸν πταῖσμα,** δηλ. τοῦ ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας ἴσχυσαντος. — **ἄν τυχη,** ἀναγκαῖα ἡ ὑπόθεσις, καθ' ὅσον δὲν συμβούνει πάντοτε γὰρ ἀκμάζῃ δύναμις προελθοῦσα ἔξι ἀδικίας, ἐπιορκίας καὶ ψεύδους. — **φωρᾶται,** δηλ. πόσον σκηνὴ εἶναι τὰ τοιαῦτα. — **καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων,** δηλ.; — **τῶν πράξεων,** δηλ. τῶν πολιτικῶν (ώς συμμαχίας, εἰρήνης κ.τ.τ.). — **ἀληθεῖς,** ἢ τοις ἀνευψεύδους καὶ ἐπιορκίας. — **τοῦτο, ποῖον;**

§ 11—13.

"Οπως τις λ. κάλλιστα καὶ τάχιστα (δηλ. **βοηθεῖν**), **οὕτως ἀρέσκει μοι** (δηλ. **βοηθεῖν**) = διποιονδήποτε κάλλιστον καὶ τάχις:

στον τρόπον τῆς βογήθειας προτείνεις τις, σύτος ὀρέσκει εἰς ἐμὲ (=τοῦτον ἐπιδοκιμάζω). — πέμπειν, ἐκ τοῦ φημὶ δεῖν. — ή... διδάξει.. παροξυνεῖ, ἀνφρκ. τελικὴ πρότασις = ἵνα αὐτη.. διδάξῃ... παροξύνῃ. — διδάσκω τινά τι = ἔναγγέλλω εἰς τινά τι. — παροξύνω τινά = ἔξεγείρω τινά. — καὶ γὰρ νῦν... = ἐψηφισμένοι γὰρ νῦν εἰσι καὶ Παγ. ἀπαιτεῖν καὶ... — ψηφίζομαι (μετ' ἀπριμφ.) =; (πρᾶλ. Α' Οἰ.υνθ. § 22). — λόγους ποιοῦμαι περὶ τινος = ἔρχομαι εἰς διαπραγματεύσεις (= διαπραγματεύομαι) περὶ τινος. — σκοποῦμαι τι = φροντίζω περὶ τινος, ἔχω ύπόψεις τι. — δπως μὴ... ἔρωσι, πλαγία ἐρωτικ. πρότασις ἐπεξηγοῦσα τὸ τοῦτο = πῶς δηλ. νὰ μὴ εἴπωσι... — οἱ παρ' ἡμῶν (πεμφθησόμενοι) πρέσβεις = οἱ πρέσβεις ἡμῶν. — ἀλλὰ καὶ ἔργον... ἐπὶ τοῖς πράγμ., ἀς ἀποδοθῇ εἰς τὴν νέαν ὥσει ἦτο: ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν ἔξουσι. "Εξουσι δὲ δεικνύειν καὶ ἔργον τι, ἐὰν ἡμεῖς ἔξεληλυθότες ὅμεν ἀξίως τῆς πόλεως καὶ ὅμεν ἐπὶ τοῖς πράγμασιν. — ἀλλὰ (δπως)... ἔξουσι = ἀλλὰ πῶς νὰ δύνηνται... — ἔξέρχομαι = ἔξέρχομαι εἰς ἐκστρατείαν, ἐκστρατεύω. — εἰμὶ ἐπὶ τοῖς πράγμασιν = καταγίνομαι εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου. — ὡς, αἰτλγκ. — ἀπεστι τὰ πράγματα = ἀλλείπουσι τὰ ἔργα (αἱ πράξεις). — κενὸς = ἔνωφελής. — μάλιστα = πρὸ πάντων, ἴδια. — δ παρὰ τῆς ἡμετέρας π. (λόγος) = δ λόγος. δ πρερχόμενος ἀπὸ τῆς ἰδικῆς μας πόλεως. — δσφ... ἔτοιμότατ(α)... τοσούτῳ μᾶλλον = δσφ... ἔτοιμότερον... τοσούτῳ μᾶλλον = δσφ... εύκολώτερον... τόσφ περισσότερον. — αὐτῷ, δηλ. τῷ λόγῳ. — μετάστασις = ἀλλαγή. — δεικτέον (ἐστι) = δεῖ δεικνύναι (ἡμᾶς). — ἔτοιμως = προθύμως. — εἴπερ τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν = ἐὰν βεβαίως θέλητε νὰ δίδῃ τις προσοχὴν (= σημασίαν) εἰς τοὺς λόγους σας. — ἔθέλω = ἀποφασίζω. — ὡς προσήκει = προσηκόντως. — καὶ δή = καὶ εὐθύς. — περαιώνω = ἐκτελῶ. — τὰ συμμαχικὰ (πράγματα) ἀσθενῶς καὶ ἀπίστως ἔχει Φιλίππω = οἱ σύμμαχοι τοῦ Φιλίπ. συνδέονται μετ' αὐτοῦ διὰ δεσμοῦ ἀσθενοῦς καὶ οὐχὶ ἀσφαλοῦς. — τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχει = τὸ ἴδιον κράτος αὐτοῦ (τοῦ Φιλίπ.) καὶ η δύναμις εὑρίσκεται ἐν κακῇ καταστάσει.

"Οπως τις λ. κάλλ. καὶ..., πρᾶλ. Α' Οἰ.υνθ. § 17, ἔνθα

αὐτὸς ὁ Δημοσθ. ὑπέδειξε τρόπῳ τινὰ βοηθείας. — πρὸς δὲ Θετ-
ταλούς . . . , οἱ Θεσσαλοὶ συνεδέοντο μετὰ τῶν Ἀθηναίων διὰ
παλαιᾶς συμμαχίας οἱ πλεῖστοι δὲ τῶν Θεσσαλῶν τότε ἦσαν δυση-
ρετημένοι: κατὰ τοῦ Φιλίπ., διότι οὗτος ὅχι μόνον τὸν Φωκικὸν
πόλεμον δὲν διεξήγαγεν ὑπὲρ αὐτῶν, ὡς ὑπεσχέθη (§ 7), ἀλλὰ
καὶ τὰς πόλεις τῆς Θεσσαλίας εἰχεν ἀρχίσεις νὰ τειχίζῃ δι' αὐτὸ-
ς Δημοσθ. ἐνόμισεν διτὸι οἱ Θεσσαλοὶ εὐκόλως ἤδυναντο νὰ ἔξεγερ-
θῶσι: κατὰ τοῦ Φιλίπ.—τοὺς μέν, ἐννοοῦνται ἐκεῖνοι: οἱ Θεσσα-
λοὶ, οἵτινες εἶναι ἥδη ἀποφευσμένοι: ν' ἀντιστῶσι κατὰ τοῦ Φιλίπ.
—ταῦτα, δηλ. τὴν ἀποφασισθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ὑποστή-
ροῦσι: τῶν Ὀλυμπίων.—τοὺς δέ, ἐννοοῦνται ἐκεῖνοι: οἱ Θεσσαλοὶ,
οἵτινες εἶναι: μὲν δυσηρεστημένοι: μὲ τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν
τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ δὲν τολμῶσι νὰ ἐπέλθωσι: κατὰ τοῦ Φιλίπ.
—Παγασάς . . . περὶ Μαγνησίας, πρᾶλ. περὶ τοῦ πράγματος. § 22.—ἀξίως τῆς πόλεως, δηλ. μετὰ δυνάμεως οἰκείας,
οὐχὶ ξένης.—σῶσ γάρ ἐτοιμότατ(α) . . . , οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς γνω-
στόν, ὑπὲρ πάντας τοὺς Ἑλληνας ἡρέσκοντο εἰς τοὺς λόγους.—
τὴν μετάστασιν καὶ... τὴν μεταβολὴν, δηλ. τῆς πολιτειᾶς διμῶν.
—εἰσφέροντας, περὶ τῆς εἰσφορᾶς βλ. ἐν σελ. 50. — εἰσφέρον-
τας — ἔξιστας, πρᾶλ. A' Ὀλυμπ. § 6. — τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς
καὶ δυν., δηλ. τὸ Μακεδονικὸν κράτος καὶ ἡ Μακεδονικὴ δύνα-
μις.—ἔξελεγχθῆσται, διὰ τοῦ πολέμου.

§ 14—15 αὐτῷ.

“Ολως=ἐν γένει. — **ἐν προσθήκῃ**=ώς προσθήκη, προστιθέμενη εἰς ἄλλην δύναμιν. — **μερὶς οὐ μικρὸν**=σημικυττική βοήθεια. — **οἶον**=καθὼς π. χ.—**ὑπάρχω τινὶ**=ώφελῶ τινα, ἀποδείξιν ωφέλιμος εἰς τινα. — **ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ολυνθίους**, κατ’ ἔννοιαν=ὅτε ὑπὸ τὸν Τιμόθεον ἐπολεμεῖτε κατὰ τῶν Ολυνθίων. — **πάλιν αὖ**=ἔπειτα πάλιν. — **πρὸς Ποτείδαιαν**=κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν ἐναντίον τῆς Ποτείδαιας. — **ἔφανη τι** (δηλ. ὅν) **τοῦτο συναμφότερον**=αὕτη ή δύναμις ήνωμένη (μετὰ τῆς τῶν Ολυνθίων) ἐφάνη σημικυττική. — **τινὶ**=προσφάτως. — **στασιάζω**=σπαχράσσομαι: ὑπὸ ἐμφυλίων ἐρίδων. — **ταράττομαι**=περιέρχομαι εἰς (ἐσωτερικάς) ταραχάς. — **ἐπὶ τήν . . .**=κατὰ τῆς . . . — **ἡ τυραννικὴ οἰκία**=ἡ οἰκογένεια τῶν τυράννων. — **καν μικρὸν**

δύναμιν (δηλ. προσθῆ) = καὶ μικρὰν ἀκόμη δύναμιν. — **πάντα(α)** = κατὰ πάντα, πάντως. — **καὶ** = ἐλαττώματα, ἀτέλειαι. — **καὶ οὗτος** = καὶ αὐτὸς ἀκόμη. — **ἀπασι τούτοις**, δοτκ. δργανκ. διασφείται διὰ τοῦ: **τοῖς πολέμοις** καὶ ταῖς στρατείαις. — **οἵ** = ἔνεκα τῶν ὅποιων. — **ἔτ' ἐπισφαλεστέραν**, δηλ. τὴν Μακεδονίην δύναμιν καὶ ἀρχήν. — **ἐπισφαλής** = ὁ μὴ ἀσφαλής, ἀδέξιος, ἀσθενής. — **ἡ ύπηρχε φύσει**, β' ὅρος τῆς συγκρίσεως = παρ' ὅτι (αὕτη) ἡτο ἐκ φύσεως. — **κατασκευάζω** = καθιστῶ. — **αὐτῷ**, δοτκ. ἀντιχαριστική = πρὸς βλάβην του.

'**Ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθ.**, ὁ Τιμόθεος, ὁ στρατηγὸς τῶν Αθηναίων, ἔχων τὴν ὑποστήριξιν τοῦ βισιλέως τῆς Μακεδονίας Περδίκκα, ἐπολέμησε τῷ 364 κατὰ τῶν Ὀλυνθίων καὶ ἀφῆρεσεν ἀπ' αὐτῶν τὰς πόλεις Ποτείδαιαν καὶ Τορώνην· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 40. — **πρὸς Ποτείδαιαν Ὀλυνθ.**, τῷ 366 ὁ Φίλιππος τῇ συμπράξει τῶν Ὀλυνθίων ἐκυρίευσε τὴν Ποτείδαιαν· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 40. πρὸς. καὶ § 7. — **νυνὶ**, τῷ 352 ἐπομένως πόσα ἔτη πρὸ τῆς ἐκφωνήσεως τοῦ παρόντος λόγου; — **Θετταλοῖς στ...**, πρὸ δι. § 7. — **ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν**, ἐννοοῦνται οἱ τύραννοι τῶν Φερῶν Λυκόφρων καὶ Πειθόλαος (§ 7). — **αὐτή**, δηλ. ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχή. — **οὗτος**, δηλ. ὁ Φίλιππος.

§ 15 μὴ γάρ—16.

Χαίρω τοῖς αὐτοῖς = εὐχαριστοῦμαι (=εὔρισκω εὐχαρίστησιν) εἰς τὰ ἴδια (πράγματα). — **οἱ ἀρχόμενοι** (**ὑπὸ τοῦ Φιλίπ.**) = οἱ ὑπήκοοι (τοῦ Φιλίπ.). — **ἔξηλωκά τι** = μετὰ ζῆλου ποθῶ τι. — **προήρημαι** (μετ' ἀπρμφ.) = ἔχω ἀποφασίσει (εἰμιας ἀποφασίσμένος) νά... — **πράττων καὶ κινδυνεύων**, μετχ. τροπκ. — **πράττω** = κοπιάζω. — **ἄν συμβῇ τι** (**παθεῖν**) = ὅτι δήποτε καὶ ἐν συμβῇ (νὰ πάθῃ). — **παθεῖν**, ἐκ τοῦ προήρηματος. — **τὴν τοῦ διαπρ ...** = ἥρημένος τὴν δόξαν τοῦ διαπράξασθαι ταῦτα, ἀ μηδεὶς π. ἄλλος Μ. βασιλεὺς (διεπράξατο), ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς. — **ἥρημένος**, μετχ. αἰτλγκ. = ἐπειδὴ ἔχει προτιμήσει. — **τοῖς δὲ** = ἐκείνοις δὲ (δηλ. τοῖς ἀρχομένοις). — **ἡ φιλομία** ἡ ἀπὸ τούτων = ἡ ἐκ τούτων τῶν κατορθωμάτων (τοῦ Φιλίπ.) προερχομένη δόξα. — **μέτεστι τινὶ τινος** = μετέχει τίς τινος. — **κόπτοματινι** = καταπονοῦμαι, βισσανίζομαι μέ τι.

στρατεῖαι αὗται αἱ ἄνω κάτω=αἱ γνωσταὶ αὗται ἐκστρατεῖαι
 αἱ (γινόμεναι) ἄλλοτε μὲν ἐπάνω, ἄλλοτε δὲ κάτω.—**ταλαιπωρῶ**
 =ταλαιπωροῦμαι.—**οὕτ'**... **ἐώμενοι**... **οὕθ'**... **ἔχοντες**, αἱ
 μετχ. αἰτλγκ.=διότι οὔτε ἀφίγονται... οὔτε δύνανται.—**τὰ ἔργα**
 =τὰ ἐπαγγέλματα.—**τὰ ἔδια**=αἱ οἰκιακαὶ ὑποθέσεις.—**διατρέβω**
 ἐπὶ τινὶ=ἀσχολοῦμαι εἰς τι.—**οὕθ'** **δσ'** ἀν ...=οὔτε ἔχον-
 τες διαθέσθαι ταῦτα, **δσ'** ἀν ...—**ποιῶ** τι=παράγω τι.—
 διατίθεμαι τι=πωλῶ τι.—**κεκλειμένων** (τοῦ δικλείσματος) τῶν
 ἐμπορίων, αἰτλγκ. ἀπόλυτος μετχ.—**τὸ ἐμπόριον**=ὅ ἐμπορικὸς
 λιμήν· ἐνῷ η ἐμπορία=τὸ ἐμπόριον.

Τοὺς ἀρχομένους, τίνες ἔννοοῦνται;—**τοῦτο**(ο), δηλ. τὸν ἀπο-
 κτήση δόξαν, τὸ νὰ δοξασθῇ.—**ταῖς στρατείαις ταῦτα**. ταῖς ...,
 περὶ τούτων βλ. ἐν Α' Ὀλυμ. § 12-13.—**ἐπὶ τοῖς ἔργοις**, ἔννο-
 οῦνται ἰδίᾳ αἱ γεωργικαὶ ἔργασται.—**οὕτως ὅπως ἀν δύνωνται**,
 δηλ. μετὰ κόπου καὶ μόχθου διὰ τὴν ἐκ τῶν στρατεῶν ἔλλειψιν
 χρόνου.—**διαθέσθαι**, δηλ. εἰς τὰς ἐκτὸς τῆς Μακεδονίας μεγά-
 λας ἐμπορικὰς πόλεις.—**κεκλειμένων τῶν ἐμπορίων**, οἱ Ἀθην.
 κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου ἀπέκλειον τοὺς Μακεδονικοὺς
 λιμένας καὶ οὕτῳ παρεκώλυσον τὴν ἐμπορίαν.—**ἐν τῇ χώρᾳ**, δηλ.
 τῇ Μακεδονίᾳ.

§ 17—18.

Οἱ πολλοὶ Μακεδόνων=οἱ πλεῖστοι τῶν Μακεδ.=οἱ Μακε-
 δονικὸς λαός.—**πῶς ἔχουσι Φιλ.**=πῶς διάκεινται πρὸς τὸν
 Φιλ.=ποίας διαθέσεις ἔχουσι πρὸς τὸν Φιλ.—**ἐκ τινος σκοποῦ-**
ματι=συμπεραίνω ἐκ τινος.—**οἱ περὶ τινα ὄντες**=οἱ περιστοι-
 χίζοντές τινα.—**δὲ δὴ ἡλλ** ὅμως.—**δόξαν ἔχω, ὡς ...**=φημί-
 ξομαι δτι...—**συγκεκριτημένος τὰ τοῦ πολέμου**=γεγυμνα-
 σμένος εἰς τὰ πολεμικά.—**ὡς δ' ἔγω ...**=**ὡς δ' ἔγω ἤκουσόν τινος**
 τῶν γεγενημένων (γενν. διαιρτεῖ.) ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.—**ὡς**=καθώς.
 —**ἀκούω τινὸς**=ἀκούω παρά τινος.—**οἱ γεγενημένοι ἐν ...**=
 ἐκεῖνοι, οἵτινες εἶχον διατρίψει ἐν ...—**ἀνδρός**, παράθεσις εἰς τὸ
 τινος=δστις εἰναι ἀνήρ.—**οὐδαμῶς οἷος** (=τοιοῦτος, οἷος [=ώστε]) **ψεύδεσθαι**=λνίκανος νὰ ψεύδηται.—**οὐδένων εἰσὶ**
 βελτίους=δὲν εἰναι καλύτεροι ἀλλων (τίνες;).—**οἷος ἐμπειρος**=
 τοιοῦτος οἶος ἐστιν δ ἐμπειρος=ἐμπειρος.—**ἀγὼν**=μάχη.—

τούτους, κατὰ πληθυντ., διότι τὸ τις, εἰς ὁ ἀναφέρεται, εἶναι περιληπτικόν.—**φιλοτιμίᾳ τινὰ ἀπωθῶ**=ἀπωθῷ τινα ἐκ φιλοδοξίας.—**αὐτὸν** (δηλ. τὸν Φίλιπ.), ὑποκιν. τοῦ ἀπριμφ. **ἀπωθεῖν.**—**ἔφη**, ὑποκιν. **οὗτος**, δηλ. ὁ διατρίψας ἐν Μακεδονίᾳ, παρ' οὐ ἥκουε ταῦτα ὁ βῆτωρ.—**βουλόμενον**, μετχ. αἰτλγκ.—**πάνθ' αὐτοῦ . . . =δοκεῖν πάντα τὰ ἔργα εἶναι αὐτοῦ (ἔργα).**—πρὸς τοῖς ἄλλοις=ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἐλαττωμάτων.—**αὖ=προσέτι, ἀκόμη.**—**ἀνυπέρβλητος**. **εἶναι**, τὸ ἀπριμφ. ἐκ τοῦ **ἔφη**, ἐξ οὗ ἔξαρτος καὶ τὰ ἀπριμφ.: **παρεῶσθαι . . . (ἐν οὐδενὸς) εἶναι.** —ἡ φιλοτιμία ἀνυπέρβλητός **εἶται**=ἡ φιλοδοξία του δὲν ἔχει δρια.—**εἰ δέ τις . . . , δηλ. ἐν αὐτοῖς εἶται.**—**δίκαιος ἄλλως=**ἐν γένεις δίκαιος ἀνθρώπος.—**ἡ καθ' ἡμέραν ἀκρασία=**ἡ καθημερινή ἀκολασία.—**κορδακισμοὶ=**ἀσεμνοὶ χοροί.—**οὐδὲνάμενος**, μετχ. ἐπιθετικ.—**παρέωσμαι** (πρκμ. τοῦ **παρωθοῦσμαι** μὲ σημικσ. ἐνεστ.)=παραγκωνιζομα:.—**ἐν μέρει οὐδενὸς εἰμι=**θεωροῦμαι ἀνάξιος λόγου, δὲν λογαριάζομαι διὰ τίποτε.

'Ἐκ τούτων, δηλ. τῶν εἰρημένων ἀνωτέρω.—**ξένοι**, ἐν τῷ στρατῷ τῶν Μακεδόνων ὑπηρέτουν καὶ ἀλλοδαποί, Θρᾷκες, Παιόνες, Ἀγριανες κ. ἄλ.—**πεζέταιροι**, οὗτοι ἤσαν ἐκλεκτοὶ πεζοὶ Μακεδόνες, ἀποτελοῦντες τὴν σωματοφυλακήν τοῦ Φίλιπ.—**ἐν αὐτοῖς, τις:;—τὸν τοιοῦτον**, δηλ. τὸν σώφρονα **ἡ δίκαιον ἄλλως.**

§ 19.

Λοιπούς . . . εἶναι, τὸ ἀπριμφ. ἐκ τοῦ **ἔφη** (§ 18).—**λοιποί εἰσι**=ὑπολείπονται.—**λησταὶ=**ἄρπαγες.—**οἴους . . . δρχεῖσθαι =ώστε . . . δρχεῖσθαι.**—**δρχοῦμαι τοιαῦτα (=τοιαύτας δρχήσεις)=**χορεύω τοιεύτους χορούς.—**δικνῶ=**διστάζω, δὲν τολμῶ.—**καὶ γὰρ οὓς . . . =**διότι (δηλ. μόνον τοὺς ἀνωτέρω μνημονεύθεντας ἀγαπᾶ καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει, ἀλλὰ) καὶ θσους . . . —**πολύ, συναπτέον τῷ ἀσελγεστέρον.**—**ἀσελγῆς=**αἰσχρός, ἀκόλαστος.—**θαυματοποιὸς=**ἀγύρτης.—**Καλλ. ἐκ . . . , ἐπεξήγησις τοῦ : οὓς.**—**ἐκεῖνος=**ἐκεῖνος ὁ περιβόήτος.—**δημόσιος (δοῦλος)=**ὁ τῆς πόλεως δοῦλος.—**μῆμος γελοῖων=**μιμούμενος γελοῖα (ἄξια γέλωτος), γελωτοποιός.—**ῶν . . . =**ἄ . . . ποιοῦσι.—**ποιῶ εἰς τινα=**κάμνω ποιήματα ἀναφερόμενα εἰς τινα.—**συνόντες =**έταιροι..—**ἔνεκα τοῦ γελασθῆναι=**ἴνα ἐγερθῇ γέλως.

Δηστάς, ἐννοεῖ ἀνθρώπους δι’ οὐδὲν ἄλλο ἐπιδεώκοντας τὸν στρατιώτακὸν βίον ἢ δι’ ἀρπαγὰς καὶ λεηλασίας· ἀντιτίθενται δὲ οὗτοι πρὸς τοὺς ἐμπειρόους πολέμου καὶ ἀγώνων, ώς οἱ κόλακες πρὸς τοὺς σώφρονας καὶ δικαίους.—**δκνῶ**, διότε οἱ τοιοῦτοι χοροὶ ἡσάχην ἀζεμνοὶ.—**δτι ταῦτα**(α)..., δηλ. έσσα διηγήθη ὁ ἐν τῇ Μακεδονίᾳ διατρίψες· δὲ ῥήτωρ συνήθως ὅσα λέγει, δτι ἀκούεις παρ’ ἄλλων, ἐπικυροῖς καὶ αὐτὸς δοῦσα λέγεις, διατρίψεις προβλ. Α΄ Ὀλυμπ. § 22).—**ἐνθένδε**, δηλ. ἐξ Ἀθηνῶν.—**τῶν θαυματοποιῶν**, οὗτοι πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος περιφερόμενοι καὶ ἀργυροίογοῦντες δι’ ἐντέχνων ὀρχήσεων καὶ ἄλλων θαυμάτων καὶ γοητευμάτων ἔζων εὔτελῶς καὶ ἀκολάστως. — **τὸν δημόσιον**, οἱ δοῦλοι, οὓς εἰχενή πόλις, ἐκαλοῦντο **δημόσιοι**: εἰς αὐτοὺς ἦσαν ἀνατεθειμέναι: ὠροσμέναι: τινὲς δημόσιαι: ὑπηρεσίαι: οὗτοι λ. χ. καθῆκον εἶχον νὰ τηρῶσι τὴν εὐκοσμίαν καὶ τάξιν ἐν τῃ ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς δικαστηρίοις, καὶ ἐν τοῖς δημοσίεις τόποις καὶ τοῖς δημοσίοις ἔργοις: ὠσαύτως οὗτοι ἐχρησιμοποιοῦντο ως γραφεῖς, ώς δήμιοι, βασανισταὶ καὶ πλ. — **καὶ τοιούτους**, διοῖς ἡτο ὁ Καλλίας (δηλ. ;).—**μίμους γελοίων**, οὗτοι ἀπειμιμοῦντο γελοίας σκηνάς, ἀς ώς ἐπὶ τὸ πολὺ παρελάμβανον ἐκ τῆς ἀρχαίας μυθολογίας, ἵνα προκαλῶσι τὸν γέλωτα τῶν παρισταμένων πλήθος δὲ γελωτοποιῶν ὑπῆρχε τότε ἐν Ἀθήναις· ἐκ τούτων 60 ἀποτελοῦντες εἶδος συλλόγου συνήρχοντο εἰς ναόν τινα Ἡρακλέους καὶ ἔσκωπτον ἀλλήλους· εἰς τούτους ὁ Φιλίπ., τὰ μάλιστα φιλόγελος ὤν, ἔπειμψε τάλαντον, ἵνα στέλλωσιν αὐτῷ τὰ γελοία γραπτά.—**ποιητὰς αἰσχρῶν ἀσμάτων**, ὅντας τὰ ἀσματα, δι’ ὧν οἱ ποιηταὶ ἔσκωπτον ἐν ταῖς συναναστροφαῖς καὶ μάλιστα ἐν τοῖς συμποσίοις τοὺς ἐταίρους τοῦ Φιλίπ. καὶ αὐτῶν, ἵνα κανήσωσι τὸν γέλωτα, ἥσαν ποιεῖται ἀλλοτεμένοι ποιηταὶ τὰ δῆθεν πλεονεκτήματά τινος τῶν ἀρωγῶν περεπήγνουνείρωνευόμενοι, ἀλλοτε δὲ τὰς ἐλλείψεις ἄλλου εἴτε σώματικάς εἴτε θήματας ἐπὶ τὸ κωμικώτερον καὶ γελοιωδέστερον διέστρεφον ὑπεραυξάγοντες, καὶ ἀλλοτε ἄλλως.—**εἰς τὸν συνόντας**, δηλ. **Φιλίππων καὶ αὐτοῖς**.

§ 20—21.

Καίτοι=καὶ δημως.—**ταῦτα**, ὑποκρ. τοῦ ἐστι καὶ ἀντικρ. τοῦ ἥγεται.—**μικρά**, κατγρμ., ώς καὶ τὸ: **δεῖγματα**.—**δεῖγμα**=ἀπόδειξις.—**γνώμη**=νοῦς, διάνοια. — **καὶ κακοδ.**, δ καὶ = σηλαδή.

— **κακοδαιμονία** = τὸ κατέχεσθαι ὑπὸ κακοῦ δαιμονος, φρενοβλά-
βεια. — **τοῖς εὖ φρ.**, δοτκ. τῆς κρίσεως. — **νῦν μὲν** = ἐπὶ τοῦ
παρόντος μέν. — **ἐπισκοπῶ τινι** = ἐπιρρίπτω σκότος εἰς τι, ἐπι-
σκιάζω, καλύπτω τι. — **τὸ κατορθοῦν**, δνομτκ. ἀπρμφ. ὡς ὑποκρι-
νογητέα ή αἴτιατκ. **αὐτόν** (δηλ. τὸν Φίλ.) = αἱ ἐπιτυχίαι αὐτοῦ. —
εὐπραξία (ἐκ τοῦ εὖ πράττω = **εὐτυχῶ**) = εὐτυχία. — **δειναῖ**,
δηλ. εἰσί. — **δεινός εἰμι** (μετ' ἀπρμφ.) = ἔχω μεγάλην δύναμιν
(ίνα...). — **δνείδη**, ἐνταῦθα = γῆθικαι: ἀτέλεικαι, ἐλαττώματα. — **εἰ**
πταίσει, ὑποκρι. ὁ Φίλ:π. — **πταίω** = πάσχω ἀτύχημα. — **αὐτοῦ**,
γενκ. κτητική τοῦ **ταῦτα** (**τὰ δνείδη**) = ταῦτα τὰ ἐλαττώματα
αὐτοῦ. — **ἔξετάξομαι**, παθτκ. = ἀποκαλύπτομαι, φανερώνομαι. —
δοκεῖ ἔμοιγε... **δείξειν**, τὸ δείξειν ἐνταῦθα ληπτέον ἀμεταδά-
τως. ὡς ὑποκρι. δὲ αὐτοῦ νοητέον τὸ: **τοῦτο** (δηλ.:) = νομίζω ἐγὼ
τούλαχιστον δι τοῦτο θὰ φανη. — **οὐκ εἰς μακράν** = ἐντὸς δλίγου
χρόνου, εὐθύς. — **θέλωσι** — **βούλησθε**, τὸ μὲν **θέλειν** = ἀποφρσίζειν,
τὸ δὲ **βούλεσθαι** = ἐπιθυμεῖν, ἔχειν τὴν διάθεσιν (δρεξ:ν). — **ἔως**
ἄν... ή = ἐν ὅσῳ εἰνα;. — **ἔρρωμένος** (μετχ. παθτκ. πρκμ. τοῦ ρ.
δώννυμι) = δυνατός, ὑγιής. — **οὐδὲν ἐπαισθάνομαι** = δὲν αἰσθάνο-
μαι τίποτε. — **ἀρρώστημα** = ἀσθένεια. — **πάντα κινεῖται** = πᾶν
ὑπολανθάνον (ἐν τῷ σώματι) κακὸν ἀνακινεῖται (= τίθεται εἰς
κίνησιν, ἀναφαίνεται): τὸ **πάντα** διασφεῖται διὰ τοῦ: **ὅγημα...**
στρέμμα . . . ἄλλο τι. — **κάν...** ή = εἴτε (τοῦτο) εἰνα;. — **ὅγημα**
(ἐκ τοῦ δήγηνυμι) = διάρρηξις (φλεθός ή ἀρτηρίας). — **στρέμμα** (ἐκ
τοῦ στρέψω) = ἔξαρθρωσις, στραγγούλισμα. — **τῶν ὑπαρχόντων**,
δηλ. ἐν τῷ σώματι. — **σαθρὸς** = βεβλαμμένος, χαλασμένος, νοσηρός.
— **τῶν πόλεων καὶ τῶν τυρ.**, αἱ γενκ. ἐκ τοῦ: **τὰ κακά**. — **οἱ**
πολλοὶ = τὸ πλῆθος, ὁ λαός. — **δμορος πόλεμος** = πόλεμος πρὸς
γείτονας. — **συμπλέκεται (πόλεμος)** = ἐκρήγνυται (πόλεμος). —
ἐποίησε, ὑποκρι.: ὁ δμορος πόλεμος ὁ δὲ ἀδρ. γνωμικός. —
ἐκδηλος = φανερός, καταφανής.

Ταῦτα, δηλ. τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα περὶ Φιλίππου. — **τούτοις**,
δηλ.; — **τὰ τοιαῦτα δνείδη**, δηλ. την ἀκολασίαν τοῦ βίου, τὴν
μέθην, τοὺς ἀσέμνους χοροὺς κ.τ.τ. — **καὶ ὑμεῖς βούλησθε**, δηλ.
τὰ δέοντα ποιεῖν. — **οὐδὲν ἐπαισθάνεται**, ἐκ τῶν ὑπαρχόντων δηλ.
καὶ μὴ ἀναφανέντων εἰσέτι **σαθρῶν**. — **τῶν πόλεων καὶ τῶν**
τυράννων, ἐκ τῆς ἀντιθέσεως καταφαίνεται ὅτι ὑπὸ τὰς πόλεις

ἔννοοῦνται ἐνταῦθα αἱ ἑλεύθεραι πολιτεῖαι, αἱ δημοχρατίαι. — ἔξω, δηλ. τῆς ἴδιας τῶν χώρας. — ἔως ἂν ἔξω πολεμῶσι, δι' αὐτῶν ὑπαινίσσεται: δέ ἥτωρ τὰς ἔξω τῆς Μακεδονίας στρατείας τοῦ Φιλίπ., ἐν φῷτρᾳ τῶν κατωτέρω λέξεων: ἐπειδάν δύορος π. συμπλακῇ ὑπαινίσσεται τὸν πόλεμον τοῦ Φιλίπ. πρὸς τοὺς Ὁλυμθίους τοὺς διμόρους αὐτοῦ.

§ 22—23.

Ἐντυχῶ = εὔνοοῦμαι ὑπὸ τῆς τύχης. — **δρῶν**, μετχ. αἰτλγκ. — **ταύτη** = διὰ τοῦτο (δηλ. :). — **φοβ.** προσπ. **νομίζει** = νομίζει (τὸν Φίλιπ.) φοβερὸν προσπολεμῆσαι (τινὰ αὐτῷ). — **φοβερὸς** (μετ' ἀπρμ.φ.) = φοβερὸς εἰς τὸ νὰ... — **προσπολεμῶ** (τινι) = πολεμῶ κατά τινος. — **φοβερὸς προσπολεμῆσαι**, κατ' ἔννοιαν = φοβερὸς ἀντίπαλος. — **χρῶμαι λογισμῷ σώφρονος ἀνθρώπου** = σκέπτομαι σὲν φρόνιμος ἀνθρώπος. — **μεγάλη δοπή (ἐστι)** = μεγάλην δοπὴν ἔχει (ἢ τύχη). — **δοπή**, κυρίως = κλίσις πρὸς τὰ κάτω· εἰτα· ὡς ἐνταῦθα = ἐπιρροή, ἐπίδρασις. — **μᾶλλον δ'** δλον ἢ τύχη... ἐστὶ = ἵνα δὲ εἴπω ὅρθότερον, ἢ τύχη είναι τὸ πᾶν. — **παρὰ πάντ'...** τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα = εἰς διὰ τὰ πράγματα τῶν ἀνθρώπων (κυρ. = ἐν φρόνιμῳ γίνονται τὰ πράγματα τῶν ἀνθρώπων). — **οὐ μὴν ἀλλ'** = ἢλλ' ὅμως, ἐν τούτοις· τὸ πλήρες θὰ ἡτο: **οὐ μέντοι τὴν Φιλίππου τύχην αἰρετέαν εἶναι νομίζω, ἀλλ'** ἔγωγε κτλ. — **δίδωμι αἴρεσίν τινι** = δίδω τὸ δικαιώμα τῆς ἐκλογῆς εἰς τινα = ἐπιτρέπω εἰς τινα νὰ ἐκλέξῃ. — **ἐθελόντων ἀ κτλ.** = **ἐθελόντων ὑμῶν αὐτῶν** (= ἀρκεῖ σεῖς αὐτοῖς νὰ θέλητε) ποιεῖν ἀ προσήκει. — **ποιῶ ἀ προσήκει (ποιεῖν)** = πράττω τὸ καθήκον μου. — **καὶ κατὰ μικρὸν** = ἔστω καὶ δλίγον. — **ἢ τὴν ἐκείνου** (δηλ. τύχην), β' δρος τῆς συγκρίσεως, διότι: τὸ **ἐλοίμην** ὡς δῆμα σημαῖνον προτίμησιν ἔχει συγκριτικὴν ἔννοιαν. — **πολὺ γὰρ πλείους κτλ.** = **δρῶ γὰρ ἀφορμὰς ἐνούσας πολὺ πλείους ὑμῖν** ἢ **κείνω εἰς τὸ ἔχειν** (**ὑμᾶς**) τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν. — **ἀφορμαί** = λόγοι, αἴτιαι. — **ἔνεστί τινι τι** = **ἔχει τις τι..** — **οὐκ ἔνι** = **οὐκ ἔνεστι** = δὲν είναι δυνατόν. — **αὐτὸν ἀργοῦντα** (δηλ. τινὰ) = **έάν τις δὲν εἴσει κάθηται ἀργός.** — **ἐπιτάτειν**, ὑποκμ. τοῦ **ἔνι**. — **ὑπὲρ αὐτοῦ...** = **ποιεῖν τι ὑπὲρ αὐτοῦ** (= **ἀνθ' ἔαυτοῦ**). — **μὴ τι γε δὴ** = πολὺ δὲ δλιγώτερον βεβαίως.

Ανατάρ
96.3.70

τὸ πλήρες θά̄ ἡτο̄ : μὴ τῑ γε δὴ ὑπολάμβανε̄ ἔξεταῑ ε̄πιτάππειν τοῖς θεοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ τῑ ποιεῖν.—δὴ=λοιπόν.—θαυμαστόν ἔστι, εἰ... περιγίγνεται, τὰ μετὰ ψυχικοῦ πάθους σημαντικὰ ḥ. (χαίρειν, θαυμάζειν κτλ.) καὶ τὰς ταυτοσήμους ἀπροσώπους ἐκφράσεις (αἰσχρόν ἔστι, θαυμαστόν ἔστι κτλ.) τὸ αἴτιον τοῦ ψυχικοῦ πάθους ἐκφέρεται ὅχι μόνον διὰ τοῦ δτι, ἀλλὰ ὑπὸ τὸν τύπον ὑποθέσεως καὶ διὰ τοῦ εἰ, δι' οὐ πολλάκις ἐκ λεπτότητος ἀττικῆς ἐκφέρεται καὶ πραγματικὸν αἴτιον.—αὐτὸς=κύτοπρωσώπως.—ἄρα=ἐποχὴ τοῦ ἔτους.—ἡμῶν... περιγίγνεται=περιγίγνεται ἡμῶν μελλόντων καὶ ψηφιζ. καὶ πυνθανομένων' αἱ μετχ. ἀναφρκ.—περιγίγνομαι τινος = ὑπερτερῷ τινος.—μέλλω = βραδύνω, ἀναβάλλω.—πυνθάνομαι=έρωτῷ νὰ μάθω (νέα).—εἰ... περιῆμεν, ἐπεξήγγοις τοῦ: τούγαντιον.—μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς=ἐν ὧ δὲν πράττομεν οὐδέν.—ῶν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει=τούτων, ἀ προσήκει τοῖς πολεμοῦσι (ποιεῖν).—περίειμι τινος=περιγίγνομαι τινος.

Εὐτυχοῦντα, μετὰ τὸ προλεχθὲν «τὸ κατορθοῦν» (§ 20) ἡδύνατο τις νὰ συμπεράνῃ τὴν εὔτυχίαν τοῦ Φιλίπ.—τὴν τῆς πόλεως τύχην, οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον δτι ὅχι μόνον ἔκαστος ἀνθρωπος ἔχει ἴδιαν τύχην, ἀλλὰ καὶ ἔκαστη πόλις καὶ ἔκαστον ἔθνος (πρὸλ. Α' Όλυγθ. § 1).—πλειονὸς ἀφορμάς... ὑμῖν... ἥ κείνω, διότι σεῖς μὲν εἰσθε εὐσεβεῖς καὶ δίκαιοι, ἐκεῖνος δὲ ἐπίορκος καὶ ἀδίκος καὶ πλεονέκτης.—αὐτός, καὶ οὐχὶ διὰ μ: σθιοφόρων, ὃς οἱ Ἀθηναῖοι.—μηδένα καιρὸν μηδ' ὄραν παραλείπων, δ Φίλ. τὰ πλείστα κατώρθου κατὰ τὸν χειμῶνα ἢ δτε̄ ἔπνεον οἱ ἐτησίαι, οἱ ΒΔ. δηλ. ἀνεμοι: οἱ πνέοντες ταχτικῶς κατὰ τὰ κυνικὰ καύματα—κατὰ τὸ θέρος—ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει (τὰ Τουρκ: στίλεγχόμενα μελτέμια): διότι τότε οἱ Ἀθην. δὲν ἡδύναντο νὰ πλεύσωσιν εἰς Μακεδονίαν.—ψηφιζομένων, οἱ Ἀθην. συνήθιζον συνερχόμενοι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ νὰ ψηφίζωσι: μὲν πολλά, εἰτα δ' δμως οὐδέν νὰ ἐκτελῶσι.—πυνθανομένων, δηλ. εἰ τι λέγεται καινόν: οἱ Ἀθηναῖοι συνήθειαν εἰχον περιερχόμενοι ἀνὰ τὴν ἀγορὰν νὰ ζητῶσι: νέας εἰδήσεις περὶ τοῦ Φιλίπ.—τοῦτο, ποιον:—τοῦ πάντα ποιοῦντος, ποιος ἐννοεῖται:

§ 24—25.

Ἐκεῖνο, ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: εἰ Δακεδ. μὲν . . . νυν δὲ ἀπολωλεκότες κάθησθε. — θαυμάζω: εἰ (= ὅτι) . . . , βλ.-

ἀνωτέρω ἐν σελ. 86.—**ὑπὲρ τῶν . . .** = χάριν τῶν . . . = πρὸς προστασίν τῶν . . . — **τὰ Ἑλληνικὰ δίκαια** = τὰ δίκαια τῶν Ἑλλήνων. — **ἀντήρατε**, ἀδρ. α' τοῦ **ἀνταρέω** (*τινὶ*) = ἔξεγειρομαι, ἐναντιοῦμαι (κατά τινος). — **πλεονεκτῆσαι**, ὑποκμ. τοῦ **ἔξδον** (= ἐν φῇ ἡτο δυνατὸν νά . . .). — **ἰδίᾳ πλεονεκτῶ** = ἔχω ἀτομικὰς ὡφελεῖας = ὡφελοῦμαι προσωπικῶς. — **οὐκ ἡθελήσατε**, δηλ. **πλεονεκτῆσαι**. — **τὰ ὑμέτερα αὐτῶν** = **τὰ ὑμῶν αὐτῶν** = **τὰ ἰδιαὶ σας** (χρήματα). — **εἰσφέροντες . . . στρατευόμενοι**, μετχ. τροπκ. — **προνιγδυνεύω** = δικιῶνδυνεύω πρῶτος ἐν τῇ μάχῃ. — **ἔξιέναι** = **στρατεύεσθαι**. — **καὶ τοὺς μὲν ἄλλους . . .** = **καὶ θαυμάζω, εἰ τοὺς μὲν ἄλλους.** — **καθ' ἐν' αὐτῶν** = ἔνα ἔκαστον χωρίστα ἐξ αὐτῶν. — **ἐν μέρει** = κατὰ σεράν. — **ἀπολωλεκότες**, μετχ. χρονκ. — **κάθησθε** = **κάθησθε οὐδὲν ποιοῦντες** (§ 23). — **ἔτι πρὸς τούτοις**, δηλ. **θαυμάζω**. — **τι ποιούντων ὑμῶν δικρ. διελήλυθεν οὗτος** = μὲ ποίας πράξεις σας ἔχει περάσει οὗτος ὁ χρόνος. ἦ—**τι ἔχετε πράξεις σεῖς καθ' δλον τοῦτον τὸν χρόνον.** — **τοῦθι**, ἐπεξηγεῖται: διὰ τοῦ: **ὅτι . . . διελήλυθεν**. — **μελλόντων αὐτῶν** = **μελλόντων ὑμῶν αὐτῶν** (δηλ. **πράξειν τὰ δέοντα**) = ἐν φῇ σεῖς αὐτοῖς . . . — **αἰτιῶνται ἀλλήλους** = κατηγορεῖ δεῖς τὸν ἄλλον. — **κρίνω** = δικάζω. — **σχεδὸν** = (ἐν συντόμῳ) σχεδόν. — **ταῦθι** ἀπερ νυνὶ **ποιούντων** = **ποιούντων ταῦτα, ἀπερ νυνὶ (ποιεῖτε)**.

Ποτέ, δηλ. κατὰ τὸν Βοιωτικὸν πόλεμον (ἐν ἔτε: 378), δτε οἱ Λακεδ. παρὰ τὴν Ἀνταλκίδειον εἰρήνην, τὴν ἔξασφαλίζουσαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, κατέλαβον τὴν Καδμείαν τότε οἱ Ἀθην. συμμαχήσαντες τοῖς Θηβαίοις ἐκτρύχθησαν κατὰ τῶν Λακεδ. — **ὑπὲρ τῶν Ἑλλ. δικαιών**, δηλ. ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ αὐτονομίας τῶν Ἑλλήνων. — **ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτ.,** δηλ. τῆς Ἀμφιπόλεως, Πύδνης, Μεθώνης, Ποτείδαιας καὶ πολλῶν ἄλλων πόλεων καὶ νήσων, ἃς εἰχε καταλάβει ὁ Φίλιπ. — **πάντας . . . καθ' ἐν' αὐτῶν**, οἱ Ἀθην. δχ: μόνον πάντας τοὺς Ἑλληνας ἔσωσαν κατὰ τοὺς Περσικὸς πολέμους, ἀλλὰ καὶ ἔνα ἔκαστον χωριστὰ ἐξ αὐτῶν· ώς τοὺς Θηβαίους ἀπὸ τῶν Λακεδ., τοὺς Λακεδ. ἀπὸ τῶν Θηβαίων, τοὺς Εὐδοεῖς ἀπὸ τῶν Θηδ.· μαρτύρια δὲ τούτων τῶν ὑπὲρ δλης τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδίᾳ ἔκάστης πόλεως ἀγώνων τῶν Ἀθην. ἤσαν ἐπὶ τῆς ἀνροπόλεως πολλοὶ χρυ-

σοῖς στέφανοι, διὸ δὲ αἱ σωθεῖσαι πόλεις εἰχον στεφανώσει τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων.—τὰ δὲ ὑμέτερον αὐτῶν ἀπ., δηλ. τὴν Ἀμφίπολιν, Πύδναν, Μεθώνην, Ποτεῖδαιαν καὶ πολλὰς ἄλλας πόλεις καὶ νήσους.—ταῦτα θ., τὰ προειρημένα (δηλ.):—πόσον... χρόνον, ὁ πόλεμος εἶχεν ἀρχίσεις ἀπὸ τοῦ 357, ἀφ' ὅτου ὁ Φίλ. κατέλκεσε τὴν Ἀμφίπολιν ἐπομένως οἱ Ἀθηναῖοι πόσα ἔτη ἐπολέμουν:—ἐτέροις τυνάς, δηλ. τοὺς ἔνοντας καὶ τὸν Χαρίδημον καὶ τὸν Χάρητα.—αἰτιωμένων ἀλλήλους, ὡς αἰτίους δηλ. ἀτυχημάτων.—κρινόντων, δηλ. τοὺς στρατηγοὺς ὡς ἀνικάνους· ὁ ῥήτωρ ὑπαινίσσεται: τὰς δίκας τῶν στρατηγῶν Χάρητος, Καιλίσθενος, Αὐτοκλέους κ. ἄλλ.—πάλιν ἐλπιζόντων, οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς αὐτοὺς στρατηγούς, οὓς ἐδίκαζον ὡς ἀνικάνους, μετ' οὐ πολὺ ἐκάλουν πάλιν ἐπὶ τὰ πράγματα καὶ ἐνεπιστεύοντο τὰ τῆς πόλεως, τὰ βέλτιστα πχρὸν αὐτῶν ἐλπιζόντες.

§ 26.

Εἴθ—καὶ ἔπειτα—καὶ λοιπόν...—**οὔτως**=τόσον.—**ἀγνωμόνως** (ἐπίρρ. τοῦ **ἀγνώμων** [γνώμη])=ἀνοήτως.—**ἀγνωμόνως** **ἔχω**=εἰμαι ἀνόητος.—**ῶστε δι’ ὅν...** διὰ τούτων **ἔλπισθαι** τῶν αὐτῶν προ.
πράξεων, δι’ ὅν...=ῶστε ἐλπίζετε διὰ τῶν αὐτῶν τούτων πράξεων, δι’ ὅν...—**ἔπειτα** τῆς δικαίας πολεμικῆς ἡμῶν διαγωγῆς, διὰ τῆς δποίας...—**ἔπειτα**, ἐνταῦθα ή ἔπι μετὰ γεννημάτων: μεταβολὴν καταστάσεως, δι παρ’ ἡμῖν ἐκφράζει: ή **ἀπὸ** (μετ’ ὀνομαστ.): ἀπὸ δοῦλος ἔγνεν ἐλεύθερος, ἀπὸ πτωχὸς πλούσιος κ. ἄλλο.—**ἔχον** ἔστι φύσιν =**ἔχει** φύσιν = φυσικὸν εἰναι.—**τοῦτο γε**, ο γε = βεβαίως.—**πολὺ δᾶσον κτλ.**=(τὸ) **φυλάττειν** (**τινάς**) πάντα **ἔχοντας** πέφυκε (=ἔστι φύσει) πολὺ δᾶσον ή (τὸ) **κτήσασθαι** (**πάντα μὴ ᔁχοντας**)=τὸ νὰ φυλάττῃ τις πᾶν πρᾶγμα δταν τὸ ᔁχη εἰναι ἐκ φύσεως πολὺ εύκολώτερον παρὰ τὸ νὰ ἀποκτήσῃ (πᾶν πρᾶγμα δταν δὲν τὸ ᔁχη).—**νῦν δὲ δι’, τι κτλ.**=**νῦν δὲ οὐδὲν τῶν πρότερον** (δηλ. **κτημάτων**) **ἔστι λοιπὸν** ὑπὸ τοῦ πολέμου, δι τι φυλάξομεν.—**ἔστι λοιπὸν** =**ὑπολείπεται**.—**ἔστι λοιπὸν** ὑπὸ τοῦ πολέμου=**ἀφῆκεν** ὁ πόλεμος.—**δι τι φυλάξομεν**=**ἴνα** (τοῦτο) φυλάξωμεν.—**αὐτῶν οὖν κτλ.**=**τοῦτο** (δηλ. τὸ **κτήσασθαι**) **ἔστιν ἥδη ᔁργον** ἡμῶν αὐτῶν.—**ἥδη**=τώρα πλέον.

Δι’ ὅν ἐκ..., δρήτωρ ἐν τῇ προηγουμένῃ § ἔξθηκε διὰ τίνος πολιτικῆς διαγωγῆς τῶν Ἀθηναίων τὰ πράγματα τῆς πόλεως μετεβλήθησαν ἐκ χρηστῶν εἰς φαύλα. — **τοῦτο γε**, δηλ. ἡ ἐλπὶς τῶν Ἀθην., διὰ διὰ τῆς αὐτῆς τακτικῆς των θάμμετα διῆλθωσι τὰ πράγματα ἐκ φαύλων εἰς χρηστά. — **ὑπὸ τοῦ πολέμου**, ἐννοεῖται ὁ πρὸς Φίλιπ. διὰ τὴν Ἀμφίπολιν πόλεμος, διστις ποίας απήσεις τῶν Ἀθηναίων ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκη εἰχεν ἀφαιρέσει; — **αὐτῶν ὑμᾶς**, καὶ οὐχὶ ἄλλων.

§ 27.

Εἰσφέρειν, ὡς ὑποχρ. νοητέχη ἡ αἰτιατκ. **ὑμᾶς**. — **αὐτοὺς = υμᾶς αὐτοὺς**. — **ἔξιέναι** = ; (§ 24). — **πρὸν ἀν** (μεθ' ὑποτακτ.) = προτοῦ (μεθ' ὑποτακτ.). — **κρατῶ τῶν πραγμάτων** = γίνομαι κύριος τῶν πραγμάτων. — **τηνικαῦτα** = τότε. — **ἀπ’ αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας . . . τιμᾶν** = ἀφ’ οὐ δικάσητε δρμώμενοι ἀπ’ αὐτῶν τῶν ἔργων (= ἐπὶ τῇ βάσεις αὐτῶν τῶν πράξεων) . . . νὰ τιμᾶτε. — **τὰς προφάσεις**, δηλ. τῶν στρατηγῶν. — **τὰ καθ’ υμᾶς ἐλλείμματα** = αἱ ἐκ μέρους σας (= αἱ ἴδιαις σας) ἐλλείψεις (ἢ δλιγωρίαι). — **ἔστι** = εἰναι δίκαιον. — **πικρῶς** = αὐστηρῶς. — **τοῖς ἄλλοις, ποιητκ. αἰτιον** διατὶ κατὰ δοτκ.; — **παρά τινος υπάρχει τὰ δέοντα** = παρά τινος ἐνεργοῦνται τὰ πρέποντα = ἐκτελεῖ τις τὸ καθήκον του.

Αὐτούς, καὶ οὐχὶ ἄλλους, δηλ. ξένους. — **μηδέν’ αἰτιᾶσθαι**, ὁ δρήτωρ ὑπανίσσεται ἐνταῦθα τὸν στρατηγὸν Χάρητα, διν τότε κατηγόρουν δτις κακῶς διεξῆγε τὸν πόλεμον. — **πρὸν ἀν τῶν πρ. κρατησητε**, προτοῦ δηλ. νικήσητε τὸν Φίλ. καὶ σώσητε τὴν Ὁλυνθον. — **τηνικαῦτα**, δηλ. μετὰ τὴν νίκην υμῶν καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς Ὁλύνθου. — **ἀπ’ αὐτῶν τῶν ἔργων**, καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν λόγων τῶν ευκοφαντούντων δρητόρων ἢ ἐκ τῶν ἀδεσπότων φημῶν. — **τὰς προφάσεις (τῶν στρατηγῶν)**, οἱ στρατηγοὶ πολλάκις ἐγκατέλειπον τὸν κατὰ τοῦ Φίλιπ. πόλεμον προρασιζόμενοι δτις δὲν ἐλάμβανον μισθόν. — **τὰ καθ’ υμᾶς ἐλλείμματα**, δηλ. τὸ μὴ στρατεύεσθαι, τὸ μὴ παρέχειν τοῖς στρατευομένοις μισθόν, ἀλλὰ τὸ κατασπαταλᾶν τὰ στρατιωτικὰ ἐν ταῖς ἑορταῖς κτλ. (πρβλ. Α΄ Ὁλυνθ. § 19-20 καὶ Γ΄ Ὁλυνθ. § 30-33).

§ 28 - 29 φαύλως.

Φεύγειν = ἀποφεύγειν. — **πάντας δσους ἀν... στρατηγοὺς = πάντας τοὺς στρατηγούς**, οὓς ἀν ἐκπέμψητε. — **πάντας τοὺς**

Μανασίν

στρατηγούς, ὑποκριτή. τῶν ἀπρυμφτ. φεύγειν καὶ εὐρίσκειν. — οὓς ἂν ἔκπεμψῃτε = τοὺς δόποις εὑάστοτε ἀποστέλλετε. — **ἴδιοι πόλεμοι** = ἴδιωτικοι πόλεμοι (δηλ. πόλεμοι διεξαγόμενοι διπὸ τῶν στρατηγῶν παρὰ τὰς διαταγὰς τῆς πόλεως πρὸς ίδίαν των ὡφέλειαν). — **εὐρίσκω** = ἀναζητῶ. — τί τῶν ὅντων = ἀληθές τι. — δτι, αἰτλγκ.—δ πόλεμός ἐστιν ὑπέρ τυρος = διεξάγεται δ πόλεμος διά τι. — **Αμφίπολις**..., ἐπεξήγησις τοῦ: τᾶνθλα... ὑμέτερα. — **λαμβάνω** = κυριεύω. — **κομίζομαι** = λαμβάνω δπίσω, ἀνακτῶμαι. — οἱ ἔφεστηκότες (δηλ. τοῖς στρατεύμασι) = οἱ στρατηγοί. — **ἴδιοι**, δηλ. εἰσί. — μισθὸς δ' οὐκ ἐστι, κατ' ἔννοιαν = χωρὶς νὰ δίδηται εἰς αὐτοὺς (τοὺς στρατηγούς) μισθός. — **ἔκει δέ** = τούναντίον ἔκει. — **λῆμμα** (**λαμβάνω** — **εἴλημματι**) = κέοδος (χυρίως ἐξ ὄρπαγῆς καὶ ληστείχης). — τῶν ἔφεστ. καὶ τῶν στρατ., δηλ. ἐστι. — **ἐστι τινός τι** = ἀνήκει τι εἰς τινα. — **Λάμψακος, Σίγειον, τὰ πλοῖα**, ἐπεξήγησις τοῦ: τὰ λήμματα. — **συλῶ** = ληστεύω, διαρπάζω. — **χωρῷ** ἐπὶ τὸ λυσιτελοῦν ἐμοὶ = ἐπὶ διώκω τὸ συμφέρον μου. — **ὑμεῖς δέ, δταν μέν...**, κατ' ἔννοιαν = καὶ σεῖς; δταν μέν... — **ἀποβλέπω εἰς τὰ πράγματα φαύλως ἔχοντα** = βλέπω τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων. — **ηρίω τινὰ** = φέρω τινὰ εἰς τὸ δικαστήριον. — **δταν δόντες λόγον** (δηλ. τοῖς ἔφεστηκόσι) ... **ἀκούσητε** = δταν δῶτε λόγον καὶ ἀκούσητε ... — **δίδωμι λόγον τινὶ** = δίδω τὴν ἀξειαν εἰς τινα γ' ἀπολογηθῆ. — **ἀφίημι τινα** = ἀφίνω τινὰ ἐλεύθερον, ἀθωφώνω. — **περίεστι τινι** (μετ' ἀπρυμφ.) = ὑπολείπεται εἰς τινα (ώς κέρδος) τὸ νά... = τίποτε ἄλλο δὲν κερδίζει τις παρὰ μόνον νά.... — **ὑμῖν ἀλλήλοις**, ή α' δτκ. ἀνήκει τῷ περίεστι, ή β' τῷ ἐρίζειν καὶ διεστάναι. — **ἐρίζειν**, τὸ ἀπρυμφ. τοῦτο, καθὼς καὶ τὰ ἀπρυμφ. διεστάναι, ἔχειν, είναι ὑποκριτή. — **διέστημα** = διχονῶ. — **τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις**, τοῖς δὲ ταῦτα = διότι ἄλλοι μὲν ἔχετε (μορφώσει) ταύτην τὴν γνώμην (π. χ. δτι πρέπει νὰ πολεμήσητε κατὰ τοῦ Φιλίπ. καὶ νὰ βοηθήσητε τοὺς Ὀλυνθίους), ἄλλοι δὲ ἔκεινην (π. χ. δτι πρέπει νὰ ἐπὶ διώξητε τὴν φιλίαν τοῦ Φιλίπ.). — **τὰ ποινὰ φαύλως ἔχει** = η δλη κατάστασις τῆς πολιτείας είναι: ἀθλία.

Τοῦτον... τὸν πόλεμον, τὸν περὶ Ἀμφιπόλεως κατὰ Φιλίπ. καὶ τὸν σύγχρονον αὐτῷ συμμαχικὸν κατὰ τῶν ἀποστάντων συμ-

μάχων (358 - 355 π. Χ.). — *ἰδίους εὑρίσκειν πολέμους*, δήρητωρ ὑπονοεῖ ἰδίᾳ τὸν στρατηγὸν Χάρητα, δστις τῷ 356 παύσας νὰ πολεμῇ κατὰ τῶν ἀποστάντων συμμάχων, καθ' ὃν εἰχε σταλῆ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἡναγκάσθη νὰ ὁδηγήσῃ τὸν στρατόν του εἰς τὸν σατράπην Ἀρτάβαζον, δστις εἰχεν ἀποστῇ ἀπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν περιήλθε δὲ ὁ Χάρης εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ πράξῃ τοῦτο, διότι δὲν εἶχε νὰ δώσῃ μισθὸν εἰς τὸν στρατόν του. — *εἰ δεῖ τι τῶν δυντῶν . . .*, δημιοσθ. ἀναγκαῖόμενος νὰ εἴπῃ τι καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν, οὓς κατηγόρουν οἱ ἥρτορες ὡς κακῶς διεξάγοντας τὸν πόλεμον, ἀφ' ἐνὸς μὲν ὄμολογει δτι κακῶς ἐπολέμισυν οἱ στρατηγοί, ἀφ' ἔτέρου δ' δημως δικαιολογεῖ αὐτοὺς ἀποδίδων τὸ αἰτίον εἰς τὸν δῆμον. — *ἐνταῦθα*, δηλ. ἐν τῷ κατὰ Φιλίπ. πολέμῳ τῆς πόλεως (δὲν ἀπέρευγον οἱ στρατηγοί ὡς ἀνωφελῆ αὐτοῖς). — *ἔκειται*, δηλ. ἐν τοῖς ἰδίοις πολέμοις (οὓς αὐτοὶ οἱ στρατηγοί ἀνεψήτουν). — *Δάμψανος, Σίγειον*, ταύτας ἔχάροσεν δηλ. Ἀρτάβαζος εἰς τὸν Χάρητα διὰ τὴν βοήθειαν, ἢν οὕτος τῷ παρέσχεν. — *τὰ πλοῖα*, δηλ. τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα, ἀτινα συλλαμβάνων δ. Χάρης ἐλήγετευεν. — *τοὺς ἐφεστηκότας κρίνετε*, διότι αὐτοὺς θεωρεῖτε ὡς αἰτίους τῆς ἀθλίας καταστάσεως τῶν πραγμάτων. — *τὰς ἀνάγκας ταύτας*, τὰς ἐν § 28 ἐκτεθείσας, δηλ. τὴν ἔλλειψιν χρημάτων, δι' ἢν οἱ στρατηγοὶ ἡναγκάζοντο τὸν μὲν τῆς πόλεως πόλειμον ν' ἀποφεύγωσι, ἰδίους δὲ πολέμους ν' ἀναζητῶσιν.

§ 29 πρότερον—30.

Εἰσφέρω = πληρώνω τὸν φόρον (τὸν ἐν καὶ ρῷ πολέμου ἐπιδικλλόμενον πρὸς πολεμικὰς παρασκευάς). — **πολιτεύομαι** = διαχειρίζομαι τὰ τῆς πολιτείας. — **ὅρτωρ ἡγεμῶν ἐκατέρων** (δηλ. **ἔστι**) = ὑπάρχει δηλ. εἰς ἥρτωρ ὡς ἀρχηγὸς ἐκατέρου τῶν πολιτειῶν κομμάτων. — **καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ** (δηλ. **ἔστι**) = καὶ εἰς στρατηγὸς (ὑπάρχει) ὑπὸ τοῦτον (τὸν ἥρτορα). — **οἱ βοησόμενοι** = οἱ προωρισμένοι διὰ φωνῶν νὰ ἐπιδοκιμάσωσιν ἢ ἀποδοκιμάσωσιν (ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ). — **οἱ δ' ἀλλοι** = σεῖς δὲ οἱ λοιποὶ Ἀθηναῖοι. — **προσνέμομαι** = κατανέμομαι. — **ώς τούτους . . . ως ἐκείνους** = εἰς τοῦτο τὸ (πολιτειῶν) κόμμα . . . εἰς ἐκεῖνο τὸ κόμμα. — **ἐπανέντας** (τοῦ δ. **ἐπανίημι**) . . . καὶ γενομένους, νοητέα εἰς ἀμφοτέρας τὰς μεταχ. ἢ αἰτιατκ. **ὑμᾶς** αἱ μεταχ. χρονικ. = **ἐπάν**

ἐπανῆτε καὶ (ἐπάν) γένησθε. — **ἐπανίημι τι=λαβίνω τι: κατὰ μέρος.** — **γίγνομαι ἐμαυτοῦ=γίνομαι κύριος του ἑαυτοῦ μου,** παύω νὰ ἔξαρτῶμαι: ἀπὸ ἄλλους. — **ἔτι καὶ νῦν=καὶ τώρα ἀκόμη (ἄν καὶ ἔπειρε πρὸ πολλοῦ).** — **ποιῆσαι, ώς ὑποκιμ. νοητέα ἡ αἰτιατ. ὑμᾶς· τὸ ἀπριμφ. ἐκ τοῦ δεῖ.** — **κοινόν τι ποιῶ=καθιστῶ τι: κοινὸν εἰς διοίσους.** — **οἱ μὲν ... οἱ δὲ ... οἱ δὲ=ἄλλοι: μὲν ... ἄλλοι δέ ... ἄλλοι δέ.** — **ῶστερος ἐκ τυραννίδος ὑμῶν=ῶστερος τυράννοις ὑμῶν=ώς νὰ ἥσαν τύραννος: ὑμῶν.** — **ἀποδώσετε, ἐκ τούτου ἔξαρτ. τὰ ἀπριμφ. ἐπιτάπτειν, ἀναγκάζεσθαι, ψηφίζεσθαι, συμπονεῖν.** — **ἀποδίδωμι τινι (μετ' ἀπριμφ.)=δίδω δικαιώμα (οἷς διειλόμενον), ἐπιτρέπω εἰς τινα (νά ...).** — **τριήραρχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι, ἐκ τοῦ ἀναγκάζεσθαι.** — **τριηραρχῶ=ἔξοπλίζω τριήρη.** — **ἄλλο οὐδ' ὅτιον συμπονῶ=εἰς ἄλλο οὐδ' εἰς τὸ παραμικρὸν συνεργάζομαι.** — **τὸ ἡδικημένον ἀεὶ μέρος (δηλ. τῶν πολιτῶν)=οἱ ἑκάστοτε ἀδίκως ἐπιβαρυνόμενοι πολίται.** — **ἐλλειπτικός=εἰμι καὶ ἐλλειπής (=καθυστερῶ) εἰς τὴν ἐπιλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεών μου.** — **εἰδίθ=καὶ τότε.** — **ὑμῖν ... ἔξεσται, κατ' ἔννοιαν=σεῖς θὰ ἔχητε τὴν εὐχαρίστησιν.**

Πρότερον μέν ..., δ Δημοσθ. λέγει πρότερον ... εἰσεφέρετε δχ: διότι: τὸ κατὰ συμμορίας εἰσφέρειν ἦτο κατηργημένον, ἀλλὰ διότι: δ δημος εἶχε παύσει ἀπό τινος χρόνου νὰ ψηφίζῃ φέρον, διτις ἐπεδάρυνε τὴν πλειονότητα τῶν πολιτῶν, — **εἰσεφέρετε κατὰ συμμορίας, τὸ κατὰ συμμορίας φορολογικὸν σύστημα, διπερ ἐψηφίσθη ἐπὶ ἀρχοντος ἐν Ἀθήναις Ναυσινίκου (τῷ 378/7), ἦτο τοιοῦτο τι: οἱ ὑπόχρεοι νὰ εἰσφέρωσιν εἰσφοράς—καὶ τοιοῦτοι ἥσαν πάντες οἱ πολίται, ἔξαιρουμένων τῶν δλως ἀπόρων (βλ. ἐν σελ. 50)** — **κατενέμοντο εἰς συμμορίας (ἥτο: ὄμάδας) — ἀγνωστον πόσας —, ὃν ἑκάστης προΐσταντο δύο, δ ἡγεμὼν καὶ δ ἐπιμελητής, ἐκλεγόμενοι ἐκ τῶν πλουσιωτάτων εἰς τὰς συμμορίας κατενέμοντο πολλοὶ ἢ δλιγοι ἀναλόγως τῶν εἰσφορῶν, δις εἰσφέρον, οὕτως ὥστε ἕξ ἑκάστης αὐτῶν εἰσεπράττετο τὸ αὐτὸ περίπου ποσὸν χρημάτων. Τὴν πρώτην τῆς τιμήσεως τάξιν ἀπετέλουν οἱ 300 πλουσιώτατοι, κατανενεμημένοι εἰς πάσας τὰς συμμορίας οὗτοι: ἵνα θέτωσιν ἀμέσως εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ δημοσίου τὰ ποσά. ὃν τοῦτο εἶχεν ἀνάγκην, ἐπιλήρωντον προκαταδολικῶς τὸ σύνολον τῆς τεταγμένης εἰσφορᾶς, κατόπιν δὲ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἀναλογοῦντος**

αὐτοῖς μέρους εἰσέπραττον τὸ ὑπόλοιπον αὐτοὶ περὶ τῶν συμμορίων τῶν ὡς προκαταβάλλοντες δὲ τὸ σύνολον τῆς τεταγμένης εἰσφορᾶς ἦσαν οἱ 300 οὗτοι πανίσχυροι καὶ διώκουν αὐτοδούλως τὰς συμμορίας· οἱ ἄλλοι ἐν ταῖς συμμορίαις—πλὴν τῶν 300—, ὡς διλιγότερον πλούσιοι, αὐτοὶ μὲν καθ' ἔαυτοὺς οὐδόλως ἴσχυον, ἀλλ' ἦγοντο καὶ ἐφέροντο ὑπὸ τῶν πλευσιωτάτων 300.—**πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας**, ὁ δῆταρ δὲν ἔννοει δτ: αἱ συμμορίαι κυνηρνῶσι τὴν πολιτείαν, ἀλλὰ παραβάλλει τὸν δργανισμὸν τῶν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του δύο πολιτειῶν κομμάτων («τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα») πρὸς τὸν τῶν συμμορίῶν δπως δὲ ἐν ταῖς συμμορίαις κύρια μὲν πρόσωπα ἦσαν οἱ ἡγεμόνες καὶ ἐπιμεληταί, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον ἦρχοντο οἱ 300, δι: διακείνοις ἐπεβάλλοντο τοῖς λοιποῖς συμμορίταις, οὕτω καὶ ἐν ἐκατέρῳ τῶν κομμάτων δύο ἦσαν τὰ κύρια πρόσωπα, ὁ δῆταρ—δστις ἐν τῷ κόμματι ἥτο δ,τ: ὁ ἡγεμὼν ἐν τῇ συμμορίᾳ—καὶ δ ὑπ' αὐτὸν στρατηγὸς—δστις ἥτο δ,τ: ὁ ἐπιμελητής—μετ' αὐτοὺς ἐν τῷ κόμματι ἦρχοντο οἱ κομματάρχαι, οἱ ἔχοντες ὡς ἔργον νὰ φωνάζωσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπευφημοῦντες μὲν τὸν ἔαυτων δῆτορα, διακόπτοντες δὲ τὸν τῶν ἀντιθέτων (οἱ βοησόμενοι)· οὕτοι παρέσυρον τὴν ἐκκλησίαν καὶ ὑφήρπαξον τὴν ψῆφον αὐτῆς· ἦσαν δηλ. ὡς οἱ 300 ἐν ταῖς συμμορίαις. Οἱ δὲ λοιποὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἦσαν ἀγέλη ἀκολουθοῦσα τὴν γνώμην τῶν ἐπὶ κεφαλῆς, ὡς οἱ συμμορίται τὴν τῶν 300.—**οἱ βοησόμενοι τριακόσιοι**, δὲν πρέπει νὰ νοηθῇ δτ: οἱ βοησόμενοι ἦσαν 300 κατ' ἀριθμόν, ἀλλ' δτ: οὕτοι ἦσαν ὡς οἱ 300 τῶν συμμορίῶν.—**ταῦτα**, δηλ. τὸ κατὰ συμμορίας πολιτεύεσθαι.—**κοινόν**, εἰναὶ τὸ οὖσιώδες γνώρισμα τῆς δημοκρατίας· ἐν αὐτῇ **κοινὰ** διάρχουσι πάντα τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα.—**τοῖς μέν**, δηλ. τοῖς δῆτορσι καὶ στρατηγοῖς καὶ ἰσως καὶ τοῖς βοησομένοις.—**τοῖς δ'** (*ἀναγκ.*), δηλ. τοῖς εὐπόροις καὶ τῇ μεσαίᾳ τάξει τῶν πολιτῶν.—**τριηραρχεῖν**, οἱ Ἀθην. πολιλάδες χρηματικὰς ὑποχρεώσεις ἐπέδαλλον τοῖς εὐπόροις αὐται ἐκαλοῦντο **λειτουργοῖαι**· ἡ δαπανηροτέρα τούτων ἥτο ἡ **τριηραρχία**, καθ' ἧν οἱ εὐπόροι διεχερεοῦντο ἐν πολέμῳ νὰ ἔξιπλίσωσι τὰς τριήρεις, ἃς κενάς παρελάμβανον περὶ τῆς πόλεως. — **τοῖς δὲ** (*ψηφίζ.*), δηλ. τῷ λαῷ, τῷ μὴ φορολογουμένῳ πλήθει.—**κατὰ τούτων**, δηλ. κατὰ τῶν εὐπόρων καὶ τῆς μεσαίας τάξεως τῶν

πολιτῶν. — τὸ ἡδικημένον μέρος, οἱ ἡδικημένοι πολῖται εἰναὶ οἱ ὥριθέντες διὰ τῶν «τοῖς δ' ἀναγκάζεσθαι τῷ. κτλ.». — τούτους, δηλ. τοὺς ἡδικημένους καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο καθιστεροῦντας εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεών των.

§ 31.

Λέγω = προτείνω· ἐκ τούτου ἔξαρτ. τὰ ἀπόριμφ. εἰσφέρειν, ἔξιέναι, διδόναι, αἰρετεῖσθαι. — **κεφάλαιον** = ἐν κεφαλαίῳ = ἐν περιλήψει, περιληπτικῶς. — **ἀφ' ὄσων** ἔκ. ἔχει τὸ ἵσον = τὸ ἵσον ἀπὸ τούτων, ἀ ἔκαστος ἔχει. — τὸ ἵσον = τὸ ἀνάλογον μέρος. — **κατὰ μέρος** = διαδοχικῶς. — **στρατεύομαι** = ἐκπληρῶ τὴν στρατιωτικήν μου ὑπηρεσίαν. — **δ παριῶν** (δηλ. ἐπὶ τὸ βῆμα) = ὁ ἀναδριένων εἰς τὸ βῆμα (ἴνα διμιλήσῃ) = ὁ ὥριτωρ. — **διδωμι λόγον τινὶ** = δίδω τὴν ἀδειαν εἰς τινα νὰ διμιλήσῃ. — **ἄν (τούτων, ἀ)** **ἄν ἀκούσητε** = ἔξ οσων ἀκούσητε. — **μή ἄν (= ἀ ἄν)** . . . εἴπη = δχις δσα εἰπη. — **δ εἰπὼν** = δ παριῶν. — τῶν δλων πραγμάτων ἔχόντων, ή μετχ. χρονι. ἀναλυομένη διὰ τοῦ σταν καὶ ὑποτακτ. — τὰ δλα πράγματα βέλτιον ἔχει = ή δλη κατάστασις τῆς πολιτείας ἔχει: βελτιωθή. — **ὑμῖν**, δοτκ. χαριστικ.

Πάντας..., τότε τίνες ἡναγκάζοντο ν' ἀναλαμβάνωσι τὰ δημόσια βάρη; βλ. ἐν σελ. 93 «τοῖς δ' (ἀναγκ.).» — **εἰσφέρειν**, περὶ τῆς εἰσφορᾶς βλ. ἐν σελ. 50. — **ἀφ' ὄντες** τὸ ἵσον, δηλ. δ μὲν πένης ἀπὸ δλίγων δλίγα, δ δὲ πλούσιος ἀπὸ πολλῶν πολλά. — **τοῖς παριοῦσι**, βλ. ἐν σελ. 45 «ἡμει». — **δ δεῖν(α)** ή δ δεῖν(α), δ Δημοσθ. ἐννοεῖ ἴδιᾳ τὸν Εὔδουλον, τὸν ἀρχηγὸν τοῦ φιλειρηνικοῦ κόμματος. — **ταῦτα**, δηλ. ποτία; — **τὸν εἰπόντα...** ἐπαινέσσθε, διὰ τοὺς καλούς του λόγους. — **καὶ ὑμᾶς αὐτούς**, διὰ τὴν καλὴν ἀπόφασιν καὶ τὰς καλάς σας πρόξεις.

ΘΑΥΜΑΤΟΣ Ε

Ελλάς
μαρτυρία

29-3-30

Ivis ξύρων ωρί εί πάντα^ε
ούς μάναρια, να βάντα
παραγγινέσθαισαν οι,
δριμούν είλασιαν

Θασιάρης

26-3-30

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι Ἀθηναῖοι μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους ἐκφώνησιν τοῦ Β' Ὁλυνθιακοῦ ἀνακαλοῦσι τὸν Χάροτα, ὃς παραμελήσαντα νὰ βοηθήσῃ τοὺς Ὁλυνθίους—βλ. εἰσαγ. εἰς Β' Ὁλυνθιακὸν—καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἀποστέλλουσιν εἰς Ὁλυνθὸν τὸν Χαρίδημον μετὰ δέκα δοκτὸριών, τετρακισχιλίων πελταστῶν καὶ ἑκατὸν πεντήκοντα ἵππεων, πάντων μισθοφόρων.

Ο Χαρίδημος ἐνωθεὶς μετὰ τῶν Ὁλυνθίων ἔσχεν ἐπιτυχίας τινὰς πορθήσας τὴν χώραν τοῦ Φιλίππου καὶ συλλαβὼν αἰχμαλώτους, ἐν οἷς καὶ τινας ἐπιφανεῖς Μακεδόνας· αἱ ἐπιτυχίαι αὗται, ἀσήμαντοι καθ' ἑαυτάς, ἀναγγελθεῖσαι εἰς Ἀθήνας ἐνέπλησαν τοὺς Ἀθηναίους χαρᾶς καὶ τοὺς δῆτορας τοσούτουν θάρρους, ὥστε οὗτοι καταλιπόντες τὴν προτέφαν αὐτῶν ἀτολμίαν ἐποιοῦντο λόγον περὶ τιμωρίας τοῦ Φιλίππου.

Ο Δημοσθένης βλέπων εἰς ποῖον χάος πλάνης ἐβιθυῖζοντο οἱ Ἀθηναῖοι καὶ φοβούμενος μὴ οὗτοι νομίσαντες δτι κατέλυσαν ἥδη τὸ τοῦ Φιλίππου κοάτος θεωρήσωσι περιττὸν ν' ἀποστέλλωσι νέας βοηθείας εἰς Ὁλυνθὸν, ἀναβαίνει ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ ἀπαγγέλλει τὸν Γ' Ὁλυνθιακὸν — κατὰ τὸν Ὁκτώβριον τοῦ 349 —, ἐν ᾧ προσπαθεῖ νὰ ὁδηγήσῃ τοὺς Ἀθηναίους εἰς ψυχροτέραν ἐκτίμησιν τῶν πραγμάτων καὶ ὑποδεικνύει αὐτοῖς τὸν τρόπον, καθ' ὃν δύνανται νὰ θεραπευσωσι τὰ κακῶς νῦν ἔχοντα πράγματα τῆς πόλεως.

Κ. ΚΟΣΜΑ—ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ δι τρεῖς Ὁλυνθιακοῖ. Ἐκδ. ε'

7

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

§ 1—2.

Παρίσταται μοι=μοῦ ἔρχεται: εἰς τὸν νοῦν· ὑποκυμ. τούτου τὸ: γιγνώσκειν, οὐ ἀντικυμ. τὸ: **ταῦτά** γιγνώσκω=σκέπτομαι τὰ ἵδια.—**οὐχὶ ταῦτα παρίσταται μοι γ.**, κατ' ἔννοιαν=δλως διαφόρους ἐντυπώσεις λαμβάνω.—τὰ πράγματα =ή κατάστασις τῶν πραγμάτων.—γιγνομένους . . . προήκοντα, κατηγρυπτικ. μετγ. ἔξαρτώμεναι πόθεν; — τὰ πράγματα εἰς τοῦτο προήκει (=προελήλυθε) = τὰ πράγματα ἔχουσι φθάσει εἰς τοιοῦτο σημεῖον. — ὡσδ' ὅπως . . . = ὡσδ' ὁρῶ δέον (κατηγρυπτικ. μετγ.). σκέψασθαι δπως μὴ αὐτοὶ πρότερον κακῶς πεισόμεθα.—δπως μὴ . . . κακῶς πεισόμεθα, πλαγία ἐρωτικ. πρότασις=πῶς νὰ μὴ πάθωμεν κακόν τι.—**αὐτοὶ** = ήμεις αὐτοί. — **οὐδὲν ἄλλο**, δηλ. ποιεῖν, ὅπερ ἔξαρτάται ἐκ τοῦ: **μοι δοκοῦσι**.—ή τὴν ὑπόθεσιν . . . =ή ἀμαρτάνειν (ἐκ τοῦ: **μοι δοκοῦσι**) παριστάντες ὑμῖν οὐχὶ τὴν οὖσαν ὑπόθεσιν, περὶ ης β. =ή δτ: διαπράττουσιν ἀμάρτημα παρουσιάζοντες εἰς ὑμᾶς οὐχὶ τὸ πραγματικὸν ἀντικείμενον τῆς διασκέψεώς σας (=μετατοπίζοντες τὸ πραγματικὸν ἀντικείμενον τῆς διασκέψεώς σας). — ή πόλις τὰ αὐτῆς ἔχει ἀσφαλῶς=ή πόλις κατέχει τὰς κτήσεις τῆς ἀσφαλῶς.—**καὶ μάλ(α)**, ό καὶ ἐπιτατικός.—**ἐπ'** ἔμοῦ=ἐπὶ τῶν ήμερῶν μου.—**πέπεισμαι τοῦθ'** . . . = πέπεισμαι εἶναι ήμιν ἴκανὸν προλαβεῖν τοῦτο τὴν πρώτην. — **τὴν πρώτην**, ἐπίρρ. κατ' ἔλλειψιν τοῦ οὖσαστ. δόδον, ὅπερ κατὰ μικρὸν ἐληγμονήθη=κατὰ πρῶτον πρόδλ. **τὴν ταχιστην** (Α' Ὀλυνθ. § 2). — δπως τοὺς συμ..., ἐπεξήγησις τοῦ **τοῦθ'**=δηλ. πῶς νά...—**προλαμβάνω τι**, ἐνταῦθα =(πρότερον) ἐπιζητῶ τι. — **βεβαίως ὑπάρχει τι** = ἔξασφαλίζεται τι. — **τότε καὶ . . .** = τότε ἔξεσται σκοπεῖν καὶ περὶ τοῦ... — **σκοπῶ περὶ τινος**=; (πρόδλ. Α' Ὀλυνθ. § 1). — **ὑποδέσθαι...** ποιεῖσθαι, ὑποκυμ. τῶν ἀπρομφ. τὸ: ήμᾶς. — **ὑποτίθεμαι δρῦῶς τὴν ἀρχὴν**=έδραιω (θεμελιώ) ἀσφαλῶς τὴν ἀρχήν. — **τελευτὴ**=τέλος. · **Τοὺς λόγους περὶ τοῦ τιμωρ. Φ.**, περὶ τούτων τῶν λόγων, οὓς

ἐποιοῦντο οἱ ὥρτορες λαδόντες θάρρος ἐκ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Φιλίπ. ἐπιτυχιῶν τοῦ Χαριδύμου, βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 97.—τὰ τοιαῦτα, δηλ.:—τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἡς β., οὐχὶ τὴν οὕσαν..., τὸ πραγματικὸν ἀντικείμενον τῆς διασκέψεως τῶν Ἀθην. ἢτο γί σωτηρία τῆς Ὀλύμπου οἱ ὥρτορες ὅμως μετετόπιζον αὐτὸ ποιούμενοι λόγους περὶ τιμωρίας τοῦ Φιλίπ.—ποτ(ε), δηλ. πρὶν αὐξηθῆ ὁ Φίλιππος.—τὰ αὐτῆς ἔχειν, δηλ. τὴν Ἀμφίπολιν, Ποτείδαιαν, Πύδναν καὶ λοιπὰς κτήσεις, ἃς εἶχε καταλάβει ὁ Φίλιπ.. προβ. Α' Ὀλυνθ. § 12 καὶ § 13.—ταῦτ' ἀμφότερα, δηλ. τὸ ἔξεῖναι τὰ αὐτῆς ἔχειν καὶ τὸ ἔξεῖναι τιμωρήσασθαι Φίλιπ.—προλαβεῖν, δηλ. πρὸ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιπ.—τοὺς συμμάχους, δηλ. τοὺς Ὀλυνθίους.—τοῦτο, δηλ. ἡ σωτηρία τῶν συμμάχων.—τὴν ἀρχὴν ... περὶ τῆς τελευτῆς, ὁ ὥρτωρ ἐννοεῖ ἀρχὴν μὲν τὴν σωτηρίαν τῶν συμμάχων, τελευτὴν δὲ τὴν τιμωρίαν τοῦ Φιλίππου.

§ 3.

Εἴπερ ποτέ, τὸ πλήρες θὰ εἰχε: εἴπερ ποτὲ (καὶ) ἄλλος τις ἔδειτο· κατ' ἔννοιαν=ὑπὲρ πάντα ἄλλον καὶ ρὸν (περίστασιν).—οὐχ δ, τι χρὴ...=οὐχ ἡγοῦμαι χαλεπώτατον δ, τι χρὴ συμβουλεῦσαι περὶ τῶν παρόντων.—ἔκειν(ο), ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν κατωτέρω: τίνα χρὴ τρόπον κτλ.—ἔξ ὀν=ἐκ τούτων, ἀ.—παρὼν καὶ ἀκούων=ἔξ ἴδιας ἀντιλήψεως καὶ ἔξ ἀκοῆς (παρ' ἄλλων).—σύνοιδα=γνωρίζω (καθὼς καὶ ἄλλοι).—τὰ π λειω τῶν πραγμάτων... ἐκπεφ. τῷ μὴ β. ἢ...=τὰ πράγματα... ἐκπεφευγέναι μᾶλλον τῷ μὴ βούλεσθαι ἢ...—τὰ πράγματα=αἱ εὐκαιρίαι.—ἐκπεφευγέναι, ἐκ τοῦ πέπεισμαι.—ἐκφεύγει τί τίνα =διαφεύγει τι: ἐκ τῶν χειρῶν τινος.—τῷ μὴ βούλεσθαι... ἢ τῷ μὴ συνιέναι (δηλ. δ, τι δεῖ ποιεῖν), αἱ δοτικ. δηλοῦσι: τὸ ἀναγκαστικὸν αἰτιον.—τὰ δέοντα ποιῶ=ἐκτελῶ τὸ καθῆκόν μου.—συνήμι=ἐννοῶ.—παρρησία (πᾶν-δῆσις)=ἡ περὶ τὸ λαλεῖν ἐλευθερία, τὸ ἐκφράζεσθαι: ἐλευθέρως τὸ τί φρονεῖ τις, ἐλευθεροστομία.—ὑπομένειν, δηλ. τὴν παρρησίαν.—τοῦτο (=τοῦτο μόνον), ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: εἰ τάληθῆ...—καὶ διὰ τοῦτο=καὶ εἰ τάληθῆ λέγω διὰ τοῦτο.—ἴνα τὰ λοιπὰ..., ἐπεξήγησις τοῦ: διὰ τοῦτο.—ώς ἐκ τοῦ...=ώς εἰς πᾶν μοχθηρίας προελήλυθε τὰ παρόντα ἐκ τοῦ δημηγο-

ρεῖν ἐνίους πρὸς χάριν.—εἰς πᾶν μοχθηρίας=εἰς πᾶν εἰδος ἀθλιότητος, εἰς ἑσχάτην ἀθλιότητα.—ἐκ τοῦ δημηγορεῖν ἐνίους πρὸς χάριν=ὅτι (αἰτιλγκ.) ἔνιοι δημηγοροῦσι πρὸς χάριν.—δημηγορῶ πρὸς χάριν=όμηλῶ πρὸς εὐχαριστησιν (τῶν ἀκροατῶν μου).

Περὶ αὐτῶν, δηλ. τῶν παρόντων.—παρών, ἀρ' ὅτου δηλυμετεῖχεν αὐτὸς ὁ ῥήτωρ τῆς πολιτεικῆς παριστάμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· τὸ δὲ ἀκούων ἀναφέρεται εἰς ἀρχαιότερον χρόνον, καθ' ὃν δὴ ῥήτωρ λόγῳ τῆς ἡλικίας δὲν παρίστατο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἐμάνθανε παρ' ἄλλων τὰ γιγνόμενα.

§ 4—5.

Μικρὰ...ύμᾶς, ἀντκμ.: τοῦ ὑπομνῆσαι.—μικρὸς=ἀλιγος.—τῶν γεγενημένων, γενκ. διαιρετκ. τοῦ μικρά.—ὅτι ἀπηγγέλθη **Φ...**, ἀντκμ. τοῦ μέμνησθε· τὸ δὲ ὅτι¹ (οὐχί=ὅτι, ἀλλ')=ὅτε.—ἀπηγγέλθη **Φίλιππος πολιορκῶν**=ἡγγέλθη τὸν **Φίλιππον πολιορκεῖν**=ἡλθεν ἡ εἰδησις ἔτι ὁ **Φίλ.** ἐποιόρκει.—τρίτον ἡ τέταρτον ἔτος τουτί, αἱ αἰτιατκ. αὗται προσδιορίζουσι χρονικῶς τὸ ἀπηγγέλθη=πρὸ τριῶν ἡ τεσσάρων ἐτῶν μὲ τὸ τρέχον.—πολλῶν λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν=ἐν φέγίνοντο παρ' ὅμιν πολλοὶ λόγοι καὶ πολὺς θόρυβος=ἐν μέσῳ πολλῶν λόγων καὶ πολλοῦ θορύβου.—καθέλκω=σύρω εἰς τὴν θάλασσαν.—ἐκατομβαιών, δηλ. ἐγένετο (=ἡλθεν): τὸ αὐτὸ δηνογένετον καὶ εἰς τὸ μεταγειτνιών καὶ εἰς τὸ βοηθομιών.—τούτου τοῦ μηνός, γενκ. χρονκ.—μόργις=μόλις.—δέκα ναῦς...=ἀπεστείλατε **Χαρίδημον** ἔχοντα δέκα ναῦς κενάς καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου.—τάλαντα ἀργυρίου=ἀργυρῷ τάλαντα.—ἡγγέλθη **Φίλ.** ἀσθενῶν ἡ τεθνεώς=; (πρᾶλ. ἀνωτέρω «ἀπηγγέλθη... πολιορκῶν»).—ῆλθε=ἡγγέλθη.—οὐκέτι καιρὸν... νομίσαντες ἀφεῖτ'...=ἐνομίσατε οὐκέτι καιρὸν οὐδένα (εἶναι) τοῦ βοηθεῖν καὶ ἀφεῖτ'...—ἀφεῖτ(ε), ἀόρ. τοῦ φ. ἀφίημι.—ἀπόστολος=ναυτικὴ ἀποστολή.—ῆν δ' οὗτος δ καιρὸς αὐτὸς=καὶ ὅμως αὕτη ἡ περίστασις ἦτο ἀκριβῶς ἡ κατάλληλος περίστασις.

Προστον, προτοῦ δηλ. εἰσέλθω εἰς τὸ κύριον θέμα τῆς προκειμένης διποθέσεως.—τρίτον ἡ τέταρτον ἔτος, διὰ τῆς ἐκφράσεως

αὐτῆς δὲν δηλοῦται ἀμφιβολία ὡς πρὸς τὸ ἔτος, ἀλλ᾽ θεῖος τὸ ἔτος αὐτό, καθ' ὁ ώμιλεις ὁ ἥρτιωρ, δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ ὡς τρίτον καὶ ὡς τέταρτον ἀφ' ὅτου ἀνηγγέλθη ἡ πολιορκία τοῦ Ἡραίου τείχους εἰς Ἀθήνας ὡς τρίτον μὲν, ἐὰν ὑπολογίσωμεν ἀπὸ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἡγγέλθη εἰς Ἀθήνας ἡ πολιορκία τοῦ Ἡραίου τείχους (δηλ. ἀπὸ τοῦ Ν/ορίου 352 μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου 349, καθ' ὃν ἔκφωνεῖται ὁ παρὼν λόγος) ὡς τέταρτον δέ, ἐὰν ὑπολογίσωμεν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀττικοῦ ἔτους (δηλ. ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου 352 μέχρι τοῦ Ἰουλίου 349 εἰναι τρία πλήρη ἔτη) ἐπομένως κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 349 οἱ Ἀθηναῖοι εὑρίσκοντο εἰς τὸ τέταρτον ἔτος). Οὕτω καὶ σύμμερον δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1926 περὶ γεγονότος τινὸς τοῦ Μαΐου τοῦ 1923, δτε ἔκτοτε εἰναι τὸ τρίτον (φυσικὸν) ἢ τὸ τέταρτον (ἡμερολογιακὸν) ἔτος.—τότε, δτε δηλ. ἡγγέλθη ἡ πολιορκία τοῦ Ἡραίου τείχους.—μαιμακτηριών, τοῦ ἔτους 352· ὁ δὲ μαιμακτηριών ἦτο ὁ πέμπτος Ἀττικὸς μήν, περιλαμβάνων τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ Νοεμβρίου καὶ τὸ πρῶτον τοῦ Δεκεμβρίου· δ. Φίλ.π. συνήθως ἐστράτευε τὸν χειμῶνα ἢ δτε ἔπνεον οἱ ἐτησίαι— τὰ τουρκιστὶ λεγόμενα μελτέμια —, ἵνα μὴ δύνανται οἱ Ἀθηναῖοι νὰ πλέωσι πρὸς βοήθειαν τῶν πολιορκουμένων μερῶν.—θορύβου γιγνομένου, ὁ θόρυβος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν Ἀθηναίων ἦτο συνήθης, δτὲ μὲν πρὸς ἀποδοχήν, δτὲ δὲ πρὸς ἀποδοκιμασίαν τῶν λεγομένων.—καθέλκειν, τὸν χειμῶνα ἢ ἐν εἰρήνῃ ἀνεῖλκον τὰ πλοῖα εἰς τὴν Ἑηράν, ἵνα μὴ σήπωνται· ἐν πολέμῳ δὲ ἔσυρον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀπέστελλον αὐτά.—τοὺς μέχρι πέντε καὶ τετταρ. ἔτῶν, περὶ τῆς παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις στρατευσίμου ἥλικίας βλ. Α' Ὀλυμ. § 28 ἐν σελ. 66.—τάλαντα ἐξήκοντα, δηλ. πόσας χιλιάδας σημμερινῶν δραχμῶν;—εἰσφέρειν, περὶ τῆς εἰσφορᾶς βλ. Α' Ὀλυμ. § 6 ἐν σελ. 50.—μετὰ ταῦτα, δηλ. μετὰ τὰς ἡγιθείσας μεγάλας ἀποφάσεις.—τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου, δηλ. τοῦ 352.—ἐκατομβαιών, τοῦ ἔτους 351· ὁ δὲ ἐκατομβαιών ἦτο ὁ πρῶτος μήν τοῦ ἀττικοῦ ἔτους, ἀντιστοιχῶν πρὸς τὸ τελευταῖον δεκαπενθήμερον τοῦ Ἰουλίου καὶ τὸ πρῶτον τοῦ Αὐγούστου.—μεταγειτνιών, ὁ δεύτερος ἀττικὸς μήν περιλαμβάνων τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ Αὐγούστου καὶ τὸ πρῶτον τοῦ Σεπτεμβρίου.—βοηδομιών, ὁ τρίτος ἀττικὸς μήν ἀναλογῶν πρὸς τὸ ἀπὸ 15 Σεπτ.

μέχρι 15 Ὁκτωβρίου διάστημα.—**τούτου τοῦ μηνός**, δηλ.; — **τὰ μυστήρια**, δηλ. τὰ ἐν Ἐλευσίνι τὰ πρὸς τιμὴν τῆς Δήμητρος τελούμενα ἀπὸ τῆς 14, 15 ἢ 16-27 βοηδοριμιῶνος (δηλ. κατὰ τὰς ἀρχὰς Ὁκτωβρίου).—**δέκα ναῦς**, ἀντὶ τῶν 40 ἐψηφισμένων μεθ' θλων τῶν μέχρι 45 ἑτῶν πολιτῶν. — **κενάς**, δηλ. πολιτῶν, ἵνα πληρώσῃ αὐτὰς δι Χαρίδημος ξένων.—**πέντε τάλαντα**, ἀντὶ τῶν 60 ἐψηφισμένων.—**ἀσθενῶν ἡ τεθνεώς**, ἡ περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Φιλίπ. ἀγγελία ἡτο φευδής, ὅχι διμως καὶ ἡ περὶ ἀσθενείας προβλ. Α' Ὁλυνθ. § 13. — **ἀμφότερα**, δηλ.: — **τὸν ἀπόστολον**, ποίαν νυκτικὴν ἀποστολὴν ἔννοει; — **τότε**, δηλ. πότε; — **ἐκεῖσθε**, εἰς τὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν, εἰδικῶς δὲ εἰς τὸ Ἡραΐον τεῖχος. — **σωθεῖς**, ἀπό τε τῆς νόσου αὐτοῦ καὶ τῆς προσδολῆς ἥμων.

§ 6-7.

Οὐκ ἀν ἄλλως ἔχοι=δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχωσιν ἄλλως, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μεταδοθῶσιν.—**καὶ**=ἄκριθῶς καὶ.—**πάσχω ταύτα**=περιπίπτω εἰς τὰ αὐτὰ σφάλματα.—**τί χρησόμεθα τούτω** (δηλ. τῷ καιρῷ); = ποίαν χρήσιν θὰ κάμωμεν ταύτης (τῆς εὐκαιρίας), πῶς θὰ χρησιμοποιήσωμεν ταύτην;—**εἰ γάρ...**, δι γάρ αἰτιολογεῖ τὴν ἐκ τῶν συμφραζομένων ἐννοουμένην ἀπόκρισιν εἰς τὴν προηγηθεῖσαν ἐρώτησιν: «βεβαίως βιηθοῦντες».—**συνένος**=δύναμις.—**παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν**, κατ' ἔννοιαν=μὲ δληγησας τὴν προσπάθειαν καὶ τὴν δύναμιν.—**θεάσασθε**, δην τρόπον =**σκέψασθε**, ὡς=σκέψθητε πῶς, σκέψθητε δτ:—**ἐστρατηγηκότες** ἕσεσθε, τετελεσμ. μέλλων.—**στρατηγῶ πάντα ὑπὲρ Φιλίππου** = διεξάγω δλον τὸν πόλεμον πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Φιλίπ. —**ὑπῆρχον κεκτημένοι**=**ἐκέντηντο**.—**τινα**=σημαντικήν, σπουδαίαν.—**διέκειτο**=**εἰχε**.—**οὕτω**, ἀναφέρεται εἰς τὰ κατωτέρω: **οὕτε Φίλ... οὕθ' οὗτοι...**—**θαρρῶ τινα**=δὲν φοδοῦμαι τινα: ἐνῷ **θαρρῶ τινι**=ἔχω ἐμπιστοσύνην εἰς τιγα. —**ἐπράξαμεν** ἡμεῖς..., **βιραχυλογία**=**ἐπράξαμεν** ἡμεῖς πρὸς ἐκείνους **κάκεῖνοι** **ἐπράξαν** πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην.—**πράττω εἰρήνην**=κατορθώ νὰ γείνῃ εἰρήνη.—**τούτο**, ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν κατωτέρω: **πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν** κτλ.—**ῶσπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φίλ. καὶ δυσχερεῖς**=**ῶσαν ἐμπόδιόν τι**: διὰ τὸν Φίλιπ. καὶ μάλιστα δυσαπάλλακτον.—**πόλιν μεγάλην**, ὑποκρι. τοῦ ἀπριμφ. **ἐφορμεῖν**.—**ἐφορμῶ (-έω)**, κυρίως = μένω

ἢ γκυροδιλημένος παρά τινι τέπω ἢ ἀπέναντι αὐτοῦ, ἐκτελῶ ἀποκλεισμόν· εἰτα—ώς ἐνταῦθα—=παραμονεύω, ἐπιτηρῶ.—τοῖς... καὶ ροῖς, ἀνταρι. τοῦ ἔφορμεῖν.—οἱ Φιλίππου καιροὶ=αἱ (ἐκάστοτε) παρουσιαζόμεναι δειναι περιστάσεις τοῦ Φιλίπ., τὰ ἀτυχήματα τοῦ Φιλίπ.—διηλλαγμένος (πραμ. μετχ. τοῦ ῥ. διαλλάττομαι) πρός τινα=(συμ)φιλιωμένος μέ τινα. —ἐκπολεμῶ τινα (τινὶ ἢ πρός τινα)=περιπλέκω τινὰ (ἐρεθίζω τινὰ) εἰς πόλεμον (κατά τινος).—θρυλῶ τι = συνεχῶς ὅμιλῷ περὶ τινος.—δπωσδήποτε, κατ' ἔννοιαν=δὲν ἔξετάζω πῶς, ἀδιάφορον πῶς.

Ἐτέρον πολέμου, ποῖον πόλεμον ἔννοει;—περὶ τούτων, τῶν ἐν § 4 καὶ 5 ἐκτεθέντων (δηλ.).—ταῦτά, ἀπερ καὶ τότε (δηλ.).—βοηθήσετε, δηλ. τοῖς Ὀλυνθίοις.—δύναμιν τινα=περὶ τῆς δυνάμεως, ἡνὶ εἰχεν ἡ Ὀλυνθος, βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 39/40.—ἔπραξαμεν... εἰρήνην, ἡ εἰρήνη ἐγένετο τῷ 352 π.Χ.· βλ. εἰσαγ. εἰς τὸν Α' Ὀλυνθιακ. ἐν σελ. 43.—πόλιν μεγάλην, δηλ. τὴν Ὀλυνθον.—τοὺς ἀνθρώπους, δηλ. τοὺς Ὀλυνθίους. —ἐκπολεμῆσαι, πρὸς τίνα;—τοῦτο(ο), δηλ. ποῖον;—δπωσδήποτε, ἀνευ δηλ. τῆς ἐνεργείας τῶν Ἀθην. (προβλ. Α' Ὀλυνθ. § 7 «γέγον' αὐτόματον»).

§ 8—9.

Πλήν, ἐπίρρ.=εἰ μή, παρά.—ἔρρωμένως=γενναίως, ἐνεργῶς.—εγὼ μέν, ὁ μὲν ἀνευ ἐπομένου δὲ=μὴν = βεδαίως, ἀληθῶς. —οὐχ ὅρῶ, δηλ. ἄλλο τι ὑπόλοιπον δν. — χωρὶς τῆς . . . = ἐκτὸς τῆς . . . —τῆς περιστάσης ἀν ἡμᾶς αἰσχύνης=τῆς αἰσχύνης, ἡ περιστατὴ ἀν ἡμᾶς.—περισταματινα=περικυκλώνω τιγά: αἰσχύνη περιστατατινα=ἐντροπή προσάπτεται: εἰς τινα. —καθυφείμεθα, μέσος ἀόρ. β' εὐκτικ. τοῦ ῥ. καθυφίεματι (τι) =δλως διόλου παραμελῶ τι.—οὐδὲ τὸν φόβον μ. ὅρῶ (δντα) τὸν τῶν μετὰ ταῦτα = καὶ ὁ φόβος ἀκόμη — ἐκτὸς τῆς ἐντροπῆς—, τὸν ὄποιον μοῦ ἐμδάλλει τὸ μέλλον, δὲν εἴναι: μικρός.— ἔχόντων... ἀπειρηστῶν... δντος, μετχ. ὑποθτικ.—ἔχόντων ὡς ἔχουσι Θηβ. . . =ἔχόντων Θηβαίων ἡμῖν οὕτως ὡς ἔχουσι.— οὕτως ἔχω τινι=οὕτω διάκειμαι πρός τινα.—ἀπειρηκα (πραμ. τοῦ ῥ. ἀπαγορεύω) χρήμασι = ἀπειρηκα δαπάνῃ χρημάτων = ἔχω κουρασθῆ δαπανῶν χρήματα, ἔχω ἔξαντληθῆ χρηματικῶς.—μηδενὸς (οὐδ.), ὑποκμ. τοῦ δντος, οὐ κτγρμ. τὸ ἐμπο-

δών. — **έμποδών** ἔστι τί τινι (μετ' ἀπριμφ.) = έμποδίζεις: τί τινα (νά...). — **τὰ παρόντα καταστρεψαμένω** (= ἐπάντια καταστρέψηται) = ἀφ' οὐ υποτάξῃ τὰ παρόντα (ἀπασχολοῦντα αὐτὸν) πράγματα (δηλ. τὴν Ὀλυνθον). — **πρός ταῦτα τὰ πράγματα** (δηλ. πρός τὴν Ἀττικήν). — **—έπικλεῖναι,** ἐκ τοῦ **έμποδών.** — **έπικλεῖνω πρός τι** = στρέφομαι πρός τι. — **εἰς τοῦτο (τὸ ἐπικλεῖναι)** = μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἥν θὰ στραφῇ (κατὰ τὴς Ἀττικῆς). — **ἔξον,** ἀπόλυτος ἐνδότης μετχ. = εἰς καὶ ἔξεστι. — **ἀναβάλλεται,** συγτάσσεται: μετ' ἀπριμφ. μέλλ. (**ποιήσειν**), ώς τὰ δ. μέλλειν, ἐλπίζειν καὶ τὰ τοιαῦτα. — **ζητεῖν,** ἐκ τοῦ βούλεται. — **περιίσταται τὰ πράγματα εἰς τοῦτο** = καταντοῦν τὰ πράγματα εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον. — **προώμενα,** μέσος δέρ. β' υποτακτικ. τοῦ δ. **προΐεμαι.** — **προΐεμαι τὰ παρόντα** = δρίνω νὰ φεύγῃ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ χέρια μου νὴ παροῦσα περίστασις. — **σχεδόν,** συναπτέον τῷ ἄπαντες. — **δήπου,** συναπτέον τῷ ζημεν.

Τί τῶν πραγμάτων, τῶν Ὀλυνθίων καὶ τῆς Χαλκιδικῆς. — **— ως ἔχουσι,** δηλ. δυσμενῶς, ἔχθρικῶς περὶ τοῦ ἀμφιβούμενού μίσους Ἀθην. καὶ Θηραίων βλ. Α' Ὀλυνθ. § 26 ἐν σελ. 64. — **ἀπειρηκότων...** **Φωκ.,** οἱ Φωκεῖς κατὰ τὸν Φωκικὸν πόλεμον (355) ἵνα ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰς μεγάλας ἀνάγκας αὐτῶν, ἔνεκα τῶν πολλῶν μισθοφόρων, ἥρπασαν τοὺς θησαυροὺς τῶν Δελφῶν ἀλλὰ τούτους ἔξαντλήσαντες μετά τινα ἔτη περιήλθον εἰς ἀθλίκην κατάστασιν. — **δεινά,** πρόδλ. Α' Ὀλυνθ. § 27, ἔνθα σαφέστερον δρήτωρ ὅμιλει περὶ τῶν ἐκ τοῦ πολέμου **δεινῶν.** — **ἄλλοθι,** δηλ. ἐν Χαλκιδικῇ καὶ Μακεδονίᾳ. — **εἰς τοῦτο (περιστ.),** δηλ. εἰς τὸ ἰδεῖν καὶ ζητεῖν.

§ 10.

“Οτι μέν . . . βοηθεῖν, ἀντικρ. τοῦ ἐγγνώκαμεν. — **εἴποι τις ἀν=ίσως εἴπῃ τις.** — **γιγνώσκω=ἐννοῶ.** — **τὸ δπως (δηλ. βοηθήσομεν)** = τὸ πῶς (νὰ βοηθήσωμεν). — **ἀντικρ. τοῦ λέγε ἐπαναλαμβανόμενον διὰ τοῦ τοῦτο.** — **παράδοξον,** κτυρμ. τοῦ: τι. — **τοῖς πολλοῖς,** συνκπτέχη δοτκ. τῷ **παράδοξον.** — **καθίζω νομοθέτας=βάλλω νομοθέτας** νὰ καθίσουν (=νὰ συνεδριάσουν), διορίζω νομοθέτας. — **ἐν τούτοις=πρὸ τούτων.** — **τίθεμαι νόμον=** θέτω διέμαυτὸν νόμον (διὰ τῶν νομοθετῶν) ἐνῷ τὸ τίθημι νόμον λέγεται περὶ τοῦ νομοθέτου = θέτω νόμον, νομοθετῶ. — **εἰς τὸ**

παρὸν—ώς πρὸς τὸ παρόν.—**λύσις (νόμους)**—ἀκυρῶ (νόμους).

Παράδοξον, τοῦτο κεῖται ἐν τούτῳ: δὲ Δημοσθ. ἀντὶ νὰ ὄμιλήσῃ περὶ βοηθείας—καθὼς ἀνέμενε τις—προτείνει: τὸν διορισμὸν νομοθετῶν. — **νομοθέτας καθίσατε**, δὲ ῥήτωρ προφανῶς ἐνταῦθα—ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα δὲν ἐπιδέχεται ἀναδοκήν—προτείνει: τὸν διορισμὸν ἐκτάκτων νομοθετῶν· οἱ τακτικοὶ διώριζοντο περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους. Ἐτίθεντο δὲ οἱ νόμοι ἐν Ἀθήναις—κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα—κατὰ τὸν ἑγής τρόπον: τὴν 11^η ἑκατομβαιῶνος ἐκάστου ἔτους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἡτις συνήγετο τακτικῶς τὴν ἡμέραν ἔκεινην, ἡρωτάτῳ ὁ δῆμος, ἀν ἐπρεπε νὰ γείνῃ ἐπιχρήσις νόμων· ἀν ἀπεφασίζετο τοῦτο, διβουλόμενος τῶν Ἀθηναίων εἰχεν ἔξουσίαν νὰ ἐκθέτῃ παρὰ τοὺς ἀνδριάντας· τῶν ἐπωνύμων—τῶν 10 δημ. ἡρώων, ὧν τὰ ὄνόμικτα ἔφερον αἱ δέκα φυλαὶ τῆς Ἀττικῆς—ἔγγράφους προτάσεις νόμων, ὅπως πάντες λάδωσι γνῶσιν, ἀντίγραφον δὲ τῶν προτάσεων ἐνεχείριζεν εἰς τοὺς 6 ἀρχοντας, τοὺς καλουμένους θεεμοθέτας, οἵτινες ἀνεγίνωσκον αὐτὰς εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἐκκλησίαν. Τὴν τετάρτην δὲ τῶν τακτικῶν ἐκκλησιῶν τῆς πρυτανείας ὁ δῆμος ἔξελεγε συνηγόρους πέντε ἀνδρας ἐξ ἀπάντων τῶν Ἀθην., ὅπως συνηγορήσωσιν ὑπὲρ τῶν κειμένων νόμων· ἐπειτα δὲ οἱ πρυτάνεις διώριζον **νομοθέτας**—ῶν δὲ ἀριθμὸς δέφερε κατὰ τὰς ἀνάγκας (500, 1000 κτλ.)—ἐκ τῶν 6,000 ἡλικιωτῶν (τῶν ἀποτελούντων ἐν Ἀθήναις τὸ ἀνώτατον δικαστήριον). Τῶν νομοθετῶν προήδρουν πρόεδρος: κληρούμενος ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐκ βουλευτῶν· οὗτοι εἰσέφερον εἰς τοὺς νομοθέτας τοὺς ἀναθεωρητέους νόμους καὶ τοὺς προτεινομένους νέους. Οἱ νομοθέται ἤκουον πρώτους μὲν τοὺς ὑπὸ τοῦ δήμου ἐκλεχθέντας συνηγόρους, ἐπειτα δὲ τοὺς προτειναντας τὴν κατάργησιν τοῦ κειμένου καὶ τὴν ἀντὶ τούτου θέσιν νέου νόμου καὶ ἐψήφιζον περὶ τοῦ κειμένου νόμου, ἀν εἰναι: ὠφέλιμος τῷ δήμῳ τῶν Ἀθην. ἢ ὅχι: ἐπειτα δὲ ἀν ἐπιδιαδῆ ἔκρινον τὸν κείμενον, ἐψήφιζον περὶ τοῦ τιθεμένου νέου. Καὶ δὲ τῆς ψήφου τῶν νομοθετῶν ἐπεκυροῦτο ὁ ἀρχαῖος νόμος ἢ ἡ κυροῦτο καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐτίθετο δὲ νέος.—**νόμον μηδένα**, δηλ. νέον.

§ 11—12 ποιῆσαι.

Τοὺς περὶ τῶν θ., δηλ. νόμους.—σαφῶς οὕτωσι=καθαρὰ (ὅρθια κορτά) οὕτως (καθὼς δηλ. βλέπετε).—τοὺς . . . ενίους=

έντους τῶν...—**θεωρικά**, κτυρμ.=ώς θεωρικά.—οἱ ἀτακτοῦντες=οἱ ἀποφεύγοντες τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν. — **ἀδύος**=ἀτιμώρητος.—**εἴτα**=καὶ οὕτω.—**ἄθυμος**=ἀπρόθυμος.—**ταῦτα**=τούτους τοὺς νόμους.—**δὲ γράψων**=ἔκεινος, διτις θὰ προτείνῃ ἐγγράφως. — **σκοπεῖτε**=**ζητεῖτε**. — **ἀπολέσθαι**, ἐνταῦθα (οὐχὶ =**ἀποθανεῖν**, ἀλλὰ)=**παθεῖν** (μέγα) τι **κακόν**. — **ἄλλως τε** καὶ **τούτου** μόγου **περιγ**. **μέλλ.**=καὶ δι' ἄλλους λόγους καὶ διότι τοῦτο μόνον θὰ μένη ὡς κέρδος (ώς ἀποτέλεσμα).—**παθεῖν** ... **ῳφελῆσαι**... **ποιῆσαι**, τὰ ἀπαριμφ. ἐπεξηγοῦσι τὸ : **τούτου** μόνου. — **τὸν**... **εἰπόντα** καὶ **γράψαντα**=δις δινεῖται εἰπη̄ καὶ γράψῃ. — **εἰς τὸ λοιπὸν**=εἰς τὸ μέλλον. — **ἔτι**, ἐπιτείνει τὸ **μᾶλλον**, δι πάλιν ἐπιτείνει τὸ **φοβερώτερον**. — **τὸ**... **λέγειν**, ἔντικμ. τοῦ **ποιῆσαι**, τὸ δὲ **φοβερό**. κτυρμ.

Τοὺς περὶ τῶν **θεωρικῶν**, **θεωρικά** ἐκαλοῦντο τὰ χρήματα, τὰ ὅποτα ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ δημικγαγοῦ **Κλεοφῶντος** — διτις προέστη τοῦ δήμου μετὰ τὸν **Αἵαντον** **Κλέωνος** τοῦ **Κλεούνέτου** (422)—διενέμοντο ἐν ἑορταῖς εἰς τοὺς πολίτας, ἵνα πάντες ἑορτάζωσι: καὶ μηδεὶς δι' ἔνδειαν στερήται: θέσεως ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ ἀπέχη τῶν θυσιῶν. Τὰ χρήματα ταῦτα ἐπληρώνοντο ἐκ τῶν περισσευμάτων τῶν δημοσίων εἰς πράξεων ἐν καιρῷ δ' διμως πολέμου ὠρίζετο διὰ νόμου νὰ δαπανῶνται: ταῦτα εἰς τὰς στρατιωτικὰς χρείας. **Ἄλλ** δὲ προστάτης τοῦ δήμου ἦτο ὁ **Εὔδουλος**, ἡ κυρώθη δι νόμος οὗτος καὶ ἔκτοτε κατ' ἔτος, διπωσδήποτε ἔχόντων τῶν πραγμάτων, διενέμοντο τὰ περισσεύματα εἰς τὸν δῆμον ὡς **θεωρικά**. — **ῶν**, δηλ. νόμων. — **οἱ δὲ τοὺς ἀτακτ.**, δι δῆτωρ ἐννοεῖ τοὺς νόμους τοὺς ἀπαλλάσσοντας τάξεις τινὰς πολιτῶν, ὡς τοὺς βοιλευτάς, τελώνας, ἐμπόρους κ. ἀ., τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. — **τὴν τοῦ τὰ β. λ. δδόν**... **ἀσφ.**, ἐν διφ. ὑπήρχε νόμος κελεύων νὰ διανέμωνται τοῖς πολίταις τὰ στρατιωτικὰ ὡς θεωρικά, ἡ δδὸς τοῦ λέγειν τὰ βέλτιστα—δηλ. τὸ προτείνειν τὴν μετατροπὴν τῶν θεωρικῶν εἰς στρατιωτικὰ—δὲν ἦτο ἀσφαλής διότι ἔκαστος ἐφοβεῖτο μὴ προτείνων τοῦτο κατηγορηθῇ ὡς προτείνων παράνομα καὶ καταδικασθῇ εἰς ὑπέρογκον χρηματικὸν πρόστιμον, ἐν περιπτώσει δὲ μὴ ἐγκαίρου ἀποτίσεως αὐτοῦ εἰς **ἀτιμλαν** (=στέρησιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων) καὶ δήμευσιν τῆς περιουσίας του. — **τηγικαῦτα**... **ζητεῖτε**, πρότερον μάτην θὰ ἔζητουν τὸν τοιοῦτον,

διότι εἴκαστος τί ἐφεβεῖτο; — **ταῦτα**, δηλ.; — ἀ πάντες ἵστε δι τούς συμφ., δηλ. τὴν μετατροπὴν τῶν θεωρικῶν εἰς στρατιωτικά. — **παθεῖν τι κακόν**, ἦτο: δήμευσιν καὶ **ἀτιμίαν**. — **φοβερώτερον**, τὸ λέγειν τὰ βέλτιστα, δηλ. ἡ πρότασις περὶ μετατροπῆς τῶν θεωρικῶν, παρεῖχε τὸν φόδον τῆς καταγγελίας ἐπὶ προτάσει παραγόμων ἀλλ᾽ ὁ φόδος θὰ ἦτο ἔτ: μεγάλυτερος, ἢν τοιμήσοχς τοις νὰ λέγῃ τὰ βέλτιστα ὑφίστατο τὰς συνεπείας τῆς τοιαύτης καταγγελίας.

§ 12 καὶ λύειν — 13.

Καλ...γε=καὶ μάλιστα.—λύειν...τοὺς νόμους...=δεῖ (ύμᾶς) **ἀξιοῦν λύειν τοὺς νόμους τούτους** (ἄντεικμ. τοῦ λύειν) **τοὺς αὐτοὺς** (ύποκμ. τοῦ λύειν), **οὕπερ καὶ τεθείκασιν**. — **καὶ λύειν γ'...**, κατ' ἔννοιαν = καὶ αὐτὴν μάλιστα τὴν κατάργησιν τῶν νόμων τούτων πρέπει ν' ἀπαιτήτητε νὰ κάμψωσιν οἱ ἴδιοι, οἱ ὄποιοι καὶ ... — **ἡ χάρις, ἥ...** = **ἡ εὔνοια** (ἡ δημοτικότης) διὰ πρᾶξιν, ἦτις ... — **τοῖς...θεῖσι, δηλ.** **τοὺς νόμους**. — **ὑπάρχειν**, τὸ ἀπρόμ. τοῦτο, ὃς καὶ τὸ καιωτέρω γενέσθαι, ύποκμ. τοῦ εστι **δίκαιον**. — **ἡ ἀπέχθεια, δι' ἥς...** = τὸ μίσος (ἡ ἀντιδημοτικότης) διὰ πρᾶξιν, δι' ἥς ... — **ἄμεινον πράττω=είμας** εὐτυχέστερος. — **ζημίαν**, κτυρμ. τοῦ ἀπέχθειαν, ὅπερ ύποκμ. τοῦ γενέσθαι. — **γίγνεται τι ζημία τινί=ἐπιφέρει**: τι: **ζημίαν** (βλάδην) εἰς τινα. — **εὐτρεπίζω=διευθετῶ**. — **μηδέν' ἀξιοῦτε τηλ. εἶναι=μὴ ἀξιοῦτε εἶναι τινα τηλικοῦτον**. — **ἀξιῶ, ἐνταῦθα=νομίζω**. — **τηλικοῦτος**, ἐνταῦθα = τόσῳ ισχυρός, (ἄνθρωπος) τόσης ἐπιρροής. — **δίδωμι δίκην=τιμωροῦμαι**: ποῖον τὸ ἐνεργητικόν του; — **προσπτος** (ἐκ τοῦ πρόσωπος, ὣρμπτη. ἐπιθέτου τοῦ προσωρῶ) = προφανής, φανερός.

Τοὺς νόμους τούτους, ἰδίᾳ τοὺς περὶ θεωρικῶν. — τοὺς αὐτοὺς, οὕπερ..., ἐννοεῖται: δὲ **Εὔδουλος** καὶ οἱ περὶ αὐτόν. — **τὴν μὲν χάριν**, ἐννοεῖται **ἡ δημοτικότης** ἐπὶ τοῖς θεωρικοῖς νόμοις, δι' ὧν ἐκολακεύθη ὁ δῆμος διατὰ δὲ ἡ νομοθεσία κατη τῶν θεωρικῶν ἔδιλαπτε πᾶσαν τὴν πόλιν; — **ἔβλαπτε**, διαρκῶς ὀφ' ὅτου ἐτέθησαν οἱ θεωρικοὶ νόμοι. — **τὴν ἀπέχθειαν**, ἐννοεῖται: ἡ ἀντιδημοτικότης διὰ τὴν πρότασιν περὶ τῆς μετατροπῆς τῶν θεωρικῶν εἰς στρατιωτικά. — **κακόν**, ποῖον ἦτο τὸ κακόν, δὲ θὰ ὑφίστατο τις προτείνων τὴν μετατροπὴν τῶν νόμων πρὶν καταλυθῶσι: πρᾶλ. § 12 «**παθεῖν τι κακόν**».

§ 14—15.

Οὐ μὴν οὐδὲ ἐκεῖνό γ(ε) . . . δεῖ = ἀλλὰ καὶ ἔκεινο βεβαίως δὲν πρέπει . . — δτι ψ. κτλ., δικαιάφει τὸ ἐκεῖνο . — ψήφισμα = ἀπόφασις (ληγθεῖσα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου). — ἀν μὴ προσγ... = ἀν μὴ προσγένηται τὸ ἐνδέλειν ὑμᾶς ποιεῖν προθύμως τά γε δόξαντα . — προσγίγνομαι = ἔρχομαι πλησίον τινός, προστίθεμαι . — τά γε δόξαντα = τούλαχιστον τὰ ἀποφασιθέντα . — αὐτάρκης = καύτος καθ' ἔαυτὸν ἐπαρκής ἐνταῦθα = αὐτὸς καθ' ἔαυτὸν (= μόνος του) ἵκανός . — ἀναγκάζειν . . . διαπράξασθαι, ἐκ τοῦ αὐτάρκη . — περὶ ὕπερ ἐγράφη (ὑποκρ. τὰ ψηφίσματα) διατρ. = νὰ ἔκτελέσωσιν ταῦτα, διὰ τὰ δόπια ἐγράφησαν . — οὔτ' ἀν . . . ἐπράττετε . . . , ἀπόδοσις τῆς ὑπθεκ. προτάσεως : εἰ . . . ήν κτλ. • κατὰ τὴν ἐρμηνείαν ἀς προταχθῇ τῆς ἀποδόσεως τό: τότε . — πολλὰ ψηφιζόμενοι, γι μετχ. ἐνδοτκ. — μικρὸς = ; (§ 4). — μᾶλλον δ' οὐδὲν = ; διὰ νὰ εἴπω δρθότερον οὐδέν . — οὔτε . . . ὑβρίζει, νοητέος καὶ ἐνταῦθα δ ἀν. — ὑβρίζω = φέρομαι ὑδροστικῶς, αὐθαδῶς (πρός τινα) . — σνεκά γε ψηφισμάτων = δσσον ἔχαρταται ἐκ ψηφισμάτων τούλαχιστον . — χειροτονῶ = ὑψώνω τὴν χειρα ὅπως ψηφοφορήσω, ψηφοφορῶ, ἀποφασίζω . — στερεον δν = ἐν φ εἰνα: στερον, ἐν φ ἔρχεται κατόπιν . — τῇ τάξει = κατὰ τὴν (χρονικήν) τάξιν . — τῇ δυνάμει = κατὰ τὴν σημασίαν . — κρείττων = σπουδα: ὄτερος . — προσεῖναι = προσγίγνεσθαι . — εἰσιν . . . δυνάμενοι = ὑπάρχουσαι ἀνθρωποι, οἱ δποιοι δύνανται . — καὶ γνῶναι . . . = καὶ ὑμεῖς (ἐστε) δξύτατοι πάντων γνῶναι τὰ δηθέντα . — δξὺς (μετὰ ἀπρμφ.) = εὐφυής (εἰς τὸ νὰ . . .) . — γιγνώσκω, ἐνταῦθα = : — καὶ πρᾶξαι δε = ἀλλὰ καὶ νὰ πράξητε ἀκόμη . — δρθῶς ποιῶ = δρθῶς φέρομαι, ἔκτελῶ τὸ καθήκον μου.

Τούτων, δηλ. τῶν ἐν τοῖς ψηφίσμασιν ἀναφερομένων . — τοσοῦτον χρόνον, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ Ἀμφιπόλεως πολέμου (δηλ. ἔτη). — οὐχ οὔτω ταῦτ' ἔχει, δηλ. τὰ ψηφίσματα μόνα οὐδὲν δύνανται . — τοῦτο, δηλ. τὸ πράττειν . — τὰ ἀλλα, δηλ. τὸ λέγειν καὶ χειροτονεῖν . — καὶ γὰρ εἰπεῖν . . . , τὸν αὐτὸν ἔπαινον διὰ τὴν εὐφυΐαν τῶν Ἀθηναίων εὑρίσκομεν καὶ ἐν Α' Ὁλυμπ. § 1 «οὐ γὰρ μόνον κτλ.». — νῦν, δτε δηλ. παρέχεται: ὑμῖν τι

εὐχαιρία τῆς Ὄλυνθου.—ἐὰν δρόθως ποιῆτε, ἐὰν δηλ. μετατρέψητε τὰ θεωρικὰ εἰς στρατιωτικά.

§ 16—17.

Εἰ μὴ νῦν, δηλ. πράξετε.—οὐχ, ἀνήκει: ὅχ: μόνον εἰς τὸ προείληφε, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πεισόμεθα.—**προλαμβάνω=προκταλαμβάνω.**—**ἄνθρωπος=δ ἄνθρωπος.**—**πάντων, ἀρσν.**—**πεισόμεθα, μέλλ.** (οὐχὶ τοῦ πειθομαί, ἀλλὰ) τοῦ πάσχω.—**οὐχ οὕς, εἰ...=οὐ πολεμοῦσι νῦν οὗτοι, οὓς σώσειν ὑπισχνούμεθα** (πρτχ.), εἰ πολεμήσαιεν (=ἐὰν περιπλακώσιν εἰς πόλεμον [πρὸς τὸν Φίλιπ.]).—**ἔτοίμως = προθύμως.**—**οὐκ ἔχθρός, δηλ. ἔστιν δ Φίλιππος.**—**οὐκ ἔχων (ἔστι)=οὐκ ἔχει.**—**οὐχ δ, τι ἀν εἴποι τις;=οὐκ ἔστιν δ Φίλιππος, δ, τι ἀν εἴποι τις αὐτόν;** κατ' ἔννοιαν = μὲ δλα τὰ μυσαρὰ ὀνόματα καὶ ἀν ὀνομάση τις τὸν Φίλιπ., δὲν τοῦ ἀξίζει:—**ἔσαστες... καὶ... συγκατασκευάσαντες,** μετχ. χρονκ.=**ἐπάν** ἔσασμεν...καὶ...(**ἐπάν**) **συγκατασκευάσωμεν.**—**μόνον οὐχὶ; (Α' Ὄλυνθ. § 1).**—**συγκατασκευάζω τινὶ=βοηθῶ τινα, συνεργάζομαι μετά τινος ὡς σύμμαχος αὐτοῦ.**—**τοὺς αἰτίους οἴτινες (εἰσὶ) τ. ξητήσομεν=ξητήσομεν τίνες εἰσὶν οἱ αἰτιοι τούτων.**—**οὐ γάρ...=ἔγω γάρ οἶδα τοῦτο σαφῶς,** (ὅτι) **οὐ φήσομεν εἶναι (ἡμεῖς) αὐτοὶ αἰτιοι.**—**οὐδὲ γάρ ἐν τοῖς... τῶν φυγόντων οὐδεῖς...=διότι:** καὶ ἐξ ἐκείνων, οἴτινες κατὰ τοὺς... ἔφυγον (= ἐκ τῶν λιποτακτῶν) οὐδεῖς...—**δ πλησίον=δ παραστάτης** (= δ παραπλεύρως ιστάμενος συστρατιώτης).—**καὶ πάντων μᾶλλον (δηλ. ή έσαντοῦ)=καὶ ἐν γένει: πάντας ἀλλον μᾶλλον η ἔχουτὸν (κατηγορεῖ).**—**ἥτιηνται, ὑποκρ.: οἱ ἥτιηθέντες.**—**διὰ πάντας...=εἰς αἰτίας δλων...—νικῶ=είμας: νικητής.**

Τοῦ παρόντος, δηλ. τοῦ Ὄλυνθιακοῦ πολέμου.—**τὰ χωρία,** δηλ. Πύδναν, Ποτείδαιαν κλπ.. πρδλ. Α' Ὄλυνθ. § 9.—**ἄνθρωπος,** οὕτως ὀνομάζει: δ Δημοσθ. περιφρενητικῶς τὸν Φίλιπ.—**ταύτης... τῆς χώρας,** δηλ. τῆς τῶν Ὄλυνθίων.—**αἰσχιστα πεισόμεθα,** δηλ. δ Φίλιπ. θὰ βαδίσῃ ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν πρδλ. § 8.—**οὗτοι, δηλ. οἱ Ὄλυνθιοι.**—**τὰ ημέτερα, δηλ.: πρδλ. ἀγωτέρω τὰ χωρία.**—**πάντα, τὰ τε κατκληφθέντα ὑπὸ τοῦ Φίλιπ., ὡς ή Πύδνα, Ποτείδαια κλπ., καὶ τὰ μέλλοντα νὰ καταληφθσι, ὡς ή Χαλκιδικὴ καὶ**

ἄ.—συγκατασκευάσαντες, διὰ τῆς ἀπροξίας ἡμῶν.—τούτων,
δηλ. τοῦ ἔᾶσαι καὶ συγκατασκευάσαι.—μένειν, δηλ. ἐν τῇ
ἐαυτοῦ τάξει.—τοῦτ(ο), δηλ. τὸ μένειν.

§ 18.

Καὶ νῦν=οὕτω καὶ τώρα.—**οὐ λέγει...** τὰ βέλτιστα ἀνα-
στὰς ἄλλος εἰπάτω . . . , ἃς ἀποδίθη, ὥσει ἦτο: εἰ μὴ λέγει τις
τὰ βέλτιστα, ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω: οὕτω καὶ κατωτέρῳ: ἔτε-
ρος...βελτίω ταῦτα ποιεῖτε . . . = εἰ ἔτερος λέγει τις βελτίω,
ταῦτα ποιεῖτε... — ἀγαθὴ τύχη=μὲ τὸ καλό, μὲ τὴν βούθειαν
τοῦ Ήεσοῦ.—**οὐκέτι τοῦθ' δ λ.** ἀδικεῖ=ώς πρὸς τοῦτο (δηλ. τὸ
ὅτι οὐχ ἡδέα ταῦτα) δὲν ἀδικεῖ πλέον ὁ ἥρήτωρ=τοῦτο δὲν είναι
πλέον πταῖσμα τοῦ ἥρήτορος (ώς ἐν τῇ α' περιπτώσει: οὐ λέγει
τις τὰ βέλτιστα).—**πλὴν εἰ...** (=πλὴν ἀδικεῖ, εἰ...) = ἐκτὸς
ἔαν...—**δέον,** μετχ. ἀπόλυτος κατ' αἰτιατκ.=ἐν φειναι ἀνάγκη
ὑποκιμ. τῆς μετχ. τὸ εὔξασθαι τὸ ἀπρμφ. τοῦτο νοητέον ώς
ἀντικιμ. εἰς τὸ παραλείπει.—**εὔξασθαι μὲν . . . =** φάδιον μέν
(ἐστι)εὔξασθαι (τινα) ἀθροίσαντα=(ἐπάν ἀθροίση) ἐν δλίγω
εἰς ταῦτὸ πάντ(α).—**ἀθροίζω εἰς ταῦτο =** συνοψίζω εἰς μίαν
καὶ τὴν αὐτὴν εὐχήν.—**ἐν δλίγω** (δηλ. χρόνω) = παρευθύς.—
ἐλέσθαι, δηλ. τὸ πρακτέον.—**προτίθεται σκοπεῖν περὶ τινος =**
προσβάλλεται (προτείνεται) τι πρὸς σύσκεψιν.—**εὔπορος =** εὔκολος.
—**λαμβάνω τι ἀντί τινος =** προτιμῶ τι ἀντί τινος.—**ἄν μὴ...**
ἔξῃ, δηλ. λαμβάνειν.—**συναμφότεροι =** καὶ οἱ δύο ὄμοι.

Καὶ νῦν, οὐ λ. κτλ., ἡ ἔννοια: καθὼς οἱ στρατιώται: δρεῖλασι
νὰ μάχωνται ἀνδρείως καὶ νὰ μὴ ἀποδίδωσι τὴν αἰτίαν τῆς γῆτης
εἰς ἄλλους αὐτοὶ λιποτακτήσαντες, οὕτω καὶ σεῖς δρείλετε νὰ
πράττητε τὸ καθήκον σας καὶ νὰ μὴ καλύπτητε τὴν ἀδρόνειαν
σας ἀναβάλλοντες καὶ κατηγοροῦντες τοὺς ἥρήτορας.—**ἀναστάς,**
οἱ ἀγορεύοντες ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀνίσταντο, ἐν φοιλοποιοῖς παρευ-
ρισκόμενοι Ἀθηναῖοι ἐκάθηντο· πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 1 ἐν σελ. 45.
—**τοῦτον,** δηλ. τὸν προσχορέύσαντα.—**πάνθ'** σσα β., δηλ. τιμήν,
εὐημερίαν τῆς πολιτείας, τέρψιν, ἀνεσιν.—**προτεθῆ,** δηλ. ὅπο
τοῦ ἐπιστάτου τῶν προέδρων, τοῦ πρεδρεύοντος—κατὰ τοὺς
Δημοσθενείους χρόνους—τῆς ἐκκλησίας.—**δμοίως,** ὡς τὸ εὔξα-
σθαι.—**συναμφότερα,** δηλ. καὶ τὰ βέλτιστα καὶ τὰ ἡδέα.

§ 19—20.

Ημῖν, ή δοτικ. ἀποδοτέα τῷ ἔστιν καὶ λέγειν.—**ἔχω**(μετ' ἀπρμφ.)
πόροι στρατιωτικοί=τρόποι: πρὸς προμήθειαν (ἐξεύρεσιν)
 χρημάτων διὰ στρατιωτικὰς ἀνάγκας.—**λέγω**=ὑποδεικνύω, προ-
 τείνω.—**κρείττων**, δηλ. ἔστιν.—**εἴποι τις ἀν-**; (§ 10).—**φῆμ'**
ἔγωγε (δηλ. τοῦτον εἶναι κρείττων) = ναὶ παραδέχομαι τοῦτο
 (ὅτι δηλ. οὗτος εἶναι προτιμότερος).—**εἴπερ** ἔστιν, ὑποκμ. **τοιοῦ-τός τις** (δηλ.. ἔχων ἔστιν καὶ λέγειν).—**θαυμάζω**, εἰ..., πρὸ. B'
 Ὀλυνθ. § 23 «**θαυμαστόν** ἔστι, εἰ...».—**τῷ**=τινί.—**ἡ γέγονεν**
ἡ γενήσεται=ἡ ἔχει: συμβῇ η θά συμβῇ ὡς ὑποκμ. τῶν δ. τού-
 των λαμβανομένων ἀπροσώπως τό: **εὐπορῆσαι**.—**ἀναλίσκω τὰ**
παρόντα=ἔξοδεύω ἐκεῖνα, τὰ δποῖα ἔχω. —**εὐπορῶ τῶν ἀπόντων**
 =εύρισκω πόρους ἐξ ἐκείνων, τὰ δποῖα εἰναι μακρὰν (=τὰ δποῖα
 δὲν ἔχω). — **μέγα** (κατγρμ.) **τοῖς τοιούτοις** ὑπ. λ. ή **παρ'** ἐκ.
βούλησις=ἡ ἐπιθυμία ἐνὸς ἔκαστου εἶναι ἵσχυρὸν βοήθημα εἰς
 τοὺς τοιούτους λόγους (=μεγάλως ἐνισχύει τοὺς τοιούτους λόγους).
διόπερ=διότι.—**ἔξαπατῆσαι**, ὡς ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. νοη-
 τέον τὸ: **τινά**.—**βούλεται**, τὸ ὑποκμ. τούτου ὑπάρχει ἐν τῇ
 ἀκολουθούσῃ κυρίᾳ προτάσει.—**οἶομαι**=π:στεύω, παραδέχομαι..
τὰ πράγματα οὐχ οὐτω πέφυνε=τὰ πράγματα δὲν εἰναι ἐκ
 φύσεως τοιαῦτα (ὦστε ἔκαστον νὰ γίνηται δπως ήμεις ἐπιθυμοῦ-
 μεν).—**τὰ πράγματα ἐνδέχεται**=τὰ πράγματα ἐπιτρέπουν.—
καὶ δυνήσεσθε... καὶ **ἔξετε**, **ἔξακολουθεὶ** ή **ἔξαρτησις** ἐκ τοῦ
 δπως. — **ἔξέρχομαι**=ἐκστρατεύω.—**οὐ τοι σωφρόνων ...**=
 οὐ τοι σωφρόνων οὐδὲ γενναῖων ἔστιν ἀνθρώπων φέρειν
 εὐχερῶς τὰ τοιαῦτα δνείδη ἐλλειποντάς τι τῶν τοῦ πολέμου
 δι' ἔνδειαν χρημάτων, οὐδὲ (σωφρόνων καὶ γενναῖων ἀνθρώ-
 πων ἔστιν) ἐπὶ μὲν **Κορινθίους...** πορεύεσθαι, **Φίλιππον**
 δ' **ἔστιν...** —**τοι=βεβχίως**.—**ἔστι τινος** (μετ' ἀπρμφ.) = εἰναι
 τιδιόν τινος (νά...).—**γενναῖος**=εὐγενῆς. —**φέρω τι**=ὑπο-
 φέρω τι, ἀνέχομαι τι.—**εὐχερῶς**=ἐλαφρῶς, ἀναισθήτως.—**δνει-δος**=κυτηγορία.—**ἐλλειπω τι τῶν τοῦ πολέμου**=παραλείπω τι
 ἐκ τούτων, τὰ δποῖα δρείλουσ: νὰ γίνωσιν ἐν τῷ πολέμῳ.—**ἀρπάζω**
 τὰ δπλα = ἐν σπουδῇ ἔξοπλιζομαι: —**πορεύομαι !ἐπὶ τινα =**

ἐκστρατεύω κατά τινος. — **Φίλιππον** = ἐνα Φίλιππον (ἄνδρα βάρδοχον [§ 16]). — **ἀνδραποδίζομαι πόλεις** = πωλῶ τοὺς (ἔλευθέρους) πολίτας πόλεως ὡς διούλους. — **ἔφοδια** = τὰ ἀναγκαῖα μέσα πρὸς συντήρησιν. — **τοῖς στρατευομένοις** = τῶν στρατευομένων.

Οὗτος, δῆλ. δ ἔχων καὶ . . . ἔāν καὶ . . . λέγειν. — **κρείτων**, τίνος: — **τοῖς τοιούτοις λόγοις**, δτ: δῆλ. μενόντων τῶν θεωρικῶν δύνανται νὰ εὑρεθῶσιν ἄλλοι: πόροι. — **ταῦτα**, δῆλ. τὰ περὶ τοὺς στρατιωτικὸς πόρους. — **τὰ τοιαῦτα δνείδη**, δτ: δῆλ. δι' ἔλλειψιν χρημάτων σπαταλωμένων εἰς ἑορτὰς παραλείπουσι: τὸ ἔαυτῶν καθῆκον νὰ βοηθήσωσι τοὺς συμμάχους Ὀλυμθίους. — **ἐπὶ Κορινθίους καὶ Μεγαρέας**..., πιθανῶς ἐννοεῖ τὴν ὑπὸ τὸν Μυρωνίδην ἐκστρατείαν τῶν Ἀθην. κατὰ τῶν Κορινθίων τῷ 460 καὶ τὴν ὑπὸ τὸν Περικλέα κατὰ τῶν Μεγαρέων τῷ 431 παρατηρητέον δὲ ἐνταῦθα δτι τὰ τῶν προγόνων κατορθώματα ἀναφέρονται: ὡς κοινὰ καὶ τοῖς ἀπογόνοις. — **πόλεις Ἐλληνίδας**, τὰς τῆς Χαλκιδικῆς.

§ 21—22.

Καὶ ταῦτα...=καὶ οὐ προήσημαι λέγειν ταῦτα, ἵνα τὴν ἄλλως ἀπέχθωμαι τισιν ὑμῶν. — **προήσημαι** (μετ' ἀπριμτ.) = ἔχω ἀποφασίσει (νά . . .). — **τὴν ἄλλως, ἐπίρρ. σχηματισθὲν κατ'** ἔλλειψιν ἐκ τῆς φράσεως **τὴν ἄλλως (ἄγουσαν)** **οδὸν=κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς ἄλλο τέρμα** εἰτε = ἀνευ σκοποῦ, μάτην. — **ἀπέχθωμαι, ἀόρ. β' ὑποτιτλ. τοῦ β. ἀπεχθάνομαι (τινι)=γίνομαι** μισητὸς εἰς τινα. — **ἀτυχῆς=φρενοβλαβής.** — **ῶστ' . . .=ῶστε βούλεσθαι ἀπεχθάνεσθαι.** — **μηδὲν ὀφελεῖν νομίζων=χωρὶς νὰ νομίζω** εἴτε ὥφελῶ κατά τι. — **δικαίου πολίτου** (δῆλ. εἶναι) **κρίνω=θεωρῶ** καθῆκον δικαίου πολίτου. — **τὰ πράγματα =ή πόλεις.** — **αἰροῦμαι τι ἀντι τινος=;** (Α' Ὁ.υνθ. § 1). — **ἡ ἐν τῷ λέγειν χάρις=ἡ εὔνοια** (ἡ δημοτικότης), ἣν ἀποκτᾷ τις διὰ τῶν λόγων. — **καὶ γὰρ τοὺς . . .=ἀκούω γάρ, ὕστερο** ἵσως **καὶ ὑμεῖς, καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων ἡμῶν λέγοντας, οὓς** ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἀπαντεῖς, μιμοῦνται δ' οὐ πάντα, **τὸν Ἀριστείδην ἐκεῖνον, τὸν Νικίαν, τὸν διμώνυμον ἐμαυτῷ,** **τὸν Περικλέα, τούτῳ τῷ ἔθει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας** **χρῆσθαι.** — **ἀκούω = γνωρίζω** ἐκ φήμης (ἐκ παραδόσεως). —

ῶσπερ ἵσως καὶ ὑμεῖς, ποιον τὸ δὲ τῆς προτάσεως; — τούς... λέγοντας, ὑποκρ. τοῦ ἀπριμφ. χρῆσθαι, ἐπερ ἔξαρτάται ἐκ τοῦ ἀκούω· τὸ δὲ χρῆσθαι = διτὶ ἔχοδντο. — οἱ λέγοντες = οἱ ῥήτορες. — ἐπὶ τῶν προγόνων = ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν προγόνων. — οἱ παριόντες (ἐπὶ τὸ βῆμα) = οἱ λέγοντες. — ἐπαινοῦσι μέν... μιμοῦνται δὲ... = ἐπαινοῦσι... χωρὶς γὰ μιμῶνται... — οὐ πάντα = οὐδόλως. — τὸν Ἀριστ... τόν..., ἐπεξήγησε τοῦ: τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων λέγοντας. — ἐκεῖνος = δὲ περίφημος ἐκεῖνος. — δμώνυμός τινι = ὁ ἔχων τὸ αὐτὸ δνομικό μέτ τινα, δ συνώνυμός (=συνογόματός) τινος. — χρῶμαι τούτῳ τῷ ἔθει καὶ (τούτῳ) τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας = ἔχω ταύτην τὴν συνήθειαν καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἐν τῇ διοικήσει τῆς πολιτείας = διοικῶ τὴν πολιτείαν κατὰ ταύτην τὴν συνήθειαν καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον. — ἐξ οὗ = ἀφ' ὅτου. — οἱ διερωτῶντες... = πεφήνασιν οἱ ὁρίτορες οὗτοι οἱ διερωτῶντες ύμᾶς. — πεφήνασι, πρκμ. τοῦ δ. φαίνομαι = ἐμφανίζομαι. — διερωτῶ = δεξά καὶ ἀρστερὰ στρεφόμενος ἐρωτῶ. — τί βούλεσθε; τί... τί..., λαντικμ. τοῦ διερωτῶντες. — γράψω... χαρίσωμαι, ὑποτακτ. ἀπορηματικαί. — γράψω = ; — χαρίζομαι τινι = πρόττω τι εὐάρεστον εἰς τινα, κάμνω χάριν εἰς τινα. — τί (=τίνα χάριν) χαρίσωμαι ύμιν; = πώς νὰ σᾶς εὐχαριστήσω; — προπέποται τῆς..., ἀπόδοσις τῆς χρονικῆς προτάσεως: ἐξ οὗ. — προπίνω = πίνω εἰς ὑγείαν τινός εἰτα (ἐπεδὴ ἐν εὐωχίαις συνήθεια ἡτο δ προπίνων εἰς διγέλαν τινός νὰ χαρίζῃ τὸ ποτήριον εἰς τὸν ὑπὲρ οὐ προέπινε) = χαρίζω, παραχρίδω ὥστε προπέποται τὰ τῆς πόλεως πράγματα = τὰ συμφέροντα τῆς πόλεως ἔχουσι: χαρισθή (θυσιασθή). — τῆς παραντίκα χάριτος (γενκ. τοῦ τιμήματος) = ἀντί: (ἀπλῆς) προσκαίρου εὐνοίας (τοῦ δήμου). — τοιουτοσὶ (=αυτη̄, —ουτο̄) = τοιοῦτος δύ. — τὰ τούτων (πράγματα) = αἱ ὑποθέσεις τούτων.

Καὶ ταῦτα, ἐννοεῖ τὰ ἐν τῇ προηγουμένῃ § («οὐ τοι σωφρόνων οὐδὲ γενναίων...»), δι' ὧν ἐπειμῆσε τοὺς Ἀθηναίους. — τισιν ύμῶν, ἐννοεῖ τὸν Εὔδουλον καὶ τοὺς περὶ αὐτόν, τοὺς φανατικοὺς ὑποστηρικτὰς τοῦ θεσμοῦ τῶν θεωρικῶν. — οὕς, δηλ. τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων λέγοντας. — οἱ παριόντες, πρβλ. Α' Ὀλυμπ. § 1 ἐν σελ. 45. — τούτῳ τῷ ἔθει, δηλ. γὰ προτιμῶσι τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως ἀντὶ τῆς ἐκ τῶν λόγων δημιοτικότητος. — τὸν

δμώνυμον ἔμαυτῷ, ἐννοεῖ τὸν Δημοσθένην, τὸν υἱόν του Ἀλκι-
σθένους, ἵνα τῶν ἱκανωτάτων Ἀθηναίον στρατηγὸν ἐπὶ τοῦ Πελο-
ποννήσου ακοῦ πολέμου.—τοιαυτί, δοια τὰ βλέπετε, ἀπαίσια δηλ.
καὶ ἀνάξια ὄμῶν (§ 20 «Φίλιππον... πόλεις Ἐλληνίδας ἀνδρα-
ποδίζεσθαι»).—τούτων, δηλ. τῶν διερωτώντων ἁγηρόων.—
πάντα καλῶς ἔχει, πρβλ. § 29 «ῶν οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν πλού-
σιοι γεγόνασι, οἱ δὲ ἐξ ἀδόξων ἔντιμοι κτλ.».

§ 23.

Σκέψασθε . . . ἃ τις . . . =σκέψασθε τὰ κεφάλαια, ἃ ἀν
ἔχοι τις εἰπεῖν.—τὸ κεφάλαιον=τὸ σπουδαιότατον.—ἄν ᔁχοι
=θὰ ἡδύνατο.—τῶν ἔργων, ἣ γενκ. ἐκ τοῦ: κεφάλαια.—τὰ
ἔφ' ὄμῶν (ἔργα)=τὰ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν σας ἔργα.—γνώριμος
=γνωστός.—οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις . . . =ἔξεστι γὰρ ὄμ��ν εὐδαι-
μοσι (κτγρμ.) γενέσθαι χρωμένοις (μετγ. τροπκ.) οὐκ ἀλλο-
τρίοις παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις.—ἀλλότρια παραδεί-
γματα=παραδείγματα ἐκ τῆς ἴστορίας ἀλλων λαῶν.—οἰκεῖα
παραδείγματα=παραδείγματα ἐκ τῆς πατρίου ἴστορίας.

§ 24.

Οὐδὲ ἔφίλουν αὐτοὺς=καὶ οὓς οὐκ ἔφίλουν.—φιλῶ τινα
=ἰγαπῶ, καλοπιάνω τινά.—ώσπερ ἡμᾶς οὗτοι, ποῖον τὸ φ. τῆς
προτάσεως;—ἀρχω τῶν Ἐλλήνων ἑκόντων=εἰμαὶ ἥγεμῶν
τῶν Ἐλλήνων (καὶ μάλιστα) μὲ τὴν θέλησιν αὐτῶν.—ἀνάγω=
ἀναβοᾶσθα, ἀποταμεύω.—ὑπήκουε δ' ὁ . . . =ὑπήκουε δ' αὐτοῖς
δ' . . . —ὑπακούω τινὶ=εἰμαὶ ὑπήκοος τινος.—ἔστι προσῆκον
β. Ἐλλ., δηλ. ὑπακούειν.—πολλὰ καὶ καλὰ=πολλὰ καλά.—
καλὸς=ἰαμπρός.—καὶ πεζῇ (δηλ. μαχόμενοι) καὶ ναυμαχοῦν-
τες=ἐν πεζομαχίαις καὶ ναυμαχίαις=κατὰ ἕηράν καὶ κατὰ
θάλασσαν.—αὐτοὶ=οἱ ἰδιοι, αὐτοπροσώπως.—δόξα κρείττων
τῶν φθονούντων (=τοῦ φθόνου)=δόξα, ἢν δὲν δύναται
νὰ φθάσῃ ὁ φθόνος (διὰ τὸ μέγεθος αὐτῆς)=δόξα ἀνωτέρα
παντὸς φθόνου.—ἡ ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξα=ἡ ἐπὶ τῶν ἔργων
στηριζομένη δόξα.

Ἐκεῖνοι, δηλ. οἱ πρόγονοι.—οὗτοι, δηλ. οἱ νῦν παριόντες.
—πέντε καὶ τετταρ., δηλ. ἀπὸ τοῦ 477-432 π. Χ.—πλείω

δ' ή μ. τάλαντα . . . , τὰ χρύματα ταῦτα ἐφυλάττοντο ἐν τῷ δῆμοισθοδόμῳ τοῦ Παρθενῶνος ἐν τῇ ἀκροπόλει, ἀνήκοντα τὰ μὲν εἰς τὸ τῶν ἱερῶν τῆς Ἀθηνᾶς ταμείον, τὰ δὲ εἰς τὸ τῶν συμμάχων (μετενεχθὲν ἐκ Δήλου εἰς Ἀθήνας περὶ τὸ 454). — **τάλαντα**, τὸ **τάλαντον** ἡ τὸ ποσότης χρηματικὴ ἴσοδυναμοῦσα πρὸς πόσας χιλ. ἀττικὰς δραχμὰς; — **ταύτην τὴν χώραν**, δηλ. τὴν Μακεδονίαν. — **δ βασιλεύς**, δηλ. Περδίκκας ὁ β', υἱὸς Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλέλληνος, βασιλεύσας ἐν Μακεδονίᾳ ἀπὸ τοῦ 454 μέχρι τοῦ 413. — **τρόπαια**, τί ἡ τὸ **τρόπαιον** καὶ ἐκ τίνων συνίσταται τοῦτο; — **αὐτοί**, καὶ οὐχὶ διὰ μισθοφόρων, ὡς νῦν.

§ 25—26.

Ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν = ὡς πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα = ὡς πρὸς τὰς ὑποθέσεις τὰς ἀφορώσας τὴν Ἑλλάδα. — **ἐν τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν** = ὡς πρὸς τὰς ὑποθέσεις τὰς ἀφορώσας τὴν ἰδίαν των πόλεων. — **δποῖοι**, δηλ. ἥσαν. — **ἐν τε τοῖς κοινοῖς καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις**, παράθετις κατ' ἐπιμερισμὸν εἰς τὸ «ἐν τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν» = καὶ ὡς πρὸς τὰς δημοσίας ὑποθέσεις καὶ ὡς πρὸς τὰς ἰδιωτικὰς = καὶ ἐν τῷ δημοσίῳ καὶ ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ. — **δημοσίᾳ** = πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πόλεως. — **οἰκοδ.** καὶ . . . = **κατεσκευάσαν** ἡμῖν (= κατασκευάσαντες κατέλιπον ἡμῖν) τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα οἰκοδομήματα καὶ κάλλη ἵερῶν καὶ . . . — **κάλλη** = ἀριστούργηματα. — **ῶστε μηδενί...** λελεῖφθαι (πραμ. τοῦ ῥ. λείπομαι) = ὕστε εἰς κανένα . . . νὰ μὴ ἔχῃ μείνει. — **οἱ ἐπιγιγνόμενοι** = οἱ μεταγενέστεροι. — **ὑπερβολὴ** = τὸ δυνατὸν τῆς ὑπερτερήσεως. — **ῶστε μηδενὶ τῶν ἐπ.** ὑπερβ. λ., κατ' ἔννοιαν = ὕστε κανεὶς ἐκ τῶν μεταγενεστέρων νὰ μὴ δύναται νὰ διερχάλῃ (περάσῃ) αὐτοὺς (νὰ κάμῃ δηλ. μεγαλοπρεπέστερα). — **ἰδίᾳ** = ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ. — **σώφρων** = μέτρος, λιτός. — **μένοντες** ἥσαν ἐν . . . = **ἔμενον** ἐν . . . — **μένω** ἐν τινι = μένω (εἰμι) πιστός, σταθερός εἰς τι. — **ἡθος** = χαρακτήρ, ἀρχαῖ. — **πολιτεία** = (δημοκρατικὸν) πολίτευμα. — **λαμπρὸς** = ἐπιφανής, ἔνδοξος. — **ἄρα** = τυχόν, ἴσως. — **ποτε** = ἀρά γε. — **σεμνὸς** = σεβαστός, μεγαλοπρεπής. — **οὖσαν**, κτηριακ. μετοχὴ ἐξαρτωμένη πόθεν: — **εἰς περιουσίαν** = πρὸς πλουτισμόν, οὕτως ὕστε αὐτοὶ νὰ πλουτῶσι. — **ἐπράττετο αὐτοῖς** (= ὑπ' αὐτῶν) τὰ τῆς πόλεως = **ἐπρατ-**

*τὸν αὐτοὶ τὰ τῆς πόλεως.—πράττω τὰ τῆς πόλεως=κυβερνῶ
(διοικῶ) τὴν πόλιν.—τὸ κοινὸν = τὸ σύνολον τῶν πολιτῶν, ἢ
πολιτεία.—ἐκ τοῦ . . . διοικεῖν = ἐπειδή διέρχεται.—πιστῶς=*
οὕτως ὅστε νὰ ἔχωσιν ἐμπιστούνην εἰς αὐτοὺς πάντες.—*τὰ πρὸς
τοὺς θεοὺς=αἱ ἀρορῶσαι τοὺς θεοὺς (=αἱ θρησκευτικαὶ) ὑπο-
θέσεις.—διοικοῦσι τὰ ἐν αὐτοῖς=κανονίζουσι: τὰς μεταξύ των
ὑποθέσεις (σχέσεις).—ἴσως=μὲν οὐστήτα.*

*Τοιοῦτοι, οἵοις δηλ. περιεγράφησαν ἐν τῇ προηγουμένῃ § (δηλ. ;).—
οἰκοδομήματα, ἐννοεῖ τὴν Ποικίλην Στοάν, τὰ Προπύλαα: α,
τὸ Ὁδεῖον τοῦ Πειρικλέους, τοὺς νεωσίκους, τὰ μακρὰ τείχη, τὰ
ὄχυρώματα τῆς ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Πειραιῶς.—κάλλη ιερῶν,
ἐννοεῖ ιδίᾳ τὸ Θησείον, τὸν Παρθενώνα καὶ τὸ Ἐρέχθειον.—
κάλλη ἀναθημάτων, ἐννοεῖ μέγα πλῆθος ἀγαλμάτων καὶ ἀνα-
γλύφων καὶ πινάκων, δι' ὧν ἡσαν κεκοσμημένοι οἱ ναοὶ καὶ τὰ
δημόσια οἰκοδομήματα.—ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἥθει, κύριος
χαρακτὴρ τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος ἦτο ἢ οὐστήτης (προβλ.
κατωτέρω ἐν τέλει: τῆς § «τὰ δὲ ἐν αὐτοῖς ίσως διοικεῖν»).—
τῶν τότε λαμπρῶν, δηλ. τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Κίμωνος,
τοῦ Πειρικλέους κ. ἄ.*

§ 27—28.

*Τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματα=τοιαύτη ἦτο ἢ κατά-
στασις τῆς πολιτείας.—ἐκείνοις, ἢ δοτικ. ἀνήκει τῷ: εἶχε.—χρω-
μένοις οἷς...=δτε ἔχοντο προστάταις (τούτοις), οὓς εἶπον.—
προστάτης=προστάτευμος, ἀρχηγὸς (πολιτεικῆς μερίδος).—ὑπὸ
τῶν...=ὑπὸ τὴν δοίκησιν τῶν...—οἱ χρηστοὶ οἱ νῦν=οἱ σημε-
ρινοὶ χρηστοὶ (πολιτικοί).—δμοίως καὶ παραπλησ., δηλ. ἔχει
τὰ πράγματα=εἰς τὴν αὐτὴν καὶ παρομοίαν κατάστασιν (εὐρί-
σκεται ἡ πολιτεία).—οἷς, μετὰ ταύτην τὴν λέξιν, ἢτις ἀναφέρε-
ται: εἰς τὸ ἡμεῖν, ὁ ὥρτωρ διακόπτει τὸν λόγον, ἵνα παρεμβάλῃ
παρένθεσίν τινα: ἀλλ᾽ είτα λησμονεῖ τὴν ἀρχὴν τῆς φράσεώς του
καὶ ἔξακολουθεῖ αὐτὴν ὡς ἐάν εἴχεν ἀρχίσει διὰ τοῦ: οἱ ἢ ἡμεῖς.
—οἷς—τὰ μὲν ἀλλὰ σιωπῶ..., ἀς ἀποδοθῇ εἰς τὴν νέαν, ὡς εἰ
ἦτο: πολλοῦ γε καὶ δεῖ καὶ τὰ μὲν ἀλλὰ σιωπῶ, πόλλ
ἄν ἔχων εἰπεῖν ἀλλὰ τοσόνδε λέγω· δρᾶτε ἀπαντες σῆς
ἔρημίας ἐπειλημμένοι ἐσμέν, Λακεδαιμονίων ἀπολωλό-*

των... ἀντιτάξασθαι· ἔξδν δ' ἐνεκα τούτον καὶ τὰ ἡμέτερα
 αὐτῶν...—πολλοῦ γε καὶ δεῖ, κατ' ἔννοιαν=οὐδόλως βεβαίως.
 —ἄν ἔχων, μετ̄χ. ἐνδοτικ. =εἰ καὶ ἔχοιμι ἀν· τὸ δὲ ἔχω μετ̄
 ἀπριμφ. =;—ἔρημία (δηλ. ἀνταγωνιουμένων)=ἔλλειψις (ἀντι-
 ζήλων, ἀνταγωνιστῶν).—ἐπιλαμβάνομαί τινος, ἐνταῦθα=ἐπι-
 τυγχάνω τι·—ἀπολωλότων... δντων... δντος, μετ̄χ. αἰτιγν. —
 ἀσχολος=ἀπηγχολημένος.—ἀξιόχρεως (μετ̄ ἀπριμφ.)=ἴκανὸς
 γά...—ἔξδν (αἰτιατικ. ἀπόλ.)=ἐν φῇ τῷ δυνατόν.—ἔχειν καὶ
 βραβεύειν, τὰ ἀπριμφ. ὑποκρ. τοῦ δξόν·—τὰ ἡμέτερα αὐτῶν (=
 τὰ ἡμῶν αὐτῶν) ἔχομεν ἀσφαλῶς=κατέχομεν ἀσφαλῶς τὰς
 ἰδικάς μας κτήσεις.—βραβεύω τι=ἐνεργῶ ὡς κριτής, κρίνω,
 ἀποφασίζω περὶ τινος.—εἰς οὐδὲν δέον=οὐδαμῶς δεόντως
 ματαίως.—οὗς δ... συμμάχους=τοὺς δὲ συμμάχους, οὓς...—
 ἀπολωλένασιν οὕτοι, κατ' ἔννοιαν=οὗτοι ἔγειναν αἰτιοι νὰ (τοὺς)
 χάσωμεν.—ἔχθρον ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλικοῦτον (=ώστε
 τηλικοῦτον γενέσθαι) ἥσκη, κατ' ἔννοιαν=ἐκάμαρεν τὸν Φίλιπ.
 χαλαρῶς πολεμοῦντες πρὸς αὐτὸν ν' ἀσκηθῆ εἰς τὰ πολεμικὰ
 τοσοῦτον, ὥστε ν' ἀποδῆ ἵσχυρὸς (ἐπικίνδυνος) ἐχθρὸς καθ' ἡμῶν
 αὐτῶν.—η=εὶ δὲ μῆ.—φρασάτω τις... παρελθών = παρελ-
 θέτω τις (δηλ. ἐπὶ τὸ βῆμα) καὶ φρασάτω ἐμοί.

Τοῦτον τὸν τρόπον, τὸν ἐκτεθέντα ἐν ταῖς §§ 24-26 (δηλ.);.
 —ἐκείνοις, δηλ. τοῖς προγόνοις ἡμῶν.—εἶπον, ἀνωτέρω (ἐν §
 21).—προστάταις, ποίους ἔννοεῖ: (πρότι. § 21).—ὑπὸ τῶν χρη-
 στῶν τῶν νῦν, ἔννοεῖ τὸν Εὔδουλον καὶ τοὺς περὶ αὐτόν.—τὰ
 μὲν ἄλλα, δσα δύναται τις νὰ εἰπῃ περὶ τῆς νῦν καταστάσεως.—
 δσης... ἔρημίας ἐπ., δ Δημοσθ. ἔννοεῖ δτι τὸ στάδιον πρὸς γῆγε-
 μονίκων ἦτο ἐλεύθερον τοῖς Ἀθηναίοις διὰ τοὺς εὐθὺς κατωτέρω
 ἀναφερομένους λόγους (Λακ. ἀπολωλ... Θηβ... τῶν δ' ἄλ...).
 —Λακ. ἀπολωλότων, διὰ τὰς ἥττας αὐτῶν ἐν Λεύκτροις (371
 π. Χ.) καὶ ἐν Μαντινείᾳ (362 π. Χ.).—Θηβ. ἀσχόλων δντων, διὰ
 τὸν Φωκικὸν ἦτερὸν πόλεμον (355-346 π. Χ.).—τῶν δ' ἄλλων,
 δηλ. Ἐλλήνων.—τὰ τῶν ἄλλων, δηλ. τὰ τῶν Ἐλλήνων.—χώρας
 οἰκείας, ἔννοεῖ τὰς ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκη κτήσεις τῶν Ἀθη-
 ναίων.—ἀνηλικάμεν, κατὰ τὸν περὶ Ἀμφιπόλεως πόλεμον εἰς
 ξένους μισθοφόρους.—ἐν τῷ πολέμῳ, ἔννοεῖ τὸν Βοιωτικὸν πόλε-
 μον (378), δην ἐπολέμουν Θηβ. καὶ Λακεδ., δτε οἱ Ἀθηναῖοι διὰ

τῶν στρατηγῶν Ἰφικράτους, Χαρίου καὶ Τιμοθέου προσέλαθον πλείστας πόλεις καὶ νήσους.—εἰρήνης οὐσης, πρὸς τοὺς Λακ. καὶ Θηραίους. (?) ρήτωρ ὑπονοεῖ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον (357-355), καθ' ὃν οἱ Ἀθηναῖς ἀπώλεσαν τοὺς συμμάχους.—οὗτοι, δηλ. οἱ χρηστοὶ οἱ νῦν (§ 27).

§ 29.

«Ἄλλ', ὁ τāν...», ἂς ἀποδοθῆ, ώσει ἥτο : «ἄλλ', ὁ τāν» εἴποι τις ἀν «εἰ ταῦτα... ἔχει». — ὁ τāν = ; (πρδ.). Α' Ολυνθ. § 26). — εἰ ταῦτα φαύλως, δηλ. ἔχει. — φαύλως ἔχει τι = εὔρισκεται τι εἰς κακὴν κατάστασιν. — τά γ'..., ὁ γε = τοῦ λάχιστον. — τί ἀν ἔχοι τις εἰπεῖν = τί θὰ ἡδύνητο τις ν' ἀναφέρῃ (πρὸς βεβιώσιν τούτου τοῦ διεσχυρισμοῦ του, έτι δηλ. τὰ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει νῦν ἀμεινον ἔχει). — τὰς ἐπάλξεις, δηλ. ἔχοι ἄν τις εἰπεῖν. — ἐπάλξις (συνήθως κατὰ πληθυντικ.) = προμαχῶν τείχους. — κονιῶ (-άω) = ἐπιχρίω δὲ ἀσβέστου, ἀσβεστώνω. — ληρος = φλυαρία. — οἱ ταῦτα πολιτευόμενοι = οἱ εἰς ταῦτα καταγινόμενοι πολιτικοί = οἱ οὕτω πολιτευόμενοι. — σεμνὸς = ; (§ 26). — εἰσὶ κατεσκευασμένοι = κατεσκευάσασιν ἔαυτοῖς. — δσω δὲ ... = ἐν συντόμῳ δσῳ... — ἐλαττον γίγνεται τι = ἐλαττώνεται τι.

Ταῦτα, δηλ. ἡ ἐξωτερικὴ πολιτείη. — τὰς ἐπάλξεις... τὰς δόδοντος... κορήνας, ἐννοεῖ τὴν φαύλην διοίκησιν τοῦ Εὔδοσύλου οὗτος ἐπεμελεῖτο τοιούτων δημοσίων ἔργων — μικρῶν καὶ ἀσημάντων — παραμελῶν ἀλλα σπουδαιότατα συμφέροντα τῆς πολιτείας. — οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν, ἐννοεῖ τὸν Δημάδην, Εὔδουλον, Φρύνωνα, Φιλοκράτην κλπ. — οἱ δ(ἐ) ἐξ ἀδόξ., τοιοῦτοι ἥσαν δὲ Δημιάδης, δστις ἥτο υἱὸς ναύτου, καὶ δὲ Αἰσχίνης, δστις πρότερον ἥτο ὑποκριτής. — κνιοι, ἐννοεῖ ἴδια τὸν Μεδίαν, δστις — κατὰ τὸν Δημοσθ. ἐν ἀλλῳ λόγῳ του — «οἰκίαν φωδόμηνεν Ἐλευσῖν τοσαντην, ὡστε πᾶσιν ἐπισκοτεῖν τοῖς ἐν τῷ τόπῳ». — (τὰ τούτων, δηλ. τῶν νῦν πολιτειῶν.

§ 30—31.

Τι δὴ τὸ... = τὶ δή (ἐστι) τὸ αἴτιον πάντων τούτων. — τὶ δή ποτ = διατί ἀρά γε. — οὐκ δρθῶς, δηλ. ἔχει. — πράττω = ἐνεργῶ. — τολμῶν, μετχ. αἰτλγχ. = ἐπεὶ ἐτόλμα. — τολμῶ (μετ' ἀπρμφ.) = ἔχω τὴν τόλμην (τὸ θάρρος) νά... — αὐτός, ἀνήκει:

εἰς τὸ πράττειν καὶ στρατεύεσθαι· πρᾶλ. § 24 «αὐτοὶ στρατεύμενοι». — δεσπότης = κύριος. — τὰ ἀγαθὰ = τὰ ὡφελήματα (τῆς κυριαρχίας). — καὶ ἀγαπητὸν ἦν . . . = καὶ ἐκάστῳ τῶν ἄλλων ἀγαπητὸν ἦν μεταλαβεῖν παρὰ τοῦ δήμου καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινος. — ἀγαπητὸν ἐστὶ τινι = πρέπει νὰ εἰναι τις εὐχαριστημένος. — μεταλαμβάνω τινὸς = λαμβάνω μέρος ἔκ τινος, λαμβάνω τι. — ἀρχὴ = ἀξίωμα. — καὶ ἀγαθοῦ, οἱ καὶ = καὶ ἐν γένει. — κύριοι μὲν . . . = κύριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν οἱ πολιτευόμενοι (εἰσι). — πράττεται τι διά τινος = ἐκτελεῖται, ἐνεργεῖται τι διά τινος. — δ δῆμος, ἐπεξηγεῖ τό: ὑμεῖς. — ἐκνευρίζω = ἔφασι: ρῶ τὰ νεῦρα, χαυνώνω, χαλκρώνω. ἐκνευευρισμένοι = ἐξησθενημένοι, κεχαυνωμένοι. — περιαιρόω τι = λαμβάνω τὰ πέρι τινός, ἀραι: ρῶ τι· τὸ πεττεῖν. περιαιροῦμαί τι = ἀπογυμνοῦμα: ἀπό τινος, ἀποστεροῦμαί τινος. — ἐν μέρει ὑπηρέτου καὶ προσδήμης γλγνομαι = καταντῷ (ώς) ὑπηρέτης καὶ (ώς) πρόσθετον, παρεργόν τι. — ἀγαπῶντες = (μένοντες) εὐχαριστημένοι. — μεταβίδωμι τινὶ τινος = δίδω εἰς τινα μέρος ἔκ τινος. — πέμπω Βοηδρόμια = ἔστρατω μετὰ πομπῆς τὰ Βοηδρόμια. — τὸ πάντων ἀνδρείστατον, προεξαγγελτικὴ παράθεσις = ἐκεῖνο, τὸ δόποιον ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἀποδεκνύει: δι: εἰσθε ἀνδρεῖς, εἰναι: τὸ ἔξῆς. — τῶν ὑμετέρων αὐτῶν, γενικ. τῆς αἰτίας τοῦ χάριν = διὰ τὰ ἰδικά σας (χρήματα). — προσοφείλω = πρὸς τούτοις δρείλω. — καθειργνυμι = ἔγκλειώ. — ἐπάγω τινὰ εἰς τι = δόηγω τινα (ώς θηρίον) εἰς τι. — τιθασεύονται χειρὶ . . . = τιθασεύονται καὶ χειροήθεις αὐτοῖς ποιοῦσι. — τιθασεύω = ἡμερώνω. — χειροήθης = δὲ δύναται τις νὰ μεταχειρισθῇ δπως θέλει, ημερος, πειθήνιος.

Πάντων τούτων, δηλ. τῶν λεχιάντων ἀπὸ τῆς § 14-29, ἐπομένως 1) τῆς μηδεμινότητος τῶν αποφάσεων τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς ἀπερισκεψίας αὐτῶν ὡς πρὸς δλας τὰς ἐπιχειρήσεις (§ 14-20), καὶ 2) τῆς δικείριας πολιτικῆς τῶν φαύλων καὶ ἴδιωτελῶν πολιτικῶν (§ 21-29). — τότε. δηλ. πότε; — τῶν ἀγαθῶν, ὡς τιμῆς, ἀρχῆς κ. τ. τ. — τῶν ἄλλων, δηλ. τῶν πολιτευομένων. — διὰ τούτων, τίνων: — ἐκνευευρισμένοι καὶ περιηρημένοι, διὰ μὲν τοῦ α' (ἐκνευευρισμένοι) ἐννοεῖ τὴν ἐσωτερικὴν πλρκλυσίαν τῆς πολιτείας καὶ τὴν ἥθικήν κατάπτωσιν τοῦ δήμου ὡς ἔκ τῶν θεωρικῶν (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: στρατεύεσθαι τολμῶν [§ 30]), διὰ δὲ τοῦ β' (περιγρημένοι) τὴν ἀπώλειαν τῶν ἐξωτερικῶν ἀγαθῶν, ητο: τῶν συμμάχων καὶ τῶν συντάξεων (δηλ. τοῦ συμμαχικοῦ φόρου). — χρήματα, ἐννοεῖ τὰς συντάξεις, ητο: τῶν συμμαχικὸν φόρον. — θεωρικῶν, περὶ τούτων βλ. ἐν σει. 106. — **Βοηδρόμια π.**, ἐννοούνται: τὰ προσφάτως τελεσθέντα **Βοηδρόμια** (Σεπτ. 349), καθ' ἀ δὲ Εὔθουλος εἰχε διοργανώσεις πολιτελῆ πομπὴν μετὰ γενικῆς ἐστάσεως τοῦ δήμου (ἐκ τῶν κομισθέντων διὰ

τὴν πομπὴν βιών). — οὗτοι, τίνες; — τῶν ὑμετέρων αὐτῶν, δηλ. χρημάτων, διὸ ὧν παρέχονται αἱ ἑορταὶ καὶ αἱ εὐωχίαι. — καθειρ-
ξαντες, διὰ τῆς εἰρηνικῆς πολιτικῆς, ητις δὲν ἐπέτρεπε τὸ ἔξιε-
ναι, διπέρ μετα τοῦ εισφέρειν χρήματα ἀπήγει ὁ Δημοσθ. — ἐπὶ
ταῦτα, δηλ. τὰ θεωρικὰ καὶ τὰ Βοηθόρομια κ. τ. τ.

§ 32.

"Εστι δ' οὐδὲ . . . = οὐδέποτε δ' ἔστι μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν (τὸν δινθρώπους) πράττοντας (μετχ. ὑποθτκ.) μικρὰ καὶ φαῦλα. — ἔστι (μετ' ἀπρμφ.) = εἰναι δυνατὸν νά . . . — νεανικὸς = διάνηκων εἰς νέον ἡ νεανίαν, γεννιτος. — πράττω τι = καταγίνομαι εἰς τι. — φαῦλος = εὐτελής. μηδαμούσας. — δποῖ δπττα=δποῖα τινα=ὅποια αδήποτε. — ἐπιτήδευμα=ένασχόλησις. — ἀνάγκη, δηλ. ἐστι. — ἔχειν, ὡς ὑποκρ. νοητέα ἡ αἰτιατκ. αὐ-
τοὺς (δηλ. τοὺς ἀνθρώπους). — ταῦτα... οὐκ ἀν θαυμ... = μὰ τὴν Δημητρα οὐκ ἀν θαυμάσαιμι, εἰ μείζων βλάβη παρ' ὑμῶν γένοντό μοι εἰπόντι (μετχ. ἐπιθτκ.) ταῦτα τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γενέσθαι. — οὐκ ἀν θαυμ., εἰ..., πρδλ. B' Ὁλυνθ. § 23. — τῶν πεποιηκότων, β' ὅρος τῆς συγχρίσεως = ἡ τοῖς πεποιηκόσι ποιος ὁ α' ὄρος: — αὐτὰ γενέσθαι, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ πεποιηκότων τὸ δὲ ποιῶ (μετ' ἀπρμφ.) = κάμνω νά . . . , συντελῶ νά . . . — παρρησία=; πρδλ. § 3. — ἀλλ'=πωλὺ μηλίκον, τούναντίον. — δτι καὶ νῦν γ., ἐκ τοῦ θαυμάζω. — γέγονε (δηλ. ἐμοὶ παρρησία) = ἔχει: ἐπιτραπῇ (εἰς ἐμέ . . .).

Ταῦτα... αὐτά, ἔστι ἀνωτέρω ἔξειθηκα (δηλ. :). — ταῦτα οὐκ ἀν θαυμ... ἀλλ' ἔγωγε δτι... θαυμάζω, ἡ ἔννοια: δὲν θαυ-
μάζω ἀν μὲ βλάψη ἡ ἐλευθεροστομία μου· τούναντίον ἀπορῶ πώς τώρα ἐπετράπη εἰς ἐμὲ αὕτη.

Athenia N. Konies 2/3/29
§ 33.

*Αλλὰ νῦν γ(ε)=τούλάχιστον τώρα· τὸ πλήρες θί ἥτο: ει μὴ πρότερον, ἀλλὰ νῦν γε. — ἔτι = ἀκόμη (ώς κατὰ τὸ παρελθόν) συναπτέον τῷ στρατεύεσθαι καὶ πράττειν. — ἐθέλω = ἀποφα-
σίζω. — στρ. καὶ πράττειν, πρδλ. § 30 «πράττειν καὶ στρ.». — περιουσία=περίσσευμα. — ἀφορμή=τὸ σημεῖον, ἐξ οὐ δριματαί τις, ἀρχή, μέσα, κεφάλαιον. — ταῖς περιουσίαις ταῦταις ἀφορ-
μαῖς (κτγρμ.) ἐπὶ τι χρῆμα=χρησιμοποιῶ ταῦτα — περὶ ὧν ἐγέ-
νετο λόγος — τὰ περισσεύματα (τῶν χρημάτων) ὡς μέσα (ώς κεφά-
λαιον) πρὸς ἀπόκτησίν τινος. — ἐπὶ τὰ ἔξι τῶν ἀγαθῶν = ἐπὶ
τὰ ἔξι ἀγαθά. — λῆμα (λαμβάνω-εἴλημμα) = (ἀσήμικτος)
ώφελε:α, κέρδος. — ἀπαλλάττομαι τῶν τοιούτων λημμάτων =
παραιτοῦμαι, ἀφίνω τὴν ἐπιδίωξιν τῶν τοιούτων... — ἀ τοῖς... =
ἀ (δηλ. λήμματα) ἔσικε τοῖς σιτίοις διδομένοις παρὰ τῶν
ιατρῶν (τοῖς) ἀσθενοῦσι. — σιτίον, συνήθως ἐν τῷ πληθυντκ.

σιτία=**φροφαῖ**.—**καὶ γὰρ ἔκεινα . . . καὶ ταῦτα = διότι: καθὼς ἔκεινα . . . οὕτω καὶ ταῦτα.**—**νέμουμαι τι=**ξπολαύω, καρποῦμαι τι.—**ἔχω = περέχω.**—**οὔτ’ ἀπογνόντας . . . = οὔτ’ ἔᾶ** (ὑποκρ. ταῦτα, δηλ. τὰ λημματα) **ὑμᾶς ἀπογνῶνται (αὐτῶν, δηλ. τῶν λημμάτων)** καὶ πράττειν ἄλλο τι (τῶν δεδοτῶν).—**ἀπογνώσκω τινὸς=**παρκιτούμας, ἀπαρκοῦμας τι.—**ἐστι . . . ἐπαυξάνοντα =**ἐπαυξάνει.—**ὑμῶν, ἀνήκει: τῷ : ἑκάστοτον.**

Τούτων τῶν ἔθῶν, τοῦ νῦν κατενταχίσκητε τὰ δημόσια χρήματα ἀργοῦντες (§ 31).—**ταῖς περιουσίαις . . . , ἐννοεῖ τὰ περισσεύματα τῶν δημοσίων εἰςπράξεων, ἀτινα διενέμοντο εἰς τὸν δῆμον ὡς θεωρικά· βλ. ἐν σελ. 106.**—**ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν, ὡς ἔξω ἀγαθὰ** ἐννοοῦνται σύμμαχοι, κτήσεις, κληρουχίαι.—**τέλειόν τι καὶ μέγα ἀγαθόν, τοῦτο εἶνα: ἡ ήθικὴ καὶ πολιτικὴ ἀναγέννησις τῶν Αθηνῶν.**—**τῶν τοιούτων λημμάτων, ἐννοεῖ τὰ θεωρικὰ** (§ 31).—**ἔκεινα, δηλ. τὰ σιτία.**—**ἔᾶ, τίνκες: —ταῦτα, δηλ. τὰ λημματα.**

§ 34.

Μισθοφορὰν λέγεις; = **προτείνεις τὰ θεωρικὰ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς στρατιωτικὸς μισθός:**—**γε = βέβαιότατα, ναι.**—**σύνταξις=**τάξις, κκνων: **σμός.**—**καὶ παραχρῆμά γε τὴν αὐτὴν σύνταξιντων** (οὐδ.), δηλ. λέγω = νχι προτείνω τοῦτο καὶ μάλιστα προτείνω εὐθὺς δλα ἀνεξιχρέτως νὰ κανονισθῇσ: κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. —**ἴνα τῶν κοινῶν . . . =**ἴνα ἔκαστος λαμβάνων τὸ μέρος τῶν κοινῶν ὑπάρχοι τοῦθ’, δτου δέοιτο ἡ πόλις: ἡ τελκ. πρότασις ἐνταῦτα κατ’ εὐκτ., εἰ καὶ ἔχαρτάται ἐκ δ. ἀρκτικοῦ χρόνου (**λέγω**), διότι: δ τοῦπόδες ἔκρεμεται: ὡς ἴδει τοῦ λέγοντος.—**τὸ μέρος=**τὸ ἀναλογοῦν μέρος.—**τὰ κοινὰ (χρήματα)=**τὰ δημόσια χρήματα.—**ἴνα . . . ὑπάρχοι (=εἶη) τοῦθ’** (κτγρμ.) δτου δέοιτο ἡ πόλις=ἴνα . . . εἰναι: δ.τ. χρειάζεται: ἡ πόλις τὸ τοῦθ’ ἐπεξηγεῖται: διὰ τῶν: **βελτίων . . . στρατιώτης . . . ἐφορῶν καὶ διοικῶν** εἰς πίντα τκῦται τὰ κτγρμ. νοητέον τὸ ὑπάρχοι.—**ἔξεστιν ἀγειν ἡσυχίαν** οἶκοι... **βελτίων** (**ὑπάρχοι...**), ἐπεξήγησις: τῶν ἡγουμένων ἀς ἀπεδοθῇ, ὧσει ἡτο: (**ἴνα**) εἰ ἔξεστιν ἀγειν ἡσυχίαν, οἶκοι μένων βελτίων ὑπάρχοι, ἀπηλλαγμένος (μετχ. αἰτλγκ.) **τοῦ ποιεῖν αἰσχρόν τι.**—**ἄγω ἡσυχίαν =**ζῶ ἐν εἰρήνῃ, ἔχω εἰρήνην. —**δι’ ἔνδειαν ἀνάγκη =**ἔξ ἀνάγκης διὰ πενίαν.—**συμβαίνει τι . . . στρατ. αὐτὸς ὑπάρχων** (**ὑπάρχοι...**, ἀς ἀπεδοθῇ, ὧσει ἡτο: (**ἴνα**) εἰ συμβαίνει τι τοιοῦτον, οἶον καὶ τὰ νῦν (**συμβαίνει**), στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ὑπάρχοι ἀπὸ τῶν . . . —**τὰ νῦν = νῦν.**—**ἴνα . . . στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ὑπάρχοι =**ἴνα . . . , ὑπάρχων στρατιώτης, στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχοι=ἴνα . . . ὡς στρατεύσμας ἐκστρατεύῃ αὐτοπροσώπως.—**ἀπὸ . . . μισθοδοτούμενος** ἀπό . . . —**ἐστι τις . . . δσα οὔτος . . . ,**

χεὶς ἀποδοθῆναι, ὧσεὶ ήτο : (ἴνα) εἰ ἔστι τις ἔξω τῆς ἡλ. ἥμων, δσα οὗτος . . . , ταῦτ' ἐν ἵση τάξει λαμβάνων πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν ὑπάρχοι, ἀ . . . — η ἡλικία = η στρατεύσιμος ἡλικία . — ἥμων, ἐκ τοῦ τις . — δσα . . . λαμβάνων οὐκ ὀφελεῖ = δσα λαμβάνει χωρὶς νὰ ὑφειλῇ . — ίνα . . . πάντ' ἐφ. καὶ διοικ. ὑπάρχοι, ἀ = ίνα . . . ἐπιθέλεη καὶ διοική παντα, δσα . . .

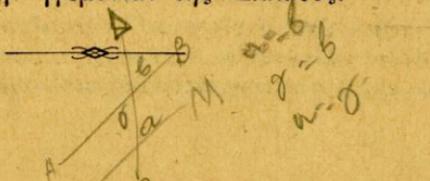
Τὴν αὐτὴν σύνταξιν κτλ., τὰ κυττὰ εἰπεν δ ῥήτωρ καὶ ἐν Α' Ὀλυμφ. § 20 « . . . καὶ μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα ». — οἶον καὶ τὰ νῦν (συμβαίνει), δηλ. πόλεμος . — ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμ., ποια ἔννοει λημματα; (§ 33). — ὁσπερ ἔστι δικ ὑπὲρ τῆς πατρ., δηλ. τοὺς πολίτας αὐτοὺς στρατεύεσθαι . — ἔξω τῆς ἡλικίας, δηλ. ὑπὲρ τὸ 60^{ον} ἔτος περὶ τῆς στρατευσίμου ἡλικίας βλ. ἐν σελ. 66. — ἀτάκτως, χωρὶς δηλ. νὰ παρέχῃ ὑπηρεσίας τῇ πόλει: ἀντιτίθεται πρὸς τὸ ἐν ἵση τάξει . — ἐν ἵση τάξει, δηλ. τῇ τῶν στρατευομένων, οἵτινες λαμβάνοντες ποιοῦσι τὰ δέοντα . — ἐφορῶν καὶ διοικῶν, δηλ. ἐν τῇ βιολῇ, ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἐν τοῖς δικαστηρίοις . — καὶ παραχρημά γε . . . ἀ χοὴ πράττεσθαι, δηλ. Δημοσθ. Ηέλει: νὰ εἰπῃ ἐν τῇ § ταύτῃ τὰ ἔξης: ἀπέχων πολὺ τοῦ νὰ σᾶς στερήσω ἐν γένει: τὰς ἐκ τοῦ ταμείου τῆς πόλεως παροχὰς προτείνω μόνον τοῦτο: ἐκκαστος ὅμων λαμβάνων τὸ ἀναλογούν αὐτῷ μέρος τῶν δημοσίων χρημάτων νὰ προσφέρῃ τῇ πόλει, διτι αὕτη ἀπαιτεῖ ἀναλόγως τῆς ἡλικίας τῶν πολιτῶν καὶ τῶν περιστάσεων π. χ. ἐν καιρῷ μὲν εἰρήνης λαμβάνων ἐκκαστος τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀρκοῦντα νὰ ἐκτελῇ τὰ πρὸς τὴν πολιτείαν καθήκοντά του βέλτιον ὡς πολίτης εὐπορῶν η ὡς ἄπορος δ: ἐνδειαν χρημάτων ἐν καιρῷ δὲ πολέμου οἱ μὲν στρατεύσιμοι μισθοδοτούμενοι παρὰ τῆς πολιτείας νὰ ἐκστρατεύωσι: γ αὐτοπροσώπων πρὸς ἀμυναν κυττῆς, οἱ δὲ ὑπερδάντες τὴν στρατεύσιμον ἡλικίαν νὰ ὑπηρετῶσ: τῇ πολιτείᾳ ὡς ἐπόπται: η διοικηται καὶ νὰ λαμβάνωσ: τὸ ἀναλογούν αὐτοῖς μέρος τῶν χρημάτων ὡς ἀμυνούν τῆς τοικύτης δημοσίας ὑπηρεσίας.

§ 35—36.

“Ολως = ; (προδλ. Β' Ὀλυμφ. § 14). — οὕτ’ ἀφελῶν οὕτε προσθεὶς = χωρὶς οὔτε νῦν ἀφαρέσω οὔτε νὰ προσθέσω (τι). — πλὴν μικρῶν = ἐκτὸς δλίγων τινῶν, παρὰ μόνον δλίγα τινά. — τὴν ἀταξίαν ἀνελῶν εἰς τ. . . = τὴν ἀταξίαν ἀνεῖλον καὶ εἰς τ. . . . — ἀναιρῶ τὴν ἀταξίαν = διαλύω, διορθώνω τὴν ἀταξίαν. — τὴν αὐτὴν τοῦ λ. . . . = ποιησας (μετχ. τροπικ.) τὴν αὐτὴν τάξιν τοῦ λαβεῖν, τοῦ κτλ. — ποιῶ τὴν αὐτὴν τάξιν τινὸς = δρίζω τὴν αὐτὴν τάξιν διά τι. — τὴν αὐτὴν τοῦ λ., τοῦ στρατ.,

τοῦ δικ., τοῦ ποιεῖν τοῦθ... τάξιν ποιήσας, κατ' ἔννοιαν=τακτοποίησας οὕτω τὰ πράγματα ώστε ἔκκστος νὰ λάβῃ χρήματα καὶ ἀγτὶ τούτων νὰ ἐκστρατεύῃ, νὰ δικάζῃ, ἐν γένει νὰ πράττῃ τοῦτο.—διτὶ... ἔχοι, δηλ. ποιεῖν τὸ δὲ ἔχω μετ' ἀπριμφ.—καθ' ἡλικίαν=ἀναλόγως τῆς ἡλικίας του.—ὅτους καιρός εἰη =διτὶ ἡ περιστασις ἀπαιτεῖ=ἀναλόγως τῶν περιστάσεων.—οὐκ ἔστιν ὅπου... =οὐκ ἔστιν ὅπου εἶπον ἐγὼ ὡς δεῖ νέμειν (τοὺς) μηδὲν ποιοῦσι τὰ τῶν ποιούντων.—οὐκ ἔστιν ὅπου =οὐδὲμιοῦ.—νέμω τινὲς τι =ἀπονέμω (δίδω) εἰς τινά τι.—τὰ τῶν ποιούντων=τὰ (χρήματα, τὰ) ἀνήκοντα εἰς τοὺς ἐκτελοῦντας τὸ καθήκον των.—οὐδὲ^ο αὐτούς... =οὐδὲ εἶπον ὡς δεῖ(ύμᾶς) αὐτούς...—σχολάζω =ἀναπαύομαι, ἀπρακτῶ.—ἀπορῶ=εἰμι, πιστοχός· τὸ ἀντίθ. εὐπορῶ.—ὅτι δὲ... =πυνθάνεσθαι δὲ ταῦτα, ὅτι (=πυνθάνεσθαι δέ, ὅτι) οἱ τοῦ δ... ξένοι.—πυνθάνεσθαι, πόθεν ἔξχρτ. τὸ ἀπριμφ.:—πυνθάνομαι ὅτι=ἐρωτῶ (διὸν νὰ μάθω) ἄν.—οἱ ξένοι τοῦ δεῖνος=οἱ μισθοφόροι τούτου ἡ ἐκείνου τοῦ στρατηγοῦ.—καὶ οὐχὶ μέμφομαι=καὶ λέγων ταῦτα οὐ μέμφομαι.—ἔφ' οἵς=διὰ τὰ δόπια.—παραχωρῶ τινος=λπωχωρῶ, λποσύρουμι: ἀπό τι.—τῆς τάξεως, ἥν... τῆς ἀρετῆς=τῆς τάξεως τῆς ἀρετῆς, ἥν (δηλ. τάξιν τῆς ἀρετῆς)...—τάξις=θέσις.—τάξις τῆς ἀρετῆς=τιμητικὴ θέσις.—καλὸς=ἐνδοξός.—διτὶ καὶ... =διτὶ μέλλει συνοισεῖν καὶ τῇ πόλει καὶ ἄπασιν ὑμῖν.—συμφέρει τῇ τινι=ὑφελεῖ τῇ τιγα.

Πλήν μικρῶν, ή μικρὰ καινοτομία, ήν θέλει ὁ Δημοσθ. νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν, εἶναι: ή ἔξης: 1) νὰ καταργηθῇ ἡ ἀπελλαγὴ τάξεών τινων πολιτῶν ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας (§ 11) καὶ 2) ἐν καιρῷ πολέμου νὰ διαχειμωντας τὰ δημόσια χρήματα εἰς τοὺς στρατῶτας καὶ εἰς τοὺς ὄλοι μένοντας, ἀλλ᾽ ὑπηρετοῦντας τῇ πολιτείᾳ (§ 34). — **ἡγαγον, διμ.: λειτ ὁ δῆτωρ δι: ἀστρίσου, δι: ὅτι: ἀναρέρεται εἰς δσα ἥδη εἰπεν ἀνωτέρω σύτῳ καὶ κατωτέρῳ «οὐκ ἔστιν δπον... εἰ πον». — **τὴν αὐτὴν τοῦ λ... τάξιν ποιήσας**, πρβλ. § 34 «τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἀπάντων» καὶ Α' Ὀλυνθ. § 20 «μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε...». — **ἀπορεῖν**, νὰ λαμβάνητε δηλ. τοὺς δύο διοιλούς (τὰ θεωρούχα), ἐν φήμι δυνατὸν νὰ πλουτήτε ἀπὸ τοῦ πολέμου. — **ὅτι δὲ οἱ τοῦ δεῖνος... ξένοι, ίσως ἐννοεῖ ὁ Δημοσθ.** τὰ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατηγοῦ Χριδήμου μισθοφορικὰ στρατεύματα, ἀπερ προσφάτως ἔσχον ἐπιτυχίας τινάς ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Φιλίπ. (πρβλ. § 5) βλ. καὶ εἰσαγ. ἐν σελ. 97. — **τῆς τάξεως... τῆς ἀρετῆς**, ἐννοεῖ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος.**

~~Θωμάρον από φίλους σου~~
~~Κατεύθυνση~~
ΤΙΝΑΞ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

A.

Αθηναῖοι, ων, οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν· ἔξηγέρθησάν ποτε κατὰ τῶν Λακεδ. δις προασπισταὶ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων· συμμαχοῦσι μετὰ τῶν Μακεδόνων κατὰ τῶν Ὀλυνθίων· ὑπόσχονται τῷ Φιλίπ. νὰ παραδώσωσιν αὐτῷ τὴν Πύδναν ἐπ' ἀνταλλάγματι τῆς Ἀμφιπόλεως· ἀποτέμπουσιν ἀπόρατους τοὺς πρέσβεις τῶν Ἀμφιπολίτῶν καὶ τῶν Ὀλυνθίων· ἐκστρατεύουσιν εἰς Εὔβοιαν καὶ ἐκδιώκουσιν ἐξ αὐτῆς τοὺς Θηβαίους· συνομολογοῦσιν εἰρήνην μετὰ τῶν Ὀλυνθίων· ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ τῆς πολιορκίας τοῦ Ἡραίου τείχους λαμβάνουσι μὲν γενναίας ἀποφάσεις, ἀλλὰ τὴν ἐκτέλεσιν τούτων ἀναβάλλουσιν.

Αμφίπολις, εως, μία τῶν σπουδαιοτάτων πόλεων κατὰ τὰ παράλια τῆς Θράκης οὐ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Στρυμόνος (νῦν Νεοχώρῳ)· αὕτη φκεῖτο πρότερον ὑπὸ τοῦ Θρακικοῦ φύλου τῶν Ἡδῶνων καὶ ἐκαλεῖτο **Ἐννέα δόσοις**· τῷ 437 οἱ Ἀθηναῖοι ἔξέπεμφαν ἀποίκους ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Ἀγγωνος, οἵτινες ἔξελάσαντες τοὺς Ἡδῶνας κατέλαβον τὰς **Ἐννέα δόσους** μετονομάσαντες αὐτὰς Ἀμφίπολιν. Οἱ Ἀμφιπολῖται συνοικισθέντες ὑπὸ τοῦ Ἀγγωνος κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ περιοίκων δὲν διέκειντο εὐμενῶς πρὸς τοὺς Ἀθην.· διὰ τοῦτο κατὰ τὸν πόλεμον τούτων καὶ τῶν Πελοπον. παρέδωκαν ἐν ἔτει 424 τὴν πόλιν αὐτῶν εἰς τὸν στρατηγὸν τῶν Λακεδ. Βρασίδαν. Καὶ μετὰ τὴν Νικίειον εἰρήνην (421), δι' ἣς ἀπεδίδετο εἰς τοὺς Ἀθην. η Ἀμφίπολις, οἱ κάτοικοι ταύτης ἡρούμησαν νὰ παραδοθῶσιν εἰς αὐτούς. Μάτην ἀπεπειράθησαν καὶ ὑστερον οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τῶν στρατηγῶν Ἰψικράτους (368-365) καὶ Τιμοθέου (364) ν' ἀνακτήσωσι τὴν πόλιν. Δι' αὐτὸν καὶ ἐπὶ Φιλίππου ἥρξαντο (τῷ 358) διαπραγματεύσεων πρὸς αὐτὸν περὶ ἀνακτήσεως τῆς Ἀμφιπόλεως διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τῶν Μακεδόνων. Οἱ ἀποσταλέντες ἐξ Ἀθηνῶν πρέσβεις συνεφώνησαν μετ' αὐτοῦ, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι νὰ δώσωσι τῷ Φιλίππῳ τὴν Πύδναν, ἣν οὗτοι κατεῖχον, δὲ δὲ Φίλιππος καταλαμβάνων τὴν Ἀμφίπολιν νὰ δώσῃ αὐτὶν τοῖς Ἀθηναίοις· ἀλλ' ὁ Φίλιππ. πᾶν δ. τι συνεφώνησε μετὰ τῶν Ἀθηναίων δὲν ἐτήρησε· διότι τῷ 357 καταλαβὼν τὴν Ἀμφίπολιν δὲν παρέδωκεν αὐτὴν τοῖς Ἀθηναίοις.

Αμφιπολῖται, ὄν, οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμφιπόλεως.

Ἀριστείδης, οὐ, ὁ γνωστὸς Ἀθηναῖος πολιτικὸς καὶ στρατηγὸς ἐπὶ τῶν Περσικῶν πολέμων, ὁ ἰδρυτὴς καὶ ὁργανωτὴς τῆς πρώτης ἀθηναϊκῆς ναυτικῆς συμμαχίας (477 π. Χ.)· ἐπαινεῖται

νπὸ τοῦ Δημοσθένους διὰ τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰδιωτικῷ καὶ δημοσίῳ βίῳ.

Αργύβιας, οὐ, βασιλεὺς τῶν Μολοσσῶν—μιᾶς τῶν σποιδαιοτέρων φυλῶν τῆς ἀρχαίας Ἡπείρου—, υἱὸς τοῦ Ἀλκέτα καὶ θεῖος τῆς Ὄλυμπιάδος, τῆς συζύγου τοῦ Φιλίππου κατὰ τοῦ Ἀργύβιου ἔξεστρατευσεν δὲ Φίλιππος ἐν ἔτει 352 π. Χ.

Β.

Βοηδρόμια, ων, ἔօρτὴ τελουμένη ἐν' Αθήναις κατὰ μῆνα Βοηδρομίῶνα (15 Σεπτ.-15'Οκτ.) πρὸς τιμὴν τοῦ Βοηδρομίου' Απόλλωνος.

Η.

Θραῖον τεῖχος, φρούριον ὁχυρὸν ἐπὶ τῆς Προποντίδος παρὰ τὴν Πέρινθον· ἐποιορχήθη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 352.

Θ.

Θετταλία, ας, χώρα Ἑλληνικὴ πρὸς τὸ βόρειον τῆς Ἑλλάδος· ὁ Φίλιππος προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεσσαλικοῦ λαοῦ καὶ τῶν Ἀλευαδῶν κατὰ τῶν τυράννων τῶν Φερῶν Λυκόφρονος καὶ Πειθολάου εἰσῆλασεν εἰς Θεσσαλίαν ἐν ἔτει 352· οἱ κάτοικοι:

Θετταλοί, ἀν.

Θηβαῖοι, ων, οἱ κάτοικοι τῶν Θηβῶν· ἐκδιώκονται ἐκ τῆς Εὐβοίας ὑπὸ τῶν Αθηναίων ἐν ἔτει 357.

Θράκη, ης, ἡ μεταξὺ τοῦ Ἰστρου, τοῦ Πόντου καὶ τῆς Προποντίδος, τοῦ Ἑλλησπόντου, τῆς λεγομένης Θρακικῆς θαλάσσης (τοῦ Β. μέρους τοῦ Αιγαίου πελάγους) καὶ τέλος τοῦ Νέστου πρὸς Δ. κειμένη χώρα· κατ' αὐτῆς τὸ πρῶτον ἔξεστρατευσεν δὲ Φίλιππος ἐν ἔτει 352.

I.

Τέραξ, ακος, Ἀμφιπολίτης, ἀποσταλεὶς ως πρεσβευτὴς εἰς Αθήνας τῷ 358/7 μετὰ τοῦ Στρατοκλέους.

Ιλλυριοί, ἀν, λαὸς κατοικῶν ἐν ταῖς Α. ἀκταῖς τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (ἐνθα νῦν ἡ Δαλματία, Βοσνία καὶ Ἀλβανία)· οὗτοι ἀνέκαθεν διέκειντο ἐχθρικῶς πρὸς τοὺς Μακεδόνας· τὸ πρῶτον καθυπέταξεν αὐτὸὺς δὲ Φίλιππος, εὐθὺς ὡς ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῆς Μακεδονίας (359)· ὀλίγῳ δὲ ὥστερον (355) ἐπιχειρήσαντας ν' ἀποσείσωσι τὸν ζυγὸν κατὰ κράτος ἐνίκησε καὶ ὑποχειρίους πάλιν κατέστησε διὰ τοῦ Παρμενίωνος.

K.

Καλλίας, οὐ, δημόσιος δοῦλος ἐν Αθήναις· ἐκδιωχθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου ως μὴ ἀνεχομένου τὴν βδελυγίαν τούτου κατέφυγεν εἰς Μακεδονίαν καὶ διέτριψε παρὰ τῷ Φιλίππῳ.

Κορίνθιοι, ων, οἱ κάτοικοι τῆς Κορίνθου· πολεμοῦνται ὑπὸ τῶν
Αθηναίων ἐν ἔτει 460.

Λ.

Λακεδαιμόνιοι, ων, οἱ κάτοικοι τῆς Λακεδαίμονος· ἐν Λεύκτοις
καὶ ἐν Μαντινείᾳ νικῶνται ὑπὸ τῶν Θηβαίων.

Δάμψακος, ου, μικρὰ πόλις τῆς Ἀσίας παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον
ἀπέναντι τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου.

Μ.

Μαγνησία, ας, τὸ ἀνατολικώτατον τῆς Θεσσαλίας μέρος, περι-
λαμβάνον τὴν περιοχὴν τῶν δρέων Ὅσσης καὶ Πηλίου καὶ
τὴν ὑπὸ τῆς ἐκ τούτου ἐκπεμπομένης δροσειρᾶς σχηματιζομένην
χερσόνησον· τὴν Μαγνησίαν κατέλαβεν ὁ Φίλιππος ἐν ἔτει 352.

Μακεδονία. ας, ἡ μεταξὺ Θεσσαλίας καὶ Θράκης χώρα· ἥρθη εἰς
ἀκμὴν ἐπὶ Φιλίππου τοῦ Β' (359-356) οἱ κάτοικοι **Μακε-
δόνες, ων** καὶ ἐπίθ.: **Μακεδονικός, ἡ, ὁν.**

Μεγαρεῖς, ἑων, οἱ κάτοικοι τῶν Μεγάρων· πολεμοῦνται ὑπὸ τῶν
Αθηναίων ἐν ἔτει 431.

Μεθώνη, ἡς, πόλις ἐν τῇ Μακεδονικῇ Πιερίᾳ παρὰ τὸν Θερμαϊ-
κὸν κόλπον (νῦν Ἐλευνθεροχῶρῳ), ἀποικία τῶν Ἐρετοίων.
τῷ 353 ἐκχοιεύθη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου καὶ κατεστράφη.

Μιλτιάδης, ου, υἱὸς τοῦ Κίμωνος, ὁ νικητὴς τῶν Περσῶν ἐν Μαρα-
θῶνι· ἐπινεῖται ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους διὰ τὸν λιτόν του βίον.

Ν.

Νικίας, ου, Ἀθηναῖος πολιτικὸς καὶ στρατηγὸς κατὰ τὸν Πελο-
ποννησιακὸν πόλεμον· ἐπινεῖται ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους διὰ
τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ δρᾶσιν.

Ο.

Ολυνθος, ου, ἐπίσημος πόλις τῆς Χαλκιδικῆς ἐπὶ τῆς ΒΔ. πλευ-
ρᾶς τοῦ Τορωναίου κόλπου· ἴστορίαν αὐτῆς βλ. ἐν σελ. 39-40.
οἱ κάτοικοι : **Ολύνθιοι, ων.**

Π.

Παγασαλ, ών, πόλις παράλιος τῆς Θεσσαλίας καὶ ἐπίνειον τῶν
Φερῶν· τῷ 352 κατέλαβεν αὐτὰς ὁ Φίλιππος.

Παίονες, ων, λαὸς κατοικῶν τὴν μεταξὺ Σκάρδου κοὶ Ὁρβήλου
χώραν τῆς Β. Μακεδονίας· τούτους μετὰ τῶν Ἰλλυριῶν καθυ-
πέταξεν ὁ Φίλιππος ἐν ἔτει 355.

Περικλῆς, ἔσως, ὁ γνωστὸς Ἀθηναῖος πολιτικὸς καὶ στρατηγὸς·
ἐπινεῖται ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους διὰ τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ
δρᾶσιν.

Ποτείδαια, ας, πόλις τῆς Χαλκιδικῆς ἐπὶ τοῦ στενοῦ ἵσθμου τοῦ

συνδέοντος τὴν χερσόνησον Παλλίνην μετὰ τῆς στερεᾶς, ἀποικία τῶν Κορινθίων· κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ἐκνοεύθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ μετὰ τὴν μετανάστευσιν τῶν κατοίκων κατωκήθη ὑπὸ ἀποίκων ἐξ Ἀθηνῶν τῷ 356 κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου.

Πύδνα, ης, σπουδαία πόλις ἐν τῇ Μακεδονικῇ Πιερίᾳ οὐχὶ μακρὰν τοῦ Θεομαϊκοῦ κόλπου, κτισθεῖσα ὑπὸ Ἑλλήνων ἀποίκων τῷ 364 ἐκνοεύθη αὕτη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων διὰ τοῦ Τιμοθέου· ἐν ἔτει δὲ 358 οἱ Ἀθηναῖοι συνεφώνησαν μνησικῶς μετὰ τοῦ Φιλίππου δπως ἐπ' ἀνταλλάγματι τῆς Πύδνης παραδόσῃ οὗτος αὐτοῖς τὴν Ἀμφίπολιν· ἀλλ' ὁ Φίλιππος δὲν ἐτίθησε πᾶν ὅ, τι συνεφώνησε μετὰ τῶν Ἀθηναίων διότι τῷ 357 καταλαβὼν τὴν Ἀμφίπολιν ὅχι μόνον δὲν παρέδωκε τοῖς Ἀθηναίοις αὐτήν, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας εἰσελθὼν εἰς τὴν Πύδναν κατέλαβε καὶ ταύτην· οἱ κάτοικοι: **Πυδναῖοι, ων.**

Σ.

Σίγειον, ου, μικρὰ πόλις τῆς Ἀσίας παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον πλησίον τοῦ διμωνύμου ἀκρωτηρίου.

Στρατοκλῆς, ἔους, Ἀμφιπολίτης, ἀποσταλεὶς ὡς πρεσβευτὴς εἰς Ἀθήνας τῷ 358/7 μετὰ τοῦ Ηέρακος.

Τ.

Τιμόθεος, ου, υἱὸς τοῦ Κόνωνος, ἐπιφανῆς στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων· ἔχων τὴν ὑποστήριξιν τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Περδίκκα κατεπολέμησε τῷ 364 τοὺς Ὀλυνθίους.

Φ.

Φεραί, ḍων, ἀρχαιοτάτη θεσπαλικὴ πόλις, κειμένη ἐν τῷ ΝΑ. πέρατι τοῦ Πελαιργικοῦ πεδίου· ταύτην κατέλαβεν ὁ Φίλιππος ἐν ἔτει 352 π. Χ.

Φίλιππος, ου, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, υἱὸς τοῦ Ἀμύντου, γεννηθεὶς τῷ 382 π. Χ. ἱστορίαν αὐτοῦ βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 37-39.

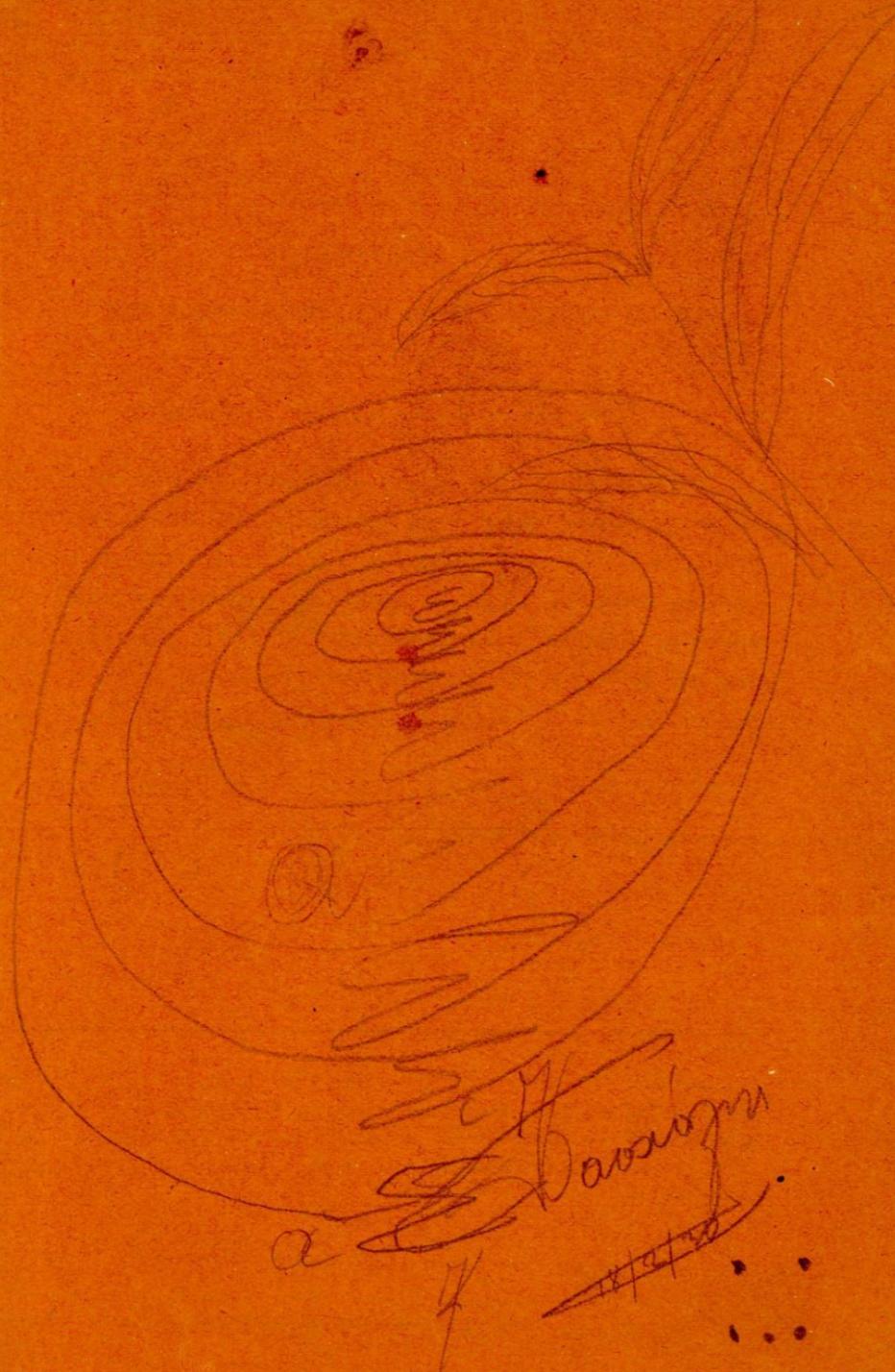
Φωκικὸς πόλεμος, οὗτος ἐξερράγη ἐν Ἑλλάδι τῷ 355 καὶ διήρκεσε μέχρι τοῦ 364· εἰς αὐτὸν, δρφειλόμενον κυρίως εἰς τὴν ἔχθραν τῶν Θεσσαλῶν καὶ Θηβαίων κατὰ τῶν Φωκέων, ἀφορμὴν ἔδωκεν ἡ εἰς τοὺς τελευταίους ἀποδιδομένη κατάληψις τόπων τινῶν ἐκ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ ἕρδον τῶν Δελφῶν.

Χ.

Χαρίδημος, ου, ἐξ Ὡρεοῦ τῆς Εὐβοίας, στρατηγὸς μισθοφορικῶν στρατευμάτων πολιτογραφηθεὶς ἐν Ἀθήναις τῷ 351 ἀπεστάλη ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Θράκην.

**ΕΛΛΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΓΕΩΝΟΥΣ**

Αριθ. { Πρωτ. 13059
Διεκπ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Α

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρός τὸν κ. Κ. Γ. Κοσμᾶν, καθηγητήν.

Ανακοινοῦμεν όμην ὅτι δι' ἡμετέρας πράξεως τῇ λήξαντος μηνὸς ἐκδοθείσης καὶ τῇ 25 τοῦ αὐτοῦ δημοθείσης ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 20 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Ενήσεως ἐνεχρίθη τὸ πρὸς χρίσιν ἐν χειρογράφῳ ὑποδέκτερον βιβλίον «Δημοσθένους οἱ τρεῖς Ὁλυνθίαι διὰ τὴν Β' τάξιν τῶν τετραταξίων Γυμνασίων καὶ τοῖς στοιχοῖς τάξιν τῶν λοιπῶν σχολείων τῆς μέσης Ἐκπα-

· Ο Υπουργός
ΔΗΜ. ΔΙΓΚΑΣ

Π. ΖΑΓΑΝΙΑ

Συνεπείᾳ τῆς ἀπὸ 17 Σεπτεμβρίου 1926 πράξεως τοῦ Υποτελείας καὶ Θρησκευμάτων αὐξάνεται ἡ τελικὴ τιμὴ τῶν κῶν βιβλίων τῶν σχολείων τῆς μέσης καὶ δημοτικῆς ἐκπαίδευσης 20 % ἐφ' ὃσον ταῦτα μεταφέρονται ἐκ τῆς πόλεως ἐν ἣ ἔχει δόθει ἄλλας πόλεις.

Τύποις Σεργίαδου, Γεωργίου Σταύρου 10

